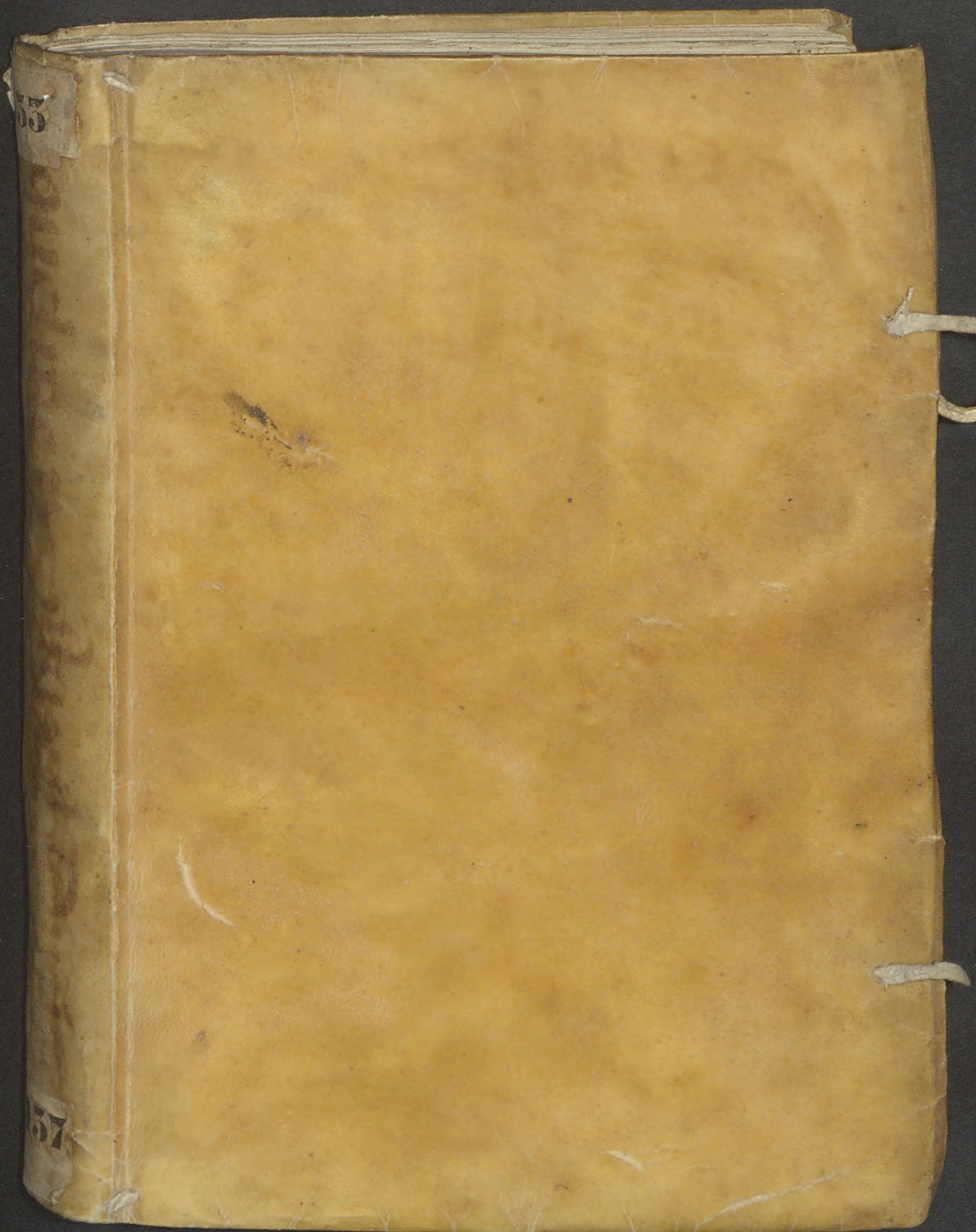

M. S. en 4.º pergamino, con 320 hojas.

De Divina gratia auxiliante. á Josep. Riquelme.

Rotulata

Riquelme, de auxilio Divina gratia.

De Divina Gratia auxiliante Scolastica Prelectio tripartita

in prima secundę Diui Thomę Aquinatis Doctoris Angelici a questioe 109.

Dictante Reuerendo admodu Patre Josepho Riquelme In Societatis Jesu Colleg.° audienteq.

P.° Joseph.° Moter de Espinosa

anno 1698.

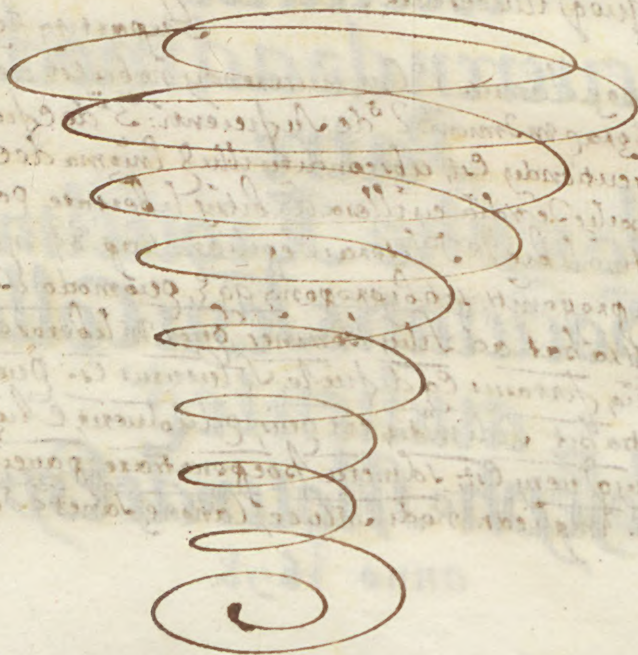
De Divina Gratia
auxiliante
Scolastica Prelectio
tripartita
in prima secunda
Diui Thome Aquinatis
Doctoris Angelici
a quaestione 109.
Dictante
Reverendo admodu
Patre
Josepho Riquelme
In Societatis Iesu Colleg.
audienteq.
P.o Joseph.o Matera de Espinosa
anno 1658

auditoribus

De Dei gratiae auxilio actuali eiusdem exponendae gratiam opportunam apprime imploramus: et quia ingenue cum Apostolo 2° ad Corinthios 3° 5°. profitemur, quod non sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. ipso statim in limine adiutori Deo devoveamus matutinas has scholasticas speculationes nostras, cui matutinas etiam meditationes suas devovebat olim Regius Vates, psalmo 62, 7. dicens: In matutinis meditabor in te, quia fuisti adiutor meus. Faxit ipse, ut auxiliatrix gratia sua nobis quoque illucescat.

Inpartitionem igitur praelectionis damus. 1° enim disserendum nobis est, de auxilio Dei gratiae in communi: 2° de sufficienti: 3° de efficaci, ubi discutiendum est, absconditum illud aenigma de efficacis auxilii concordia cum libera arbitrii libertate, quod a S. Augustino libro 2° contra literas Petiliani cap. 84 in haec verba proponitur: si ubi proponitur quaestio, quomodo Deus Pater attrahat ad filium homines, quos in libero dimiserit arbitrio, fortassis ea difficile solutu invenies. Quomodo enim attrahit, si dimittit, ut quis, quod voluerit, eligat? Et tamen utrumque verum est, sed ad intellectum hoc penetrare, pauci valent. Inveniemus implicantem nodum solvere, canonem sancte observandum

Sed q Aug prescribit libro de gratia et libero arbitrio Cap. 1o his verbis: Iam multa est cum mihi de vobis fratres aliqui venerunt qui in vestra congregatione sunt et ad nos inde venerunt, per quos scripta dixerimus, quod hac re, quis adhuc in vobis sint. Itaq dilectissimi, ne vos perturbet huius quaestionis obscuritas, moneo vos ij, ut de ijs, quae intelligitis, agatis Deo gratias. Quid est autem, quo peruenire nondum potest vestrae mentis intentio, pacem inter vos et charitatem seruantes a Domino, ut intelligatis orate. Et donec vos ipse perducat ad ea, quae nondum intelligitis, ibi ambulate, quo peruenire potuistis. Cui Augustiniano dicto sonat praeceptum apostolicarum institutionum Pauli Quinti et Urbani Octaui, quas exponit Ripalda tomo 3 de ente supernat. disp. 24 sectione 2a. Supplicium autem praelectionum ptis utile praecedet praemium, circa errores in hac materia vitandos, alia q non nulla prenotatu digna.

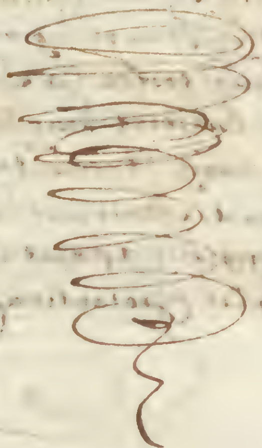
Proemium

1 Duo in hac materia e diametro oppositi errores nobis praecavendi. Aug. proponit lib. de Grãa Xpi. 2a. Pelagium et Celestium, cap. 47 his verbis: Ista quaestio ubi de arbitrio voluntatis, et Dei gratia disputatur, ita est ad discernendum difficilis, ut quando defenditur liberum arbitrium negari Dei gratia videatur; quando autem asseritur Dei gratia, liberum arbitrium putetur auferri. Secundum difficultatem exagerat etiam idem in locis praesertim libro 2o de peccatorum meritis et remissione, Cap. 18, ubi sic ait: ipsa etiam ratio, qua Deus rebus a talibus qualiscumque animus inveniri potest, quemlibet nostrum quaerentem vehementer angustat, ne sic defendamus gratiam, ut liberum arbitrium auferre videamur: rursus, ne liberum sic asseramus arbitrium, ut superba impietate ingrati Dei gratiae iudicemur.

2 Dispari tempore olim succubuere Pelagius, cum Celestio, primario suo discipulo, illiusque haeresis fautore, ac propugnatore acerrimo, et post utrumque Semipelagiani, postremoque cum Lutero Calvinus, illiusque postremo ex Jansenio. Pelagius enim ut liberum arbitrium assereret, gratiam negavit necessariam. Calvinus autem, ut gratiam necessariam, et necessitantem adstrueret, liberum arbitrium exclusit. Jansenius libertatem indifferentiae negavit, cum qua esse impossibilem asserit auxilium gratiae medicinalis, quae necessaria est aegrotanti naturae, vulneratae aut lap-

isp inobedientia Adami, atq adeo n minus, qua Calui
nus, docuit, gratia natura ee necessariam instatu natur lapse.

3 Hypothesibus
itaq, et nouioribus Hereticis stradictoria de libero arbi
trio, et auxiliante gratia accennatis manet pag. Et Hec
Heretica pp: auxiliu Dei grac indebitu nal et natur
ad operaces salutares succes tinentes ad eternam sa
lutem est impossibile cu libero arbitrio. Eadem pp prius
fuit fundamentale Jansenio; siqu 1o in Sermo de
arbitrio libero liberte indiffre: 2o, i de natura lapsa in ori
ginale peccu: 3o i de gratia sufficiente, ad operaco salu
tare, aut de efficaci, quas gratias unice et indistinte ee in
statu nae lapsæ, ipse, Calvino duce, reputauit. Posito
ergo abyssu Copiis, cu in ipsa, neq componunt, neq sul
admitti debeant, Pelagius admitens arbitriu liberum
liberte indiffe, respuebat auxiliu Dei grac indebitu
nal et natur; Calvinus aut ex 3a admitens natur, au
xiliu Dei grac respuebat arbitriu liberu liberte indi
ffe, uterq Heretice. Sed statim occurrit dubiu n stem
nendu, pro disputandis fuse, 3a prelectioni pte, et hic
opportune, decidendu, quod iam presto. Paragraphus 1us du
biu incidens duplici assertione deciditur.

2

Paragraphus primus dubium incidens duplici assertione deciditur.

Dubium est, an Here-

4 tica illa pp., quam pro praecedenti nº vidimus, esse dimus, et fundamentale princ., utriusq. ibidem memoratae Heresis au- thoribus, unus Calvini sive apud istos q. beat. Afratue- rent, Authores physicae praemotionis, et gratiae physice praede- terminantis, praeeunte Mº Aluarez. tomo. de auxilijs disp. 22 nº 30, et disp. 92 n. 13. Itendunt enim Autores praedicti gratiam ab Aug. assertam, et a Pelagio reiectam, ut indispensabi- lem, cum libertate indifferentiae, eo gratiam physice praedeterminante. Eamdem sen- tit, quam ipsi asserunt, et tuentur, Calvinusq. cum Lutero pone- it; hoc in discrimine, quod ipsi ut optimi Catolici libertatem indifferentiae componere laborant cum efficacia gratiae; Calvinus au- tem et Luterus, ut pessimi Heretici, eo libertatis exercitium eadem gratia decedunt, planeq. liberum arbitrium excludunt, ne Deo gratiae resistere videantur.

Admittunt religiosi

5 Ripalda, disp. 105 de Supernali, nº 110, obiicit Jansenio, Heresiam illius principii, nimirum Calvini, Sdallus, atq. aliorum longe diversam fuisse, hanc apud antiquiores Hereticos Vale- de acceptentes, ab Aug. dictos, et impugnatos, et apud no- viores, qui se propugnatores Aug. iactant, manifeste. Unde fit, arbitrium diversa decadentia natum esse, libertate indifferentiae cum auxiliante gratia componi, atq. adeo Heresim illius princ. ver- bis unicam, sed duplicem esse: id quod assertione duplici iam explico et ostendendo.

Assertio 1a Sit. Calvinus post Lutherum, negavit libertatem cum auxiliante gratia Dei, quae sunt, sanans gratia valde efficax ex se ipsa, et physice praedeterminante, ut creata voluntas, eadem non cooperetur libere, cum non possit suspendere se, aut dissentire, aut renitere tali gratiae. Haec Assertio liquet, ipsius Calvini expressione, et damnatione: hic enim illius error proscribitur et damnatur in Tridentino Sessione 6 Cap. 4o, eiusdemque ipse pertinax meminit cavit in antidoto suo ad praedictam Sessionem. Haeretici huius verba referunt Alvarez tomo de auxiliis Disp. 3 no 18, et Gonet tomo 1o in Apologia Thom. Art. 18.

Assertio 2a Sit. Diverso titulo negavit Pelagius auxiliante gratia Dei cum libertate indifferentiae, quia videlicet sensit, gratiam indebitam, et naturam indigentem nec ad operandum, Deum non posse, cum arbitrii et operationis libertate. Pelagio itaque displicuit auxilians gratia, non quia physice praedeterminans, aut creatam voluntatem necessitans voluntatem ad operandum, sed quia naturam superet et indebita nec indigenti: sic enim huic Haeretico videbatur non esse in libertate nostra facere vel non facere. Haec assertio probatur 1o ex Aug. Epistola 106, ubi hoc refert vulgatissimum Pelagianorum dogma, non est liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio, quoniam in propria voluntate habet unusquisque facere aliquid vel non facere. Itaque probatur in Diospolitana Synodo in Palestina damnatum a eodem Pelagio fraudulenter condemnatum, testatur idem Aug. libro de gestis Pelagii Cap. 13 et 14, et libro de peccato originali Cap. 8. Idemque Doctor libro 2o contra duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifacium Cap. 5, et 6, ubi ait, necessitatem gratiae independentis amentis naturae, reputari apud Pelagianos, necessitatem fatalem. Consonant Hieronymus Epis-

stola ad Ctesiphontem et libro 2° adversus Pelagianos, aliis que S. Prudendi, apud Cardinalem Annatum opusculo de Scientia media, dissertatione 3a Cap. 4, §3° n° 81

8 2° pbr assertio, hoc omnibus plane demonstrante discursu. Pelagius docuit auxilia [illegible] opponi libertati, ratione illius fralitatis, qua ablata admittebat ipse, gratiam auxiliantem non opponi libertati, sed ablata fralitate naturae, idest supposito, quod auxilium gratiae indebitum non esset voluntati simpliciter naturae ad volendum et operandum admittebat Pelagius auxiliantem gratiam non opponi libertati; quo docuit, auxiliantem gratiam opponi libertati, ratione fralitatis naturae et indebitae. Maior ex ipsis terminis liquet. Ostenditur minor: Pelagius cum admittebat auxilium gratiae ad facilius operandum esse liberos; ideo ipso auferebat ab auxiliante gratia fralitatem naturae, et admittebat, auxiliantem gratiam non opponi libertati: quo ablata fralitate naturae admittebat auxiliantem gratiam non opponi libertati. Evidens est consequentia, nec minus certa 2a minoris pars: quod cum admittitur esse adiuvans ad facilius operandum libere, admittitur eo ipso, ut non impediens operationis libertatem: [illegible] cum deceptus in [illegible] fralissime includitur, quam autem admittitur ut non impediens operationis libertatem, admittitur eo ipso ut non opponens libertati.

9 1a Auctoritatem evidentem minoris partis, sed et maioris probant egregio Augustini testimonio libro de gratia Christi: cum cum Cap. 2 dixisset Pelagius, dari a Deo auxilia gratiae, ut quod per liberum hominem facere iubentur arbitrium, facilius possint implere per gratiam. Haec in meni Augustinus Cap. 29, hoc Pelagii dictum, sic ait: tolle facilius, et non solum plenus, verum etiam sanus est iste sensus si ita dicatur: ut quod per liberum facere iubentur hominem arbitrium

possunt implere per gratiam: Cum autem facultas addit ad completio boni operis etiam sine Dei gratia posse fieri, tacita significatione suggerit, quem ipse redarguit qui dicit, Sine me nihil potestis facere. Eamdem quam supra repetit et spar- sim Augustinus in libro de Heresibus, Heresi 88, quem librum scribit sub finem, et fortasse senior operi extremum excripsit, ut colligitur ex libro Sancti Isidori Archiepisco- pi Hispalensis de viris illustribus. H 2a fillatio et ali- quot ex premisso Augustini testimonio

Paragraphus secundus. Illationes aliquot ex premisso Augustini testimonio

10 Iam ex Augustini testimonio recitato numero proxime precedenti, Istat 1o, ad minus a Pelagio fuisse auxilium gratiae ad facultatem operandi an liberas, quem erat maior propositio nostri silogismi posita numero 8. Istat 2o Pelagius, per istam illam facultatem significare voluis- se, boni operis adimpletionem posse fieri sine gratiae auxilio atque adeo per eum de illa tum ab auxiliante gratia abstulis- se, gratia liter naturae, quae erat 1o minor pars eiusdem illius nostri silogismi. Istat 3o, quod a Pelagio negabatur auxilium gratiae, non quia necessitans, neque quia physice predeterminans, sed quia naturae sub et indebita naturae indigenti. Istat 4o Augustinum in Pelagium neque a frasse gratia necessitatem, ut intendit Iansenius libro de Heresi Pelagiana, cap. 14. neque a frasse gratiam physice predeterminantem, et entiatae in dispositibilem eius operationis carentia, ut intendit Aluarez disputatione 23 de auxiliis, et libro 2o suarum responsionum, cap 1. numero 12, quem se- quuntur veteres physice predeterminationis assertores pugnaret enim

sine hoste Aug.no qd é dictu absurdissi, Si pugnasset a frando 2a Pelagii, id qd Pelagius insinuasse non ponebat.

11 Dicitur Quinto, Pelagii ab Aug.o et ab ecclesia damnatum quia nabat necessitas grac sup naturalis indebite, Sensens, cum liberte indifferens non sponi, qd supernalis et indebita grac sit. volti nam a, ad operandum. Minime vero damnatum quia naret grac necessitantes, ut egregie fallitur Jansenius; neq damnatum quia naret, grac physice predeterminantes, et Contra Ineompossibilem cum operaois Carentia, ut physice predeterminationis assertoribus placet. Quinta hec, et ultima illao, tres, ut vide, contra nempe, quarum assequenta Satis constat ex dictis, et ex serius dicendis.

12 1a pars dicti. qd pp. 1o inter damnatas in Palestino Concilio Prospoli celebra 4, hec fuit; nos est liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio. 2a pars dicti: alioqui Ecca ecclesia damnasset utrumq qd Contradictorium, atq adeo Euentus Errasset. damnaret Ecca in Pelagio grac non esse necessitantes, et in Lutero atq Calvino grac esse necessitantes. Insup Pugnator Aug.s Errasset. Pelagius de fensor, Erg illo in eodem Errore fuisset versatus, nq in illis libris, quos 2a Pelagianos scripsit, apertissime docet, auxilium grac Xpti, quo ad bene trahimur, esse tale, cui resistere possit voltas, quatenus nullo posito auxilio persistit spes, et arbitria Electionis sup. Exceptis ex libro de spiritu et litera, in quo, ut ipse Aug. libro 1o retractaonis cap 23 notat, quantum Deus adiuvit, acerrime disputavit contra inimicos grac Dei. Ibi Ecca intra alia Cap 34 hec hi. profecto et ipse si velle Credere, Deus operatur in hoc, et in omnibus misericordia Eius

prævenit nos; dissentire autem vocationi Dei, tabea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est. Paret etiam ex loco in præfatione a nobis adducto, et ex eo quod lib. 1o ad Simplicianum q. 2a scribit, nimirum, Esau, vocatione contempta, reprobum factum: atque ex eo quod libro 83 qq., q. 68 scribit, omnes scilicet, qui Evangelium ad Cenam vocati non venerunt, debere sibi, et non Deo, peccatum tribuere quia ut venirent erat in eorum libera potestate, atque ex aliis prope innumeris quæ alibi habet, et hic prætereo. Quod etiam arguit ossatur 3a eiusdem necessitatis pars: probatur enim prædeterminationem exclusivam esse libertatis indifferentiæ et necessitantem; haud inepte casiti in 3a prælectione parte probabimus.

13

Amplius adhuc ossatur et explicatur eadem illatio. Pelagius præcise negabat gratiam esse voluntati necessariam ad operandum, sed gratiam esse voluntati necessariam ad operandum necessitatis, necessitatem dicit, gratiam esse necessitantem, aut gratiam esse physice prædeterminantem: quoniam necessitatem negavit Pelagius gratiam esse necessitantem aut gratiam esse physice prædeterminantem, atque adeo non quia hæc posuerit damnatus est. Major præter dicta probatur adhuc: nam neque in Epistola Celestini Papæ ad Episcopos Galliæ, in eius 3o Cap. continetur decem articulos, quod de gratia de gratia Pelagium desierat Ecclesia, neque in viginti quinque Canonibus de Semipelagianos editis in Arausicana Synodo 2a, ullum extat verbum sonans gratiam necessitantem, aut physice prædeterminantem, sed præcise de fide, auxiliantem gratiam esse necessariam.

14

Eiusdem

Quod Silogismi ostenditur: hic enim deceptus, gratia voluntati necessaria ad operandum, separabilis est a voluntate gratia necessitante, vel gratia physice prædeterminans; sed deceptus ab alio separabilis

nec fr necillans illy dicit: Qᵒ gratiam ceu velti naturam ad operandy, nec fr necillans dicit. grag ee necessitante, aut grag ee phice predetrante. Accipit. ng gra sufiens ad observaoe precepti, qug the pmotores ut Catholici dare debent hoi transgredienn precepty est natia, et nec necessitans, necphice predetrans est: alioqui Cry n stare cy operaois precepte carentia. Sicetig gra Salutari, qug Jansenius dedit in statu naturę integrę natia erat ut ipse fatetr, et n necessitans. Sunt insuper alia prope innumera, natia ad operaog adquam minime necessitant, aut phice predetrant. Equs Vg ad equitandy, pedes ad currendy. Et ut alia omitam ad libere volendum est summe natia libertas, nec tn ante operaog liberta se necessitat, aut phice predetrat. Sardoragfus 3us Diluitr obtio quedg...

Paragrafus Sextus

Diluitur

Objectio Quidam.

15 Da Lg assertog poritg nᵒ 2, et illaoes, quas anᵒ 10 dedimus, objiciesar enty. Qd Jansenius objicit, et Vincpont phice predeterminaois assertores, quary meminit Rypaldadup Vd de Ente Supnali nᵒ 10g. Pelagius et Pelagiani; hoes subtiles et ingenio prestantes, ut n semel Aug testatr, Augustiang et Catholicg grag, ideo nabant, qª exutimabant oppositg liberti, Idcirco hoes existimare n psent oppositg liberti, grag auxiliantg n viderent cuimoza, ee necessitantg, aut saltg phice predetrantg. Qª talg videbant ee grag. qug nabant. Sr mir. auxilians eny gra, que neq necessitans est, neq phice predetrans ad operaog, indifrens est

et Contrariae oppositis cum operationis Carentia, et quam ad Suum cuique Subrectae voluntatis arbitrio: gratia autem sic indifferens, in qua Stupidis hominibus videri potest opposita libertati. Ipsi namque Pelagiani, et Semipelagiani existimabant fatale necessitate induci per auxiliantem gratiam, ideoque illam repraeuant; sed gratia indifferens, et Contrariae oppositae, cum operationis Carentia, non potuit ab illis existimari fatalis necessitas operationis: quod gratia ab illis nata erat necessitans, aut saltem physice praedeterminans.

16 Ad hanc ob hoc retis decedendo magis omnia subtilitatella, et ingenii praestantia, de qua, ut ait Doctissimus noster Petavius, tomo 3 theologicorum dogmatum, libro de Pelagianorum, et Semipelagianorum dogmatum historia, Cap. 1 n° 6, Iuxta iudicia summorum duorum virorum, Aug. et Hieronymi: Aug. enim illum decedit, Epistola 106, et 143, et libro de natura et gratia, Cap. 6, et 35, ut faciat figuratae permittit, ut acrius redarguat, Hieronymus contrarius in locis Pelagium, et Coelestium despicit inscitiae: namque in proemio libri 1 Commentariorum in Hieremiam Pelagium vocat indoctum Calumniatorem, et sub fine libri 3 Dialogorum adversus Pelagianos stilum illius ironice traducit. De Coelestio autem Pelagii discipulo sic ait in Epistola ad Ctesiphontem: Omnis discipulorum eius, immo iam magister, et totius ductor exercitus, et iuxta Apostolum vas perditionis per soloecismorum, et non ut sui iactitant, syllogismorum spineta decurrens, et cetera. Neque namque potest illos saepe discursus acumine peritos aberrare.

Minauter nandalit, cum falsitas legis ex dictis an. 3°. ubi et authoritate, et ratione a nobis ostensum est, auxiliantem gratiam Pelagio cuique oppositam libertati eo quod fraudem utique haeret, eo scilicet, namque suis etiam debitis naturae indigentia ad operandum, atque

peccati fralitas relucet in graa indifferente, et tantae im-
possibili eius operaois carentia: quo mirum non est, quod graa sit in-
differens, Pelagio visa sit opposita libero arbitrio, cuius quidem erroris occa-
sio fuit, quod aliunde non crederet, cum in indebitam gratiam esse
a Deo misericorditer praeparatam, quantum ad sufficientiam vol-
untatis, ut hoc illa possit salutariter operari. quod si haec gratia
naturae, et indebite praeparata, ex parte Dei deficere, dixisset
bene Pelagius nos liberos non esse ad operationes, ad quas necessa-
ria est gratia, sicut nos optime dicimus nos non esse liberos ad
patrandum miraculum: quod videlicet ad hoc necessaria est gratia inde-
bita nobis, et non infallibiliter a Deo praeparata. Quod

18 Validissima

hominis ratio dpfrao, desumitur ex Concilio Senonensi in Gallia
Celebrato Anno 1528 Id est insurgente Luterana haeresi in ...
meneis initio directi, cuius laudes de graa doctrina virtute agit
Prudentinus in senone 6, ut inter alios observat Ex. Doctor
prolegomeno 6 de graa Cap. 5 n. 1. Senonense itaque Concilium
decreto 15 Luteranos refellens, qui dicebant Catholicos cum
pelagio naturae gratiam Coopere arbitrium liberum defendunt, sicut
neque in tanta gratiae necessitas libero praeiudicat arbitrio,
cum illa semper sit in promptu, nec momentum quidem praetereat,
in quo Deus non stet ad ostium, et pulset, et haec Pelagianis-
mi calumniam his verbis Senonense Concilium repellit, as-
serens Necessitatem graae cum arbitrio libero componi, quia gratia
semper est in promptu, atque nihil efficeret hoc ratio, si Pe-
lagius dixisset arbitrium liberum laedi non quia gratia est necessaria,
sed quia sit necessitans: quod haec [?] ... Si enim gratia esset ne-
cessitans ad operandum, arbitrio libero praeiudicaret, quam-
vis semper esset in promptu, Imo si necessitans semper esset in
promptu semper esset parata ad praeiudicandum arbitrio liberi.

19 Ad obiect. 3 usq. n°

15 positq. ret., dicimus neg. min. Ratio perspicua est, tam
quia illi gratiae peccatum, pro quo Henrici illi existimabant
fatalem necessitatem induci per auxilians gratiam, relicet inopia
indifferente, et entatae potentia operationis carentia: quod bene
etiam gratia existimare potuerunt, et re ipsa existimarunt ea
fatalem necessitatem. Amplius illud enim peccatum erat, quod auxi-
lians gratia nullum voluntatis praeveniat ex liberalitate Dei, nec ab ea
illi pendeat solum natura meriti, atque totum hoc peccatum,
relicet inopia indifferente, et entatae potentia operationis ca-
rentia: quod Ill.a Mia Catholicae parti non potest. Magis August. os-
tendit libro 4° contra Julianum Pelagianum, cap. 8° ubi sic ait: Ves-
tra quippe, non nostra sententia est, fato fieri, quod merito non fit. Et
neque R. S. ita tam definiunt, fato fiant verbis, si meriti non
fiant, quaecumque fiunt, ideo merita, vel bona, vel mala quae
sunt potestatis asseruntur, ne fatum sit omnis, si merita nega-
rentur, id ipsum dicat aperte lib. 2° contra duas Epistolas Pe-
lagianorum cap. 5 ubi habet, et adhuc non reformidant,
nec saltem verecundantur Episcopi Pelagiani literas
suas Catholicis Orientalibus episcopis mittere, quibus nos
assertores fati ea criminarentur, quia non dicimus, gratiam Dei se-
cundum merita nostra dari.

20 Obiicitur ... op-
portune notabis, quam immerito Ponet disp. 3 Auctore
Dei aliorum ... Catholicos et Doctrinam A. S. in eadem
... Semipelagianis ... Concilii, asserens, illos ...
praedestinatio decreta, et physica praedeterminatio, illa eadem obiicere
argumenta, quae contra Aug. doctrinam obiiciebant olim Massilien-
ses, nimirum quod per eiusmodi decreta, et praedeterminatio inducatur necessi-
tas fatalis, et impediatur arbitrii libertas. Hoc enim Ponet

assumptus, quae sit alienus a recta et legitima doctrina Aug.i
intelligentia et penitus falsus satis liquet ex dictis: ut enim
ostendimus Heretici S.a Aug.m ita discurrebant: arbitrium
indiget Dei auxilio: ergo non est liberum: gratia Dei auxilians
praevenit libertatem nostram neque datur ex meritis nostris praecedentibus
ex viribus naturae: ergo inducit fatum. At cum in argumento antea-
lo ex adverso Catholici assumunt ut evidentissimum est illorum
opera legenti. Argutantur autem Adversarii. D.a ponet sic: prae-
determinantia decreta, et physica praedeterminatio, quae nostra aetate a Thomistis
defendunt, ut voluntati inevitabilia, et infrustrabilia:
ergo libertatem laedunt, et inducunt fatalem necessitatem. Hoc argumentum
tum, toto, ut aiunt, caelo a praecedentibus differt, et tanti
roboris est, quantum in 3.a praelectione nostra percudebis. Praeterea
non esse argumentum ab Hereticis assumptum, ipso esse malum aut
hereticum, quid fieret de praecipuis contra nos physicae argu-
mentis, quae praecaecata heresis olim in Calvino ostendit Montora-
nus de volunt. Dei disp. 32 sectione 5.a, et iterum expendit
Annatus, disp. 4.a de scientia media Cap. 4.o §. 4.us pro ... clausu-
la.

Paragrafus Quartus
Proemii Clausula

21 Proemio clausu-
lam apono sinopsym sub jiciens oppositorum errorum, quae de-
dicta ex communi illo Heretico n.o 2.o relatum primo duplices
sunt, ut anno 5.o vidisti, damnantur ab Ecclesia. In primis ergo
Pelagius, seculi iniquo 4.o seculi praeeunte Rufino, quem
Pelagii praecursorem vocat Hieronymus in praefatione ad-
...

ut oculatissimos quoque fallere posset, ut de ipso testatur S. d. Aug. libro de gratia Christi.

22 Pelagiana Heresis plura complectitur Capita circa Statum 1i hominis, peccatum originale, aliaque ad alias materias spectantia, que ad presentem attinent, ea sunt que continentur propositionibus 2a, 5a, 6a, 16, 17, 18, 21, 22, et 23, inter illas que Pelagio sunt obiecte in Palestino illo Concilio Diospoli celebrato. Quarum summa est, tantum pollere viribus arbitrium nostrum, ut absque supernaturali gratia Christi possimus cuncta Dei precepta servare, et servando perseverare, atque propriis nature meritis gratiam predestinationem et eternam vitam consequi, atque adeo victoriam nostram non esse ex Dei adiutorio, sed ex libero arbitrio independenter a vera gratia auxiliante. Christi peccatorum veniam. Que paucis comprehendit Faustus lib. 1o de gratia Dei cap. 1o scribens, dicit Pelagium, pro adobtinenda salute, naturam hominis solam sibi sufficere; post Palestinam illam Sinodum, aliquod gratie adiutorium admisit, non tamen ad simpliciter posse, sed solum ad facilius posse; nec adiutorium quod a Deo nature gratis donetur, sed quod humanis meritis per naturales vires elicitis retribuatur.

23 Quidnam autem illud fuerit Pelagius per hoc gratie adiutorium, an post gratuitum beneficium creationis cum libero arbitrio solum externam predicationem, et intimationem legis, et exempli Christi D., an autem etiam illustrationem mentis et voluntatis inspirationem, infusam ab Spiritu Sancto, non est penitus certum. Tale Spiritus Sancti donum numquam a Pelagio dictum, sed aliquando vocibus equivocis simulatum, vero similius opinatur, ex quo D.r prolegomeno 5o de gratia cap. 3o, n.o 13, id quod multis ex Aug.o suadet; nihilominus oppositum opinantibus consentimus, tale aliquod gratie auxilium ad

mini a Pelagio; semper independens a precedentibus na= meritis, et solis ad facultas posse. Omnia explat exacte Aug. variis in locis, presertim toto lib. de gratia Xpti, lib. de gestis Pelagii et lib. de heresibus heresi 88. Vide upreterea post epistolae 90, 95, 105, 106, et 107 inter Augustinianas.

24 Semipelagiani et Pelagianorum reliquiae vocati sunt presbyteri quidam Massilienses, et aliquot Galliae Episcopi, quos recensiet Exo. D., prolegomeno 5. de gratia cap. 5. et Montoia tomo de providentia disp. 16, et quos acerrimus impugnator Sanctus Prosper Aquitanicus claros et egregios moribus virtutis studiosos fuisse testatur. Nihilominus pii alioqui et sapientes viri in errore lapsi sunt, ut Pelagiana heresim, non tota sed ex parte profiterentur, ac proinde euaderent Semipelagiani, ut late exponunt Stus Prosper Achitanicus et Stus Hilarius Arelatensis in epistolis ad Aug. quae extant tomo 7 operum eiusdem Aug. ante libros de predestinatione Sanctorum. Semipelagiani itaque et a Pelagio dissentiebant, et eidem sentiebant, dissentiebant quatenus contra illum asserebant necessaria ad perfectam adultorum iustificationem perseverantiam et meritum aeternae vitae auxiliantem gratiam interne illustrationis, atque inspirationis a Spiritu Sto immissae; sentiebant autem, et cum illo errabant quatenus asserebant non esse necessariam talem gratiam ad initium iustificationis, et solis naturae viribus tribuebant incipit liberum arbitrium salutis negotium, videlicet desiderando, petendo, amando, credendo et similibus actibus, quibus precedentibus tamquam meritis retribuit Deus in premium ora supernaturalia necessaria ad aeternam salutem consequendam.

25 Cum autem parvulorum exemplo premerent, quorum multi premoriuntur reprobi ante adeptam Baptismi gratiam, alii cum baccoram premoriuntur predestinati, antequam aliquem exitus acibus eliciant, novum alium addebant errorem, quem in prelectione de scientia Dei n° 258 notavi, recurrentes ad merita, et demerita conditionata. Docebant itaque salutis remedium in premium dari parvulis, quia a Deo previdentur futuri predictos ausi eius honesta vita, si diutius viverent, in supplicium vero dari ... remedii carentiam parvulis, quia a Deo previdentur non futuri predictos ausi eius honesta vita, si ad etatem doli capacem pervenirent; hic itaque hic errabant, et cetera initium eterne salutis in naturali ponebant, et cetera ideas earum dicebant esse actualiter et absolute meritorium, aut demeritorium.

26 ... Contradictorias de gratia necessitante, et carentia libertatis, errores D. Augustini hecrestia ... n° 6 potest intulit Calvinum, precunte Lutero de qua ... in prefatione ... dicens de bonum opus, quidem in hoc Deo tribuit et gratia nihil proprias libero arbitrio; sicque tollens omino liberum arbitrium, Luterum factum est Manicheum, dum ex fuerit ex Pelagiano. Docent itaque predicti heretici libertatem indifferentie circa bonum et malum extinctam esse Adami peccato. Addunt auxiliantem gratiam in hoc nature lapse statu necessitare voluntatem ad bonum; ita ut voluntas resistere aut dissentire eorum non possit, quamvis hoc potuerit in statu innocentie. Damnatis hereticis subscripsit post Michaelem Baium Cornelius Jansenius, eorumque cum aliis permultis dicere laboravit in illo precipue opere cui titulum ipse posuit Augustinus in eodem errore Calliaque

9

Augustiane doctre diligentia versabant[ur] tum Africani quidq Monachi ut testatur et explat idq Aug. epistola 47, que e ad Valentinum illorum prefectum, et in libris de gratia et libero arbitrio, atque de correptione et gratia ad eumdem inscriptis

2) Ecclesie Catholice doctrina, contradictorie destructiva Heretici illius, et fundamentalis pro tot errorum, tenet necessitatem gratie auxiliantis per Christum, non opponi cum libertate indifferentie, sed hanc libertatem cum summa illa necessitate conciliari, etiam in statu nature lapse. Necessitatem autem interne gratie auxiliantis tantam esse, ut sine hac gratia preveniente aut excitante, atque adiuvante, nihil prorsus sicut oportet ad eternam salutem coendum, agere possit humanum voluntatis arbitrium seu relictum viribus; ac nobis Deum, nullis nostris precedentibus meritis, gratiam dare, et posse, et velle, et operari, cum propterea ledat humani arbitrii libertatem, quam integram relinquit ad dissentiendum, et ad assentiendum pro libito. Has catolicas veritates ex sacris literis depromptas cum antiquis PP, presertim cum Sancto Aug.º explanarunt, et apostolica definitione confirmarunt multi Romani Pontifices multaque concilia, quorum copiam suppeditat exactissime Doctor Ex., prolegomeno 6, de gratia, omniaque docta exponit et roborat Tridentina Synodus sessione 6.ª Sed iam pro exemplo plus satis. Pars 1.ª de gratia auxiliante in communi sive prout abstrahente, et sufficiente et efficaci. Disp. 1.ª ... pro auxiliante gratia describenda caput 1.m prenotanda quedam.

Pars Prima

de gratia auxiliante in communi, sive prout abstrahente a sufficienti et efficaci.

Disputatio Prima

Pro auxiliante gratia dei exibenda.

Caput Primum

prænotata quædam.

28 Quo ea gratia ut gratia sit id quod est et dicatur munus gratis datum, haec tria supponunt Catholici. 1. quod non detur ex debito. 2. quod non detur eo fine ut donator aliquid a donatario recipiat: ita cum definire Vives e Arist. libro 2° rethoricorum Cap. 7°. Nos autem harum conditionum 1am ut sacris literis et rationi consentaneam admittimus, 2am vero ut dissentaneam reiicimus. Utrumque breviter ostendimus incipientes a 1a conditione.

29 Dissonat sacris literis 2a conditio: nam excellentissimas auxilia, quibus nos Deus ad supernaturalia excitat, et adiuvat, ea vere gratiae, et auxilia efficacia gratiae specialissimae, cum tum luminis gratiae.

n̄ det Deus, ut a nobis seruetur reposita in sudario, ste
rili; sed potius ut illius fructus a donatarijs donator ipse
recipiat, nempe actus fidei, spei, charitatis, religionis et ita
Disonat ergo rati: si enim debitori soluere impotenti, cre
ditor pecuniam, ad negotiandum daret eo fine ut sibi solua
tur debitum, non videtur negandum esse talem pecuniam gratis esse
a creditore in debitorem collatam: potest ergo esse gratia, quamuis detur
animo aliquid recipiendi; dummodo non detur animo aliquid recipi
endi in pretium gratiae pretium.

30 Vltimo probatur dictio ab
Apostolo per text ad Romanos cap. 4. vbi de mercede retribu
ta operanti sic ait; ei autem, qui operatur, merces non impu
tatur secundum gratiam, sed secundum debitum. Et cap. 11 versiculo 6 expressa
oe huius dictionis infert gratiae notionem dicens: Si autem gratia
iam non ex operibus: alioquin gratia iam non est gratia. Hinc
sanctus Augustinus definitionem deducit tractatu 3° in Ioannem scribens: Quid
est gratia? Gratis data. Quid est gratia? Gratis donata, non red-
dita. Veritas ergo doni gratuiti qua talis est gratiae. Hoc ergo
prenotato;

31 Prenotandum insuper est
in praesenti praetermittendum esse, illum vsum gratiae, cuius
meminit sanctus Augustinus Doctor 1a 2ae quaestio 110 art. 1, nempe pro recom
pensatione beneficij, aut pro munere, quo debitum grati
tudinis extinguitur. Praetermittendum etiam huius vsurpationem
alium qua gratia interdum accipitur actiue, videlicet pro affec
tu, et volunte liberaliter aliquid donandi, vel ad gratuitam
donationem inclinante. Hoc sensu dicitur Sapientiae 4, 15: Gratia Dei
et misericordia est in sanctos eius. Sic etiam sanctus Augustinus Doctor loco com
muniter allegato interpretatur illud Apostoli ad Ephesios 1, 5:
praedestinauit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum

inspiraz. 2y propositi Voltis suę, in laude Gloriæ graę suę.
Idē predestinaois suę, aut Voltaris liberalitr beneficę.
Hę, inquā, et Similia aliq graę usurpaoes ab instituto nro
aliēnę prætermitenda sit. Hic nunc soly agimus deg rāa po
sita sumpta pro dono subiect liberalitr, et gratis dio nobis a
Deo.

32 Sed prenotandum
nobis adhuc, graę hic n̄ accipi precise pro dono Dei
gratuito, neq precise pro dono Dei gratuito dferente
ut Cumq adiustificatioq nrg. Et raoe q hec fralitas dony
Dei gratuity et Sulita dferens ut cumq adiustificaoq
nrg, conuenit Creatoi naę et libero arbitrio, alys q pro
ijs debitis naę sue eius Creaoi; atqui Graā accipitr ma
præsenta, put a predictis orbus dtra diuquitr: ergo n̄ pre
cise pro dono Dei gratuito etiq dferenti utcuq ad
iustificaq nrg. Huius Silogismi mar pbr nullus ens naę pre
cedenti bus meritis aut iure ipius Deg obligante, Deus
qui dat orbus Vitā et inspiraoq et oia, ut actuū 17,25,
ait Apostolus, dony Creaoi concedit, et cg Creaois dona
libery donat arbitrig aliaq pro ai debitas naę uire
sue Creaoi, qui eny dat frā, dat etiā reliqua consequas
hā Maiore, ê do p nauq illaq consequenti.

33 Huius auts
puris donaois rao apriori ē q naa antequā sit in oi
tempori diffrō nihil ē immhilo auts neg ius ē, neq
meritū adec nq Cuimi ius et meritū aliquez, est et
quidē Magny aliquez, quory conceptiq 1ius dtradictorie
et 2uj dtrarie, repugnat et oponiti nihilo dtq repatet.
Hoc implo promitr Apostolo Verbu illis ad Rom. 11,35
Quis prior dedit illi, et retribuent ei? Implatiq intus

crea ari suis meritis, o e Dei dono. Cum mit aut. nalia dona deferunt aliqua ratione adiustificationem: siquidem neque iustificari potest crea, nisi creata; neque iustificari potest ministerio arbitrij liberi nisi creata cum libero arbitrio, reliquis q. dnexu.

34 Iam vero cuiusdem

ologismi n° 32 ponti minor etiam probatur: hic enim accipitur gratia prout da Pelagius cum q. reliquis propugnabatur ab Aug° cum reliquis SS. et ab Eccl.a dehta e; atqui ab Aug. tam reliquis SS. da Pelagius cum q. reliquis propugnata e, et ab Eccl.a de fita gra, prout accrescente natura et libero arbitrio, aliisque pomis debitis naturae vere superaddita da traditur. ergo gratia hic accipitur prout definitur a praedictis orbus sic.

Mi distat. Grat. enim accepto pro dono creationis, et liberi arbitrij defendebat Pelagius, et hac sua fraude, equivocatione deluserit Diospoli Episcopos, ut se petat Augustinus praesentem Epistola 95, quam ipse cum Aurelio aliisque Episcopis ad Innocentium I. Pontificem Maximum miserit rogantibus, ut Pelagio iniungeret, ut illam fateretur apertissime gratiam quam doctrina Christiana demonstrat, et praedicatione propugnat Christianorum, quae non est natura, sed qua salvatur natura. Deinde decedunt quam incomprehensibilitate divina atque Dei gratia creati sumus, ut nihil essemus, et ita contendunt in aliquibus gratiam ultra est supra creationem, rogavit ... unde hic gratia nec ... aiunt ... quia praedestinati vocamur, ut iustificamur, glorificamur ... re probis ipsum ... quod ... filiorum ... id primo ... traditum ... gratia qui ... de ... aliquis ... Pelagius defendebat, atque hic ... dicebatur ... tam suis disputationibus impugnavit, ~~...~~ ~~...~~

qbus assereret, n' solu ad facienda, verū etiā ad perfi
cienda Mandata. Id° per liberū arbitriū humanū sibi
sufficere nam. Videndus etiā idē Aug. Epistola 105.

Sæpe notā
35 dū præterea, grā hic n' accipi præcise pro grā vltra
et supra Creaōis donū distributa atq indebita naturæ, sta
tiō est, quæ tota iuxte Prædeceptus deuenit, & attribuitr
rebus, quarū tractaō ad præsens institutū n' attinet. V°
Cuz ipse Spiritus Sanctus dicitr Grā, et altissimi do
nū Dei, ex Apostoli doctrina ad Romanos, 5, 5, dicentis,
Charitas Dei diffusa ē in cordibus nris p' Spiritū Sanc
tū qui datus est nobis. Id q' explat optime Aug. Sermo
ne 61 de Verbis Domini dicens, Grā quippe Dei donum
Dei est. Donū autē maxīū ipse Spiritus Sanctus ē, et
ideo Grā dicitr. 2° Grā illæ quas genere sumpto pro
specie, Theologi omnium sensu vocant gratis datas, cuius
modi sit virtus prophetandi, virtus patrandi miracula,
et aliæ quarū præcipuas enumerat Apostolus, 1° ad Co-
rinthios 12, 8° dicens, alij quidē per Spiritū Sanctū datr
Sermo sapiæ, alij autē sermo sciæ s' eundē Spiritū; al
teri fides in eodē Spiritu, alij Grā sanitatū in vno Spi
ritu; alij operaō virtutū, alij prophetia, alij discretiō Spi
rituū, alij genera linguarū, alij interpretaō sermonū:
et quas fuse satis explat Exō Dr. prolegomeno 2° de Grā
Cap. 5° illæ, inquā, Grāe, quarū explaō n' ē instituti præ
sentis, totū illū notatū Deceptū participant. 3° totū eiusdē
36 Grāe Deceptū admittunt, exterīe grāe quæ huc n' spec
tant. Solent enī a Theologis diuidi interna, et exterña grā;
nā beneficia Diuinitus præstita, qbus Deus ad homines

excitat, et multos adiuvabat ad iustificationem, et aeternam salutem
consequendam, alia interna est, alia externa. Interna vocan-
tur, quae inhaerent animae: cuiusmodi est habitus supernaturalis, atque il-
lustratio mentis, et inspiratio voluntatis. Externa sunt quae non
inhaerent: cuiusmodi est incarnatio Divini Verbi, et ipsi-
us egregia exempla, revelatio mysteriorum fidei, sacramen-
torum institutio, sacra scriptura tradita, et his similia qui-
bus recte adducitur: ipsa etiam externa protectio, qua, nihil
nobis tale cogitantibus, misericors Deus auferet impe-
dimenta et occasiones peccandi removet, ut docet Cardi-
nalis Belarminus libro 5° de gratia cap. 2°. Hanc protectio-
nem eleganter explicat et gratiam appellat Augustinus libro quinqua-
ginta homiliarum, homilia 23 his verbis: hoc tibi dicit
Deus tuus, regebam te mihi, servabam te mihi, ut adulte-
rium non committeres; suasor defuit, et ut suasor deesset, ego
feci. Locus et tempus defuit, et ut haec deessent, ego feci.
Honora ergo gratiam eius, cui debes, et quod non admisisti. Ad ex-
ternam etiam gratiam expectat praedicatio, et suasio Dei
legis facta per concionatores aut Evangelii Ministros. Non
vero externam gratiam quam non negabat Pelagius, sed internam
quam negabat contemplandam et explicandam suscepimus....

Quarto,
solus cuiusque gratiae conceptus admittit habitualem gratiam, quae tamen ad
hanc tractationem non spectat. Hoc cum ita sit, sciendum est, in-
ternam auxiliantem gratiam, gratum facientem, hoc est, conducentem
ad propriam iustificationem, et salutem recipienti ipsam, a Beatissimo
Gregorio concordia, dividi in actualem et habitualem. Habitua-
lis est supernaturalis qualitas permanenter inhaerens, et in-
sufficienter animas complens, adiuvatque eius salutares,
cuiusmodi est habitus infusi virtutum theologicarum, et mora-

liy, et ipsa altrig habituali Gratia, ut ficans quatenus digni
cat virtuty aii, ut meritory sint primy Supernales.
Actualis Gratia, est dony speciale interny, quo Deus tran
seunter adulti hominy corpulsat excitat et movet, ad sa
lutarey operaoy. De actuali itaque, non de habituali ad
aliy tractatu pertinente, loquendy hic nobis est. Caput
2um designabit tandem acceptio Gratiae propria presenty
instituti.

Caput Secundum
designatur Tandem acceptio Gratiae Propria presentis Instituti.

Gratia igitur
prout hic accipitur, et ad presenty tractaty pertinet, est Crea
ty Supernale dony, gratuity, a Deo infusy interne a
dultis hominibus, quo transeunter iuvantur ad actus sibi salu
tares, positos supra naturales vires arbitrii. Haec Gratiae ac
tualis auxiliantis descriptio articulatim explicanda est.
Dicitur Creaty Supernale dony, per quae verba distinguitur, et a
Gratia active sumpta, de qua dixi in no 24, et a dono increa
to, de quo dixi loco no 25, atque etiam a naturali dono, de quo
dicty est no 22 cum duabus sequentibus. Additur Gratuitum,
quod ditat ex no 30, et amplius explabitur sequenti dispo.
Dicitur praeterea a Deo infusy interne, per quae interea
infusionis sive inhaerentiae distinguitur ab externa Gratia, ut sa
tis liquet ex no 26.

39 Et quidem inter
na actualis gratia auxiliante inhaerere animae, sive esse ac
recipientibus fig; docet Sacra Pagina et Ecclesiae Patres loquendi
mus, a fratibus Theologis dicensus, ut pure, ac erudite ostendit

Cx.º D.r libro 3.º de auxiliis Cap. V. Passim enim in Sacris li- teris auxilia ista Gratiae significantur nomine vocationis, au- ditionis, illuminationis, Spiritus, aut inspirationis; Cum mi- autem actus audiendi et videndi mentaliter sit inhaeren- tes animae; Similiter Iulia, Aramicani 2.º, et Tridentinum explicant eadem auxilia per inspirationem et infusionem Spiri- tus Sancti; Inspiratio autem et infusio in actu denotant internam receptionem. Imo haec physica receptio aperte sic a Tridentino definita esse ut Ripalda disp. 101 de sup. nali n.º 15, eo quod Tridentinum sessione 6. Cap. 5.º dicat ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illumina- tionem neque homo ipse nihil omnino agat Inspirationem illam recipi- ens, quippe qui illam et abjicere potest etc. Deceptus tamen videtur hic Autor et deceptos alios notat Cx.º D.r verbo illo recipiens: ibi enim non physicam receptionem, sed libe- ram admissionem significare videtur Concilium proindeque verbum illud 2.º ponit verbo abjiciendi libere.

40 Additur a Deo infundi interne adultis hoc bis: dispensatur enim ad actus liberos, quorum capaces sunt adulti solum sive ratione utentes. Dicitur praeterea, quo transeuntes vel actuales ut ab habituali gratia n.º 33 indicata distinguatur. Insuper ad actus sibi salutares, ut distinguatur a Gratia gratis data, de qua 2.º loco diximus n.º 35, inter quam, et Gratiam gratum facientem, duplex praecipuum veniatur discrimen. 1.m est, quod gratia gratis data, datur per se non ad alio- rum utilitatem; at gratia gratum faciens datur per se non ad utilitatem ipsius accipientis. 2.m est, quod operatio gratiae gratis datae non sit in potestate omnium; At in nostra potestate est operatio gratiae gratum facientis ut optime notat Magnus Gregorius homilia 15 in Ezechielem his verbis: Quidam illorum miracula mirantur

et propugnacula, quae et munimenta illa possumus et in hac in manu nostri arbitrij non tenemus: non ergo talia facere non valemus: Clypeus eius in manu est, et defendit: quia Vir tus patientiae, cultus misericordiae, praecedente nos gratia, et in potestate est arbitrij et a periculo protegit ad versitatis. Sed de his plura D. Cyr. loco citato n.o 35. Denique additur hoc, aliis Salutares indigentes ipsius Dei auxiliari dono, sive auxilio gratiae, ea posita supra naturales vires arbitrij, quod ex dictis satis liquet, et Catholicum ordine certissimum est.

41 Sed revellendus

Superest scrupulus quidam, qui ex verbo illo iuvant, unde forte aut descriptione gratiae auxiliantis a nobis posito, infigi posse videtur. Erit enim fortasse, cui videatur praedicto verbo vitiose limitari, et contrahi omnimodis ipsa auxilij ad particulare auxilium, contentum sub ipsa. Etenim ut ex 3.a huius libri parte disputatione constabit, auxilium aliud est praeveniens, aliud adiuvans: non ergo inde forte ita dicatur auxilium iuvare, videtur explicari solum auxilium adiuvans, et excludi praeveniens.

42 Sed scrupulus iste nullo negotio revellitur. Respondetur enim explicatione illa a nobis n.o 38 tradita, comprehendi recte utrumque auxilium omnimode eius: non ergo utrumque quidem vires arbitrij praemunifice elevat et iuvat ad salutares operationes. Auxilium praeveniens ita complet arbitrium potentiam proportionatam, ut ex impotente reddat simpliciter et absolute potentem, proindeque iuvat ad posse. Auxilium adiuvans extrahit salutarem actum, ex proxima possibilitate, et potentialitate absoluta, quam praeveniens auxilium dederat arbitrio proindeque iuvat actualiter. Porro, Ipsius

auxilij nomen sonat iuvamen et adiutorium solumque quod utrumque auxilium differt in modo iuvandi imbecillitatem arbitrij, prout 2ij nales vires suas desiderat. Iuvat ergo utrumque auxilium: praeveniens iuvat potentialiter, sive excitative, adiuvans vero actualiter, sive cooperative. Disp. 2a quodnam debitum et meritum sit de fraltate doni gratuiti, sive mientis auxilianti gratiae. Cap. 1 statuuntur duae 3les.

Disputatio Secunda
Quodnam debitum, vel meritum sit de fraltate doni gratuiti. Sive mientis gratiae auxilianti.
Caput Primum
Statuuntur duae 3lutiones.

43 Plane movet disputationem veritas illius gratuiti mauxilianti gratiae de Hoc ponte, quod me amplius hac disp. explaturum promisimus n.o 38. Fidem ergo ibi datam exsolvero, et propositam quaestionem multipliciter decidere aggredior. Sit 1a 3lo. Meritum solius naturae viribus elicitum sive ex gratia auxiliante est de praedicta fraltate. Probatur ex hoc loco Rom. 11, ubi ab Apostolo ex fraltate gratiae colligit reddimus merita naturae; atque adeo pro dialectica illa regula de contradictoriis contra adversarios ... consequentia valet ... ad negandum fraltatem gratiae. Est autem ibi Apostoli sermo de operibus solius naturae et legis.

44 Et rursus ex Diospolitano dicto, quod refert Aug. epistola 106, inter alia

hoc invenerit Pelagio: fateatur gratiam Dei et adiutorium Christi
ad singulos actus dari, eamque non dari secundum merita nostra, ut vera
sit gratia, id est gratis data per eius misericordiam, qui dixit:
Miserebor cui misertus ero, et misericordiam praestabo, cui
misertus fuero. Ubi, ut vides, non solum docet Deum gratiam
non dari secundum merita nostra, id est, secundum merita solis naturae viribus
facta, quod ibi significat tunc illa natura; verum etiam docet, hunc
liberalitatis rationem esse, ut vera sit gratia, alioquin non fuerit. Idem
Arausicana 2.a synodus refutat inchoativum semipelagianorum meritum, praedicto Apostoli testimonio: Alioquin
gratia non est gratia. Eodem utitur argumento frequenter Augustinus ut
videre licet in libro de gestis Pelagii cap. 14, et sequentibus, et in libro de gratia, et libero arbitrio Cap. 8, et in lib.
de praedestinatione sanctorum Cap. 3, alibique. 2.a Pro sit.

45 Meritum non ex solis naturae viribus elicitum, sed simul ex gratia,
non est ratio finalitatis doni gratuiti, quae ... auxilianti gratiae,
seu in auxiliani gratia includeretur abstrahendo a nostra gratia, de
qua dicetur duplici sequenti Pro. Probatur ... Gratia data pro
gratia, non est ratio gratiae; imo gratia augetur, gratia addita
gratiae. Sed auxilianti gratia dari pro meritis non ex solis naturae
viribus elicito, sed simul ex gratia, est dari pro gratia: quod ita dari
non est ratio gratiae, sive doni gratuiti, quae ... auxilianti gratiae. Ergo: Meritum cum non ex solis naturae viribus
elicitum sed simul ex gratia, gratia est. Et haec est ratio, cur licet
bonis operibus in praemium sit promissum aeternum gloriae pondus, tamen propter bona opera sua non sit homini gloriandum in se, et
non in Deo, sed in Deo potius, ut subiungit Tridentinum Sessione 6. Cap. 16 prope finem dicens: Absit tamen, ut Christianus homo in seipso, vel confidat, vel glorietur, non in Domino: Cuius

tantae quae erga homines bonitas, ut eorum velit esse merita quae sunt ipsius dona. Id quod desumptum est ex Epistola 1a Celestini 1i, ad Episcopos Galliae cap. 12, atque ex Aug. Epistola 105 ubi inter alia multa haec habet, unde, et ipsa vita aeterna quae utique in fine, sine fine habebitur, et ideo meritis praecedentibus redditur, tamen quia eadem merita, quibus redditur, non a nobis parata sunt per nostram sufficientiam, sed in nobis facta per gratiam, etiam ipsa gratia nuncupatur, non ob aliud, nisi quia gratis datur, nec ideo, quia meritis non datur, sed quia data sunt et ipsa merita quibus datur. Id habet alijs in locis. Potest ergo in praemium dari aliquid aliud Gratiae, quemadmodum datur augmentum Gratiae significantis.

46 Dices 19: illud potest obijci dumtaxat apud Massilienses, videlicet multis sacrae paginae locis significari Deum nostris operibus praevenire, et expectare opera nostra, ut gratiam tribuat. V.g. Psalmo 87, 14: Mane oratio mea praeveniet te. Et psalmo 22, 6: Et misericordia tua subsequetur me. Et Isaiae 30, 18: propterea expectat Dominus ut misereatur vestri. Ergo non est prima ratio gratiae auxiliantis gratiae dari pro nostris orationibus aut merita. Et confirmatur 1o ex Cap. 25 Matthaei, ubi in parabola hominis peregre proficiscentis proponitur ipse Christus donans inaequaliter hominibus talenta sua gratiae unicuique secundum propriam virtutem, ut ibi versiculo 15 dicitur, id est secundum propriam virtutem id est, ac secundum opera naturalia virtutum moralium. Quo ratio ... Confirmatur 2o. Gratia enim pro gratia dari non est prima ratio gratiae; sed si gratia daretur pro bonis operibus solum naturalibus electi, daretur pro gratia. Quod gratia dari pro bonis operibus solum naturalibus electis, non est prima ratio gratiae. Assumptum probatur quia talia opera sunt gratia, et fructus gratiae: siquidem sunt fructus liberalitatis

etna (quae nobis est gratuitum Dei donum

47 Respondeo dicendo

eius. quod in ista 2a eius auxiliantis gratiae datur propter nostras orationes,

aut merita, procedentia ex praecedente gratia. Conceditur contra

Molinam 29 positum n.o 45. datur propter nostras orationes aut merita, non

procedentia ex praecedente gratia naturae contra. Neque alius

probant indicata Sacrae paginae testimonia: nempe quod Deus nos

potius praeveniat ex pluribus alijs liquet. Ex psalmo 58,

11, Deus meus, misericordia eius praeveniet me. Et psalmo

20, 4, quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis. Et

quod 1o nostri desiderij sui, Deus ipse praeoccupet, ex primi

Sapie 6, 14. praeoccupat, qui se concupiscunt, ut illis se

prior ostendat. Praeterea psalmo 76, 11. Et dixi, nunc coe-

pi: haec mutatio dexterae Excelsi. Ubi audiendus Ful-

gentius, qui lib. de Incarnatione et Gratia Jesu Christi Cap. 29

in fine ait: propheta suo aperto sermone se praebuit

agnoscendum, qui utique non postea quam coepit, sed

hoc ipsum quod coepit mutatione dexterae Excelsi, non tacuit.

48 Invictabilius

solutionis ratio est illa Christi Domini verba Joannis 15, 5o Sine me

nihil potestis facere. Clarum hoc testimonium in hanc rem

citatur Arausicanum 2um Concilium Canone 7, et Aug. Saepissime

praesertim libro de natura et Gratia, Cap. 32, et libro de gratia

Christi Cap. 29, quos locos dedimus n.o 3o et libro 2o contra duas e-

pistolas Pelagianorum Cap. 8o habet non praetereunda: Do-

mini autem, ait, terret futuro, Pelagio non dicit: sine me di-

fficile potestis aliquid facere; sed ait: sine me nihil pote-

stis facere. Et utrique futuri eius veri (videlicet Semipe-

lagianis) in eadem ipsa Evangelica sententia non ait: sine me

nihil potestis perficere, sed facere. Nam si perficere dixer

posset voti dicere n. ad incipiendum bonum q.d. a nobis est. Sed ad perficiendum ee Dei auxilium natum. Verum audiant et Apostolum, Dominus enim eius ait sine me nihil potestis facere, hoc uno verbo initium finemq. comprehendit. Apostolus; Sanctus Augustinus Dominicae expositor, apertius utrumq. distinxit dicens: Quoniam quidam nobis operandi bonum coepit perficiet usq. in diem Christi Iesu. Pluribus alijs breuitatis causa supersedeo.

Ad 4. 3.^m Conditionem

4 9 rescripti nego min. n. enim illigenda est eo modo parabola, quae multas alias capit expositiones uidendas apud doctissimum Maldonatum. Mihi praeceteris arridet illa, quae uidetur Augustino Doctori placuisse tr. 22. qq. 64 art. 2.º ad 4. ubi ita ait: dicendum, quod illa uirtus quae secundum dona Deus dat unicuiq. est dispositio, seu praeparatio praecedens, siue conatus gratiam accipientis. Sed hanc etiam dispositionem, seu conatum praeuenit Spiritus Sanctus mouens mentem hominis, seu plus, seu minus, secundum suam uoluntatem. Agitur itaq. quibus se homo ad recipiendam gratiam disponit, n. tendunt ad 1.m gratiam auxiliantem: haec enim est pura gratia, ut ex sequenti cap. constabit, sed ad gratiam subsequentem disponunt. Praedicti actus dicuntur propria uirtus recipientis gratiam n. quatenus propria significet actus independentes a bau[?] solius gratiae, sed quatenus significat actus dependentes a dominio liberi arbitrij cooperantis auxilio gratiae.

Ad 4.

Confirmatio Retur, distinguo maior: gratia pro gratia a puris naturalibus data non est. Concedo. Gratia pro gratia indita a puris naturalibus negatur maior. Dicitur et etiam minor. Sed si gratia daretur pro bonis operibus solummodo uiribus elicitis, daretur pro gratia indita a puris naturalibus. Concedo. Daretur pro gratia a-

peri nalibus 1a dicta, natr mis. Ecoa: Preter grag apuris nalibus indutq requirit ad salutares aus Graa 2a dicta, ut no 32 et duobus sequentibus expositq est; Graa autem apuris nalibus 1a dicta, quiquis pro alia etiq 2a dicta dett, n' amittit raoq grae, de qua dixerimus in presenti ut ditat exno 45, et ditabit amplius, e speae, pro sequenti.

Da 2a

Dic objecies: Implat intuis, qd Graq fralitatq retineat premiy debitq exiustia rigorosa et stricta: sed n' grandaretr in premiy merit. elicit. ex graa, et libero arbitrio; ergo premiy debitq exiustia rigorosa et stricta. Sic Cnq Deus obligatus distribuit de facto meritorys actibus sua bona ut nos ipsi rati docuimus, in prelectioe de Incarnatioe 824: q' n graa daretr in premiy merit. elicit. ex graa, et libero arbitrio graq fralitq amitteret.

Retua dicendo ma- iorem (Cq q) accedendo, qd debitum esset non independens a prece- dente graa; neg. do esse qd dependens est dependentia enq agraa facit debitq ante indebitq licet ex rup.e debi ti stricti n' sit noua gra reddetio premiy. Unde premiy red ditio mixta e ex precedente gra, et frali obligatioe, a ponun tr q, sive utraq Graa, et iustia. Accordiq ritq subtilatt Aug. docuit lib. de gra et libero arbitrio Cap. 6, ubi expendens illud Apostoli 2a ad Thimoteum, 4o 8o reposita e mihi Coro na Iustitiae, quq reddet mihi Dominus in illa die Iustus Iudex: sic ait: Cui redderet Coronq Iustus Iudex, si non donasset Graq misericors Pater: Et quomodo esset ista co rona Iustitiae, nisi precessisset Graa, que iustificat Impiq. quomodo ista debita redderetr, nisi prius illa gratuita do naretr. Plura hanc mq dedi in prelectioe de Incarnatioe

n° 858. Cap. 2° duae aliae Ales

Caput Secundum.

Duae aliae Conclusiones.

53 3a. Ho. Sit. meritum etiam ex gratiae viribus elicitum esse contra rationem gratuiti doni convenientis sibi gratiae auxilianti ex praeviam providentiae legem. Probatur Ho. Excepturus gratiam excludit meritum suum, etiam gratiae viribus elicitum; sed ex praevia providentiae lege, quae nobis ex Sacris literis, et communi PP. sa. dictat, rationis gratuiti doni convenienti sibi gratiae auxilianti est excepturus gratiam: ergo ex praevia providentiae legem, meritum etiam gratiae viribus elicitum est contra rationem gratuiti doni convenientis sibi gratiae auxilianti. Maior ex ipsis terminis liquet: nam excepturus gratiam rationem me dicit, nullo modo esse mercedem aut praemium; sed nullo modo esse mercedem aut praemium, excludit omne meritum suum: ergo excepturus gratiam excludit omne meritum suum, atque adeo meritum suum etiam gratiae viribus elicitum. Hu[jus] silogismi minor, liquet etiam ex terminis: si enim quod nullo modo est merces, aut praemium, per aliquod meritum daretur, eo ipso esset aliquo modo merces aut praemium, atque adeo nullo modo esset, et aliquo modo esset merces aut praemium, quod ex terminis patet esse implicatorium. Minor etiam hujus silogismi dictat, licet enim Concilia et PP. ex Sacris literis contra Pelagianos praecipue deducant sibi gratiam excepturus gratiam, quatenus ullatenus pura, excludit merita solius naturae viribus elicita praecedentia talem gratiam, nihilominus, universalibus interea loquuntur terminis, quibus omnino excludunt meritum sibi gratiae: sic enim justificationis exordium in adultis a Dei per Christum Jesum vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur, sumendum declarat Tri-

Ntina Synodus Sess. 6a Cap. 5o. Recteq; colligit D mu-
nis Theorgy ta, 1g grag auxiliante omne ceping grag.
Dfr. Si n gra
daretr pp aliquod meritu ex gra procedens daretr pp me
ritu procedens ex se gra; atqui ex prescientia providentia
n datr gra pp meritu procedens ex se gra: q pp nullum
datr in prescientia providentia, atq adeo ex prescientia providentia
est pura gratia. Maior dista: n de meritu ex gra procedens,
procedet, l immate, n ē Vj meritu, l mate, n ē Vj ex 1o
ipsa grae. Probatur: n ex prescientia providentia spe premij
Deus hoes excitat ad meritu, propterea q per Apostoly
2a ad Thimoteu 2o; 5a asserit, n coronabitr nisi qui legitime
certauerit, ut spe obtinende corone, hoc aggrediantr cer
tamu tanquam ad mediu ad finis; hoc autem n ita eet, si
gratia daretr pp meritu ex ipsa procedens. Gra enim ante
meritu prehabita sperari n potest ut obtinenda p appo
situ meritu tanquam mediu ad finis; nam spes et meritu
ex deceptiue referuntr ad n pariem.
55 Quarta Hac sit.
meritu et merity ex viribus grae n ēa fidelitate de congrue
iti ducmientia 1g grae auxilianti, loqdo n de ordinaria, sed
de absoluta potentia, et n de grae, ut naturae ad tale meritu,
sd de grae ut n natiae. Hac tanquam de re celeberrima inter
Scholasticos questio de prio Meriti: an scilicet possit Cadere
sub proprio meritu, quatenus ipsius prius cuadat premiu sui
esui. Multi nantia stant pro illate, alij asserunt absolute;
alij vo cu limitatione affirmant aut negant; atq vidēre ē apud
Ripalda disp. 86 de supernali sectione 2a. Nos quaestionem
istā decidimus, et propositam hanc explanamus ex principijs et fun
damenta, que iecimus in prelectione de Incarnatione an. 668

ubi disp. 5 suscepimus de causa meritoria hypostaticae unionis. In quo quidem vestigia relegimus Aug.i, qui seipse auxiliantis gratiae ad nos meriti independentiam exponit per independentiam hypostaticae unionis a meritis humanis, ut videre licet, in lib. de praedestinatione Sanctorum Cap. 15, et in lib. de Dono perseverantiae, Cap. 11, atque alijs in locis. Videri etiam potest Montoia tomo de providentia Dei disp. 18, tota sectione 10.

Hactenus ad gratiam auxiliantem generatim ... (quemadmodum in hypostatica unione distinximus in nostra lectione de Incarnatione, nº 669) duplicem deceptum, unum videlicet essentiale et naturalem ad eandem meritum, alterum accidentalem, et non naturalem ad causandum meritum. Deceptus essentialis et naturalis est ille, quo praecise ablato auferetur auxilium, sine quo non est impotens ad salutarem operationem; accidentalis autem, et non naturalis deceptus est ille, quo praecise ablato manet auxilium, cum quo non est potens ad operationem salutarem. Deceptus essentialis et naturalis ... per nostrum definitionem intrinsecus gratiae auxiliantis, et per nostram definitionem in definitione nº 38 posita. Accidentalis, et non naturalis deceptus est praedicatum praedicto decepto superadditum, ut ex auxilio sit illustratio, et inspiratio tantae intensionis, et perfectionis, quia minus sufficeret, sed datum hoc determinato tempore praelio, et sic de similibus alijs praedicatis, quae omnia accidentalia sunt et non naturalia.

Hinc ad distinctos de ceptibus, quarta nostra ... particularis dictat. 1ª asserit, meritum ex gratia ... elicitum non esse de ... doni gratuiti convenientis ... gratiae auxiliantis ... 2ª asserit, ... gratiae auxiliantis ... deceptum ... et naturalem, ad causandum meritum non posse esse praemium meriti ... causati.

3º demum aeneur 1º gratiam auxiliantem 2º deceptum neque accidentaliter, et non remissum ad causandum meritum pure merum a seipsa ... ... quae omnia singulatim probanda sunt et illustranda Cap. 3º et 4º. Item quoad omnes suas partes.

Caput Sextum
Quarte[m] illius quoad omnes suas partes probatio.

58 1ª illius pars probatur ... meritum et ... gratiae convenientem esse 2ª facultatis quatenus dono convenientis ... gratiae auxilianti ... a ... ablutam, quia datum ... meritum repugnaret ... gratiae; sed ... gratiae non repugnat datum ... meritum; ergo meritum ... convenit ... non est 2ª facultatis quatenus doni convenientis ... gratiae auxilianti ... a ... abluta. ... ... gratiae auxilianti repugnare datum ... meritum, repugnaret illi, ... quatenus gratia est, ... quatenus ... est; sed ... gratiae neque quatenus gratia est, neque quatenus ... est repugnat datum ... meritum; ergo ... gratiae non repugnat datum ... meritum. ... nullus ... aliud apparentis repugnantiae deceptus in praedicta hypotesi relucet. ... neque ... gratiae, neque quatenus gratia est, neque quatenus ... est debet ... esse pura gratia; sed quatenus ... gratia non debet ... esse pura gratia, non repugnat ipsi datum ... meritum; ergo ... gratiae neque quatenus gratia est neque quatenus ... est repugnat datum ... meritum.

59 ... syllogismus ... quatenus ... gratia non debet ... esse pura gratia, potest non esse pura gratia; quatenus autem potest non esse pura gratia, non excludit datum ... meritum. ... ... gratia, quatenus ... est, potest ... aliquo ... esse non pura gratia,

ut ex probare. Et eius rationem statim adstabit. Rursus eadem gratia quo tempus gratia est potentiae in gratia, ut satis loquet ex n.o 45. Et authoritatem sancti Augustini ibi vides hanc adducet addo hic aliquid eiusdem ex libro de gratia et libero arbitrio cap. 8.o Ibi enim sic dicit Aug. quia iam sitierat Apostoli sancta ad Romanos 6, 23 scribentis gratia autem Dei vita aeterna in Christo Iesu Domino nostro. Si gratia datur gratia est vita aeterna pro merita praesentis vitae. Et post multa concludit. Itaque charissimi vita bona nostra nihil aliud est quam Dei gratia. Sine dubio et vita aeterna quae bonae vitae redditur, Dei gratia est ipsa enim gratia datur quia gratis data est cui datur. Possem et alia plurima ex eodem Aug. in medium adducere, sed illa brevitatis gratia praetereo.

60. ...

Dispari multis probatur. Probatur 1.o potentia merendi includit essentialiter gratiam auxiliantem, sed hunc deceptum gratia auxilians, qui essentialiter est auxilians gratiae, et necessarius ad causandum meritum praemii supernaturalis, sed eo ipso implicat quod sit gratia auxilians, sed hunc deceptum gratia auxilians ut praemium meriti a se ipsa causari: quod implicat, ergo hunc gratia auxilians sed deceptum neque est ... et necessarium ad causandum meritum supernaturalis praemii ut meriti a se ipsa causari praemium. Consequentia ... certissima supponit ex hucusque dictis ... dicendum, neque sine auxiliante gratia, potentiam non habere ad supernaturalis praemii meritum, atque adeo potentia ad eum meritum includit essentialiter deceptum auxiliantis gratiae. Probatur 2.o ... 1.a gratia auxilians, sed hunc deceptum gratia auxilians, et meriti a se ipsa causari praemium; potentia merendi persistere posset carens auxiliante gratia, quae includit essentialiter ut sui ... implicat, quod entitas aliqua

existere posset carens pte quq includit essaliter utrumque distinctum: quia existeret cum tota, non tota, aut sine se tota: ergo illa Maioritas: potentia cum merendi gratia pte includit libertatem indifferentem, carere potest merito, et carens merito carere premio; sed ista gratia auxilians est hunc deceptum gratiae auxilians esset meriti, a se ipsa causati premiy, gratia auxilians esset premiy: ergo potentia merendi carere posset ista premio nimirum gratia auxiliante.

61 Probatur 2º ex decepta meriti: afferunt ex eo decepta ordinati ad augmentum honorum discretum potentem mereri et merentem, a potente mereri et non merentem, sed defuit gratiae auxilians ordinarium potest adipisci hunc deceptum gratia auxilians, quae ad augmentum honorum discretum potentem mereri non merentem, a potente mereri et non merente: ergo deficit gratiae auxilians non potest esse meritum ipsius aut ipsa ista gratia auxilians premium talis esse hunc deceptum gratia auxilians. Maior doctrina distinet omnes animus iniusta, cadit de causa ostendit in magone, in stadio currunt, ut scilicet unus accipiat bravium: quod notauit Apostolus 1ª ad Corinthios, 9, 24. Probatur minor: hic cum deceptus gratia auxilians non minus operatur potentem mereri, et non merentem suspenditur premium, quam potentem mereri et merentem; atqui quod non minus est quam aliud operatur, non est unius ab altero discretiuum, ut ex terminis liquet: ergo hic deceptus gratia auxilians non est discretiuus potentis mereri et merentis, a potente mereri et non merente: ergo deficit gratiae auxilians ordinarium non potest adipisci hunc deceptum gratia auxilians tamquam ad augmentum honorum discretiuum potentis mereri et merentis, a potente mereri, et non merente. Maior probatur: hic cum deceptus gratiam auxilians distinctum

pot. merendi, que utraque illi potentiae debetur simul acce.

Prob. 3°

Ex deceptu premij. Cui premij repugnat dari, quod iam habetur;
sed 1ª gratia auxilians ex hunc decepti gratia auxilians
debet meriti accepta causari premij, daretur in premium, quod iam
habetur: ergo est premium repugnando in ratione premij, quod specialis-
sime est premium esse repugnans. Maior patet, nam de ratione premij
est dari, quod denuo adquiritur; cum autem non videatur esse repug-
nantem inter deceptum dari quod denuo acquiritur, et dari quod
iam habetur. Eius deludio potius, quam remuneratio videretur
princeps, qui victori merito diceret, do tibi in premium coronam
quam iam illi habes. Minor probatur, nam in hipotesi auxilians gratia da
retur in ratione sui premium, quod talis est sui procedit ex auxiliante
gratia; nec enim aliter sui aliquis potest esse meritorius pre-
mij recognitus, sed quod talis est sui procedat ex auxiliante
gratia, includit specialissime, quod auxilians gratia habetur: ergo in dare-
tur in premium quod est sui ex ipsa procedit daretur in premium, quod
ipsa iam habetur.

63 Prob. 4ª Minor primo
probatur fundamentaliter, ex non repugnantia, quam ostendet se-
quenti capite dicturus solutiones. Secundo ostendendo breviter
nullas esse, quas contra hanc partem repugnantias, quas invenimus, s.
probando quod illa pars 1° enim potentia merendi non includit essentialiter
gratiam auxiliantem, quod requiruntur tales gratiae accidentales
etiam simpliciter naturales ad causandum meritum, sine illis enim
dari potest 1ª gratia auxilians ostendendo merendi, sed in
premium meriti a 1ª gratia auxiliante causati dari potest il-
las sine quo pariter potest integrae merendi potentia, quam ad
modum tota potest exercere, sive ipso merito: ergo in premium
meriti a 1ª gratia auxiliante causati dari non repugnat ipsa

vª gra auxilians 2ᵃ accidentales illos etiam naturaliter deceptus
nº56 indicatas, atque adeo dª hanc illius partem nulla est repug-
nantia, quam in primo ex parte adduximus nº60.

64 2º deceptus illi accidentales auxiliantur gratiae, etiam simpliciter necessarij ad
causandum meritum sit aliquod bonum discretum potentis mere-
ri et merentis, a potente mereri etiam merente, sed eo ipso
quod gratia auxilians ordinarie petit ad illos tamquam ad
premium primo ita. Major pt. quia illi deceptus non debent essaliter
competere potenti mereri etiam merenti, neque potenti mere-
ri et merenti; solum enim debet equaliter competere utrique
potenti potentia merendi; sive esse id in illa essaliter includitur,
non autem est extra illam jacet. Unde nulla contra dª hanc partem
est repugnantia, quam 2ª parte nº61 premimus. 3º denique:
quando deceptus illi essent premium non darentur in premium, quia habenti,
aut quia meritum procedat ex ipsis, sed in premium darentur quia
habet gratiam auxilians, cui tales deceptus accidentaliter
adiacent, aut quia meritum procedit ex gratia auxiliante; in
his autem notatis nulla prorsus apparet implicatio, atque
adeo locum non habet argumentum, quod 2ª illius partis premimus nº62.

65 Eadem illius pars explicatur amplius. Deus previdens multarum suppetere
re auxilia gratiae imperfectiora inequalia, quorum quolibet
acceptato a pluribus virtus eliceret libere actum charitatis vª,
decrevit efficax decretum quo tali actus exequeretur, pro aliquod
ex premium auxilij; supponimus etiam tale decretum minime le-
dere libertatem, partim predicto decreto dependente a
scientia media. Posito hoc decreto videt Deus suum absolute liberum
illum caritatis actum ex auxilio gratiae, eliciendum ab homine
isto; sed Deus ita videns dare petit in premium eidem homini ma

rq perfectos auxilij, l anticipaos illius, quidqtus istoia auxilianti accidentales ex natr ad causandu illu, au cu posit idg aus elici sub auxilio minus pfecto aut n anticipato: q ceptus accidentales grac auxilianti per qug elicit aus meritorius, sine implicaoe posset ee premiu eiusdg aus. Asserere negari nequit, qg ille aus, ut absolute fu rus e̅ talis, cu quo infrustabile illud decretu connectitr. Nec pbr: ng illeaus itautisset sufficienter bet bonitate, quaz aliquo premio remuneraret Deus: n quidg ablate futura expa meriti, respectu ad premiu anticipatu, ut fatemur oes in meritis Xpti Domini, quorum ditazne premiu gratia, og hoibus collata ab exordio mundi, precipue post Adami peccatu.

Ex toto r̃ 4a Ale

nº 55 proposita, multis q̃ hucusq explata, expata, distat nemini, etig logico de poa absoluta mereri posse, pdsibi detr 1a Graa auxilians; mereri tn posse, pd in tali determinato tempore detr, aut cu tali, et tanta perfectione. Distat etiam, ad universale illu et celebre deprio meriti qqd, codg illo nº 55 indicatu, ee dicendu, prius meriti, quatenus e̅ simpliciter distitutiu poe merendi, et oino nariu, ee n pone premium efficiens, posse tn ee suie fore premiu l accidentales mei ceptus, sive quatenus n e̅ simpliciter distitutiu poe merendi, et nariu ad causandu meritu. Cap. 4 u 3a et 4a At, vindicantr ab obiectioibus.

Caput Quartum
Tertia et quarta conclusio vindicantr ab obiectiobus.

Da 3a Ale

nº 53 positu argumentari quis poterit aparetare. Depotentia

abluta potest 1a Gratia auxilians n. ee pura gra, et aliqua accidentale ipsius, ut nos ipsi a n.o 63 praevimus. Ergo 2o presenti providentie leges 1a Gratia auxilians n.e pura gra, aliquis ex eius deceptus Contra Pbr: sicut enim de gratia abluta Deus antequam gratiam conferat videt ablute futurum meritum ex gratia danda, per decretum efficacem intendens talium auxilium, ut n.o 65 dicebamus, sic etiam in presenti providentia videt, 2a quam habet etiam, sive decretum. Resp. negando consequentiam, etenim tota praevidentia data rectè n. inferri, quod 2o presenti providentie leges 1a gratia auxilians n. sit pura gratia. Et ratio a priori est, nam ut 1a Gratia n. sit pura gratia dari debet tamquam premium meriti futuri, vel processuri ex ipsa, ut autem tanquam premium detur n. sufficit, quod meritum praevideatur futurum aut processurum; sed requiritur voluntas, qua decernat Deus, eam dare propter illud meritum, id est, in illius remunerationem, aut solutionem; cuius modi autem voluntas 2o presenti providentia n. existit, neque dandi talem gratiam, quamvis meritum ex illa processurum abluta videtur; sed potius voluntas Dei decernit, dare talem Gratiam, ut ex illa procedat meritum remunerandum alio premio.

D.a 43 Item,

n.o 55 posito, ex duplici sequenti n.o explatum plura possunt obiici. 1a 19 huius partis arguitur n.o 52 solutum, ex alia 2a 39 huius partis postea dissoluenda. 2a 23 obiicies ex Doctore Eximio tomo 1o in 3 ptis disp. 40 sectione 4a. Rex tribuere militi potest arma et equum in stipendium, aut premium futuri laboris, vel victoriae, at qui futurus labor vel victoria, est effectus ipsorum armorum et equi: ergo similiter 1a gra, dari potest in stipendium, aut premium meriti futuri. Confirmatur 1o, nam remunerare Deus potest, Petrum v.g. defensurum se contra ab hostibus tractus cuius, at qui ita remuneratione posita, n. implat, te in premium tanti meriti futuri,

dare hodie. Pro hac ipsius Cnis. q. sibi dicendum de 1a gratia Dei 2°, finis Cnis prout in intentione Cxens movet ad ponendum tanquam medium eam natam Cne suae reali: q. sibi meritum, prout Cxens in decreto Dei efacit intentus movere potest ad ponendum tamquam seu premium 1° gra; quatenus est natura ipsius meriti ca.

69 Hic soluta dedimus etiam in praelectione de Incarnatione n° 680, et 681. Unde hic repetimus solutionem. Ad argumentum retr. Omissa maiori dugodo minor. Licet labor, et victoria est effectus ipsorum armorum, et equi praesupponens ipsa arma, ipsum qd equum tamquam cam natum, et sine qua non, natr; tamquam cam accidentalem, et sine qua potest sibi idem labor superari, eadem q victoria obtineri concedit minor. Contentum dicto, concedit cons. de 1a gra, prout illa non est natum sed accidentale prium sui effus, natr. cons. de 1a gra, prout illa est penitus natum prium et sine quo non sui effectus. Cuius dubious sui satis superq liquet ex propositionibus 2a, et 3a praemissis.

70 Ad 2m Propositionis praemissae concessi, conseqs. dugentr: q. sibi dicendum de 1a gra, prout illa non est natum, sed accidentale prium sui effus: concedit cons. prout illa est prium penitus natum, et sine qua non sui effectus negat [illegible] Cnis non est prium aut instrumentum [illegible] natum [illegible] defensioni, at hic [illegible] posuit, atq [illegible] ulla implicatione dari potest in premium [illegible] defensioni: id quod sibi dicimus de 1a gra, quatenus non natura, ut ad n° 63 explatum est. 2a propositio cons. natr. dispantas Cnis inter finem et meritum perspicua est: nam finis non movet quia iam existit, sed ut existat, atq adeo non praesupponit positum suam causam, sed movet ut illa ponatur; at meritum e contra, non mo-

uet ut Cosa, sed q̃ ig l'axultat, atq adeo præsuponit potentiæ nig eag nang, cum n̄ potest mereri, ed talis caa ponatr, ut ostat ex dictis an° 60.

).1 Obyicies 1° impugnans fundamentum positum n° 61. Præmium n̄ debet discernere potentem mereri, et n̄ merentem, a potente mereri, et n̄ merente: 0° Pagius sui Decreti Gratia auxilians n̄ discernat unum potentem ab altero potest 1° gratia auxilians. Ergo prædicti Decreti ecpræmij seu effectum Anis ex. ng idipsum, ed poterit mereri, et merenti dati in præmium, potest ex pura libertalitate dari potenti mereri, et n̄ merenti. Dresso anti, negatur coa, n̄ cum a nobis petatur ad præmium, ed discernat; sed solum ed sit discretum. Per accidens qdem potest n̄ discernere, ex se tn debet ee discretum, atq ad illud ut discretum tendit conatus merentis. Gratia autem auxilians seu dicto decreto n̄ solum discernit unum potentem ab altero, sed etiam n̄ e discretiva, imo repugnat ed discretiva sit: ng sub illo decreto e equaliter constitutiva utrumq poe, et utrumq potentis, ut potentis supernale præmium mereri.

)2 Ad 3m stupte obyici es 1° Si uera esset illa nra sententia, posset anticipari præmium ante exog meriti; atqui hæc anticipatio implicat. Ergo nec uera esset illa stra nra. Pbr mir: præmium cum liberaliter petitur dari digno, qui per suum meritum e dignus; atqui si anticipare tr ante exog meriti, n̄ daretr digno, qui per suum meritum e dignus, sed potius daretr n̄ digno. Ergo ed illud præmium, atq adeo eiusmi anticipatio implicat. Mir pbr: ng quin n̄ dig est, licet futurus sit dignus, n̄ dig e dignus. Hoc argumentum, et sa nre oppositæ tradidisse uidetur Doctus quidam RR, Aug° libro de moribus Ecclesiæ Catholicæ, cap. 25, Ubi hæc hbet: Vitalem

eterna, e toty premij, cuius promissione gaudemus: nec premij potest precedere Merita, cum premium hi dari, quod dignus est. Quod enim hoc iniustum, et quod iniurius Deo. Non ergo debemus poscere premij anteque mereamur accipere.

Hoc arrogarij, quae mihi videtur militare [illegible] nra, ac [illegible] fidei veritate docentes, Meruisse sufficienter Xpti Domini orbis hominibus remissionem peccati, et gratias sanctitatis. Ita Xptus Dominus meruit innumeris propehominibus (ij nimirum qui ante incarnationem extiterunt) non dij existens, sed existiturus, non dij bene meritus, sed futurus, et in hoc sic non dij dignus premio, sed futurus dignus. Nec satisfacit disparitas quam obtrusit et reddunt, quod scilicet meritorij Xpti Domini dignitas sit qualiter eterna, atque adeo ambiens omnes temporum differentias, meritorij autem creati dignitas affixa est determinato existentiae tempori. Haec inquam disparitas minime satisfacit, licet enim meritorij Xpti Domini dignitas, quae est Divina perfectio, sit in se qualiter eterna, applicatio tamen eius ad merita Xpti D. non est eterna, sed tam temporalis, quae est applicatio dignitatis meritorij, et adipisca eius merita: est enim applicatio illa dignitatis ipsa Hypostatica Unio, sub cuius actuale productione aliis meritorij procedentis ab humanitate unita Hypostatice Deo; haec autem applicatio incepit in tempore, qua incipiente incepit Xptus D.nus habere meritum, et consequenter dignus premij, cum ante nondum habere meritum de presenti, non dum erat de presenti dignus premij, sicut ante nondum erat de presenti homo mereri, remanens, humanis Deus, et ita non est excepti premij, et meriti repugnat, quod premium precedat merita prout incipiunt existentia de presenti, neque aliqua in hoc excogitari potest

inustitia Dei anticipantis remuneraõe.

24 Ad obtiõe 2° contr

mssa retti dictiõe maris: posset anticipari premiũ ante exy

stentiã meriti, in eipso de presenti decedit, ante exã meri

ti in eipso salte de futuro negatr mar, et mir in hoc eodẽ

sensu. Ad mau probãe distinguitur mar, premiũ evaliter potr

dari digno, qd per eiũ meritũ ẽ dignus, sumpta copula cũ

eiũ restrictiõe ad tempus presens nat; sumpta cũ ampli

atione ad tempus l presentiũ l presens l futurũ decedit mar.

distinguit exã mir: daretr n digno de presenti qdo offer

tr premiũ decedit; daretr n diğ digno de futuro, aut n ra

tiõe futuri meriti nat mir ey eo. Neque docuit oppositũ

Aug in obtris offao adductus; nã ibi solũ dixit inius

tũ dare premiũ n habenti meritũ. Et iure qdẽ: premiũ enĩ

ẽt tale ẽ authenticũ meriti testimoniũ: premiũ autẽ

n merenti datũ eẽt authenticũ testimoniũ falsũ. A

nobis autẽ n decedit premiũ n habenti meritũ: nã qui ha

biturus ẽ habet meritũ de futuro, et ppr meritũ futurũ accipit

premiũ presens.

25. Sed urgebũ

adversariĩ. Hec Aug pp: n potest premiũ dari prius hoi

quã dignus est; equivalet. Huic n potest premiũ dari hoi,

qui nunc n ẽ dignus, sed erit postea; at qui hoc nunc non

habet meritũ, sed habiturus postea, nunc n ẽ dignus, sed erit

postea: g n potest premiũ dari hoi qui nunc n habet meritũ,

sed postea habebit. Pbr mar: illa enĩ particula prius quã

eiũ negaõe pre fixa negat antecedentẽ dignitatẽ, et co

stat coentẽ: id quod similiter facit parla illa antequã, pos

sita in ultima Augustiniani textus citati ppe

26 Retr, marẽ

ee falsa, si premiu et meritu sumantur universaliter, licet vera sit de premio et merito parlari, de quo ibi sermo est Aug.o nempe de premio, quod est vita eterna, et illius merito: Vita enim eterna dari nequit in premiu, nisi pro merito precedenti, in vita mortali saltem pro presente providentia. Quod in majori propositione addebatur de parlari illa falsitate est, sequentia parte illa sumuntur pure negative. Patet in de moribundo impotente amplius loqui, dicitur vere, non loquetur priusquam, et antequam moriatur: quae quidem propositio falsa esset, si hoc equivalere, non ante mortem, sed postea loquetur. Patet in hac Evangelica propositione Mathei No 18, singularis Beatissime Virginis prestantia continente: Cum esset desponsata Mater eius Maria, Joseph antequam convenirent inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Ubi cum tota Ecclesia Maximus in exponendis Sacris Scripturis D. Hieronimus lib. 1o in comentariis notat, quod autem dicitur antequam convenirent, non sequitur, ut postea convenerint, sed Scriptura, quod factum non sit ostendit.

22 Objicies 2o Implicat, iuste penam infligi pro peccato non dum existente: ergo similiter dicendum est de premio anticipato. Ans. probatur: ne enim puniretur, qui actualiter est innocens. Resp. primo patet, ans. videlicet iacet negando de fide, quia nobis dictat Xptum Dominum pro omnibus hominibus mortuum, ideoque inflictam penam, non solum pro preteritis, et presentibus tunc hominum peccatis, sed etiam pro futuris. Resp. 2o patet dupliciter ans: Implicat, iuste penam infligi pro peccato non dum existente, si fiat existentiae inter puniendum, et punitum, nego: si citra conventione fiat: omittitur ans. Si ex conventione potest aliquis iuste puniri pro alieno peccato non dum existente, sed existituro, ut patet in rede-

bre, qui, ut Isaias ait cap. 53, V. 5: Vulneratus est propter iniquitates nostras: attritus est propter scelera nostra: cum Sancti Ex-parentioe, quamvis sua [illegible], non poterit iuste puniri ab illo, qui pro peccato non [illegible] existente, sed existituro. Sed quidquid de hoc sit, 3° iepti ante omisso, nullus ee cog. Rao est: quia premii anticipatio est liberalitas premiantis, id est, benefacientis; liberalitas autem benefacientium non est contra[illegible] suo d° ius aliquod, atque adeo non est iniusta. At vero supplicii anticipatio (duentioe [illegible]) est liberalitas, utita dicam, punientis; liberalitas autem punientis est d° nalerius quam [illegible] dat unicuique [illegible], nec sibi supplicium infe-ratis liberalitas, sed [illegible] contra [illegible].

28 Objicies 3°.

Meritorium aus Charitatis [illegible] n° 65 de [illegible], quando supposito decreto videtis a Deo procedens ex gratia auxiliante, videtis ut procedens ex hac determinata gratia auxiliante ex qua procedit, sed eo ipso quod videatis ut procedens ex hac determinata gratia auxiliante, ex qua procedit, nullus prædicti gratiæ [illegible] [illegible] in premium talis [illegible]. Ita. Minor pr. [illegible] enim [illegible] ille videtis a Deo ut procedens ex hac determinata gratia auxiliante, ex qua procedit, videt Deus [illegible] ex [illegible] ad talem [illegible] determinatæ gratiæ [illegible], proindeque si aliquam ex prædictis [illegible] in premium daret, daret quia [illegible] n° 6 [illegible] implet [illegible]. [illegible]: neque [illegible], quando a Deo videtis, ut procedens ex gratia auxiliante non videtis ut procedens ex alia gratia auxiliante, ex qua non procedit aliquis, cujus [illegible] sua falleretis. [illegible] non videtis ut procedens ex gratia auxiliante existente [illegible], aut [illegible]: [illegible] enim falleretis, [illegible] quod nullas [illegible] in coi,

aucta sunt tunc per se exerc. ar.

Sed ad hanc obiectionem dupliciter [illegible], videtur ut procedens ex hac dentata gratia auxiliante, ex qua [illegible] procedit: videtur, inquam, ita per specialitatem Dei sive ex speciali illo decreto resultantem, natur. videtur ita per specialitatem Dei sive resultantem ex alio decreto subsequente, deducitur major et [illegible]. Solutio hec illigatur, supponendum est, Dei volitionem [illegible] insectilem, esse virtualiter divisam, et rationem divisibilem in plura decreta, ratione ad quae trahit pluralitatem aut separabilitatem. Scilicet, Dei sive in se simplicissimam, esse virtualiter multiplicem, et ratione divisibilem in tot [illegible] specialitates. Supponendum insuper est ex quolibet [illegible] facit intentum decreto, sub [illegible] summa [illegible] Dei decretare ad ponendum [illegible], quia [illegible] est, resultare specialitatem Dei [illegible] respicientem obiecta, sive de presenti sive de futuro, que ad [illegible] decreta decernit. [illegible] reparatur.

Asserimus [illegible] in casu illo Dei [illegible] duplex adesse decretum, [illegible] [illegible] ita decernit, [illegible], ut [illegible] charitati, [illegible] aliquod ex [illegible] auxiliis inequalibus [illegible]. Ex quo [illegible] decreto resultat [illegible] specialitas, qua [illegible] Deus [illegible] talem [illegible] sufficientem [illegible] bonitatem que aliquo premio Deus remuneret, atque adeo Deus [illegible]. [illegible] decretum, quo sic decernit [illegible] charitatis [illegible] video, decerno illi [illegible] auxiliantis [illegible] anticipans, et sic de aliis accidentalibus [illegible]. Ex quo [illegible] decreto resultat [illegible] specialitas, qua [illegible] charitatis [illegible] Deus [illegible] [illegible] per hanc [illegible] specialitatem

gratuity videt ay ut procedente ex gra auxiliante A, ex qua ut procedit per 1q aute seu gralitate ex V. decreo resultante. Eyde videt ay, ut procedente ex gra auxiliante, ita ut hec 1a seu gralitas prescindat a gra A, et gra B, sicut prescindit eng illus 1y decry. 1a seu gralitas videt ay illy, ut procedente ex gra naria, que explat hoc sceptu gra auxilians. 2a seu gralitas eyde videt ay ut procedente ex gra naria, id inpremy a Deo data, que explat hoc sceptu gra perfectior, l hoc gra anticipata, l alio simili 1 seu gralitas atinct prescentue aut dissunctue gra auxiliante hanc l illy, qd minime est falci, n ore reprat auxiliante Dia, ut apte dei exente prescinue aut dissunctue, qd qdg est falli. Cap. 5 y ultima de statuta claudit disputao.

Caput Quintum
Ultima conclusione statuta clauditur disputao

Quinta et ultima Xon est. Debity fundaty in libera Dei voltate aut in merito orto ex gra, n est 1a gralitate gratuiti doni, 2. uenienty auxilianti grae, 2a eximi tre gralitate e debity fundaty anphica mecoe nae ay gra. Duas hec Xo ptes stinet, quary 1a satis liqt: ty q 1a pradicta gralite n o merity ex gra orty fundari debity, ut vidimus nº 45, 2 praecimus n 58, et 59, et amplius explicuimus nº 52. tum etiq, q Voltas ipsa dandi grq gratuitalit, atq adeo debity inipsa fundaty n adimit grae dande raoe grae, imo gratuiti doni

82 2ª Illis parti 2ª Ba-
ianorum, qui post Excogitarunt explicationem 2ªm dicentes,
gratiam, ratione doni gratuiti in ipsa inclusi, Excludere quidem
debitum operum precedentium, quibus tamquam premium rependatur;
ceterum non Excludere debitum connaturalitatis, sive ex hac con-
nectione naturae cum gratia, quae connaturaliter deberi potest naturae sine
ullo absurdo, solum enim illum debiti meminisse dicunt
Apostolum, et Augustinum n. 80 citatos, ut illud gratiae denegarent.
Sed falluntur egregie; nec enim Apostolus, et Augustinus ipsis in locis
ita gratiae opponunt debitum ortum ex operibus solum, nec, ut
doceant nullum aliud debitum ex parte subiecti, cui confert donum,
auferre rationem gratiae. Apostolus quidem ibi loquitur de operante;
sed inde digreditur, ut gratiae 2ª ponat debitum docens, merce-
dem non imputari secundum gratiam, sed secundum debitum; ac si diceret, nemini
dare gratis quod ipsi debitum est.

83 Augustinus eo loco scri-
bit gratiam esse gratis donatam, non redditam, sed quod cuique subiecto conve-
nit, ei quod connaturaliter debetur, non gratis donatur subiecto, sed red-
ditur. Quo pacto illa connectio, sive debitum connaturalitatis sum-
pit contra Augustinum rationem gratiae. Nam ait: quis enim dicat, homi-
nes ex eventu donari ... calorem, et non potius reddi tam-
quam id ad quod homini naturaliter ... Et explicat: videmus enim
non censeri quempiam conferre, aut gratuitum alicui tribuere, quod
hereditatem illi decedit, cui iure ... naturali generatio-
nis debetur; quo pacto Deus homini decedens calorem titulo naturalis
generationis debitum, aut homini naturae decedens donum, sub titulo
debitum, donat alicui gratuitum, aut gratiam confert; quo videlicet
nemini gratis donatur id quod naturaliter suum est.

84 Ac-
quiramus epistola 106 idem Augustinus sic scribens, alioquin gra-

tq n̄ā gra, sin̄ Divinis operibus gratis dati, sed humanis meritis redditi: solus faciat meritorum humanorum meritorium, n̄ ideo hoc factum est, q̄d eo tantum modo ipsa gratia destinatur; Sed q̄ hoc erat, q̄d potissimum securrebat in semipelagianorum doctrina, quos coloci S. Aug. impugnabat. Decetero Cum gra ut vere sit gratia, debere gratuita eē, debere gratis dari, q̄ generalis prin̄ est universaliter approbatum, q̄ mente eiusdem Aug. concipiendo, ut nulla sit gra proprie dicta, quae nisit gratuita, et gratis data: proinde q̄ quaecumque alia ratio Cuius praeter nostrorum meriti degreio est, Secundo, impediat nos gratuiti, et gratis dati, impediet Cum gratiae proprietatem. Quid autem dubi ret, quin ratio ppriae Connectionis, sive naturalis debiti impediat, quominus aliquae vere ac proprie gratuitum, et gratis datum, dici possint.

85 S. Aug. itaque passim particularem illam, videlicet gratiam proprie dictam n̄ posse debitam ee merito (etiam minimum solis naturalibus, sive n̄ ex gra) probat ex generali prin̄, q̄d scilicet gratuitum eē negueat id, quod debitum est. Id q̄ē multis possem ostendere, sed brevitatis q̄ pauca quaedam duntaxat profero. Imprimis, Epistola 106 paulo post verba illa n̄ praecedenti relata habet: gratia per Christum Jesum, Christum nullis debita, sed gratuita est, ut vere sit gratia. Rursus lib. de gra. et lib. arb. cap. 21 ait: ubi autem libero arbitrio sic applicant quidam, ut fidem videlicet reddi videatur n̄ gratuita, sed debita gratia, ac per hoc iam nec gratia, q̄ nisi gratuita, non est gra. Praeterea lib. de dono perseverantiae cap. 8 et 9 inquiet: numquid q̄ horum nā debuit iste? Eorum videlicet, quorum alter post longum tempus transactum, finaliter cadit, non accepto perseverantiae dono, alter vero, eadem accepto feliciter moritur. Respondet Aug.; absit. Si dicatur, nā ee enim, gra ulla non esset.

82 2ª Illis parte 2ª Ba-
ianorum, qui pergo excogitarunt explicationem gratiae dicentes,
gratiam, ratione doni gratuiti in ipsa inclusi, excludere quidem
debitum operum praecedentium, quibus tamquam praemium rependatur;
ceterum non excludere debitum connaturalium, sive ex hac connexione
necessaria naturae cum gratia, quae connaturaliter debere potest naturae sine
ullo absurdo, solum enim vel illum debiti meminisse dicunt
Apostolum, et Augustinum n. 80 citatos, ut illud gratiae denegarent.
Sed falluntur egregie: nec enim Apostolus, et Augustinus ipsi in locis
ita gratiae opponunt debitum cum ex operibus solum, nam, ut
doceant nullum aliud debitum ex parte subiecti, cui confertur donum,
auferre ratione gratiae. Apostolus quidem ibi loquitur de operante;
sed inde dispedit, ut gratiam 2ª ponat debitum docens, merce-
dem non imputari secundum gratiam, sed secundum debitum; ac si diceret, nemini
dari gratis quod ipsi debitum est
83 Augustinus colocisceu
bit gratiam esse gratis donatam, non redditam, sed quod cum subiecto connec-
titur, ei quod connaturaliter debetur, non gratis donari, sed reddi
debitum: quod ex physica illa connexione, sive debitum connaturalitatis sum-
psit S. Augustinus ratione gratiae. Nam pt: quis enim dicat, homi-
nis ex eorum donari gratis calorem, et non potius reddi, tam-
quam id ad quod homo naturaliter inclinet? Et explicat: videtur enim
non censeri gratiam conferre, aut gratuitum aliquid tribuere, quia
hereditatem ille recedit, cui iure quondam, et naturali genera-
tionis debetur; quomodo neque Deus homini decedant calorem titulo naturalis
generationis debitum, aut nulli naturae decedens donum sub titulo
debitum, donat aliquid gratuitum aut gratiam confert. Quod videlicet
ideo nemini gratis donatur id quod naturali iure suum est.
84 Et
quamvis epistola 106 idem Augustinus sic scribens, alioquin gratia

tq n. e. Gro, sin Divinis operibus gratis dati, sed humanis meritis redditi: solus faciat meritos humanorum meritorum, et ideo hoc factum est, quod eo tantum nomine gratiae destinatur; Sed quod hoc etiam, quod potissimum sentiebat in re semipelagiana doctrina, quos colocet Aug. impugnabat. Deceterum cum gratia ut vere sit gratia, debere gratuita esse, debere gratis dari, quod generale principium est universaliumque positive commente eiusdem Aug. accipiendo, eius nulla sit gratia proprie dicta, quae non sit gratuita, et gratis data: proinde quod quaecumque alia ratio cuiusque praeter rationem meriti, de quo est sermo, impediat rationem gratuiti, et gratis dati, impediet etiam gratiae proprietatem. Quidautem dubitet, quin ratio propriae connectionis, sive naturalis debiti impediat, quominus aliquid vere ac proprie gratuitum, et gratis datum dici possit.

85 ... Aug. utraque passim partem deus, videlicet gratiam proprie dictam non posse debitam esse merito (elicito nimirum solis naturae viribus, sive non ex gratia) probat ex generali principio, quod scilicet gratuitum esse negetur id, quod debitum est. Id quod multis possim ostendere, sed brevitati gratia pauca quaedam duntaxat profero. Inprimis, Epistola 106 paulo post verba illa num. precedenti relata habet: gratiae per quem justi efficitur, naturali debita, sed gratuita est, unde et gratia. Rursus lib. de gratia et lib. arb. cap. 21 ait: sed autem libero arbitrio sic applicant fidem, ut fidei videlicet reddi videatur non gratuita sed debita gratia, ac per hoc nec gratia, quia nisi gratuita, non est gratia. Praeterea lib. de bono perseverantiae cap. 8 cum objecerit: namque quis est hoc non de deus ut. Cum videlicet, duorum alter post longum tempus pie transactum, finaliter cadit, non accepto perseverantiae dono, alterius vero eodem accepto feliciter moritur. Sed Aug. absit. si duo nae essent, gratia ulla non esset.

nulli enim daret gratuita liberans, si naturae debita redderet.
Vides, ad quem modum ... illa proponant duae naturae nimirum
aeterna sit, ratio propter quam oporteat perseverantiae donum dece-
dere; in alia autem sit ratio propter quam illud negare oporteat. Cum,
quod tenet Aug. ait: si deus naturae esset, gratia non foret gratia, hoc dicto
illud it, si et in naturae cui gratia decedet, aliqua ratio propter quam
decedenda foret, gratia non foret gratia, eo quod non foret gratuita, sed
debita, proindeque hoc etiam loco ut vides aperte opponit
generalem rationem debiti, latius quam patentem quam reddebet ex
merito, proprietati gratiae, eo quod generalis illa ratio debiti
opponatur etiam rationi gratiae, sive gratis dati. Plura praeterea,
quae videri possunt apud Cardinalem Annatum in opere inscripto
Aug. a Baianis vindicatus libro 5 cap. 4, ubi erudite
refutat eorum Baianorum doctrinam notans 3o inde eorum errorem
manasse quod non potuerunt, vel noluerunt germanum ordinem
proprium quam rationem agnoscere supernaturalis, quae nulla esse
potest, nisi superet exigentiam naturae, et indebita sit, ut ex
superioribus notabiles [illegible]
Refutatur insuper
ea doctrina, quia manifeste opponitur decretis et PP. oppugnatoribus
Pelagii. Ipse hoc can. 24 ubi praeter rationes ex natura esse
affectum distinguit alia, quae ultra et supra creaturae naturae debitum
sunt, Africanos vero apostolica postulare tacuimus a Pela-
gio; atque omnia auxiliantia, nec ultra et supra rationem a
creatore instituta, si naturae sunt creaturae aeternalia debita; quo
vero: Ibi probat: nihil enim alia de creatore vero neque ultra et supra
creationem, nisi quod in naturalis, sub debito illius habet omnis
suae creationis. Hic: si enim gratiae tenet rationem debitae titulo naturalis
sive aut physicae connexionis, cum ... quaedam
... titulo naturalitatis, aut

phice inectioni: quo non eent data ducta hec dico, neque salutare aliquis fieri munibus, sive virtutem, neque facere auxilio gratiae, quae in appa. Pelagia et SS. Patres dictavit, si quando vero negate decebant &c.

8) Alii vero neque ut exposita sint clarius videtur, hec duco, ut opposita neque sultem habere de suo aliquod bonum, ordinet habere ex gratia, sicut opposita fit habere de suo, et habere de alieno, sed si gratia auxilians esset non debita titulo inalitatis, aut physice inectioni, non haberet de suo bonis cum gratiae auxilio gratiae, quo non poneret illis ex gratia, proindeque haberet, et non haberet ex gratia. Sumpta: auxilians ergo gratia esset sua opinio, prout qui nos magis cum Evangelio est, quo id ad titulo inalitatis, aut physice inectioni haberet. haberet quod de suis non bonum agendi auxilio gratiae. Demumque praeter mitti alios, quae de prima pont ex epistola 20 et 21, inter Augustinianas, id fit ex libro de natura et gratia, cap. 51, ubi sane sanctus Doctor refutat Pelagium dicentem dei gratia potestate non pecandi inseparabiliter insitam naturae, tantum auxilium gratiae adni pecandi esset potestas non pecandi inseparabiliter insita naturae si esset inalier debitum naturae, quae admittit Calor ennuo quo ita disputatio 3. de auxiliantis gratiae divisionibus. Cap. 1. prima divisio proponitur et explicatur.

Disputatio tertia
de auxiliantis gratiae divisionibus.
Caput primum
Prima divisio proponitur et explicatur.

Praetermissis divisionibus gratiae sumptae ut improprie sumenda vidimus

anº 3t, d(icitu)r l.º auxilians g(rati)a ut excitante, et adiuvans
f(or)m. Haec auxilians g(rati)ae nomina explicavimus Sacrae Scrip-
turae locis accepta, et apud Ecclesiae P(atre)s frequentia ostendit
dit magna eruditionis copia Montoia tom. de provid. Dei
d. 29. sect. 2.ª Utriusq(ue) g(rati)ae et nomina et necessitatem do-
cuit Prebeta (?) Aug. l. de peccatorum meritis, et remissione
cap. ... , ... Dei nos ... vari ipso exci-
tante, atq(ue) adiuvante n(on) possumus ... ag(...) ... pulere (?)
Bernardus l. de gra(tia), et libero arbitrio prope finem, conatus
nri ad bonum ... sit, si a g(rati)a n(on) adiuventur et nulli sunt si n(on)
excitentur. Addere ... plura ... aud... ... excitans
g(rati)a retinet ... ad salutarem operationem, adiuvans ex
p(ar)te ... Aug. in Enchiridio cap.
32. ... verbis ... voluntatem, et preparat adiuvandam,
et adiuvat preparatam.

89 Auxilium igitur exci-
tans e(st) occultus quidam motus, quo interne mala operatur
Spiritus Sanctus, tum illustratione mentem instruendo, tum in-
spiratione ... voluntatem emolliendo, ut voluntas qua... quasi ...
no, aut torpore, aut oblivione salutaris operationis capta
previo stimulo agatur, moveatur et ... ad ... operandum,
tangente, videlicet, Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem,
ut ait Tridentinum Sess. 6. cap. 5. Gratia q(uo)d(...) Dei (ut Sanc-
tus Prosper lib. 2. de vocatione gentium (c. 26.) modis multica-
tionibus principaliter ... suadendo exhortationi-
bus movendo exemplis, terrendo periculis, incitando mira-
culis, dando intellectum, inspirando consilium, corq(ue) ipsum illuminando,
et fidei affectibus imbuendo. Hoc e(st) interno motu, simul
cum supernaturali preparatione et dispositione ad ... voluntatis ... vol-
untati simpliciter et absolute potens, et ... operari, ... illud

fungetis libro de Incarnatione, et gratia Jesu Christi, in fine Epilogi, frustra Sermo Dei exterioribus auribus sonat, nisi Deus spirituali munere audituis hominis interiorem aperiat. Auxilium adiuvans est, quo voluntas ipsa divinitus excitata, et instituta in actu potenti, in bat (?) in actu 2o, cum illa dicurrens ad volitionem, et operationem salutarem. Et sicut auxilium excitans denotat supernaturale opus praeparationis, ita auxilium adiuvans affert secum actuale opus divinum supernaturale.

90 Utrumque explicati auxilium diversimode expertum est, quia adiuvans in ratione talis consistentis partialiter per ipsius liberam determinationem voluntatis consentientis, et cooperantis auxilio. Expertum primus veritatem illam Augustinus contra Iulianum, lib. 4o in 1a Epistola Ioannis ita puriet: Nihil agis, quomodo ille adiuvat, et lib. de peccatorum meritis et remissione cap. 5 sic ait: nec ideo tamen detrahere debemus voluntati agendum est, ut non sibi fiat ad bene vivendum, et quoniam efficacia voluntatis. Adiutor enim noster Deus dicitur. Nec adiuvari potest, nisi qui aliquid sponte conatur. At auxilium excitans in ratione talis non consistit per similem voluntatis determinationem: si quidem eius tota nomen ratione, ac denominatione persistit auxilium excitans, quo voluntati committit sentiret, et eius dissentiret vocationi.

91 Circa hanc divisionem dubium incidit: an scilicet res in gratiarum subiecto dari utramque denominationem excitantis, et adiuvantis, ita quod sint esse duo in adiuvante dona supernaturalia, sive procedere de gratia adiuvante specificative accepta. Quod enim adiuvans, ut talis, recte explicando supra sita denominatione, certum est eius qui ei debere ab excitante: neque ut sic involvit aliquid indistinctum ab excitante gratia: ipsi quidem deest determinationis, et cooperationis

voluntati, adquā excitans gratia movet, provocat, et allicit, vel ex propria praecedenti no. dictum. Hoc supposito, a proposito discrimine quod dicebatur competere rationis, utrumque mihi esse posse. Primo cum non impleat, quod eadem ratio auxilii cunctas, et voluntatem praeparare et adiuvandi, quod est munus excitantis gratiae, et adiuvet praeparatam, quod est adiuvantis gratiae munus. 2o nec impleat, quod unius munus uni, et alterius alteri dictae rationi conveniat.

32 Ad 2am realem distinctionem obijciunt aliqui textum Tridentinum sessione 6 cap. 5, ubi proponens tamquam imaginem huiusmodi verbis: ut qui per peccata a Deo aversi erant, per eius excitantem, atque adiuvantem gratiam ad convertendum se, ad eius ipsorum iustificationem eidem gratiae libere assentiendo, et cooperando disponantur. Nam in his verbis, inquiunt, illa eidem utrique gratiae referentia videtur identitatem. Et probant: nam Augustinus lib. de peccatorum meritis et remissione cap. 17, munus illuminandi, et inspirandi [illegible] quod est excitantis gratiae, adiuvanti attribuit in hoc verba: ut autem innotescat, quod latebat, et suave fiat, quod non delectabat, gratiae Dei est, quae hominum adiuvat voluntates.

33 Ad haec minime probant impossibilem utriusque gratiae realem distinctionem. Ad obiectionem ita quod facile retur, ex illo Tridentini textu minime colligi namque identitatem: nam illa verba eidem potest evidenter, et distributive accipi. Unde illorum verborum ratio est, peccatores disponi ad iustificationem assentiendo gratiae excitanti, et cooperando adiuvanti: quia autem non videtur hunc sensum servari, ac permanere prorsus incorruptum, sive gratia excitans, identificetur, sive non identificetur, cum ea adiuvante. Ad probationem ex Augustino desumptam facile respondeo, ex num. 42 patet, quod excitantem

Ctrq Grq, ee adiuuantq Ex pte aui 1; licet Ex pte sui
n sit adiuuans Ex pte aui 2, quatenus videlt adiu
vans intrinsecus ab intrinseco constituit partialiter pr ipsq voluntatis
deliraq in aul 2o conuenienti, et cooperanti auxilio.
Gra excitans, ut Ex nuper dictatis n° dicitur, est adiuuans ex
pte aui 1: nq Etq praeueniendo actiui 2o voluntati coope
rantis, praedictq grq aliqua ratione quaelibet ratione adiuuan
tis, quatenus videlt voltq per se impotentq reddit sim
pliter et absolute potentq, tq illuminatue ostendendo sa
lutis aeternq viq, tq inspiratiue infundendo suauitatem
ac dulcedinem voltq, ut via prius aspera videatur plana, placi
da et facilis. In hoc sensu excitantq grq vocauit adiu
bantq Aug. et alii ab adversariis obto: Ex quo ut
vides minime colligitur excitantq grq identificari cum ad
iuuante in aul 2o, id est cum illa quq intrinsece adiuuantis con
stituit partialiter per actalq operatioq voltati cap. 2 reliquq
diuisiones.

Caput secundum
reliquq diuisiones.

24 Diuidi 2o solet au
xiliaris gra in praeuenientq, et subsequentq. Hanc tn diuisi
onq potius 2 nomina significantia, quq 2 obta significatq,
fieri existimo. Nominari qdq in sacris literis grq praeueni
entq, et subsequentq liqt ex aliquibus locis indicatis n°
46, et 47, quibus addi pnt alia quq plura; obta vero ita nomi
nata n differunt, cum n constituere specq diuersq ab excitato
te, et adiuuante gra, opinor cum eximio Doctore lib. 3o.
de auxiliis cap. 23, et cum Cardinali Belarmino, Montora
multis et aliis praeclaris theologis quos refert Ripalda disp. 142

n° 22. Praeveniens ita q gra eadem est cum Excitante, et Subsequens cum adiuvante.

95 Huius assumptionis nra probatio sufficientissima desumitur ex Tridentino sessione 6ª cap. 5° ubi cum dictum est, ipsius iustificationis exordium in adultis, a Dei per Christum Iesum praeveniente gratia, sumendum esse, statim huius praevenientis gratiae subiungitur explicatio his verbis: hoc est ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur. Est ergo praeveniens gratia ex Tridentino vocatio, cum autem vocatio sit ipsa excitans gratia, quam n° 89 descripsimus, fit inde ut ex Tridentino, praeveniens gratia sit excitans. Excitans autem gratia est subsequenti gratia adiuvans, siquidem voluntas non adiuvatur ad actualem operationem, nisi praecedat excitatio, atque adeo gratia adiuvans, est subsequens. Id quod explicat optime D. Gregorius homilia 9 in Ezechielem his verbis: ipse aspirando nos praevenit ut velimus, qui adiuvando subsequitur, ne inaniter velimus, sed possimus implere quod volumus.

96 Sed dicet aliquis gratia excitans, et adiuvans esse possunt inter se identicatae, ut dictum à nobis n° 91; at qui gratia praeveniens, et subsequens nequeunt inter se identicatae: ergo gratia praeveniens et subsequens esse nequeunt identicatae cum excitante et adiuvante. Confirmatur: nam inter se non identicabiles identitas cum eadem 3ª implicat entibus limites rectionis. Minor autem probatur: nam eadem entitas, quae praevenit se ipsam, et se ipsam subsequi non potest. Respondeo distinguendo minorem. Huius probatio distinguitur: eadem entitas, quae praevenire se ipsam, et se ipsam subsequi non potest, sumpta praecisive, et specificative, concedo, sumpta reduplicative sub diversis denominationibus nego.

97 Dictum explico. Idem non praecisive, et specificative sumatur, semper est idem eodem modo

atq adeo, nec praeveniens nec subsequens sit. Id autem reduplicative, prout nimirum subest diversis denominationibus includentibus ordinem prioris et posterioris, est praevenire, et subsequi in potest. Sic identificari re cum gratia paris, eadem dicitur intelligens praeveniens se ut amantem, et ut amans subsequens se ut intelligentem; id est, gratia eadem prius excitet intellectum illum, quam amandi. Scilicet quod gratia praeveniens identificata cum subsequente excitante voluntatem non praeveniens se ipsam ut adjuvantem: id est, prius excitat voluntatem adjuvandam, quam adjuvet excitatam.

98 Dividi 3° solet auxiliaris gratia in antecedentem, et concomitantem: hanc ita explicant aliqui DD. ut velint antecedentem gratiam esse originale donum quod gratia est, prout antecedit ante salutarem operationem; concomitantem vero esse supernale Dei donum, quo comitante liberum voluntatis determinatio ponit ipsa salutaris operatio. Sed expositio haec importuna videtur, ut cum n° 37 dictat, non de habituali, sed de actuali gratia auxiliante diximus: nec est hic vocandi est ais gratia infusa habitus retinenter expetet ante ad operationem salutarem. Censeo itaque gratiam antecedentem reduci ad excitantem, et comitantem ad adjuvantem reduci, id est eodem genere nomina significantia; quia nimirum cum excitans gratia sit prior voluntatis consensu, dicitur antecedens; cum autem adjuvans gratia talis sit, simul cum consensu voluntatis ad opus comitans appellatur.

99 Dividi 4° solet auxilians gratia in operantem, et cooperantem, nam utroque modo se gerit Deus in salutis nostrae negotio, ut explicat Augustinus libro de gratia, et libero arbitrio capite decimo septimo dicens: Et quis istam, et si parvam dare coeperat charitatem, nisi ille qui praeparat voluntatem, et cooperando perficit, quod operando incipit.

Inhaerens in divisione explanda. Ceterum illa gratiae divisio non leuis inter Theologos est, ut late et erudite tractat Montoia tomo de prouidentia Dei disp. 31, et sequentibus. Nobiscum predicti autores ex qb. Bellarm. lib. 2. de aux. cap. 2o, Vasquez 1a 2ae disp. 185 cap. 6 Ripalda et multi alii sa. placet, aprant, hanc divisionem superius cc 19, nº 88 traditam, ut gratia adeo gratia operans ac excitans, et cooperans, ac adiuvans

140 ... haud parum sufficiens de Summus ex Tridentino citato nº 94, et 95, ubi docet auxilia gratiae ad salutem necessaria; at quin alia auxilia gratiae explat, nisi excitantis, aut praeuenientis, (quae ipsis Tridentinus uerbis praestatis ac uocatione, ut eo nº 94 uidimus,) et adiuuantis, numquam operantis gratiae nomine uniri potuit adversa ... Montoia disp. 35 de prouidentia, sect. 2a, n. 3. hanc ergo de gratia operantis ad illud duplex auxilium, reduci debere auxilium gratiae solitis exprimi nominibus aliis. Dixi: nam idem Tridentinus loco illo nobis dato, nº 92 et completo nº 93, auerit, nos cooperari gratiae adiuuanti; scilicet plat nos cooperari gratiae non cooperanti, ut constet liquet. Ergo gratia adiuuans est cooperans. Dixi itere ex Augustino, qui uerbis illis paragrapho praecedenti nº recitatis haec subiungit immediate: quoniam ipse ut uelimus operatur incipiens, qui uolentibus cooperatur perficiens. Propter quod ait Apostolus: certus sum, quoniam qui operatur in uobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Iesu. Ut ergo uelimus, sine nobis operatur; cum autem uolumus et sic uolumus, ut faciamus, nobiscum cooperatur. In se ... lo, et operante ut uelimus, et cooperante cum uolumus, ad bona pietatis opera nihil ualemus. Docet ergo gratia, qua Deus operatur ut uelimus, id est gratia operantem esse illam, quae in nobis sine nobis operatur, hoc autem est gratia excitans. Docet praeterea, gratia, qua nobiscum cooperatur Deus, siue cooperantem, esse illam, qua no-

buas decurret, et quando volumus, et quando volita operamur, haec autem est gratia adiuvans.

101 Sed. Dicat aliquis: Gratia excitans et adiuvans, procedunt ex dictis nobis operantibus, ut numero 91 dictum est; atqui nobis operantibus gratia excitans, est eadem re, atque cooperans: ergo nobis operantibus gratia adiuvans, non est eadem re, atque cooperans. Consequentia liquet: gratia enim excitans, et adiuvans re distincta, non potest esse eadem cooperans. Minor probatur: nobis enim operantibus gratia excitans nos ad cooperandum est illa ipsa cui cooperamur, consentientes illius motioni, et excitationi; sed gratia cui cooperamur, est cooperans: ergo nobis operantibus gratia excitans est eadem re atque cooperans.

102 Respondeo: Distinguo majorem quando minor, atqui nobis operantibus, gratia excitans, est eadem re, atque cooperans omnino: nego; est eadem re, atque cooperans aliqua: concedo minorem, et nego consequentiam in hypothesi quod gratia excitans et adiuvans, sint duae re distinctae, nobis operantibus, utraque est cooperans, siquidem utrique cooperamur. Una sola ergo gratia in eadem hypothesi est eadem atque cooperans, id est est eadem cooperans: non enim sunt aequivalentes hae duae identitates cum cooperante, et identitas cum eadem cooperante, ut patet.

103. Ultima, sed celeberrima gratiae auxiliantis divisio, est in sufficientem et efficacem. Sufficiens dicitur, quae liberam potentiam simpliciter, et absolute potentem reddit simpliciter, et absolute potentem, ad agendum salutariter. Efficax dicitur quae posita infert infallibiliter actum, sive haec infallibilitas illa, sit penitus intrinseca, ipsi caritati gratiae, sive non penitus intrinseca: in qua disiunctione continetur celeberrima doctrina, scientiae mediae scola, cum dominicana, de qua futuro, in 3o. dauid nunc pro lectionis parte, non bis agendum est.

sufficiens gratia est, qua data tamen, nobis Deus dat posse. Efficax est, qua data, nobis Deus infallibiliter dat velle et operari.

104 Ubi notandum est, sufficientem gratiam, uti pari duplici posse, nimirum, et praecisiue, et negatiue. Gratia sufficiens praecisiue, usurpata illa est, constituere ex voluntate potentiam proxime ad actum salutarem; praescindendo ab illatione, et illatione causa: proxima cum ad actum liberum potentia, neque cum actu, neque cum illius causa connectitur. Gratia sufficiens negatiue, aut pure sufficiens, est quae potentiam simpliciter ad actum constituens, caret autem, atque adeo in ratione talis constituta per sufficientem ad operandum, et per carentiam operationis. Unde duo statim colliguntur, 1º gratiam sufficientem negatiue, aut pure sufficientem, opponi efficaci, esse inefficacem. 2º, gratiam sufficientem praecisiue, praescindere ab efficaci, et a sufficiente inefficaci, atque in utramque subdividi. Disputatio 4ª, in qua naturae qualitate constat gratia excitans, seu praeveniens. Caput 1. Consistit in actu intellectus.

Disputatio quarta
In qua nam qualitate consistat Gratia Excitans seu praeveniens.
Caput primum
Consistit in actu intellectus.

105 Prima hypotesis facto. Imminens est Doctorum nostrae societatis, ut notat Rapaldo, disputatione 102 de supernaturali sectione 1ª, quibus caeteros multos adiungit, et Montoya disputatione 30 de providentia sect. 4. n.º 1. testatur, communissime mellius, qui expresse tractauerit, praeter unum, aut alterum praesertim vitrauit, temporalitatemque apud quos, gratia pure praeveniens, seu quae vere praevenit nos, non est formaliter vitalis, sed causaliter.

quibus addit, ut testatur idem Montoia, ita docere Magistrum Alphonsum Montoia, fratrem Ubaldi, et alterum nomine Aquila Magistri Alvarez, lib. 2 de aux. cap. 8 n. 5, relationem per auctorem sibi factam. Et quamvis nec auxilium gratiae excitantis, ad eius Lauocalis, simpliciter, non potest esse sine auxilio naturali, sed causaliter, ex aliquo consequente aut magnitudinis. Magistrum Alvarez sequuntur alii Thomistae, qui tamen fatentur, illustrationes intentionales pertinere ad excitantem gratiam, ut fatetur ipse Alvarez disp. 55 de auxiliis. Negat col.

a tamen gratiam excitantem, quae est exordium in supernaturali linea, includere in alio motu aut, sed dicere dicunt, in qualitate non vitali, sed praeveniente, a solo Deo producta, per quam in fusa, potentiae et elevantur per ipsum naturae, ad producendas illustrationes, atque inspirationes indeliberatas, immo etiam ad producendos deliberatos et meritorios actus quae absunt hi tam supernaturales et aeternae vitales per quam gratiam actum.

106 Ad 3 honea titulo.

Capitis praefixa, per quam potest innumeros pro ipsa Sacrae Scripturae sententiis, et PP. locis, ubi gratia excitans appellatur, vocatio, illuminatio, illustratio, tactus cordis, et alia, quae sunt aut motus illorum possunt. Pauca indicatur nu. 89, et 92, aliam nullam hic addendam est. Apostolus ad Ephesios 1, 17, scribit: ut Deus Domini nostri Jesu Christi Pater gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis, in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri, et alia. Et 2a ad Corinthios 4, 6, Deus qui dixit, de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiae claritatis Dei. Ad testimonium pro gratia praeveniente, adducit S. Prosper, lib. de vocatione gentium cap. 4.

a Praeterea ipse Christus apud Joannem 6, 45, ait: Omnis qui audivit a Patre et didicit, venit ad me. Quod S. Augustinus exponit optime lib. de gratia Christi cap. 14 dicens, si enim sicut veritas loquitur: Omnis qui didicit, venit: quisquis non venit, profecto nec didicit. Quis autem non videat, et venire

nisi quisque, convenire arbitrio Vol. Chr. ad hoc auxilium ptes
ee Hyppon venit, ut antecedentes ptes nisi adiuvare gratiam. Et
sic adiuti, utrique illius quod faciendi vel sciat, sed quod sciunt
etiam faciat. similiter Aug. lib. lectiones, qui audiunt Loquenti de
dono gratiae suae de revelatione interna, et qui audiat de alio similiter
boni prophetis quod vocatione, uniquique excitantis ~

107 Eandem veritatem
patres adferent. Milevitanum, dicit Canone 4° habetur, per gratiam
revelare nobis illius mandatorum. Arausicanum 2°, dicit Canone 7°
exprimit, auxilium gratiae et illuminationis Spiritus Sancti. Et Augus-
tino, dicit serm. 6° cap. 3° asserit, loquens a Deo tamquam per Spiritus
Sancti illuminationem docentis. Et Celestinus, ad priorem Aug. qui
lib. de bono perseverantiae cap. 8° inquit: multa [illegible] in nobis vel Dei est
potestate, ut dicant hoc potestate filiis dei fieri. Ab ipso quippe
pe accipiunt eo, qui dat cordi humano cogitationes pias, per quas
habeant fidem, quae operatur per dilectionem. Ad quod bonum sumendum et
tenendum, et in eo perseveranter usque in finem proficiendum, idoneos
nos esse, cogitare aliquid quasi ex nobis ipsis, sed sufficientia nostra ex Deo, in cuius est potestate cor nostrum, et cogitatio
nostra. Ita habet libro de praedestinatione, et gratia cap. 9°, libro
de gestis Pelagii cap. 3°, libro de Spiritu et litera cap. 34, lib.
83 qq. 3, qq. 68, et passim alibi. Accedant et Prosper, lib. 2°
de vocatione Gentium cap. 25, et lib. 2° Collatoris cap. 10. Ful-
gentius lib. de fide ad [illegible] de incarnatione, et Ita seneX ph. Bernar-
dus lib. de gratia, et libero arbitrio, et plures alii. ~

108 Rationem
Cl. Trid. Conc. 38, ubi actualis gratiae auxiliantis, de qua, et
communes Theologi, ita posita, ponimus. Etenim dicta illa praeca-
da, quibus auxiliantis gratiae, excitantis gratia, dicitur et perit
et fiat actio, et deveniunt in actis: actibus intentis, aut piis, et sperit

Cogitaabitur ab us Cecitatem ac in cordevolentes, et tenere eos dijudicat, sicut oportet, circa ipsum, hoc est, circa Salutarem, ponit supra nostri auxilii, et simul praedicti, et peccatoribus Concitantis gratia sufficientes Ans. statuit. Cuilibet de facto illa attente perpendenti, et singula illius peccata praedicti metus effectus aplicanti, quod nullo negotio fiet.

109. Praedictu deduces V, ex Ripalda disp. 101 de Supernali, sectione 3ª et duodecim octava 4ª puncto 5, de mentis operatione, hoc est, de apprehensione, quae iudicii, et discursu, ne posse, auxiliis gratiae. Ratio est, quia neque apprehensioni, neque iudicio, neque discursui repugnaret peccatas, sine defectu auxiliantis gratiae; Cui autem non repugnat defectu, ea definita minime repugnant ... Cuius id p. S. Prosper, Caelitus Mag. Ridiculus et videtur si Cum attente inspiciantur, quae ab illo ... habet lib. 2º de voca. Gentium Cap. 26. Et notandum quod nihil est apprehensio praeter terrere ... ad iudicium autem, et discursum spectat, sua de re Cohortatio habetur.

110. Deduces 2º cum Ripalda auctore nupero praecedenti citato, non solum practicae, sed etiam speculative Cognitionis hoc esse, sine Cognitionis auxilio gratiae. Ratio est, quia non repugnant praedicta peccata, sine Cura. Et prius, quia non sola bonis praevenia, illa videlicet, quae directa in volitiones, aut operationes ad ponendam; sed etiam speculativa, illa videlicet, quae per cursus templati dona propositionis volitionis, et operationis salutaris moraliter praeter, ad cuius volitiones, et operationes ... ut est ... ad ... peccata, circa ... auxiliantis gratiae. Coaliquet. Et omnis, quoad Cognitionis practicae a nemine nati; negatur in alia quibus, quoad speculativa; At

ipsa experientia docet, peccatores speculari possunt contemplari alienarum virtutum perfectionem, ac bonitatem, sine eo, quod promoveantur ad illa amanda, et appetenda, ut patet ex psalmista, psalmo 38, quo dicat, in meditatione mea exardescet ignis. Cap. 27 24 ut ergo maneat Voluntas.

Caput Secundum

Consistit etiam in actu Voluntatis

141 Ad excitandum seu promovendum ea quae spectant ad Charitatis affectum Voluntatis motus, ipsamque alterius volentis augent, communis theologorum sententia, ut notat Lac. 1. D. dis. 3. de quo Alvarez, cap. 2. scilicet excitationes eas dum secundum communem Alvarez, Gonzalez... quoniam ipsis ... praeveniant Charitate ea quae non consistere in mero vol... affectu ... pro... declarari eodem ... excitante et ... Voluntatis ... actus complacentiae, displicentiae. Probatur ex sacris literis, Patribus, et D.D., ubi gratia excitans appellatur, tactus Cordis, suavitas, dulcedo, haec autem et similia nomina non nisi complacentiae in bono, aut displicentiae de malo, convenire proprie possunt. Plurimis, quae pro ... pauca deligenda.

142 Psalmo 20, V. 4. quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis. Idem sic explicat Aug. libro 2. D... Epistolas Pelagianorum Cap. ..., benedictionem dulcedinis, est gratia Dei, qua fit in nobis ut nos delectet, et cupiamus, hoc est amemus, quod praecipit nobis, in qua, si nos non praevenit Deus, non solum non perficitur, sed nec inchoatur ex nobis. Dulcis ... Rilenitam

canone 4.° docet, per gratiam illam nobis plerumque manda-torum dari sensum, scire, quid agere debeamus, et diligere ut faciamus. Ubi minime docet dari nobis per gratiam dilectionis, quae sonat consentiendi, non minus excitantem gratiam in voluntate affectionem atque gratiam in intellectu. Denique in Concilio Arausicano 2.° Canone 7.° statuitur aliquem per naturae vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet aeternae vitae, cogitare, aut eligere, sive salutari, id est Evangelicae praedicationi consentire posse absque illuminatione, et inspiratione Spiritus Sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo, et credendo veritati, Haeretico fallitur spiritu, ecce ut Concilium Spiritus Sancti pro auxilio non minus suavitatis, quae illuminationi adjungitur, quam affectionis voluntatis ponit. Tridentinum etiam sensu eodem illuminationem, et inspirationem ponit, ubi videtur sententiam docere, ait enim, et quod inspirationem ad voluntatem spectare, illuminationem ad intellectum pertinere intelligentia.

113. ... S. Augustini ex clarissime hanc ineximus locis, quorum non dedimus. Alios hic n.° 32 desumptos ex lib. de peccatorum meritis, et remissione cap. 17, ubi excitanti gratiae attribuit, quod facit innotescere quod latebat, et suave fieri, quod non delectabat. Ubi, verbis non minus voluntati affectio, quae intellectus illustratio declaratur. Eodem enim lib. cap. 19, victricem delectationem appellat Augustinus gratiam, quae ita nos praevenit, ut faciat sententiam. Praeterea lib. 1.° ad Symplicianum quaest. 2.°, cap. 8.°, inquit, nos ea delectant, quibus proficiamus a Deo, inspiratur hoc, et praebetur gratia Dei; non nutu nostro, et industria, aut operum meritis comparatur, et alio. In alio etiam libro contra Pelagianos dicitur, parum excitantem gratiam appellat delectationem;

dilectiones, Cupiditates, aliis & nominibus sonantibus vol
untatis affectus.

114 Ad haec dona etiam aptissime verba illa tribui possunt, Ecclesiastici capite 24, ubi explanans illud Christi Domini Joannis 6, 44, nemo potest venire ad me, nisi Pater ... traxerit eum: multiplices ... eleganter enumerat, quo ... alios adducit, alios ... trahit ... ad Dei contemplationem, cognitionem, timorem, ... tristitiam, desiderium, delectationem ... ut ... fugiebat, sequuntur ... et ... quae ... fuerant, sunt ... quae onerosa, sunt levia; quae amara, sunt dulcia; quae obscura, sunt lucida. Dona enim ... de timore animi, pagina ... dicens ... fructus, ac medicamenta nobis splendoris dulcedinis ... illustrat, cum splendore, et afficit dulcedine. Et sermone ... de ... peccatis ... ac ... ad ... hoc ... cor ... dulcedine luminis ... ut ... dulcedine affectio bono ... inquisitio ... et ... quae collegit ... de ... capite ... ex ... capite ...

115 ... praeterea ... ex ... vol ... amoris boni, odii ... mali; ... ut diximus ...

expendenti, illisque aplicanti singula peccata, quod dictum est de facto n° 38 parte. Deinde vide V.[illegible] motibus infusis voluntatis excitatis ad amorem et odium gratiis supranaturales vires arbitrii. Item quod non dici actiones de affectu ut sic, cum species vel affectus, cujus alii sunt efficaces, inefficaces alii, alii deliberati, indeliberati alii, aliquantulum impeditos [illegible], a quando variis [illegible] expediemus, post quam doctrinam [illegible] utriusque [illegible] cap. traditam, ab oppositis vindicaverimus, [illegible] statim [illegible]. Cap. 3. Objectiones utrique [illegible] communes dissolvuntur, resolutis interim non multis quaestionibus

Caput Tertium
Objectiones utrique conclusioni communes dissolvuntur, resolutis interim nonnullis quaestionibus

116 Quae duae [illegible] praecedenti cap. statutas objicies 1° ex auctoribus illis indicatis n° 10[illegible], et n° [illegible] actiones vitales non fit [illegible], ideo excitari fit in nobis a nobis [illegible] excitans [illegible] vitalis, atque adeo [illegible], neque voluntatis [illegible] concurrente machina [illegible] vitalis fieri nequit [illegible] vitalis [illegible] ex [illegible] theologis [illegible] et [illegible] excitans [illegible] aut [illegible] auxilium [illegible] et [illegible] quae cordis [illegible] 3° [illegible] ecce sto ad ostium et pulso, si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, et coenabo cum illo, et ipse mecum. At qui pulsantis [illegible] non fit ab [illegible], neque [illegible] [illegible] vox fit a [illegible] vocante [illegible] a solo pulsante fit, et vox a solo vocante. 2° excitans aut per

venient auxilij; n̄ fit a Deo vitali, negō, hoc cum est Causa, id a solo Deo, proinde ꝗ nequit Ce aus vitalis.

117 Ad hanc obiecti. non desunt qui recant nando magis universaliter sumpta, Co ꝗ d in Phia n̄ sit improbabilis opinio docens aus vitales n̄ liberos pose a Deo immediate, et infundi pro vitali, in hil phice agente, sed se hene mere passiue, recipienti ꝗ denominanda cognoscenti, vel amanti n̄ libere. Postmodo inquiunt, indeliberati motus auxiliantis gratiæ fieri in nobis, et nobis n̄ no concurrentibus, et sit aus vitales. Reste Phos sic opinantes eandem doctrinam tradunt, et Vitales aus indeliberati, quas gratia excitans, n̄ ignobiles theologi, Vega in Tridentino lib. 6 cap. 8. Capreolus, Flaccus, Richardus, et alij, quos sequitur et ipse Vega, et refert Ripalda disp. 10 Alug. vali, n. 3. Sed hac solutione minime nos utimur, utpote dissentanea prius a nobis dictis et in Phia, et in theologia statutis.

118 Reiungitur ad amari, uti quæ indicat et intendit Cumplido, nimirum quod aus vitalis n̄ fiat in nobis et nobis phice operantibus, sine actiue concurrentibus, duplex modus, videlicet gratia excitans fit in nobis et nobis phice operantibus negatur, fit in nobis non liberis, aut meretorie operantibus, aliter duplex, n̄ sit 1o gratia excitans aut pro quem coniunctionis servi decedit, et gratia excitans, non statim nisi mediante, et ea sit admirari gratia detrahit, hic opposito quod non posuit fieri vitales aus impotentia sua, ni potentia ipsi a phice agente quos conciliatos, Iudices Patres, et reliqui theologi dicunt excitantes qui fiere in nobis sine nobis, hoc est, non nobis libere, nec posse aliter intelligi,

ut fiat in nobis physice operantibus. Ratio est, quia ex sa-
cris literis, ex decisis [...] num° 16, et 24, et can° 7, v. g.
a 44, distinguendimus excitantes gratias in actibus vitali-
bus, tum internis, tum externis; implorantes enim excitantes gratias
dicentes in actibus vitalibus fieri in physico decursu, ipsius vitalis
po[...], supposito quod a virtute sua, fieri non possint in potentia sua, nisi
potentia ipsa physice operante. Sane itaque est, advertendo illas
propositiones, quod excitans gratia fiat in nobis, in nobis libere operan-
tibus: sic enim dicitur absolute, non fieri a nobis, quod ab eo dicitur
indeliberate fit, et modo non humano.

119 Idcirco (ut hoc ip-
sum explanans doceat Montoia disp. 29 de providentia, sectione
1a n° 101) Apostolus ad Romanos 7, agens de inordinatis
animi motibus, vel primis, ac prorsus indeliberatis, quos etiam
ipsis sanctis excitat in hac vita peccatum, id est concupiscentia,
(fomes ex originali peccato proveniens, et ad peccata perso-
nalia inclinans (ut ex mente Aug. lib. 1° contra duas epis-
tolas Pelagianorum, cap. 13, atque aliis in locis explicat Tridenti-
nus, sessione 5, canone 5) scribit v. 15, quod odi malum, illud fa-
cio. Et postea v. 20, si autem quod nolo, illud facio, iam non ego
operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Ergo nollens omnino
et indeliberate faciebat, quod physice faciebat, simpliciter ac ipsa,
se illud non operari. Hunc Apostoli locum fusius in hanc rem
expendit Montoia sect. illa 1a, plura que alia addens, ac
erudite demum.

120 Hinc ergo seu dis-
tinctionis datur, liquet, neque gratias excitantes fieri in nobis in no-
bis, eo pacto quod fiat, nobis non libere operantibus, tales
gratias, et quia a nobis, ut a Deo elevatis fiat physice. Addi-
mus, in sub distinctione, 13 gratias excitantes fieri in nobis in nobis,

libere, aut meritorie operantibus; id qd praety supponimus. Ex nº 43, 44, 53, et probatur amplius a nº 140, ex catg dq aute qzg, nº 19, sd inter medig, namus debere fieri in nobis; nobis libere, aut meritorie operantibus. Idq de ag prat; respondimus ex nº 95; id futurus probatur a nº 145: mul toties enij aus deliberatus, et meritorius eruit, excitat; aug, ad alig, ut aus fidei, ad aus spei, et aus spei ad aus charitatis. Tunc aute ubi aus sit gra excitante, quatt medii; at qº nº 1º excitant ad iustificag, neq sit pure excitantes, ni fiunt se nobis libere producentibus, et aliqdo fi unt nobis nprententibus saltg de Iqruo, de quo videndus Ripalda disp. 93 de supnalis, sect. 1ª sd de hoc postea co... putato.

121 § Ad 3 prag positg nº 116, resp. 3ssa mai, disgdo minig; at qui pulsatio hostij non est talis pulsatio, ni fit ab ipso hostio, neq ab hoc, cuius pulsatur hostiu, neq vox vitalis ipsu vocato, fit ab ipso vocato, 3cedit: pulsatio vitalis ipsi pulsato, et vox vitalis ipsu vocato ni fiunt, et illa, natrma, etcoa; illigdo in hoc etiq; lj fit, ne intelligendig nup dixiu, et explicuimus f. licet malus et externa pulsatio ni fiat phice a pulsato, sd a solo pulsante, qº ni est vitalis ipsi pulsato; interna tn et spiritualis pulsatio, qº vitalis est ipsi pulsato, debet a beo dg phice fieri. Videri Montoya disp. 30 de providentia, sect. 1ª nº 3.

122 Obycies 2º. Si aus inctus, eet gra excitans, eet supernalis aus, ideodg aus supnalg, e naug interny auxiliy precedenti: qº ad aus inctus qui sit gra excitans, e naug intrny auxiliy precedenti: qº aus inctus nequit ee gra 1ª excitans. Mir phe ng ad aus

superna[li]s nalis poa inctus, ita est improportionata, ut indigeat intrinseco prio elevante. Ideo si ita arguitur 2a volitus, quia sunt gra excitans, eo quod tales actus procedere debeant internis aliis auxiliis de linea volitus, quo nalis voltas improportionata elevetur. Et 2o ex absurdo: si enim gra excitans esset actus inctus, aut volitus, ipsa voluntas poa produceret in se rulla Deo tales actus; sed si ita produceret ipsa voluntas poa auxiliaretur sibi, sicut et Deus auxiliatur producendo tales actus. Ergo gra excitans non est actus inctus aut volitus. Pbatur: Deus enim est unicus autor auxilians gratiae; non autem esset unicus, si ipsa sibi auxiliaretur creando eamdem actum.

123 Frangit hoc objectio quae de causa efficiente auxiliantis gratiae, quam hic brevissime decidimus, expressius, quibus in aliis theologiae locis, sive nos DD. cum Scotistis pariter hoc discutimus. Ad 1um, potentias elevans nales poas ad supernales actus, non esse totam causam, seu virtutem agendi ipsos supernales actus; sed actus supernales produci potius, et immate ab ipsa nali poa, prout elevata, intellectu videlicet hac reduplicatione, hoc est, ut supernalis actus potius, et immate producatur ab virtute qua virtute eleuante, et elevata ex virtute elevante; non enim in virtute poas nalis elevatae, sed virtute elevante posse, ipsi ex poa non elevata. Hoc igitur utrique hic asserimus de actibus intellectus, quatenus supernalibus, qui sunt gra excitans, illos videlicet immate produci ab intellectu et volte prout elevatis. Ad 2um elevans hos nales poas ad eorum actus, si sint indeliberati, ut esse debent pro 1a gra excitante, esse ipsius ex poa supernalis occurrente; si autem deliberati sunt (quales pro gra excitante enim 1a, sed inter media admittimus) et ab 2a ex volito

elicit, unquam opportere prius supponuntur, seu supernaturaliter habitualiter
patientis, certos supernaturales actus decurrentes naturaliter potentia, ad
eumdem actum productionem. Unde non infertur ad oppositionem, dicta
maxime negando minorem, et illam probationem, licet enim ad supernaturalem actum
potentia naturalis indigeat prius efficiente, et elevatione proportionatione
tionem talis ad productionem; nihilominus potentia elevans, potest
esse non intrinseca.

124 ¶ Ad probationem dicta
maxime, nate minoris: licet enim auxilians gratia producatur physice
a Deo non solum, sed a Deo simul, et ipsa potentia vitali, et in hoc sit
aliqua similitudo; tamen in hac ipsa similitudine, multiplex est discri
men. 1um, quod auxiliatrix gratia producitur a Deo, ut elevante potentiam
vitalem; a potentia autem vitali, ut elevata a Deo. 2um, quod gratiam
excitantem, dicitur concurrere in actibus vitalibus, potentia vitalis pro
ducit indeliberate; Deus autem deliberatissime, et prudentis
sime, ut creare posset, aut etiam ut nisi solum posset, ideo quod licet
cooperetur salutaribus: quapropter inveniri diversa, Deus solus est au
tor gratiae excitantis: nomine enim autor appellat causam mora
liter producentem, quae ex conceptu suo est deliberate operans.
3um, quod etiam in excitante gratia, nihil sed intrinsecum, quod potentia
mitur in actibus causa deliberatis, Deus solus est causa principa
lis et primus autor, neque ipse solum elevat naturalem potentiam addendo
do illi supernaturales vires, etc., sed ad auxilium, ad talem causam
deliberatam solum, quod Deus est eorum actuum causa principalis
et 1us autor.

125 Obijcies 3o. gratia ex-
citans est principium efficiens actus salutaris, sed necessarium, ut actus
necessario voluntarius est principium efficiens alicujus actus, et necessario actus
necessario voluntarius est gratia excitans. Probatur minor: praedicti
actus vitales et praecise illuminativa, et affectiva; et hoc actus

Iceptu, n solu hent aures pradicti, ueritatem actiuam, sed etiam illam excludunt. Aspectum tertio aliquid tangit quid de causalitate videlicet excitantis gratiae, in qua multi graues Theologi, quos afert, ac sequitur Ripalda disp. 16 de Supernali n.o 2.o et 4. Sparsa tomo 1.o lib. 4 qq. 12, Iccedunt; alij ex, nec pauci, nec ignobiles, inter quos est Ex.s Ld.r lib. 3.o de auxilijs Cap 12, d Ire do Itroat.o puncto 2.o Granado Iamnequi, Lorca, et talis negant ueritatem physice efectiuam, ex physica causalitatem aubus uitalibus, nobis excitantis gratia, tum illuminatiua, tum afectiua distit. Nos ex num... ob ij patrocinio problematice suscepto,

126 Respondeo 1.o ad objectiones ex a 19 decedentis excitantis gratiae, illuminatiuae et afectiuae, ueritatem physice efectiuam, physicaeque causalitatem in aus salutares, negando mi. Ad primum praeg Remus negantes excludunt illam praecise. Ratio est: quia neque una illuminatiua relucens in actibus nostris, neque afectiua relucens in actibus nostris excludat ex suo conceptu ueritatem physice efectiuam alioquin ulli ... Quia ad mej virtus spiritale factiua relucens in caltae, n excludit ex suo conceptu, ueritatem physice efectiuam similiaque alitatum. Ex quo n desit nobiles Phi, qui eam ueritatem naturae atribuant aprehensioni praeuiae ad iudicium, et cognitioni praeuiae ad uolitionem, necnon placentiae, et displicentiae praeuijs ad efaces afectus amoris, et odij. Quidquid tamen de hoc sit, saltem non implicat aus intellectus et voliti n productiuae naliter ee productiuos supernaliter ex ... eleuationis: quia ad mej multae entitates non productiuae naliter, admittuntur eleuabiles a Deo ad producendum. Unde cum ex dictis, et PP certum sit, naturalem potentiam esse impotentem physice ad salutares aus, et indigere eleuante

virtute phice productiua Conj aij, probabilissime, hec virtus
residere dicitur maiculas, ingbus Excitani: gra Dictat, sive
q̄ Essnaq sua illghent, sive q̄ Dicuntur aveimentri a
Deo, tq quq instrumenta, in bonria intrice incty, et dolte
in phisica Salutaryauij effectioe

(2) Remus 2° dicta saz
negante Excitanti gras illuminans et afectius virtutem
phice effectiuq, phicq ḡ caalitz inaus Salutares, dicqdo
mazq: Cga excitans, est pius efficiens sv in linea cal mora
litr efficientis, et Inexsue in linea cas phice efficientis; Dee
ditr: est pius efficiens sv in linea cas phice efficientis: natr
min Snactbus, ingbus Excitans gra Dicht, Indera ndā
est, Ouertus efficiens, qug sv inica Entitas hent, Ouertus
efficiens, qug Dnexsue secy aferent, qdo infunduntr a deo.
Suposito igitr qd utaller aus rihant sv inia virtutem
phice efficientq aliorq aiuy, asserimus; predictos aus herosq
inie virtutq moralitr efficientq, qug qq inao Dicuntr, qd
Cuu mi aus, sint Essuanaa, intentionalitr Excitatiui, in-
uitatiui, Ductiui, suasiui, prouocatiui, et allectiui, ad amo
rq boni, atqe ad operatoq boni operabilis qd proponunt, et a
quo inbgrentes aus prouocant, et allicunt. Vnde sv hec mo
ralitr efficiens aq Salutariq, qui in predictis aubus sv ielu
cet, Inexsue secy afert orpoq virtutq fiiuse efficientq, hōi
q̄ Dis decry preparatq, qdo Signalitr Dcurrente in bet in
naturalq gratia qua adaus Salutares, qdo cumqe illos produxerit
prouocata, et inducta talis aubus, qui sunt gra Excitans.
qug ad mq inales species et cognitoes, q bus Voltar ing propo
nuntr obta, hent hbi Dio decreto preparatq orpoq Virtu
tq, qua naltr Dcurrent cum bet spiratar, qdo cumqe amo
rq aut odiq qdo solat prouocata et inducta ysdem spe

cie[illegible] et cognitionibus.

128 Ex hac secunda responsione constat excitantem gratiam in actibus vitalibus consistentem afferre secum virtutem salutarium actuum efficientem tum moralem, tum physicam; sed non eodem modo. Utramque namque virtutem moralem efficientem affert secum identice atque; virtutem autem physice efficientem secum affert solum connexive, modo nuper explicato. Hoc igitur posito, quamvis illuminativa, et affectiva gratia identitatem non habeat cum virtute physice efficiente salutarium actuum integra salvatur Conciliorum, et Patrum doctrina docentium (Hoc igitur posito, quamvis illuminativa et affectiva gratia identitatem non habeat cum virtute physice efficiente salutarium actuum, integra salvatur Conciliorum et Patrum doctrina, integra salvatur Conciliorum et Patrum doctrina, et PP. doctrina docentium nos [illegible] gratia non solum regi, id est illuminari, ostensa salutis via, sed etiam agi, id est auxiliis internis ad volendum et operandum, accipiendo ipsi gratiam a Deo, et posse, et velle, et operari. Nec enim [illegible] [illegible] a Antiquioribus, et a Recentioribus [illegible] illuminationum, et affectionum gratiae identicari cum virtute physice efficiente salutarium actuum [illegible] potest [illegible], quod [illegible] [illegible]. Ideo Eximius Doctor lib. 3° de auxiliis cap. 12, n° 16 merito dixit, nescio in dictis [illegible] PP. nescio in [illegible] [illegible] praedictae identitatis ullum habere fundamentum.

129 Vigebit fortasse aliquis: si gratia illuminativa, et affectiva secum affert connexive virtutem physice effectivam actuum ad quos Deus movet et excitat non [illegible] [illegible] [illegible], ut non sint infusi,

0.

bitus, omnino aliquos dant posse in linea supernali. Sed rete peten-
-do ab adversariis, an infusi habitus sint dotari dato, quod illu-
minaverit, et efficua gratia habere evidentiam, atque nobis utatque physice effec-
tivus actus salutaris. Negabunt quidem adhortatus; nec illum non ne-
gare possunt. Sicut enim evidentitate gratiæ ejus excitante, non co-
llegitur adhortatus habitus infusorum, ita nec ex eo necessario collig-
itur remunerato, praedictos habitus, quando adsunt (solum illum in hoc casu
adsunt omnes infusi cum gratia sanctificante, in nullo autem non dari, et
aliquando etiam nullus) producere physice actus supernaturales
sibi proportionatos. Influente tunc ex parte sua Deus, quamdiu
influunt, quando infusi habitus absunt. Caput 4. removentur aliqua
quæ doctrinæ statutæ n° 129, et 130 videntur obstare.

Caput Quartum
removentur aliqua
quæ doctrinæ statutæ
n° 119, et n° 120
videntur obstare.

130 Dicta illa quæ posuimus
n° 109, non nulla possunt objici, quibus ostenditur non posse apprehensionem
esse gratiam auxiliantem. Primo: apprehensio enim est naturalis, sed auxili-
ans gratia est supernaturalis, ergo apprehensio nequit esse gratia auxilians.
2°: apprehensio est imperfectior a voluntate volitionis, sed auxili-
ans gratia non est imperfectior actu, ad quem movet; ergo apprehensio nequit
esse gratia auxilians ad actum voluntatis. 3°: nulla appre-
hensio repraesentat objectum amabile potius, quam non amabile; sed ut
ad amorem moveatur voluntas, debet ei proponi objectum amabile po-
tius quam non amabile. Ergo nulla apprehensio movere potest volunta-
tem ad amorem ... adeo nulla apprehensio potest esse gratia
auxilians. 4°: si per apprehensionem bonitas moveri voluntas per se

ad amandu amare pot sub iudicio nante bonitg obti; atq
quin ptest amare sub iudicio nante bonitg obti; ergo neq mo
vere ptest ad amandu p apprehensio bonitatis. Namq apre
hensio boni, dpom ptest iudiciu nant bonit obti. Da
q de facto tal apprehensio boni dponi cu vi inus cuy
supme dg voltas, ut p boniti apprehensione ad amandu mo
veatur, amabit sub iudicio

131 Ad N[illegible] neg do
mai: apprehensio bon ptest ee supnali. Imo semp affr
illg movet supnale iudiciu, aut volti affectus sup
naltr, ergo ee supnale, ostendit Ripalda disp 49
et alio de supnali. Ad N[illegible] 1° ptest dicit hoc maius: appre
hensio vmpfectior aut vitat volt atio efacis, mitatri
est impfectior aut vitati voltatio ineffaci, nati mai. Appre
hensio inicit dparatr cy aut volt ineffaci, sive impli
ci dplacentia, et in hoc accepti sic Concedunt, idetr usq pa
ribus equiparantr. Licet ig apprehensio mitatae ni posse
gra auxilian ad ay volti effaci. ex addicat ee illo imper
fectior, ee in potest auxilian gra ad ineffica ay, quo n
est impfectior. Dr 2° minuam ai neg do minge: ng vita
lis aut ad aliy ipso pfectior movere ptest ut apprehensio
ad iudiciu, et simplex dplacentia ad effaci amore. Pre
terquog qd ipsi Adversary, qui auxiliante ponunt in
qualitate pdg vitali producente aut vitales actus, et
volti, atque qualitas vitalis, e impfectior vitali, ceteris
paribus, ut nemo nat. qm e d auxiliantg gra accepti qd
effaci, sive aut, ad quo movet ut impfectior.

132 Ad 3m du
plicit eg resp ptest. 1° neg do maig, ng ipsg dtingit, 1°
apprehensione id obti bonitg proponi, et p dictg alig pro-

0.

in alio, aut distare: Unde in ratio, utrumque apprehensio
45 in qua ponitur fundamentum, prave sola iudicium, ac tali ob-
iecto amando, aut non amando. Et Minor negatur. Ad maiorem
dico: Cum voluntas deliberate determinat ad amorem in fieri, et dispo-
ponatur obiectum ut bonum, et aequaliter proponatur ut malum, tunc
cum voluntas pro libertate sua inclinare non potest ad amo-
rem potius, quam ad non amorem, ut inductum dictum, sic explicui
mus: non consequenter, quod voluntati proponatur obiectum amabile, potius
quam non amabile, idest pertrahens ad amorem potius quam ad amo-
ris carentiam.

133 Ad quartum
denique, recte negatur maior, ad cuius probationem dico, in ea suppositione, in
iudicium omnino nasceretur ob bonitate, voluntatem non amaturam.
Et ratio participatur quod iudicium est firmior motus ad obiectum de-
bere, quam est mera apprehensio, iudicium ergo non nasci ob bo-
nitate, retardat prorsus et extinguit apprehensionem proponen-
tem eius in ob bonitatem, proindeque in ea hypothesi mutata appre-
hensio illa, cuius voluntas movetur ad amorem.

134 Contra illam veritatem
n° 140, obiiciunt Salmanticenses cum Magistro, tertia Rivalde
disp. 10 de supernat. sect. 4 n° 23. Si aliqua speculati-
va cognitio esset gratia auxilians movens ad cognoscendum supernaturalem bonitatem
aut ponendi legis Dei, sed eiusmodi cognitio non est gratia auxilians,
quam negabat Pelagius, et admittere debemus nos Catholici: ergo
nulla speculativa cognitio est gratia auxilians, quam negabat Pela-
gius, et admittere debemus nos Catholici. Maior probatur: nam illa
cognitio ad salutem operandum provocat. Minor vero probatur: nam
Pelagius cum auxilium gratiae concedebat, quam esse sua legis et
bonitatis cognitionem, teste Aug. pene toto lib. de gratia Christi
cum omnino negabat, et ab Aug. aliisque PP. taxatur ut

proditor uerè grag Dei: q° et ita

135 Petiscy eodg Supra da n° sua 24, cum mi Dgmoes admissae Pelagus mera naturale, partas eudelt solis nag uiribus, per solg legem atq doctrg exstrinsecus sonantg, ut Aug testatr; at n° ad munse supnales elicitas interno, et occulto Spiritus Sancti ministerio, elevans imbecillitatg nag, ad illas. Nos autg cum mi Dgmo nes auxilia grag reputamus, edo specialli uirtute Spiritus Sancti, supnales sunt, ut satis constat ex dictis, constabit q amplius ex dicendis. Aug da ita q mare, si aliqua specialaua Dgmio eet gra auxilians, maxe Dgmio reparans ut ey q bonitg aius ponendi 2y legg Dei: natr maxe Dgmio reparans bonitg aius ponendi 2y legg Dei, cui spectat desio seu descriptio posita n° 38, sue Dgmio hita si solis nag uiribus, id p speciale Sptus Sti Dcursy, Dcedtr max, et in eodg sic natr mir, eoa q ablutenatr. Caput 5. diluuntr, que 2° 2g 2lg, specialitr militant.

Caput quintum.
diluuntur quæ 2ª secundg 2lg specialiter militant.

136 2ª 2g 2lg num° lit pointg, obyce 1° ptest. Per illustraog metus dirigitr secutiens voltas ad amantg: q° pgtr illustraog metug, nda pux afectio inclinans uoltatg ad amorg salutarg. Et 2fu mari potest ex Tridentino sesoe 6ª Cap. 5° ubi dicitr: ita ut tangeni eDes q Sptus Sti illuminationg cor hoi, neq ho ipse nihil ano aga inspiratiog illg recipiens: q° qag Tridentinus prius Vocarat illuminatiog, postea Vocat inspiratiog: q° 2ª Tridentinus Cadg est Vtrog nomine xra significata.

137 Respondeo ani: per illus-
trationes mentis dirigitur sufficienter ~~dirigitur sufficienter~~ Voluntas
ad amandum amore [illegible] salutari ~~mittitur amore salutari~~
subdirigentis, invitationes integrae, omittit, invitationes lapsae
naturae ani Excoa. Dub. bene omittimus. Ergo per illas bonitatis [illegible]
dirigi sufficienter voluntas, ad amandum salutarem, id est ut pertinen-
tes ad supernaturalem virtutem est. Cum mere philosophica quaestio:
Utrum voluntas ad ~~sufficientem~~ amorem efficax sufficienter dirigi possit,
praelucente sola bonitatis obiecti cognitione, et nulla actione eius-
dem bonitatis praehabita complacentia. Quod omittimus est, invitationes
integrae ponat a voluntate elici amorem independenter, a praece-
dente affectione, complacentia circa tale obiectum; id praelucente so-
lum intrinseci illustratione gratiae. Quod si diceret, non dentur Pelagiani,
hic cum ai penitus gratiam auxiliantis supernaturalis necessitatem ne-
gabat. Hic tamen omnis invitationes lapsae, requiri solam internalem
gratiam, nunc superius, et internam voluntatis illustrationem. Propterea cum
naria est affectiva gratia, nunc superna, et interna voluntatis af-
fectio, quae per originale peccatum non [illegible] solum pertinentes ad
mentem, sed multo magis imbecillitates, et infirmitates bene
operandi, pertinentes ad voluntatem, ut docet optime D. Aug. cuius
1a 2ae q. 109 art. 2 ubi ait: ad 3um dicendum quod etiam verum non potest homo
cognoscere sine auxilio, sicut supradictum est, et tamen magis est natura
humana corrupta per peccatum, quantum ad appetitum boni, quam quantum ad
cognitionem veri; ut ergo propter ignorantiam requiritur intrinseca supernatural
illustratio, ita propter imbecillitatem, et infirmitatem requiritur internalis supernatural
affectio.

138 Ad primam ex Tridentino desumptam, eiusdem verba minime
probare, indirigi illuminationes, et ~~affectiones~~ inspirationes. Neque est vera
consequentia, nam per quorundam illa verba, tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti
illuminationem a Tridentino ~~[illegible]~~ significari affectiva gratia voluntatis a

Deo positu, ministerio illuminationis gratiae primo moventis positae. Provindeque eis postea dicitur inspirationis illius recipiens, non quidem illas actiones illuminationis, sed affectus illius, quae frequenter inspirationis nomine significari notavimus n.º 122. huius interpretationis fundamentum est, quod Ardentium desiderio saciei ... cordis nomine Voluntatis illius ... tactus cordis a Deo factus, tactus Voluntatis illius, at quia tactus suo voluntatis fit in delectationes, ... aut affectiones suas, ut vidimus quod de hac delectatione, et affectione ... hae autem affectiones quas frequenter vidimus appellari inspirationes, quae ... aut reflectiones illius, postea fact... per illa alia verba inspirationis illius recipiens.

139 Obijcies 2.º potest autem Voluntas nequit esse gratia primo praeveniens, sed hic diximus de ... ante gratiam ... q.[illegible] praeveniente, ... quod et illa ... ante ... Voluntatis ... dati gratia praeveniens illuminationis quod nullus Voluntatis actus potest esse gratia primo praeveniens. Subtilis obiectio, quae ... distinctione manus, actus Voluntatis negatur esse gratia primo praeveniens in omni linea decidit, nequit esse gratia primo praeveniens in sua linea, negatur maior. Voluntatis actus potest esse gratia primo praeveniens in sua linea, potest enim esse ipsius actus, ... affectio in linea Volendi, nequit tamen esse gratia primo praeveniens in omni linea, in omni linea non ordine saltem ... debet praesupponere illuminationis gratiam.
Caput 6. Variis ... decidit dictas indicata n.º 115

Caput Sextum
Variis conclusionibus deciditur dictas indicata n.º 115.

140 1.ª Assertio. 1.º gratia excitans, quae producitur in affectu, ... in affectu indeliberato, et inefficaci. Probatur: non 1.º gratia excitans affectiva debet esse actus, nec liberi ... nec impediens immaterialiter libertatem ... ad quae movet Voluntatem; atqui solus affectus indeliberatus et

inefax, e àfectus, nec liberè hitus nec impediens imma-
tg libertę aus adquę mouet voltę. q° 1° gra excitans a-
fectua debet ee afus indeliberatus, et inefax. Coaliquet,
et maz pt: inprimis Cnz afus, qui n°e indeliberatus, e delibera-
tus, sive liberè hitus: iterum, afus, qui n°est inefax, efax est.
efficacia Cnz, et inefficacia, sicut deliberao, et indeliberao,
sit opposita distę dividentes afus, n°minus quę rale, et irrale
sine medio dividunt aial: denię, afus ablute efax in aeternario
aus, cuius motor aut pęmotor est, illius ię immatg impedit liber-
tatę: solus ig° afus indeliberatus, et inefax talis est, ut neię
sit liberè hitus, neię impediens immatg libertę aus, ad quem
mouet voltę.

141 § Maior autę quoad
1ā ptę pbr: si enz 1ª gra excitans afectua, est afus liberè hi-
tus, n° a Deo fieret in nobis s° nobis; atqui 1ª gra excitans fit
a Deo in nobis s° nobis: q° 1ª gra excitans afectua debet ee
afus, n° liberè hitus. Coaligt. Maz pt: nihil enz magis nobiscū
fit, quę qd n° alit fit nisi nobis liberè dienienabus, et ag. de-
trahentibus. Min etią dstat, ex codictis an° 118, atię ex Aug° citato
n° 100, nec n° ex Arausicana 2ª Synodo, canone 20, recipiente
hęc S. Aug. Verba: multa in hoc bona sunt, quę n° facit homo.
nulla v° facit ho bona, quę n° Deus pęstet, ut faciat homo.
Et Canone 3° in hunc finę afferente illud Isaię 65 allatum
ab Apostolo ad Romanos 10, 20; inventus sz a n° quęrenti-
bus me; palą aparui ys, qui me n° interrogabą. Quoad 2ā
ptę pbr eadę maz, supposito Cnz, qd 1ª gra excitans afectua
sit afus n° liber, si impediret immatg libertę aus, ad quem
mouet voltę, nullę talis aus libertę relinqueret; atqui 1ª gra
excitans dat ad aus liberè eliciendos: q° 1ª gra excitans af-
fectua debet ee afus n° impediens immatg libertę aus, ad quę
mouet Voltę. Maz pt: talis enz aus neię in se eet immate liber,

nec mate ingrio a fu ante determinante se: nullg q. haeret li-
bertate.

142 2a Assertio Gratia
excitans ad actum salutarem liberos nequit esse a fu indeli-
beratus, absolutus, et efficax. Ita haec est 2a Magistri Alvelda
(Dominicani), qui ex tradicione docuit, in 1g ptg q. 58, licet
2a domesticg Scholg ex professo impugnaverit, qualitg physice,
et intrinsece praedeterminantg. Huius ratio a priori est: quia
necessarius, ut salutaris liberi est libertas immunita, l saltg ma-
ta: neutralitas enim utriusque liberi repugnat, ut e evens; sed
a fu indeliberatus absolutus et efficax utriusque libertg excludit
ab actu, ad quem praemovet voltg: ergo a fu indeliberatus, absolutus
et efficax, nequit esse gra excitans ad actum salutarem liberos. Probatur
minor: nam a fu indeliberatus absolutus, et efficax est ante non impedi-
bile, inferens necessario actum, ad quem praemovet voltg; sed ante non
impedibile inferens necessario actum, ad quem praemovet voltg, ab illo ex-
cludit utriusque libertg: ergo a fu indeliberatus, absolutus et efficax,
utriusque libertg excludit ab actu, ad quem praemovet voltg.

143 Huius
silogismi maior pt, a fu enim indeliberatus absolutus et efficax qua-
tenus indeliberatus dicit impedibilitate, et quatenus absolutus et ef-
ficax connectit necessario, ut ipse supponit adversarius, cum actu ad quem
praemovet voltg. Minor autem fundatur in 2a praelectione [illegible]
dg, nunc breviter probo: nam auxilium nec simul, nec [illegible] in-
ferente; est impedibile a volte, supposito affluente, non simul, ergo
supposito ante repugnat ipsius impediri: non [illegible] inferente, quia
sum inferens repugnat impediri: eius enim repugnantiae [illegible] quod
impedire impedibile. Atqui impedibilitas est debita libertati
indifferentiae: ergo auxilium quod ante non impedibile redditur impedi-
bile simul immunite, atque mate et non inferente, redditur a re

H

in suo libertis ta mate, quq immatq: Ed fraliuee carere utra
g liberte excleusa pr anr illeq inimpedibile.

144 Si pero Cnq
a praedicto Autore, antho quandoperan cq salutaiq urgente praecepto, beat a fq illq insuri indeliberatq, ablutq Ccefacq quo
prmoueatr ygnis uoltas ad obseruanq praecepti libere rear.
q, tq carear esse frustratr efacia talis asus, at q adeo est,
Cefacia inefax, Ed Cxhu repugnat elect, latus i efacia,
id est inefax, Ednat praedictus Autor. Itaque rear n libera q
cq hoc illeuhea necitinllus potestate bere a fq illq Ca praedicti Autoris doctrq coens e, ut obseruas praecepti sit impossibilista
li hoi cq uolenti; Ccenanti Cq praesenter quar hetuser, denyl
quosg illi gra, qua polis fiat: quq e 1a pp Janienss, quq temera
riq, impiq, blasphemq anathemate damnatq, et Hereticam
declarat, Innocentius to, Pontifex Maximus, atq ut talem
damnat decreto edito prid e Calendas Junij anni 1653. Patet
illas, nq illi hoi deest gra necaria ad obediendu dco praecepto; id
e gra necaria ad obediendu dco praecepto e impolis obseruao praecepti: q illa. Praeterea, cidq hoi deest gra sufficiens: implas Cnq
intru sufficiens, s necaria; id gra sufficiente, s impolis obseruao
praecepti: quq i illa e impolis: q illi hoi deest gra, qua polis fiat
obseruao praecepti. Demisq praedicius Autor ... senetarquta
ferena, quq 3a phieq praedictia ogin 3a praeq lectori a pte, sumq
afferemus

145 3a Ita sit Asus
deliberatus Cefax praeter eq gra excitans, ad aur salutaretr liberos; noquit insee gra, 1o excitans, Ccomo praeueniens.
Iota Ito parciistia dita e anobis n° 120. Eiusdq 2a paridstar,
Cxn° 141: gra Cnq 1o excitans, Ccomo praeueniens, debet esse
n libera debet Cnq innobis a Deo fieri, s nobis libere operq

tabeiz, atq adeo nequit ee actus deliberatus. Probanda vero sic supererit 1o. Illi pariumque ex parte tradunt Mag. in 2o. distinct. 27. Et quaeq. ipsa. Ex.mo lib. 2o. de auxiliis, cap. 4 n.o 3o, et cap. 2 n.o 8, et Montoya de providentia disp. 32, sectione 1a. et 2a, et disp. 56, sectione 2 n.o 1o. quod dicunt plures alios annumerat, in egdq. adducunt Ss., quos ex Rk collegit, et sequitur Ripalda disp. 102 de supernati, sectione 4o, ubi multis probat, et confirmat, et illustrat hanc nostram 3tiam partem.

146 Nobis probatur a priori probatio Actus deliberatus et efficax potest esse creatus supernale donum gratuitum, sicut reliqua excitantis gratiae perpetrata n.o 38 et 82 posita, ac bene ordinate, habet esse illius distinctus, ut est evidens: ergo actus deliberatus, et efficax bene potest esse excitantis gratiae. Maior probatur: inprimis enim talis actus dependet ex praecedente gratia, et gratuitum donum, ut vidimus n.o 45, et 52, idque ut indubitatum supponit Aug. lib. 1o ad Symplicianum qq. 2o. dicens: nemo quaeq. mus, utrum Dei donum sit voluntas bona, mirum si negare quisquam audeat. Rursus talis affectus, ex intrinsecis et ex fine, ut persequitur. Praeterea, supernali actu deliberato, et efficaci redditur ipse potens simpliciter, et ut ad ...velles adaliis salutares, aut: itaq. bene aut imperans, ad imperatum, ut talis intentio efficax finis ad facile electionem mediorum, et internam volitio ad externa obedientia praecepti. Idcirco, cuiusmodi volitiones, ut Dei gratia specialis postulandas, docet idemq. Aug. lib. de gratia, et libero arbitrio, cap. 16 his verbis: certum est nos mandata servare, si volumus; sed quia praeparatur voltas a Domino, ab illo petendum est, ut tantum vellimus, quantum sufficit, ut volendo faciamus.

147 Ex hac ultima ratione colligitur, a nobis admitti, ut possibile ex libertate sufficiente admentum aut illatum, auxilium aliquod intrinsece efficax, et quod

praemoveat, et praedeterminet voluntatem: cum nihil concursus sit quam illi efficaces de obiurnum [illegible] praecedentes cogitationes, quae quidem potentiae faciunt sub absentia Dei Thomistis, cum auxilio, et cum illum conatum indispensabiliter: at fraudes cum excepte quam retineant, praedeterminant voluntatem, aut consequenter per adaequatam auxiliorum. Caeterum haec praedeterminatio, congruissime, toto caelo, ut aiunt, caelo, a physica praemotione, aut praedeterminatione PP. Dominicanorum, multis postea refutanda, abest: praedeterminatio enim congrua, cum sit ars immaterialiter voluntati, voluntas ipsa libere ponit in se ipsa; praedeterminatio autem postea refutanda, cum non sit quam libere, sed entitas quae non libere impugnata a nobis an.° 142 in Magistro Alvalda, qualitas sit non entitas a Deo inevitabiliter infusa, et causaliter connexa cum operatione, ut Dominicanis adstruentibus asseritur, voluntas non ponit in se libere, sed mere passive, et non libere recipit passive tamen a Deo. Videatur Ripalda disp. 103 de Supernat. n.° 41. Caput 7 obiectionum solutione roborantis praemissus.

Caput Septimum

Obiectionum solutione roborantur conclusionem primam.

148 Dico. Ad 19 punctum n.° 42 obiicit Alvalda: Ita a fine in effectum naturalis, et de quo solum est ratio sequentiae, ratio non [illegible] in ordine naturali: quae primo a fine in effectu. Maior probatur, nam a fine in effectum naturalis ex praecedente efficaciter cum praedeterminatione. Itaque nego maiorem, nam ex determinatione a fine in effectum naturali et in supernaturali procedit neutrum repugnare, ad cuius [illegible] habendus est ad maiorem praedeterminatione dicitur [illegible] a fine in effectum naturali, id est, solis naturae viribus, aut independenter a naturali virtute ex praecedente [illegible] seu praedeterminatione naturali: naturali id est natura, aut indeliberate: admittitur utroque modo idest ratio accipi naturale, et quatenus ita ponitur

effecto ꝑ supnalⁱ virtute, l. quatenus ꝑ ea ponitur liberi. Actus vero inefax. quia n.º gra excitans affectualis, non est supnaturalis o.º 147 et praecedentes ꝑ tenuit praedeꝑ indiget enim ad existendum virtutibus supnalibus, sive supnalibus ꝑ ut vidimus n.º 123 amplius ꝑ stabit ex dicendis. Et licet enim actus indeliberatus esse debeat, ut a n.º 140, et 141 probatum est, ministri, et cui sive excitans nario ꝑ opp. sub, sive ex praecedente gra illuminans. eſt enim anagus est ꝑ hoc quod ura nunc dimicare non intereſſit. Videatur Ripalda dis. 103. de supnali sect. el. Id autem n. praetermium, quod sal. lit praedictus actus nimiter realitatem adaequatur, quae ꝑ nario beat ꝑ ꝑ opp. praecedenti grae illuminans. hoc enim necessitas ꝑ debitus fundatur in libera Dei voluntate habuente grae illuminans, ut tal. liger ex n.º 81.

149 Objicit 2.º gra excitans efficit aliquid adaequate movere, aut inclinat voluntatem, sed actus inefax non efficit aliquid adaequate movet aut inclinat voluntatem. ergo actus inefax nequit esse gra excitans. Prat. min. ꝑ quia actus inefax non adaequat ꝑ fectioꝑ actus efficacis deliberari adaeque movet voluntatem. Retro omissa maiori nando min.: ad probationem dico. Dist. 1.ª non infert nam causa eius effectus in perfectione adaequato est propria causa adaequata; alt. actus de quo loquimur, et ut deliberati est efficacis actus causa non est adaequata, sed inadaequata; proinde ꝑ ex non adaequatione ꝑ fectionis effectus, non infert in tali actu nario causa.

150 Objicit 3.º ꝑ sit non minus implicat in tuis inefacia efax, quam efacia inefax, sed ex repugnantia 2.ª a qua tollebamus n.º 142 excitantem eius n. insistere in actum deliberato efaci: ergo ꝑ ꝑ repugnantiam 1.ª non minus ꝑ nandus excitantem eius insistere in actu deliberato efaci. Retro dicendo maior: non minus implicat in tuis inefacia efax, quam efacia inefax, sub ratione supp. ꝑ ceditur, sub diverse ratione supp. naturam. Opp. 3.

riorum tolli narrata suppositio nonnum est, quae ut hic debeat exponi. Ineficacia efficaci repugnante tunc sit, si privative sumatur ineficacia; nec enim excludit efficaciam quae afferat tunc efficax; at non sit tunc repugnantia, si sumatur ineficacia positive, neque pro aliqua tepida inclinante quae adest; sed instante iustitia ut exire infallibiliter cum effectu necessitati: tunc enim haec actus ineficacia potest per liberum voluntatis detractionem efficax fieri, atque adeo potest efficax reddi per voluntatis detractionem; sub adiuncta; in hoc omnia cum inadequata ineficacia haec quae deca curtius adiuncta reddit efficacia. In eodem enim sensu dei huiusmodi fuit, sive adquisiti, quae voluntatem necessitant, ineficacia sunt, quae sua libera detractione reddit efficacia voluntas. Scilicet, efficacia et ineficax tunc sit repugnantes, si privative sumatur ineficax, non autem sumitur positive: nec enim ius est: cum non infallibiliter inexorabiliter exire sola cum effectu, necessitate per additionem alterius virtutis, aut detractionem, atque adeo sub diversa dispositione, efficacia et ineficacia sortiri. Quando autem a nobis n° 142 impugnabatur efficacia ineficax, sumebatur ineficax privative, quatenus videlicet daretur efficacia privata effectu; quod plane repugnat terminis.

151 Ad 2am. Ad
n° 142 Efficacia operarum 2a Magistri Almeida, quae priorum obiectarum pretendentia, efficacia simul atque ac inimpedibilem primo motionem a Deo liberi creaturae immitti citra libertatis lesionem, commodius dissolventur in tertia huius praelectionis parte.

152 Ad 3am.
denique n° 145 positam obiiciebam 1° actus qui per determinantem ab actu efficaci praecedente liberi non sunt, nec meritorii; sed auxilians gratia non datur in ad actus liberos, et aliqua ratione meritorios: ergo auxilians gratia non consis-

sit in afectu e faci precedente, Retindu gão maj. actus qui praedeterminantur ab afectu e facie praecedente non libero, liberi non sunt, nec meritorij, secedit ior maior; atque hi qui praedeterminantur ab afectu e faci praecedente libe ro liberi non sunt, nec meritorij; natur maior. 1a distinc tionis pars constat ex dictis a numero centesimo, 142, et 2a ex n.o 142 =

Adsumbul de fiat.

153 Argar.

ei 2o. Actus imperatus aut necessario illatus, ex actu libe ro praecedente non habet meritum distinctum, sed aut non habens meritum distinctum, non fit per auxilium gratiae distinctum: ergo perinde auxilium fit actus imperatus, atque imperans. Sed actus imperans non est gratia auxilians ad producendum seipsum: ergo nec ad producendum actum imperatum. Ergo actus imperans non est gratia auxilians ad producendum actum imperatum. Sanguinis et hoc venit, nec multi et praeclari theologi. Quibus prae sens accesserit Ripalda disp. 68 de supernali sectione 3 et 5 ex disputatione 21 sectione 6, maj. neges. Quia tangit illa ac tractatus de merito spectante non habere decidere, non interest. Probatur minor, distinguo min., sed non habens meritum distinctum non fit per accensionem per auxilium gratiae distinctum: natura non fit per se per auxilium gratiae distinctum, concedit minor. Ergo etiam distinguitur. Ergo perinde solum au—

xilij, fit aut imperatus, aut eo imperans natricae: Hocidq an xilij, seu lex, alio dicto, decditq. Salutaris aut imperatus fit per imperante, siminuer quq ipse imperans fit, per auxilij grag Excitaxis, uoltq ad imperandq: nq ui imperanti Excitatur, ex qa tr uoltas ad imperatq. tej q ipseaus impeiari, sit qra auxilians, aut imperatus fit mate p grg, qua uoltas, ad imperantq aj Excitatr, et immate p grg insitentq inipso aut imperante. Hie In duplici grag deurius p accensi est: 1: quidq p selogdo idq aut imperatu ptest fieri n' imperatu.

154. Objicies 3°.

efau auxilij prquenientis, nequit ee auxilij prqueniens; sed afau deliberatus exefax, e' e fau auxilij prqueniente: q' afau deliberatus exefax nequit ee auxilij prqueniens. Atqui ee auxilij prqueniens, 1 uoltq prqdetiare ad salutarq aj. q' Ita Maj pt. auxilij enij prqueniens e' prius inuia linea implat antq. pdi ipsius efau ut prior ineadq linea. Heu eo btrom parata solutio est n°. 120, et ipsan' 145, quadq praponimus.

155 Retorq auxilij prqueniens, auxiliarq ee simplitr, et abluete talle, et hoc ee auxilij 1° excitans, atq prqueniens og libertis eius; aliud esse ee prqueniens prquie alique aj partarq, et hoc n' ee 1° excitans, neq prqueniens oqurq libertis, sed potuis libe-rij ee, pendens q' abipius libertis eius, ut expdiens satis in p qua dit a'. Verij edq e' efy auxilij prquenientis, n' ipsi ee auxilij prqueniens simplitr et abluete talle, siue auxilij prqueniens seth: nq eet, et' eet 1° excitans, sinet q et n' heret prioritatq ineadq linea; faltij tmest efy auxilij prquenientis, n' prie ee auxilij prqueniens prqcurreadae aliorq partarq siue auxilij prqueniens, n' 1°, ideitr muij. L post 1°. Infra iam dis quis mas: efau auxilij prquenientis nequit ee auxilij prq-

quens 1º, decidit, neque etc. auxilij praevenientis intrinseci, l
per 1º, natis mas. Affirmative contra coens duguelli q.º actus deli-
berati exerceri neque ex auxilij praevenientis 1º, decidit con-
intrinseci, l per 1º, natis seu Redemptoria rursus duguelli relicti, decidi
tur de auxilio praeveniente intrinseco, l post 1º; id natis de au-
xilio praeveniente 1º. Cap. 8º. Utrum praeter actualis gr. auxi-
liantes, distantes manibus inchuc, ereolter, aliae sit de facto
admitenda, distantes inqualiter vitali:

Caput Octavum

Utrum praeter actuales gratias auxiliantes distantes mactibus intelectus et voltatis, alia de facto sit admitenda distens inqualiter vitali.

(56) Affirmativa sententia in-
dicatis n.º 65, et aliqui quos Ripalda refert disp. 104. de Sup. na-
tura 42. Negant alii, nitaliter com... eius et q. politae cuiusmi qua-
litatis, quos refert etc. et seq. Ripalda, nam, ete ideo, et pa-
lety auxilians gratias distentis in emortua seu ...tali, qua-
litate. Nobis... sonanda; ideo nunc namus, poli-
tatis sequenti cap. dicemus.

5) ... Nt 1º negatio pro-
ter indu. dicit, distribui n. est de facto actualis alia gra auxilians,
que distat inqualiter vitali. Ratio huius ...s e ng inys
que ad X. pronadis, propterea sup.nalis ordinis spectant, n.
licet entates alias inducere existentes, nisi quas Sacrae literae,
Ecclesia, et S.S. Patres nos docent; id neque Sacrae literae, neque E-
cclesia, et S. Patres docent esse qualitates vitales, quae sint actu-
alis gra auxilians, q. n. licet tales qualitates inducere existentes.
Confirmatur, et maior probatur aliquibus sacrae literae, Ecclesia et Patres.

nos [illegible] docere, quae ad nocturnam regnalis ordinis expectat. Primum vero [illegible] sacrae literae dicunt, aut Celeberrimi PP. meminerunt auxiliantium, quae in [illegible] seu [illegible] tali qualitate existentium, [illegible] tradunt, [illegible] nobis a Deo [illegible] illuminantes, et affectus gratiae, seu sanctas [illegible] et affectus, ut satis supra [illegible], [illegible] 106, et 107, atque [illegible] 110 cum duobus sequentibus.

158 [illegible] Italia, et PP. eiusmodi qualitates satis exprimere, ubi gratiae asserunt fieri in nobis sine nobis, cum vitales aut [illegible] fiant. [illegible] et, neque Celeberrimi PP. de ipsis actibus [illegible], [illegible] expresse docent fieri in nobis sine nobis, [illegible] gratiae universam dicit in nobis fieri sine nobis ab actibus vitalibus [illegible] non est. [illegible] [illegible] Aug. lib. de gratia et libero arbitrio, cap. 17 dicens: ut vellemus sine nobis operatur, et lib. ad Simplicianum [illegible] [illegible] [illegible] quod autem voluerimus, solus praestat. Et Bernardus lib. de gratia et libero arbitrio [illegible] [illegible] operatur in nobis bonum [illegible], velle et perficere [illegible] sine nobis et [illegible] [illegible] ab Aug. et Bernardo [illegible], sanctas [illegible] et affectus in nobis actuales [illegible] auxiliantes existere videmus, fieri a Deo in nobis sine nobis. [illegible] [illegible] actibus vitalibus [illegible] est: [illegible] ea nequit esse [illegible] [illegible] PP. auxiliantes [illegible] actuales [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] num. 148, 149 [illegible] [illegible] existentes in actibus vitalibus fieri in nobis sine nobis, [illegible] [illegible] fiat sine libero [illegible], quamvis [illegible] [illegible].

159 [illegible] [illegible] [illegible] intendunt Italia, et Celeberrimi PP. [illegible] meritorios non esse [illegible] [illegible], [illegible] auxilia gratiae a solo Deo, et non [illegible]: [illegible] Italia, et PP. auxilia gratiae

iis ut auscultaler: in hoc enim naaber influxus. Resp. Dubiu. et Celeng P.P. intendere qdq auxilia gratiæ, n ee anatura, seu eius viribus, facultate, et exigentia dparaicella, id n intendere n ee a naa viribus supernalibus agente: Eadq enim mo quonam nanis auxilia, nantr eng merita, atqui merita n negant efficientias, et exigentia, et naali vir tute spectus: q similiter auxilia.

160 Aliter argutatur
Da eg dq Recentior qdq in manu scriptis. Sepissime dtin guit, ab hoc libere heri illustratios mentis, et inspiratios vol tis ab illustratione provenientes: q sepissime dtingit eius illustratios, et inspiratios n posse ee qq to excitantes seu praeve nientes qra enim to excitans, seu praeveniens fit in nobis s nro libero decursu, vt tras ipsi fatemur: q tunc praeter aux illus tratios, et inspiratios ponendum est aliud interni doni sup na le, nempe qualitas n vitalis, vt sit auxilium fr excitans, seu praeveniens. Probans: qa sepisse ante fidej lustratios homo vult libere audire Concionatores, et recogitare penitus, gelligere dog ctios ve generosior edit nag conatus in ordine ad adquirendum intinguocatios; ideoqz vocatio interna, seu illustratio, et ins piratio libere hentur: q sepisse dtingit ab hoc libere heri illus tratios mentis, et inspiratios voltis ab illustratione provenientes. Neq prat: hi enim nalibus dnalibus annexae q pigientis pro videq legg, et decrevit libere D facultis, interna vocatio, seu illus tratio, et inspiratio: q qui libere conatus illos ponit, ponit anis inte rene ly gratuits dei volts statuentes, illustratios mentis, et inspiratios voltis, atq adeo illustratio et inspiratio tunc libere hentur, nedq excitans libero, coenulatus, et praeveniens libero et.

161 Respondeo dicendo ans.
sepissime dtingit ab hoc libere heri illustratios mentis, et i q

inspirationis Voluntatis, habentes praedicata auxiliantis gratiae n.° 38 posita; nam etiam sequitur me stringit ab hoc libere habere illustrationes mentis, et inspirationes voluntatis, hic et nunc habentes praedicata gratiae sufficientis auxiliantis gratiae, concedit an., 1.° quae communiter sed 2.° nam Adam tiprationes natae mir. adhuc viis gratiae nata an. Procerta concedimus, et ungi namur. Concedimus 1.° libere habere ab hoc posse, illustrationes mentis, et inspirationes Voluntatis, quae sunt gratia excitans, dico non tantum gratia excitans, sed intrinseca, et ista quae aut libero, ut vidimus n.° 120, et iterum supra an.° 175. Concedimus 2.° posse habere libere esse mentis illustrationes, et inspirationes Voluntatis, etc., sive intermedias, quae tamen non habeant gratiae auxiliantis, eius, congruunt, supernaturale dona ab eo infusa interne, et ita, sed sunt mera bonitate Domini, et affectu Voluntatis melius ad illas, quam ad auxiliantis gratiae perfectionem accedat. Negamus tamen 3.° illustrationes mentis, et 3.° volentis inspirationes, habentes auxiliantis gratiae praedicata, haberi libere: ideo hic haberentur aliquid libere, quae naturalibus danabus, quos in memoria illa Recentiores, cent annexa ad praesentis providentiae legem; sed non sit, neque hic obtenderi libere Voluntatis directionis naturalibus actibus et naturalibus, supernaturalia dona; immo lex similis ut pariter ostentaneae dealiis, et ff. contra Theologi respuunt, quos disputatione 1.ª de supernaturalitate sectione 3.ª Ripalda sequentis: quo ita Cap. 2 statuta possibilitate auxiliis dirigentis inqualitate non vitali; claudit disputationem.

Caput Nonum

Statuta possibilitate auxilii dirigentis inqualitate vitali Clauditur disputatio.

Superest ad huius disputationis absolutionem ut dixeramus de possibilitate auxilii in actione seu non vitali qualitate dirigentis. Libero igitur fidei n.° 156 datae,

Dico assero posse esse auxilium actuale gratiae existens in qualitate
non vitali. Assertio est contra cum multis aliis Theologis tuetur Salas
in 1a 2ae q. 112 disp. 5 n. 30, cui etiam subscribunt ingeniosi R.R.
Probatur assertio: possibilis enim est qualitas non vitalis, quae supernalis sit,
et a Deo gratis infusa interne homini adulto, quae transeunter inhabe-
tur ad actus sibi salutares ponendos supra naturales vires ac actuum: ergo
possibile est auxilium actuale gratiae existens in qualitate non vitali.
Consequentia probatur ex n. 38. Probatur antecedens: nullum enim ex praedictis praedicatis ostenditur
repugnare essentialiter qualitati non vitali. 1o enim qualitas
non vitalis potest esse supernalis: nam supernalitas non pertinet essentialiter
ad vitalitatem, ut certum est. 2o eo ipso quod supernalis sit, potest
gratis donari: est enim supra exigentiam et meritum naturae. 3o potest inter-
ne infundi: nam nec hoc praedicatum petit essentialiter vitalitatem,
ut certum etiam est. 4o potest inhabere adultum ad actus sibi salu-
tares; eo quod sit qualitas productiva ipsius actus salutaris, sub-
ducta ab arbitrio determinatione, ad minus quo supernales habitus inhabiti sit: sicut al-
tera quae sit qualitas productiva supernalium illustrationum, et affec-
tionum indeliberatarum, quibus fit ex parte ut adultus ad actus libe-
re salutares. 5o denique potest ea qualitas esse transiens, eo quod
diuturnam durationem non exigat, sed ejus durandi delendae duo-
bus aut tribus instantibus, quibus transactis exire desinat.
163 Quia ideo R.
[illegible] repugnare censuit auxilium hoc non vitale, quia repugnare
censebat qualitatem sua apte natura transeuntem, ex non repug-
nantia talis qualitatis probatur iterum possibilitas auxilii non vitalis.
Qualitas quae ex intrinseca exigentia non petat diuturnam durationem naturaliter tran-
seuntis est; sed possibilis est qualitas quae ex intrinseca exigentia non petat di-
uturnam durationem: ergo possibilis est qualitas naturaliter transeuntis. Consequentia
[illegible] repugnantiae obtendatur. Probatur maior: qualitas enim
naturaliter transeuntis ista est, cui naturaliter accidere possit interitus post

brebe tempus Exigentiae; sed qualitati quae per intrinsecam Exigentiam non petat
diuturnam durationem, accidere potest interitus post brebe tem-
pus Exigentiae; Ergo qualitas quae petat per intrinsecam Exigentiam diuturnam
durationem non transeuntis Est. Maior Exemplo supra probari videtur,
Et probatur minor, qualitas Enim quae per intrinsecam Exigentiam non petat diuturnam
durationem, talis Est, ut ei non sit violentus interitus post brebe tem-
pus Exigentiae; sed corpori cadenti non est violentus interitus post brebe
tempus Exigentiae, Ergo qualitati potest accidere interitus post bre-
be tempus Exigentiae: Ergo Etc. Maior patet. nihil Enim est violentum,
quod non sit contra intrinsecam subiecti Exigentiam. patet Enim minor in quolibet qua-
litati accidenti.

164 Sed omisso Ripalda,
quod qualis interitus (ille nimirum qui ordinaria Dei potestate
creari evenit) non sit, nisi sit contra intrinsecam Exigentiam subiecti;
adhuc Eiusmodi qualitatis possibilitas probatur: possibilis Enim Est, qualitas
positive Et intrinsece exigens non amplius durare, quam per duo, aut
tria instantia; sed Eiusmodi qualitas non transeuntis Esse, dici
non nequit: Ergo adhuc omisso illa facta, possibilis est qualitas
non transeuntis. Maior probatur: possibilis Enim est qualitas ita perfec-
tiones suas limitans, ut positive Et intrinsece Exigat, paucas Et non
plures perfectiones habere: Ergo possibilis Enim est qualitas, quae positive
Et intrinsece Exigat, pauca, Et non plura durationis instantia habere.
Anima parte satis patet, Et contra apertate recta videtur

165 Sed non Enim
repugnat Deum creare qualitatem, quae suum interitum praesentem
futurum post brebe tempus Exigentiae; sed Eiusmodi Deum intrinsece et
positive Exigere suum interitum post brebe tempus Exigentiae:
Ergo non repugnat qualitas quae intrinsece Et positive Exigat interi-
tum suum post brebe tempus Exigentiae. Atqui qualitas intrinsece Et
positive Exigens interitum suum post brebe tempus Exigentiae, Est

naq transeunti in toto negare omnino Ripalda n° anti: ergo non repugnat qualitati naq transeunti esse in toto illo negare. Si Loge minor pt: Dominio Cum Es qualitas vera exigit intrinsece, et positive id quod omnino naturaliter est ad suum veritatem, sed ad praedictae dominum veritate est omnino naturalis eum interitus post breve tempus esse sui: ergo praedicta Dominio intrinsece et positive exigeret interitum sui post breve tempus esse

166 Ret Ripalda disp. 104 de sup. nali, n° 31, dicendo maius, concedendo quod non repugnare dominio illo superiorum interitum sui ponendum esse ab alterius causa, repugnare vero superiorum interitum sui ponendum esse a se intrinsece exigentis. Sed 2a est: implat Cum quod Dominio qualitas vera praeveniret interitum sui ponendum esse ab alterius causa et quod non praeveniret illum ponendum esse a se intrinsece exigens: ergo si proinde repugnat cognitio qualitas vera, quae sui interitum praeveniret ponendum esse ab alterius causa, nec repugnat Dominio qualitas vera, quae sui interitum praeveniret ponendum esse a se intrinsece exigens. Concedit, et antecedens probatur: nam eo ipso quod Dominio qualitas vera praeveniret interitum sui ponendum esse ab alterius causa, intrinsece, et positive petit interitum sui; sed eo ipso quod intrinsece, et positive petat interitum sui, interitus sui ponitur esse a se intrinsece exigente: ergo etc. Minor est et pt, probatur maior: cognitio Cum qualitas vera petit intrinsece et positive quidquid quod ad suum veritatem est qualitas naturaliter: nam intrinsece et positive petit quidquid quod est qualitas naturaliter, ut supponit, id quod ipsa est qualitas; sed ad suum veritatem est naturalis suus interitus: ergo ipsa petit intrinsece et positive sui interitum. Et ita implat quod Dominio qualitas vera praeveniret interitum sui ponendum esse ab alterius causa, et nullo modo ponendum esse a se intrinsece exigente.

167 Nec Ripaldae fundamentum difficile est. Sic arguitur eamadi. p. 104

n.° 15. Repugnat qualitas sua sponte naa postulans interitum sui; sed potest qualitas ee sua sponte naa transiens, quin hec ex se apte na postulet interitum sui: ergo repugnat qualitas sua sponte naa transiens. Maior prat: quia naa non potest inclinare positive in tantum sui malum: nam satis apparet (ait Aug. lib. 11 de civit. Dei cap. 22) quod refugit naa non ee: id quod longa inductione, in eo cap. et sequentibus Aug. ostendit. Minor prat: quia nullus interitus cuiuscumque non potest, nisi Deus conservativum concursum suspendat, motivum ab exigentia alicuius cr.; sed ad suspendendum concursum conservativum illius qualitatis ex naa sua transeuntis non moveretur Deus, ab exigentia creaturae. Ergo moveretur ab exigentia illius qualitatis transeuntis; atque adeo ipsa qualitas postularet interitum sui. Minor prat: quia illa qualitas contrario caret. Maior probatur: quia si Deus solo beneplacito suo, et independenter ab omni exigentia creata, suspenderet concursum conservativum illius qualitatis, non operaretur potestate ordinaria, sed potestate absoluta, nam ordinaria Dei potestas est illa, qua operatur cum rerum creatarum exigentia.

168. Hoc, inquiunt, Ripalde fundamentum diluere non est operosum. Retinentur 1°, nondum maior, ad cuius probationem retro Aug. non loqui de omni crea posse: non enim per oes omnino creas inductionem facit: loquitur tantum de crea sui illius temporis, in quo ipsa exigit esse, et ad quod habet quasi innate sui situm in sua peculiari naa. Crea itaque diutius petens durationem pugnat productionem sibi debitam, et refugit non ee, quando quia nunc in tunc exigit existere debet. Et hoc est quod videtur esse Aug. mens. At crea brevis petens durationem, nec productione sibi indebita pugnat, nec refugit non ee in tempore, pro quo ipso exigit non ee. Quomodo ergo refugiet non ee, quando ipsa ut ille exigit et intrinsece et positive? Posse autem ab aliqua crea exigi, satis constat ex dictis a n.° 164.

469 Patet 2º ominanari, neq dio minus: Et licet qualitas illa non postulet positiue interitum sui, adhuc tamen naque transeuntis erit, eo ipso quod independenter debeat ad interitum sui, idest, eo ipso quod non postulet positiue magis dura hoc, ut n.º 163 vidimus. Ad minimum prao quod natu maris ut Deus producat interitum nalis creaturae de poa ordinaria, necesse non est, quod dicta ex interitu positiue petat aliqua creatio: satis enim est, quod ipsa creatio, cui conuenit interitus, non petat positiue ulterius durare, et adeoque duratio independens sit. Cum ipso quod dita debeat, violenta enim non erit ea causa. Utrumque potestate ordinaria Deus operetur, satis est, quod operetur (...) ex exigentia, (...) exigentia cum.

Disputatio Quinta
de necessitate et supernalitate gratiae illuminantis et afectiuae.
Caput Primum
de Necessitate.

130 Suposita ex n.º 2 explicatione de necessitate auxiliantis gratiae: suposito etiam ex superdictis ad n.º 105 hanc gratiam esse illuminantem et afectiuam, gratiam superest theologorum dissensio circa eius necessitatis aplicationem, tam ad omnes, tam ad singulos actus salutares. Diuersa placita colligit erudite Ripalda, disp. 106 de supernali. Vega lib. 6 in Tridentinum, cap. 3.º docuit, excitantem seu preuenientem gratiam, quae in illustratione et inspiratione consistit, et omnibus fidelibus pecatoribus datur; non tamen esse simpliciter necessariam, ut pecator fidelis iustificationem assequatur; sed cum fidei habitu sufficere influxum adiuuantis gratiae dati ab illustratione et inspiratione, ut iustificationem obtineat. Admisit tamen, illustrationem, et inspirationem preuenientem, esse simpliciter necessariam, ut infidelis dueatur ad fidem. Cum enim sicut Alexander 3.ª parte q. 30, m. (...)

3º ad 4ª. Affirmativa reliqui fere omnes Theologi ubi adversariorum. 2º Suarez, Molina

131 Bellarminus, Valentia, pauci quoque alij a Ripalda relati numero 15,
Ut fateantur, esse simpliciter naturae excitantes quasi illuminanes, et affec-
tivas ad salutares actus praecedentes iustificationis cuiuscumque adulti,
sive fidelis, sive infidelis, negant tamen esse simpliciter naturae ad omnes
salutares iustificationis concurrentes. Ergo 2º sic simpliciter naturae docere exci-
tantes quasi illuminanes, et affectivas ad omnes salutares actus, tam
antecedentes, quam concurrentes iustificationis. Ita communiter Theologi, quorum copiosus
Confecit Sillabus Ripalda numero 16, et 17. sumus tamen 3º 1ª At non
omnino convenient, sed in aliquibus alij ab alijs dissident; Ut plu-
ribus cap. decursu dictabitur. Loquimur autem de statu naturae lap-
sae, quid quid sit de statu naturae integrae circa quem vide Augustinum contra Theologos
Cardinalis Bellarmini lib. de gratia et libero arbitrio cap. 4, quo praesupposito,
Sit nostra assertio 1ª

132 1ª 19. Ad omnes et singulos actus salutares antecedentes iustificationis adulti
ti, sive fidelis, sive infidelis est simpliciter naturae gratia excitans
seu praeveniens, nominatim affectiva, quae illuminativa. Probatur multis
Sacrae paginae, doctorum et testimonijs patrum. Pauca delibo, Iere-
miae 31, 18: Converte me, et convertar: post quam enim convertisti me, egi
poenitentiam, et postquam ostendisti mihi percussi femur meum;
Ubi Hieronimus lib. 6º Commentariorum sic ait: Vide quantum sit auxi-
lium Dei, et quam fragilis humana conditio: Ut hoc ipsum quod agimus
poenitentiam, nisi nos Dominus ante converterit, nequaquam implere
valeamus. Et Tridentinum sessione 6ª cap. 5: cum dicimus, converte nos
Domine ad te, et convertemur: Dei nos gratia praeveniri confitemur. Com-
sonat Augustinus lib. de peccatorum meritis et remissione cap. 18 dicens: quod
ad Deum nos convertimus, nisi excitante, et adiuvante ipso possumus.
Praeterea eadem sessione 6ª

133 canone 3º ita Tridentinum decernit, si quis dixerit sine praeveniente

Spus Sti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare,
diligere, aut poenitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia
conferatur anathema sit. Ubi 1º notandum est quatuor hos gratiae
virtutis, et poenitentiae actus diuinitus poni, ut non solum ad eorum
collectionem, et ad eorum [illegible], verum etiam ad singulos diuinae specialis
praevenientis gratiae necessitas. 2º notandum est, hanc necessitatem
eodem modo quo ad actus fidei refertur, referri ad actum poenitentiae, et
ad actum spei, et charitatis: quoniam unicuique actui peculiaris est inde-
gentia [illegible]: alioqui cum si spes, charitas, et poenitentia non ali-
ter indigerent praeveniente gratia, nisi quatenus indigent fide
quae praevenientem gratiam supponit, verius clariusque Tridentinum di-
xisse, hominem posse credere sicut oportet i.e. praeveniente inspira-
tione, qua data, nulla opus est inspiratione, ut possit sperare, di-
ligere, et poenitere sicut oportet. Adhaec eiusdem sessionis 6.

134 cap. 5º agit ubi Tridentinum de adultis, ab incredulitate fideles
ex infidelibus, ut ex titulo atque textu cap. istius, et de adultis
decernit, iustificationis in adultis exordium a Dei per Christum Iesum prae-
veniente gratia sumendum esse. Ex cap. 14 eiusdem sessionis ait: qui
per peccatum ab accepta iustificationis gratia exciderunt, rursus iusti-
ficari poterunt, cum excitante Deo per poenitentiae sacramentum
merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Ex quibus at-
tendantur illa verba excitante Deo, quae frustra ponerentur
decreto, si absque praeveniente, aut excitante gratia [illegible]
lapsos procurare per gratiam recuperationem, praecentes in locis
Tridentinum exactisse, atque praecisse [illegible] ea, quae [illegible]
[illegible], saltem de lege ordinaria.

135 Alius adversario 2º [illegible]
iustificationis synodus canone 3º decernens: [illegible] peccato [illegible]
[illegible], voluntatem [illegible] Dei expectare [illegible], non autem, ut eius

purgare vellemus, per Spiritus infusionem, et inspirationem in nos fieri
afferit, resistit Spiritui Sancto, per Salomonem dicenti: praepa
ratur voluntas a Domino; et Apostolo salubriter praedicanti: Deus
est qui operatur in nobis, velle et perficere pro bona voluntate.
Voluntas autem ad purgandum est initium poenitentiae, qua dispo-
nimus ad iustificationem. Et canone 4o ait: nullus miser de quan-
tacumque miseria liberatur, nisi qui de misericordia praevenitur. Fi-
delis autem peccator, per suam poenitentiam liberatur a massa peccati mi-
seria etc.

126 Insuper illud Apostoli 2a ad Timotheum 2o, 25: ne
quando Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, et resipiscant
a diaboli laqueis: de gratia illuminante ad poenitentiam intelli-
gitur, ut Fulgentius lib. de fide ad Petrum diaconum his verbis: Fir-
missime tene, et nullatenus dubites, neminem hic posse hominem poeni-
tentiam agere, nisi quem Deus illuminaverit, et gratuita sua
misericordia converterit. Apostolus enim dicit, ne forte det illis
Deus poenitentiam, etc. Et de gratia efficaci S. Leo Epistola 91
cap. 4o dicens: ipsam poenitentiam ex Dei credamus inspiratione
conceptam, dicente Apostolo: ne forte det illis Deus poenitentiam
etc. Similiter idem Apostoli testimonium explanant Aug. lib. 5o contra
Julianum, cap. 3o et Prosp. ad objectiones Vincentianas, in responsione
ad objectionem 11. Et quidem Petrus quando Christum denegavit fidei virtutem non
amisit, iuxta illud Lucae 22, 32: ego autem rogavi pro te ut non de
ficiat fides tua, et nihilominus per eam poenitentiam converteretur, nisi
quod conversus Dominus respexit Petrum, et recordatus est Petrus et flevit
amare, ut eodem cap. 22, v. 61 dicitur. Audiendus Gregorius in
psalmum 3um poenitentialem: neque enim Petrus amare flevisset, nisi
eum Dominus respexisset. Et cum poenitentia unum de perfectis do-
nis descendentibus a Patre luminum, nequaquam homo quantumvis de Dei mi-
sericordia mentem suam illuminare impossibile est ei, innocentiam

mutari. Audiendus Clib. 13 moralium cap. 9. lumen dei et gra preveniens, quae si in corde nro nequaquam gratuita irrueret, profecto mens nra in peccatorum suorum tenebris obscura remaneret. Alia plura ex SS Patribus praetereo, quae copiose affert Montoria, disp. 41 de providentia, sectione 3a.

137 Ro denique Theologica ratione probari: gratia enim excitans seu praeveniens illuminans, et affectiva, est simpliciter necessaria ad actum fidei, ut ipse Vega fatetur inductus Scripturis, et SS testimoniis: ergo etiam est simpliciter necessaria ad reliquos actus disponentes ad iustificationem. Conseq. ng dat haec et SS ac Vega Sacrae Scripturae illiusque postulant praedicta gra ad actus praecedentes et inducentes iustificationem, nulla conseq. facta distinctione.

138 Sit 2a nra Ratio 2a
2a.9. ad omnes et singulos actus salutares, etiam concomitantes iustificationem, et infusionem habituum supernaturalium, est simpliciter necessaria gra excitans seu praeveniens illuminans et affectiva. Haec etiam Ratio, multis sacrae paginae, scripturarum, et SS testimoniis probatur. E multis pauca seligo. Apostolus ad Philippenses 2o, 13 ait: Deus est enim qui operatur in vobis, et velle, et perficere pro bona voluntate. Quae ergo aequivalenter velle, cum sit doctrina ejus indefinita, probavit Augustinus, multis aliis SS, omnes bonae voluntates nobis a Deo donari per gram quae praeparatur voluntas a Dno; id est gra, qua praeparatur voluntas a Dno, est gra excitans, seu praeveniens, illuminans et affectiva ut constat num. 84 loquitur igitur naturaliter est, quod nobis a Deo donetur quilibet actus salutaris, ut num. 146 dixi, necessaria simpliciter est gra haec, qua praecedente donatur talis actus. Mitto praeter innumeros Augustini locos 5o lib. de spiritu et litera cap. 33, et 34, lib. 2o ad epistolas Pelagianorum cap. 8, lib. 1o ad Simplicianum qq 2a, lib. de gra et libero arbitrio, cap. 9, et 14, lib.

de predestinatione, et gratia cap. 11, lib. de bono perseverantiae, cap. 13, lib. de gratia Christi, cap. 25, lib. de peccatorum meritis, et remissione, cap. 18 in Enchiridio cap. 32, et passim alibi. Ipraeterque ptest innumeris etiam aliorum PP. locis, quorum plurima signat Montoia disp. 19 de praedestinatione, sectione 2a, n. 18.

179 Praeterea illud Apostoli 1a ad Corinthios, 4, 7: quis enim te discernit? quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis? Celebre PP. frequentia Pelagianorum deiminum ad probandam necessitatem auxiliantis gratiae actualis ad salutares actus; atqui verba illa Apostoli aequaliter comprehendunt adultos etiam salutariter operantes, etiam post adeptam iustificationem: ergo et illa. Maior praeter quod vellet insulat Aug. in locis praecedenti n. citatis, et passim alibi: Prosperus lib. 2a Collatoris cap. 15, 29, et 30, et lib. 1o de vocatione Gentium cap. 25, Fulgentius lib. de incarnatione et gratia cap. 18, et 20, et lib. 1o ad Monimum cap. 15, alios que PP. Africanos contra Pelagio, quos abunde dabit Montoia disp. 21 de praedestinatione sectione 15a, ubi plura alia ex Sacris literis in hunc sensum praeclare nos erudite suppeditat.

180 Insuper, Tridentini sessione 6a cap. 16, dum explicat influxum Christi Domini, ut capitis in membra, et vitis in palmites, in ipsos iustificatos, addit: quae virtus bona eorum opera semper antecedit, et comitatur, et subsequitur, et sine qua, nullo pacto Deo grata, et meritoria esse possunt: ergo ad omnem actum salutarem (quod indicatur semper) gratia excitans seu praeveniens (quod indicatur antecedit, concurrit, et concurrit ut necessaria, quod denotatur sine qua nullo pacto.

181 Denique Arausicana 2a synodus canone 9 inquiens: quoties bona agimus, Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur operatur. Ubi notandum

da est tibi illa distributio ad omnes actus: quotiescumque bona agimus. 2°
notanda est operans, seu praeveniens gratia in illis verbis: Deus
in nobis operatur, cum a cooperante gratia distincta sequentibus
verbis notatur: nec enim frustra additur, atque nobiscum. Nam ope-
rari in nobis ut nos operemur, proprium esse dicitur praevenientis
seu excitantis gratiae, quae et operans dicitur, ut ex n° 100 legitur.
Et canone 2° ait: nulla facit homo bona, quae non Deus praestet,
ut faciat homo. Quae verba desumpsit ex Aug° lib. 2° contra
duas epistolas Pelagianorum, cap. 8°. Dicitur autem vocatio seu
gratia praevenientis, et cooperantis esse, qua Deus praestat ut vel-
limus, et faciamus. Docet et Celestinus 1us in epistola 1a
ad Episcopos Galliae, cap. 12 dicens: non dubitemus ab ipsius
gratia omnia hominis merita praeveniri, per quam fit ut aliquid boni, et vel-
le incipiamus, et facere.

182 Confirmant eandem doctrinam praecla-
re Bernardus verbis n° 88 relatis, et Gregorius verbis recitatis
n° 25. Aug. etiam lib. de natura et gratia cap. 26 dicens: sicut enim
oculus corporis etiam plenissime sanus, nisi candore lucis adjutus
non potest cernere: sic homo, etiam perfectissime justificatus, nisi
aeterna luce justitiae divinitus adjuvetur, recte non potest vivere.
Et lib. de gratia, et libero arbitrio, cap. 17 universaliter affirmat, sine
illo, vel operante ut velimus, vel cooperante cum volumus, ad bo-
na pietatis opera nihil valemus; quibus ex verbis, atque ex toto
capitis illius, et praecedentium contextu videtur Aug. agere de in-
digentia gratiae praevenientis, ad omnes salutares actus. Isidorus lib.
2° sententiarum cap. 5° §§ 2° ait: 1.2 Confessionem boni operis non in nobis Deus
operatur, cum per prophetam dicitur: confessio, et magnificentia opus
eius: ab illo enim nobis omnia bona gratia praeveniente donantur. Neque
enim ullum boni operis dedimus, per quod confessionem fidei accipere merea-
mur. S. Prosper, in epistola de gratia, et libero arbitrio, ad Rufin.

nis, propter finem, ut de natura humana loquitur, neque illo modo ab aeterno mortis debito liberum, nisi eum ad imaginem Dei creatoris, et per gratiam reformaverit, liberumque etiam arbitrium agendo, inspirando, auxiliando, et illud in finem prosequendo servaverit. Nisi quod ad finem illum simpliciter necessaria sunt auxilia, et inspirationes, quibus liberum arbitrium ad bonum prosequendum agant, et serviunt. Alia plura rationum, et auctoritatum Patrum refert testimonia Montoya disputatione 41 de providentia, sectione 3ª, qui sequenti sectione 8ª, eodem loco, idem nimirum confirmat omnium Scholasticorum sententia, Antiquiorum plurimos proferens, apud quos, ait, in scholis verbis abusive vulgatissima illa carmina.

Quisquis per meriti prosequentur gratia dona
Nil Deus in nobis praeter sua bona coronat.

183 Hoc denique theologica ratione n° 132 indicata probatur: Etenim quod originale peccatum, non solum ignorantiam rerum salutarium maximum, sed multo magis infirmitatem, imbecillitatem et torporem, aut taedium bene operandi: ergo ad salutariter operandum simpliciter necessaria est, tum gratia illuminans ad depellendam ignorantiam, tum affectiva gratia roborans voluntatis imbecillitatem. Ita traditur ab Angelico Doctore 1ª 2ª, quaestione 109, articulo 2°, ad 3um, ut vidimus cum n° 132, et sumitur ex Augustino libro de natura et gratia, cap. 63.

184 Sit 3ª nostra assertio pro Eximio Doctore, Vazquez, et aliis contra Ripaldam: ad omnem actum salutarem non est simpliciter necessaria affectiva gratia indeliberata se tenens ex parte actus primi potentiae adipiscendi. Probatur: nam affectiva gratia indeliberata se tenens ex parte actus primi potentiae ad actum salutarem praesupponitur intellectui salutari, aliquem actum: ergo non ad omnem actum salutarem est simpliciter necessaria affectiva gratia indeliberata se tenens ex parte actus primi potentiae adipiscendi. Consequentia: quia cum ille quo praesupponitur intellectui salutari aliquem actum, non est simpliciter necessarius ad omnem actum salutarem, ut constat per se ex terminis: antecedens probatur se te-

nente ex parte aui l[ib]ri p[ro]xi, ad a[ctum] salutarem afectua g[rati]a delibera
ta ex faci, quam an[no] 148. exposuimus, et licet ex aui salutaris
idibi tunc eliciet, s[ed] afectua g[rati]a indeliberata se tenen
te ex parte aui p[ro]ximi p[otenti]a ad imperandum p[ropri]j, ut ex ipsa hypoten
ligit. Q[uia] afectua g[rati]a indeliberata se tenente ex parte
aui p[ro]ximi p[ro]x[im]a ad a[ctum] salutarem, patet etiam salutarem aliquem
aut. Ibi mar: ut enim moueat, et inclinet voluntas ad a[ctum] impera
tum, ad electionem medij nasij ad finem, n[ecess]aria n[on] e[st] afectua g[rati]a in
deliberata se tenens ex p[ar]te aui l[ib]ri p[ro]xi: quia eum motionem
et inclinationem relucet in hac g[rati]a, relucet multo magis in actu
efficaciter et imperante, et in manutentione efficacis finis, q[uo]bus
libere p[ro]uenta voluntas, efficaciter mouetur, inclinatur, et tra
185 hitur, ad a[ctum] imperatum eliciendum, et electionem medij nasij.

Et
Ifirmatur in actis sufficientium charitatis, q[uia] insufficienter inclina
tam reddit voluntatem ad amplectendum, quae sunt Deo placens, et
ad respuendum, quae sunt Deo displicens, propriam, per subse
quentem illustrationem mentis: q[uia] talis aut existente in est n[ecess]aria alia
g[rati]a afectua. Aut ad Aug[ustin]o tradit. lib. de g[rati]a et
libero arbitrio cap. 17, ubi inter plura alia habet: Sacramentum quae
p[ro]pter illam quam infirmitatem q[ua]m g[ra]tiam et cum efficaci charitate.
Talibus enim Dominus dixit esse in g[rati]a, sanguine cuius quatenus Petro fuit
quando passus fuit pro Christo, qualis fuit quando negauit
Christum. Istam charitatem videt, volumus ardentissimam volun
tatem, commendans Apostolus dicit: quis nos separabit a
charitate Christi. Cetera. Caput 24 dicuntur quae contra
sunt.

Caput 2^m

Eluuntur que Contra sunt

186 ... D.a q. 3. dg. nº 132 po-
situs, cum veritate ex Sacris literis, et ipsa nat. lapsq corrup-
tione docemur, nº est alicuius momenti hoc argum. In peccatore
libera potestate est ... ad Deum: alioqui enim non imputaretur
... sed non est in peccatore libera potestate gra excitans
illuminatiua, et afectiua, q. h. em. e. conuersio ... sine
quanon. ... Cum causa ... idest sine qua non, libe-
ra non est, non est liber effectus. Non est, inquam, alicuius mome-
nti hoc argum. In primis enim hoc argum. ductum fuisse Pelagianis
ad negandam necessitatem auxiliorum gratiæ ad omnes actus salutares ...
... Conf. ... ann. ... Rursus eodem argum. ... Vega
... nam consequenter ... ad ... fidei, et aduibantem
gratiam ad omnem salutarem actum ... fideles ... li-
bere ... actus fidei, et reliqui eliciunt libere quilibet saluta-
rem actum, ... non libera ... potestate non ..., gratia præ-
ueniens ad primum actum fidei, neque aduiuans ad reliquos
quos salutares actus ... ad ... argum.
Vega. Respondet, ... ratione nra.

187 ... Nos
facile respondemus, distinguendo minorem, sed non est in
peccatore libera potestate gratia excitans illuminatiua, et
afectiua, quantum ad habendum illam: conceditur minor; quan-
tum ad usum illa habita ex diuina misericordia, et præsente
prouidentia, negatur minor, et consequentia; ~~licet peccatori~~
~~liberum non sit, obligare Deum, ut sibi det excitantem gra-~~
~~tiam, illuminatiuam, et afectiuam ad conuersionem,~~ licet Pe-
catori liberum non sit obligare Deum, ut sibi det excitantem
gratiam illuminatiuam, et afectiuam ad conuersionem;

nihilominus Deus, qui illuminat oculos horum, et solem suum oriri facit super bonos et malos, explevit suam virtutem, et muneris ostentavit affectum misericordiae suae. Qui hoc vult, salvos fieri plenitudinis agnitione veritatis venire, dispensat illud quod de secretis suae providentiae judicij, ita ut unusquisque per Dei vocem, quominus peccator liber esse possit dicere. Ideo aliquis ex n.° 42, et 48, et explicat egregie Aug. amplectens aliam alteram ex libro de natura et gratia, cap. 62 dicens: Quibus praebetur, ut querant, et adversus Deum murmurare desistant. Ratio quae redditur cum ubique sit praesens, per multos modos per creaturas sibi Domino servientes, aversum vocet, doceat credentes, etc.

188 D.ª 29 dicitur n.° 48

positus dubij cuius. Ubi adest gratia sufficiens adequatus potentia ad actum salutarem, nova non est nova gratia; sed in hoc ipso casu quoad communes, supra theologicas, quas moraliter universitas, adest gratia sufficiens adequatus pro ad actum salutarem quae non est nova gratia, atque adeo nova non est gratia excitans illuminans et afficiens. Probatur: nihil enim minus novum est, quod addit adequata potentia, ut magis propositos distribuens, quibus habens sufficiens simpliciter potens, et gratia sufficiens in hoc casu ratione gratiae sanctificantis, debentis speciei, ex quo non habet ad actum salutarem non debentis, eo ipso non est gratia excitans, seu praeveniens: ergo gratia excitans seu praeveniens non est ad actum salutarem bonum.

189 Respondeo distinguendo majorem:

Ubi adest gratia sufficiens adequatus potentia, nova genere natura ad actum salutarem, nova non est nova gratia: concedo. Ubi adest gratia sufficiens adequatus pro in aliquo tantum genere, natura majori sub distinctione distinguitur, concedo quoad in 2.° sed natura in 1.° ad salutarem actum eliciendum, nam causa, quae cum infusa habitus, sufficiant adequatus vires in genere effectivo, non tamen sufficiunt adequatus vires in eo genere natura: ergo pro effectu requiritur, nova est illuminans, et afficiens virtus ...

necitis log dedimus, n.° 183, sacrq. g autoritate, Ex quia colligitur, ab ante dicto precedenti cap. suppeditavimus. Ipso nimis, at g adeo nihil prat, neq. Ex eo dq. pia prae ex colligi, ut ex nung. Qrg inhibitum infusi distante, q.ª hinc debente reo grag sanctificanti. Mira data g manu, nat. mta. Ut Em, Exon.ª Et colligitur, debitq. immate fundatq. ingrata, n destruet rog grag.

190 Dico 3.º Ita, n.° 184

statutq. obycit Ripalda. Ex pte aux 1.ª pri ados ay salutarg, precedit illuminaua gra, proponens obti bonitg; ideo ipso precedit affectiua gra indeliberata: q.º Pbatur: neq Ex illustrae proponente bonitg obti, resultat nat.º in Volte Dplacentia, saltq simplex, aut inefficax: nec Eng proposito bono talq Dplacentiq bet insita libera potestate Voltas, Ut Ex pgne docet Aug. lib. 1 ad Simplicianq ebenepp3: quis bet potestate, Ut Occurrat Quod eg delectare possit, t delectet cq occurrerit. Dq. p.ª Vºrg auxiliatu aut supponit ioe ruig Qrg aliquq affectiuq. Ex pte aux 1.ª pri adie; idaux imperatus n supponit ioe luiimperantg: sig dg ipse ptest fieri n imperatus: q.º talis aux salutaris supponit ioe luii Ex pte auxiliu 1.ª pri adie, aliq. Qrg affectiuq. distq. ab aux imperante. Dq. Etinq. Exente aux fermentui g cantati q.ª deq, n e Volta sufficienter inclinata aday religionis ... nisi accedat gra illuminaua, et afectiuq. cc.º specifiq honestate religionis, id tali gra est indeliberata, siquidem non infertur necessario. Ex actu charitatis deliberato. q. actus salutaris et ita.

191 Respte sufficiendo mug. ad

oboiusq ex q. tere 1.º ptest admitendo totq, qua tu admitto, minime colligitur, Ex pte aux 1.ª pri adoz ay salutarg precedere debere affectiuq Qrg indeliberatq: licet em Exente illustrae, quasi ab proponitur obtq. aux imperanti, Eimperati, resulte natur Dplacentia,

integra afectiva q.a Utrq. Vtriq.; h.c et n. gra retenet Exptecam u.
remoti ad ag imperaty: ng intr ipig ¢ay imperaty mar aus
imperans. Insuper diepta efficere finis intentiores, &do supeane
nit illustrao ce.a detiaty, mig propositi ut natur, itaq resultar
electio, Ct Sul resulter indeliberata d placentia de tali mis, at
q adeo d placentia hec, et electio ii Sul naa: n Ong minus pr
Cfacg intentiog finis necessitate tune Voltas ad electiog, q.ela
pr illustraog necessitate ad d placentig.

192 Do respte st negdo
qd in eundg minis praog adducitr. Voltas Ong n necessitate adesset
Cetig amoris, &do pr abstractiug dg mog pptia bonitas Eig summa
Neg huic recor d traduor a Aug: ng ibi loquitr de delectaoe salu
tari, antequg nulla pgresponatr afectiva gra; huius mi aute
delectao minira potente n est, Ut itaq infert idg Aug.s dicens:
cu q.o nos ea delectant, qbus proficiamus ad Deu, inspiratr hoc
et pr bet Gra Dei, n nutritio, & industria, aut opery meritis pa
ratr, et illa. Ad 1g d praog dugeitr mir: id aus imperatiu n supp
ponit roe sui imperanti detrate; daeditr: n supponit roe sui im
perantis indetrate: nate mir. Salutare aus imperatiu supponit
roe sui Exptecam, ur poor adre afectivg aliquig Ecg quig potest
ee Caus imperans, Caus n imperans. 2g d praor mar negatur
de afectiva gra, Ut nandg ee liqt Ex n.o 185. Caput 3g de sup
nalitate.

Caput 3.
De Supernalitate.

193 Circa supernalitg
illuminaug, et afectivg grag, quig amplitr nang vidimus, ad sa
lutares aus, qbus ad supr naty beatituding provehimur, valde an
cepts videtr antiquoru Thologorg mens, diy quegitr, Utrq Entaue

supernalis, debeat esse gratia, cuius per entitatem naturalis. Idcirco ex posterioribus theologis videntur graves aliqui, qui censeant entitate naturalem gratiam sufficere ad multos actus salutares ut sit Vazquez, Suarez, Granado, Meratius, et alii relati a Ripalda disp. 105 de supernali n. 6, et ab Oviedo tract. de gratia auxiliante n. 47. Sed contra hos alii plures gratiam entitative supernalem esse penitus necessariam statuunt. Ita Molina in Concordia disp. 4, et 6, et Suarez disp. 45, Card. Lib. 2 de praedestinatione cap. 16, et lib. 1 de gratia cap. 11, et 18. Montoya disp. 10 de providentia sectione 2a et cum aliis multis, Ripalda, et Oviedo nuper citati. Procedit autem quod ex praesenti providentia leges in statu naturae lapsae, quo praesupposito,

Cum Auctoribus dicendum

194 necessaria est illuminationis et affectionis gratiam necessariam ad praedictos actus, esse intrinsece, et entitative supernalem. Probatur 1o contra hoc ad hoc argumento. Illuminatio et affectio gratiae supernalis entitative, necessaria est ad actus aliquos nimirum ad actus fidei, spei, charitatis et poenitentiae, quibus infidelis ad fidem, et fidelis peccator ad iustificationem disponitur; sed ex dictis et probatis necessaria praedicta gratia dicitur gratiam necessariam ad reliquos salutares actus, ergo talis gratia entitative supernalis. Consequentia licet, et maior ab adversariis admitti, propter [illegible] quas deinceps colligimus huius ex antiquioribus Patribus, iisdemque evidentissime, sectione 6a canone 3o recitato n. 133. Probatur minor: Patres Concilii et PP, in aliis ad eisdem locis formulis explicant illuminationem et affectionem gratiae, quam necessariam dicunt ad reliquos salutares actus; atqui in eisdem formulis nobis explicant [illegible] gratias quae Maior probatur gratiam Concilii illuminationis et affectionis necessariam ad opera salutaria, a Patribus et PP appellatam infusionem divinitus, inspirationem a Deo, ministrationem a Spiritu. Unde Arausicana Synodus 2a canone 6o decernit, ad actus differentes ad vitam aeternam, solum divinitus, et per inspirationem Spiritus valere

195 Probatur 2o: illectiva, et affectiva gratia, quam ad salutares actus necessariam definiunt Patres, et PP, reddit naturam ex impotente suis viribus, potentem simpliciter; ideoque ita affectionales boni faciant.

~~potentia simpliciter~~: Et quia illa nisi cogitatio, et affectio Cntaue
nales, atque adeo sit Cntaue supernales. Maior tota huiusmodi
praelectionis proemio fuit probata est. Probatur minor: quia cogitatio, et
affectio Cntauenales istae, ad quas non est suis viribus po
tens, sed actus, ad quos non est suis viribus potens, non reddunt
naturam ex impotente suis viribus potentem simpliciter: quia cogita
tio, et affectio Cntauenales non reddunt naturam ex impotente
suis viribus, potentem simpliciter. Maior probatur: implicat enim intrins. effectus
Cntaue natus excedens Cntauas vires naturae. Ostenditur minor: ea
de Cmz virtute, qua natura distituitur potens ad illos actus, distituitur
simpliciter potens ad effectus cons de actus; atqui actus illi non dant, sed
praesupponunt in natura virtutem, qua natura distituitur potens ad ipsos: Et
actus illi non dant, sed praesupponunt in natura virtutem, qua natura disti
tuitur simpliciter potens ad effectus cons de actus, atque adeo naturam non red-
dunt ex impotente suis viribus potentem simpliciter. Maiorem
qui negaret, dicere deberet, per luminationem per lucem in se suis viri
bus productam, non esse simpliciter potentem illuminare: et ignem
ut potentem suis viribus in se producere calorem, non esse corpus
simpliciter potentem calefacere.

196. Probatur 3o. Dum Pt. et PP.
damnant Semipelagianos, quia ad initium salutis naturam non
concedebant illustrationem, et affectionem gratiae, quae sunt de naturam concede
bant ad progressum, perfectionem, et complementum salutis; sed ad pro
gressum, perfectionem, et complementum salutis, naturam Semipelagiani
concedebant illuminationem, et affectionem gratiae, ad quae sine ea natura suis
viribus est impotens: quia Dr. et PP. damnant Semipelagia
nos, quia ad initium salutis non concedebant naturam illuminationem
et affectionem gratiae ad quae sine ea natura suis viribus est impotens: quia
ad actus salutares actus gratiae hanc docent naturam Dr. et PP.
Et haec ea: nullus Cnz actus est salutaris, qui ad initium et ad pro

gratiæ, vel ad perfectionem, aut complementum salutis in specie. Utraque Silogismi premissa patet ex n.° 24, atque ex Canone 5.° Concilii 2.i Arausicani, sic decernentis: Siquis, sicut augmentum, ita etiam initium fidei ipsumque credulitatis affectum, quo in eum credimus, qui iustificat impium, et ad regenerationem baptismatis pervenimus, non per gratiæ donum, id est per inspirationem Spiritus Sancti, corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, sed naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus adversarius aprobatur, et ita. Ubi particulis illis sicut augmentum, ita etiam initium satis exprimit Concilium, errasse semi-Pelagianos eo quod ad initium necessariam negarunt gratiam illam, quam ad augmentum necessariam afirmavant; ~~ad augmentum namque afirmabant~~ at qui ita errarent, nisi ad augmentum namque dicerent gratiam, ad quam pendemus, nam sicut videbis est impotens, neque ergo, quæ naturæ nobis inest ut loquitur Concilium. Quia hanc semipelagiani namque concedebant ad augmentum, et denegabant namque ad initium. Cap. 4 solvuntur objectiones.

Caput Quartum
Solvuntur objectiones.

103 1°. Vazquez obijcit idem Arausicanum 2um Concilium canone 11 sic statuens: nemo quidquam Domino recte voverit, nisi ab ipso acceperit, sicut legitur: quæ de manu tua accepimus, damus tibi. Atqui ex fine honesto naturali religionis possumus quidquam Deo recte vovere: ergo votum ex tunc naturale, et sine gratia Dei, atque adeo gratia est ex tunc naturalis: ad effectum enim entitative naturalem non requiritur causa entitative supernaturalis. Probatur minor: Ethnici saltem eo tempore, quo Christianam fidem externe propositam audiunt, concipere possunt intentionem aliquam credendi, et universas voluntates, quæ positive conducunt ad salutem, et per modum dispositionis, et per modum meriti imperfecti, ac prætendere suam salutem, si id cum minimus non decipiunt per

illuminaus, Dei efecus, qui g. Cntaue Supnalis: q° etali gra elici
pro honestate pro aus, s aliqui Salutares. Atq ubi gra Cnis Cnta 105
ue Supnalis, e Sxptianou propria, et n cois ipsis cu n Sxptianis,
ut colliquidet eo Aug° lib. de gra, et libero arbitrio

198 Ptes ad 3thog dug.
mus, atqui Ex fine honesto naliis relig. torto primus, qui squis Dei
recte uoluera, et apte de ea de qua illi eq. Deliz nat. Deceptio uero, de
quorbi n legunti deliz, Dcedit mei ue Stauir. eany Sta Spm. p. la
gra ex log. de gra, quae nalis nabis n inest, ut n° 196 diximus, siue
adeoq naalit Cntaue siue Sleu eux seu impotens, ut eco n° 195
Cost, atq adeo degra Cntaue Supnali, Dlang canone. Et dixe, tuo-
tis recta facetis heri Eodei mvnere, siue Eodei gra, docet, tale Votis
heri Ex gra Cntaue Supnali; Votis autis bns, Eadei gra, Cntaue
Supernali efficiens, sicut oportet, siue aum Salutaru, atq adeo
Dcipi nequit, Ex ordo mitura nalis religionis et independentia
gra Supnalis, de quo ibi Sermo est.

199 Cntra Ad 3 prao gretis, dia
mare, neodo mus. Ad huius prao gretis, gra Cntatie Supnalis non
ineo Su ee Sxptianoru propria, Ad Sabi Christianis detis, i quod,
antequa Sxptiane fiant, acce prunt miserico dis a Deo, qua Cnta
ue Supnalis, pro ac fieri Christiani Vellent. Etiq° ea gra Christiano-
ru propria, q dats p° Bapty Dy, et post Euangely promulgatio 105
q datis horbus, qa ut Christiani, Cui sunt, et a Patribus habentur
ad filiy, i pi q solui nt b° geniti in mult fratribus.

200 Obyciu
2° Ou gra qua datis dependenti a meritis Salvatoris Est Saluta-
ris, et Sufficiens ad opera Salutaria, Sd gra Cntaue nalis, Quae
ponitis ab opp. posita, datis dependenti a meritis Salvatoris Ego
Salutaris est, et Sufficiens ad opera Salutaria, atq adeo nalis
n est gra Cntaue Supnalis. Mar pt. Salvatoris Cnis merita,

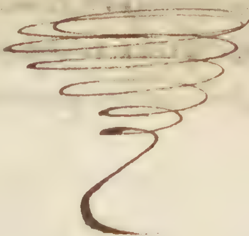
inspectam humanam salutem destinantur. Nunc itaq. dictat: cui
201 gra hoc [illegible] Salvatoris meritis est. Rursus, quodq. gra quae dat
homini, dependens a meritis Salvatoris, cujus non aliqua quae de
pendens modo: alia enim necessario dependet, qualis ex intrinseca
institutione. Saltem ex institutione Dei providentiae non aliter daretur
homini, nisi propter merita Salvatoris. Alia non necessario, sed contin
genter dependet, quae neque ex intrinseca sua institutione, neque ex
institutione Dei providentiae ita datur, ut non daretur, nisi propter merita
Salvatoris. Primi generis est gra sufficiens, quae datur homini in
statu naturae lapsae, et gra efficax, quae datur multis ad obtinendum mer
itum supernaturalis beatitudinis, et haec est ordinis supernaturalis.
2i generis est, bona indoles, honesta educatio, lex, atque doctrina, ex
quorum decursu resultant naturales cogitationes et affectiones quae honesti
moralis, aut etiam quae supernaturalis beatitudinis, ut propositum per
literas sacrae Scripturae Patribus sancitur. Et haec erat gra ordinis
naturalis, quam concedebat Pelagius; praeterea autem etiam postulabat 2i
generis gra, ut explanavi in libro de gra Christi Cap.o, et loco a nobis
productum est. Hinc ad obtinendum [illegible] eandem [illegible], quae de
pendet de gra, quae datur dependens a meritis Salvatoris, tamquam
a causa necessaria, et sine qua non daretur; non autem ut de gra, quae datur de pen
dens a meritis Salvatoris, tamquam a causa non necessaria, et sine qua daretur.
202 [illegible] dicitur 2o.
ad aut certe [illegible] naturalem, ut ad vincendas graves tentationes ur
gentes, vel pravum, concupiscentiam, atque ad totam legem naturalem collective
adimplendam, Doctor, et Patres aiunt necessariam gram illam, quam Pelagius, et
Semipelagiani negabant. Siquidem illos dum arguunt, aiunt praedictos
ora [illegible], solum illam [illegible] victorias [illegible] graves ten
tationes, et totius legis naturalis collectivae adimpletionis necessaria non est
gra ordinis supernaturalis: Quare gra, quam Doctor Pelagio, et Semipelagianis
Doctor, et Patres docent necessariam ad actus salutares, non est ordinis sup.

nalis. Propter hoc neg. aui illi ut Entitatiue nales; adeoque autem Entitatiue
nale non nisi causa Entitatiue nalis est natura.

203 Retrahendo magis:
ad actus heroicos, et ita efficiendos Salutari modo: Conceditur: ad illos
efficiendos non Salutari modo: subdistinguitur: ratione perfectionis Entitatiue sup-
rioris actuum: nego: ratione saltem debilitatis naturae, et moralis impotentiae
ad eorum actuum contractae per originale peccatum: omittitur minor. Distinguitur
consequentia; ad actus illos heroicos natura non est gratia Entitatiue supernalis,
ratione perfectionis Entitatiue superioris actuum: Conceditur: non est natura ratione saltem
debilitatis naturae, et moralis impotentiae ad eorum actuum contractae per
originale peccatum, nam minor tertia. Admissa praeterea distinctione post, Con-
ceditur quoque de illis actibus ut productis modo non Salutari; sed nate de illis
ut Salutari modo productis. Deinde Ct. PP. contra Pelagium, et Semi
Pelagianos, loquuntur de gratia in ordine ad actus Salutares et conducen-
tes per modum meriti perfecti, cum imperfecti ad supernalem beatitudinem, quam
haeretici de ipsis actibus negabant. Unde ipsa dicta de gratia necessi-
tate ad bene operandum definiunt, adhibere solent hanc
tatem ad bene operandum sicut oportet, sicut Concilium [illegible] ad [illegible]
[illegible], ad operandum sicut oportet, sicut oportet, ut iustificationis gratia conferatur, quod pertinet ex
[illegible] salutis, sicut oportet, ut [illegible], atque Concilium Tridentinum sess. 6 a ca
[illegible] canones 3, et 25, atque [illegible]
nonae 2a et 3a. Quoad ad heroicos actus [illegible] ut sit gratia [illegible]
tam Victoria, et totius naturalis legis collectiua [illegible], supernatis
gratia naturalis, haec necessitas fundatur, non in entitatiua illorum actuum per
fectione, adeoque supereat entitatiue, et physice naturalis causa; sed in natura
debilitate corrupta per peccatum, qua necessitate moraliter ad illorum
actuum [illegible], et physice adeoque ad libertatis habere, aliquoque [illegible] non pec
caret [illegible] causa, neque obligaretur praecepto, ut a parte docet
Aug. lib. 3o de libero arbitrio cap. [illegible] dicens: quisquis [illegible] est a natura
[illegible], non ei praetermittenti peccato ei ceditur. Relege numerum
duodecimum.

204 Ex his ergo data duo colliguntur.
1.° hominem vitiatum naturae lapsae per se sine gratia adiuvante, et sic definita a
Pelagianos, et aliorum reliquias, et solis naturae viribus, agere bonum aliquod
morale nulla circumstantia vitiatum. Id indicant d[ict]a haeret-
icorum [illegible] parte praecedenti notanda, et communis Theolo-
gorum accedit ex D. Thom. de [illegible] q. 22, ar. 6, 2°, et 3°. Videris Exi-
mius Doctor lib. 1° de gratia cap. 8. Arbitrium itaque solis viribus va-
let ad aliquod morale bonum, videlicet ad facienda opera misericor-
diae praestanda, et plura decalogi praecepta honeste adimplen-
da. Haec tamen [illegible] sunt ex parte boni praecedenti ex intentione
finis, ut lib. de spiritu, et litera, insinuat Aug., et solis naturae viribus
facta, sit sterilis in ordine ad supernaturalem beatitudinem, id est non fac-
ta sicut oportet.

205 2.° Inde colligitur
est, aliqua esse adeo difficilia, sive difficultate orta ex ipsis circumstantiis ac-
tionum, sive difficultate orta ex peccati vulnere, et rebellione concupiscen-
tiae, pro hoc naturae lapsae statu, ut sit victoria diuturnae, et gravis tenta-
tionis, et adimpletio totius naturalis legis, ut moraliter sit necessitata
voluntas ad talia cum circumstantiis naturalibus caruit, atque physicam libertatem
et sufficientes vires circa circumstantias suis viribus habet. Secundo a d. Exi-
mio [illegible] est de gratia auxiliis, quo excitante, et adiuvan-
te voluntas resolvatur moralis illa necessitas et acquiratur moralis po-
testas agendi, et non agendi pro libito. Nec propterea salutares eva-
dent illi actus, nisi ergo aliunde vadant circumstantiae supernaturales, tunc
enim illa gratia [illegible] non dat actibus circumstantiae naturalibus proportionem cum
supernaturali beatitudine, sed solum dat per se moralem libertatem, quam ami-
serat ratione originalis peccati. Pars 2a de gratia auxiliante suffi-
ciente.

Pars Secunda

De

Gratia auxiliante Sufficienti.

Post explicatam, quae communiter sufficiens, et efficax gratiae auxiliantis, sufficientem explicare aggredimur, ut gradus breviter ad efficacem faciamus. Dupliciter [illegible] de gratia sufficiente, tam praecipuae, quae naturae sumpta, id est, de illa, ut distribuente cum voluntate propter operationes ad actus salutarem, nunc habeat, nunc non habeat effectum, atque de illa ut carente effectu, postquam [illegible] cum voluntate distribuit simpliciter propter ad salutarem actum. Auxilium itaque sufficiens ex parte sua dat voluntati simpliciter posse, et quod hoc est essentiale [illegible] dat eum operari, mediante voluntatis resistentia, aut non detrahente, quo minus effectum operatio. Auxilium ut pure sufficiens, supra dictum minus dictum addit communiter cum resistentia, sive non detrahente voluntati ad operandum. Quod hoc ad auxilium sufficiens [illegible] explicatum nihil [illegible] alicuius momenti; [illegible] tamen [illegible], cum ut est pure sufficiens in hoc naturae lapsae statu, tum ut est praecipuae, aut simpliciter sufficiens datum [illegible] cum homo [illegible] statu, [illegible] est magni momenti quaestio; duplici sequenti disputatione decidenda. Disputatio 1a. Utrum in statu naturae lapsae [illegible] auxilium pure sufficiens [illegible] principiis [illegible] et probatur auxilium pure

Disputatio Prima

Utrum

In statu naturae lapsae existat auxilium gratiae sufficiens.

Caput Primum

Ex Catholicae veritatis prius asseritur existentia auxilii gratiae sufficientis.

207 In hoc naturae lapsae statu, non dari ullum auxilium gratiae, cui voluntas resistat, illud reddendo inefficax per suam liberam dissensum, atque adeo non dari auxilium pure sufficiens, ipse docuit Lutherus lib. de servo arbitrio, et Calvinus in antidoto Tridentino ad sess. 6. et lib. 2. institut. cap. 3., quorum verba ponit Cardinalis Belarminus lib. 2. de gratia et libero arbitrio cap. 11., parte 3. Montoia recitat disp. 29 de praedestinatione sectione 8. Id ipsum est amplexus, et ipsius in ea natus est Jansenius toto fere lib. 3. de gratia Christi, ubi probat in statu naturae lapsae nullam dari interiorem gratiam, quae [illegible], quae pure sufficientem, atque ea monstrum theologicum, et pertinere ad errorem Pelagianorum. Idem ipsius sequaces alibi in locum ponunt, ex quo varia deinde dogmata, quae [illegible] proscribenda venerunt.

208 Veritas asserens, existere gratiam sufficientem etiam non operantibus dari, quae propterea dicitur auxilium pure sufficiens, totis viribus defenditur a doctoribus Catholicis, etiam subtilissimo ab Scoto, etiam utriusque [illegible] scholasticis; nec enim potest opponi salvis dogmatibus fidei [illegible] defendi. Cum itaque habens [illegible] in hoc naturae lapsae statu, existit auxilium

ablute sufficien, Qd pr liberu caru consensu redditur a libe-
ro arbitrio pure sufficiens.

209 Probatur 2º in hoc
na lapsæ statu exstat auxiliu ablute sufficiens ad præcepti
Dei observationem, Qd pr liberu caru dissensu frustratur observatio
præcepti; Sed auxiliu ablute sufficiens ad præceptiDei obser-
vationem, Qd pr liberu caru dissensu frustratur observatio præcep-
ti, pr liberu caru dissensu redditur a libero arbitrio pure suf-
ficiens. Ergo in hoc na lapsæ statu exstat auxiliu ablute sufficiens,
Qd pr liberu caru dissensu redditur a libero arbitrio pure sufficiens.
Cons. e. Certa. Nec minus certa minor est: nam Cum tali auxilio pr
liberu caru dissensu a libero arbitrio frustratur observatio e præcep-
ti, ad quod datur a Deo; Qd autem frustretur, e fuerit sufficiens, Qd
reddatur pure sufficiens, id est, sufficiens sine effectu.

210 Major autem Cons.
de sileo quia adeo certa est, ut si negatur decedendu sint corpo-
ris multa pp. heretico, qui id obtinendo. Nam at alla maior decede-
dus est, non adesse isto peccanti Dei præcepti hujus nalis, mediu le-
gis auxiliu ablute sufficiens, ad observationem talis præcepti; alio-
quin cum in ea hypothesi esset vera maxima, scilicet sit peccanti Dei
præcepti, non adesse auxiliu ablute sufficiens ad observationem ta-
lis præcepti, observatio talis præcepti esset illi impossibilis, qui præcep-
tis quas habet vires, modo solus habet vires nales, quæ insufficien-
tes sit ad observationem hujus nalis præcepti: deleret quoque illi qua
quas habet possibilis observatio talis præcepti implet cum eo solis vi-
ribus insufficientibus observationem præcepti ponere. Ergo tandem
nat alla maior decedenda est hæc pp. aliqua Dei præcepta ho-
minibus iustis, volentibus et conantibus, qui præcipientes quas
habent vires, sunt impossibilia, deest quoque illis gratia qua possibilia
fiant. Hæc autem est 1ª pp. ex Janseniani quam Innocentius 10

Institutione, cum Ocatione Et Alexander VII Institutione ac Sacra declararunt ac definierunt temerariq, impiq, blasphemiq, Anatemate damnatq, & hereticq, et ut tales damnarunt.

211 Indicati, homine iustj in casu potent'n' velle Oconari 2q presentes quas habuerer; atq adeo n' inferri dtq Janseny pp; 2a. Ltri n' Cnq n' het auxiliu' absolute sufficiens, quq Q het verj insufficiens Et. Unde respondeamus Eq hoc velle Oconari Eq presentes quas haberer, nihilominus n' Eet illi magis possibile observatio precepti, quq Et possibile Volatus V. g. Eidq volenti Et conanti volare volare 2q quas presentes quas haberer.

212 2º negata illa maior pp. Oncedenda Corpio Et hec cps. interiori grag in statu naq lapsq nunquq resistitur: s' Cnq interiorq grag date ad observatioq precepti, resistitur aliqdo in statu naq lapsq: Qº tunc in statu naq lapsq Exsistit auxiliu absolute sufficiens ad precepti divini observatioq. Qd pp liberq caug dissensus frustratur effectus, scilt observatioe precepti, atq adeo Ocedtr maior illa nri silogismi nata. Coq sbi grat Cnq data ad observatioq precepti est auxiliu absolute sufficiens: alioqui Cnq 2q presentes quas haberes, esset impossibile iusto pecanti observatio precepti; atqui hinc grag catenus resistitur, quatenus per liberq caug dissensus, ipsa frustratur effectus, observatioe scilicet Et precepti: Qº in tali grag in statu naq lapsq resistitur aliqdo, in statu naq lapsq exsistit aliqdo auxiliu absolute sufficiens, Qd pp liberq caug dissens frustratur effectus, scilt observatioe precepti; At pp illa notata, quq Ocedendq insinuimus, si negatur maior illa nri silogismi, Et 2a. Janseny pp, quq duo illi Romani Pontifices declararunt hereticq, et ut tale damnarunt.

213 3º negata ma

n illa ppe Jcedendq Colligitr h(a)ec pp: ad merendu, et demerendu in statu nat(urae) lapsae n' requiritr in hoc libertas a necessitate id est sufficit libertas a Coactione. Id quod ostenditr facile: si homo urgente praecepto Sup(er)nalis amoris Dei Non h(ab)eat n' h(ab)eat auxilium absolute sufficiens ad eliciendum eumm amorem necessarius est ad illius carentiam, id tunc amoris carentia est peccatum, sive demeritum, ut ex hypothesi liquet: ergo tunc peccat, sive demeretur, necessitatus ad peccandum, sive demerendum; atqui dum necessitate h(ab)et, n' h(ab)et libertatem a necessitate, ut est evens: ergo tunc demeretur, quin h(ab)eat libertatem a necessitate: id quod si falsissime est libertatem a necessitate n' requiri ad demerendum. Maior est evens: carentia enim auxilii sufficientis ad actum, ut falsissime carentia potentiae sufficientis ad actum ut est carentia sufficientis potentiae ad actum, est necessitas ad carentiam actus: nempe impotentia agendi, est necessitas n' agendi. Ap(ud) illa notata, quae ostendimus Jcedendo eo quod in illa nil n' loqui negetur, est 3a pp(ositi)o Jansenii ab Ecclesia Romanis Pontificibus declarata haeretica, et ut talis damnata.

214 Quarto negata maior illa pp(ositio)e corpio Jcedenda venit quoad 4a pp(ositio) 4a haec Jansenii pp(ositi)o Semipelagiani admittebant, praevenientis gratiae interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, et in hoc erant haeretici, quod vellent, eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare. Quod facile etiam ostenditur: nam 1a huius pp(ositionis)i pars continetur in 2a et 3a pp(ositi)e propterea quod a duobus illis Romanis Pontificibus, etiam declaratae haereticae, et ut tales damnatae. 1a autem pars historica damnatur ut falsa.

215 Quinto deinde nata illa maior pp(ositio)e Jcedendo corpio est, 5a pp(ositi)o Jansenii pro omnibus omnino hominibus mor-

tum n. ee: q. d. docebat hgelanieny pp. Semi pelagiam é dicere Cristum pro solis ōnibus hominibus mortuum ee aut Sanguinem fudisse; de qua pp. sic in Apostolicis Institutionibus ut ātis, duo memorati PP. definierunt, falsam temerariam, scandalosam, et intellectam eo Sensu ut Christum pro Salute dumtaxat Predestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, divinae pietati derogantem, et hereticam declaramus, et ut talem damnamus. Ergo conceda hanc penitus detestandam pps, si negetur maxilla nostri sylogismi. Si enim maxilla falsa é, reprobis n. datur auxilium absolute sufficiens ad obtinendam salutem; si d. reprobis n. datur auxilium absolute sufficiens ad obtinendam Salutem, Cristus pro salute reprobiorum n. est mortuus. q. pro salute dumtaxat predestinatorum: quam est detestanda illa pp. damnata. Consequens est, supposita d.a veritate de Christi morte pro hominibus, neque inter predestinatos, et reprobos n. dari medium. Premissas ig. expendamus.

Ut b

Maior p. neque si reprobis daretur auxilium absolute sufficiens ad obtinendam salutem, per peccatum impenitentiae finalis frustraretur effectu tale auxilium et redderetur pure sufficiens; id q. d. in statu naturae lapsae circa reprobos negatur negata illa maiori silogismi posita n.o 209. Probatur: q. Christus n. est mortuus pro illis, quibus neque auxilium efficax neque sufficiens ad obtinendam salutem dare voluit ex merito suae mortis; si d. reprobis n. datur auxilium absolute sufficiens ad obtinendam salutem, Christus illis neque efficax, neque sufficiens auxilium dare voluit ex merito suae mortis: q. et illa. Minor p. efficax enim auxilium illis n. voluit ex merito suae mortis dare: alioquin enim datum eet, et n. eent reprobi. Probatur etiam maior: n. enim potest sic hoc dici, mortuus est illis pro illis de quorum Salute sincere n. habuit desiderium, ut ex terminis liquet; here autem n. potuit sincerum desiderium de salute illorum, quibus dare noluit ex merito suae mortis, medium ōnino necessarium ad eiusdem salutem, quale é auxilium saltem absolute sufficiens

Caput Secundum.

Ulterior ejusdem Thesis probatio ex ijsdem principijs.

217) 2° prob. eadem ratione [illegible] n° 208 posita, breviter indicando aliqua ex multis sacrae paginae locis, quibus innititur. Isaiae 5° 3°: ubi Deus ait: nunc ergo habitatores Jerusalem, et viri Juda, iudicate inter me et vineam meam. Quid est quod debui ultra facere, et non feci? An quod expectavi ut faceret uvas, et fecit labruscas. Atqui quomodo Deus fructum expectaret, ad quem vineae suae non impendisset cultum naturalem, per auxilium absolute sufficiens, et quo impositus est fructus. Ex quomodo postulat: Quid debui ultra facere, ad obtinendum saltem fructum, et non feci? Quando non est expectandum? Immo fecit abunde, et praeter cultum sine auxiliaria gratiae providit vineae suae, quae natura erant ad expectandum ab ea debitum fructum. Audiendus in eum Isaiae locum Cyrillus Alexandrinus, qui eum ita recitantem inducit: prodeant isti, qui inter vos sunt sapientes, iudicent inter me et vineam [illegible], et perspicaces. Quid ergo bonum illi defuit ut inutiles fierent? Si enim rerum ad usum et utilitatem necessariarum quidpiam a me, qui plantaverim, praetermissum fuerit, causam nihil dicam, nec poenas exigam. Quod enim facere licuit, et non feci? Cum vero rebus ad utilitatem plene instructus [illegible] indigna fecerit, et spinas tribulos, et [illegible] cum spectarem, ut eam pulchris fructibus ornatam viderem, quis [illegible] dicet ferret calculum? Nam rogo inepte, num decidiosi agricolae dicet? An potius illos accusabit, qui tanta solicitudine curam a me, adeo fertilitatem suam neglexerunt, ut in ramos sylvaticos spinarum pro racemis pepererunt.

218 Validatur hic locus ex [illegible] desumpta ex parabola vineae, quam Matthaei 21, Marci 12, Lucae 20 Christus proponit: homo erat pater familias, qui plantavit vineam, et sepem circumdedit ei, et fodit in ea torcular, et aedificavit turrim. Quibus plane significata sunt beneficia gratiae naturae ad fructum, et talia [illegible] impositi vineae Dei tribuere; proinde Chrysostomus homil. 69 in Matthaeum

ita concludit: hic ordinem habeo, quod ad salutem pertinet dere-
lictis demonstrat. Idque quod supponunt contra SS. PP. agnoscunt enim Mo-
nifestissime aliunque ad supradictum cap. 5 Isaiae. Videatur Montoia Tomo
de praedestinatione disp. 42 sectione 1.

219 Huc etiam spectat probatio illa parana (de qua
fuse diximus in praelectione de scientia Dei an. 43) qua Ipse Christus D. [illegible]
minatur eis illis, qui Divinis [illegible] respuebant, quando eos debant vocationi, cui
se subjicerent, et consentirent aliis pro ditissimi: Mattei 11, et Lucae 10: Vae tibi
Corozain, Vae tibi Betsaida, quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes, quae
factae sunt in vobis, olim in cilicio, et cinere poenitentiam egissent. Istae enim
non acturos poenitentiam Tyrios, et Sidonios, nisi sub gratia sufficiente:
quomodo enim agerent sine sufficiente agendi potestate? Istae enim incolas
Corozain et Betsaidae ibi reprehendit, quia habuere a Deo gratiam sufficientem
ad poenitentiam: non enim nisi insipienter, et iniuste reprehenditur im-
potens, quia non facit, quod alius potens facit: ergo praedicti ibi reprehensi
habebant, et reliqui omnes peccatores multum reprehensibiles sunt sufficientia gratiae, quam
tuo liberae causa [illegible], reddunt sterilem, hue pure sufficientem.

220 Senonensie aliique citati
apud [illegible] n. 48 sicut de [illegible] 15, loquens de auxilio gratiae narrat: nec de-
nique tale sit haeresim haberi Dei auxilium, cui resisti non possit.
In eiusmodi gratiae adducit illa Christi D. Verba Mathaei 23, 37: Jerusalem,
quae occidis Prophetas, et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congre-
gare filios tuos, quemadmodum gallina congregat filios suos sub alas, et noluis-
ti. Jure quidem: non enim potuit tanto afficere, quod [illegible] exprimit illa [illegible]
[illegible], nisi conferendo illis gratiam sufficientem, cum nequeunt congregari sine.
[illegible] admiranda, si nasceretur illis sufficiens gratia, qua
[illegible] vocanti, et congregare voluerunt. Adducit
etiam illa Protomartyris Verba actuum 7, 51, dura cervice, et incir-
cumcisis cordibus, vos semper Spiritui Sancto semper resistitis, sicut Patres vestri,
ita et vos. Non enim iure Stephanus Iudaeos exprobrasset, nisi suppeteret
gratia [illegible] insufficienti ad [illegible] non consentiendum, nulla
esset illorum culpa, [illegible] impotentiae necessitas.

221 Eodem spectant Exor-

tatoria illa Verba Apostoli, 2º ad Corinth. 6, 1º, adiuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Porro loquitur de qua Dei gratia hic loquatur Apostolus: an de sufficiente quam in vacuum homines recipiunt dum relinquunt eam sine fructu: an de efficaci ut tali: an de insufficienti. Si 1um, nihil ultra de nostra contendimus: si 2um, aut 3um: quam vana et inutilis est Apostoli exhortatio. Coapt: non vane, et inutiliter inculcaret aliquis, ne faciat, quod dignum est necesse facere, aut ne faciat, quod dignum est impossibile facere; at qui necesse habet non recipere in vacuum gratiam efficacem ut talem, et impossibile habet non recipere in vacuum gratiam insufficientem: nam de primo contrarium est nascens, de 2º contrarium est impossibile: quod erat &c.

222 Addo claram illud, quod habet idem Apostolus ad Rom. 2º, 4º: an divitias bonitatis eius, et patientiae, et longanimitatis contemnis? ignoras, quoniam benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? 5º autem duritiam, et impoenitens cor tuum, thesaurizas tibi iram in die irae, et revelationis iusti iudicii Dei. Quibus longum clarioribus verbis poterat dici, nihil ex parte Dei deesse, quominus peccantes non peccent, et peccatores ad poenitentiam invitati. Et per illorum aut negligentiam, aut obstinatam renitentiam esse, quod vocantis Dei expectationem fallant, aut frustrent. Praeterea gratiam, cui resistunt impoenitentes vocat Apostolus divitias bonitatis Dei, et patientiae, et longanimitatis: ridiculum autem esset vocare divitias gratiam quae insufficientem: sicut si inopem virum, diceres divitias viri: quas divitias gratiae vocat Apostolus quam abluentem fructu, aut est sufficientis igitur: quam obstinati relinquunt, et pure sufficientem reddit homo nato libero suo. Idque pluribus illustrat, et Thomas Montoia, hunc eius de Apostolico intelligens locum expendens accurate disp. 22 de praedestinatione, sectione 1ª an. 15. Alia plura praetereo, quae videri possunt apud eundem tota in illa disp. vel non apud eximium Suarez lib. 4º de auxiliis, et Ripalda tomo 3º disp. 123. Cap. 34, quae pure sufficiens a Baianorum obtrectationibus vindicatur.

Caput Sextum
Gratia pure Sufficiens
a Baianis et Thomistibus Vindicatur

223 Obiiciunt 1.o auxilium
sufficiens naturae lapsae, est auxilium solum excitans, ergo auxilium pure sufficiens
non excitans vel est nullum: quod est illa. Minorem probant: nam auxilium sufficiens
naturae lapsae est intrinsece, et entitative diversum ab auxilio sufficiente
naturae integrae, atqui haec intrinseca, et entitativa auxiliorum diversitas
non in alio consistit, quam in hoc, quod auxilium sufficiens naturae integrae po-
terat esse pure sufficiens, auxilium autem sufficiens naturae lapsae non poterit
esse pure sufficiens, sed vel est excitans, vel non sufficiens: quod est illa. Maior probatur: quia
natura integra erat sana, et robusta ad agendum, lapsa vero est aegra et
imbecillis, in statu autem aegrae atque imbecillis naturae non sufficere, nisi
impotentius, et robustius auxilium.

224 Instant ex ipso argumento, quo post
Calvinum Iansenius utebatur lib. 2 de gratia Christi cap. 12 et 13 ut probaret,
2 discrimen inter gratiam Sanitatis, hoc est datam in statu naturae integrae, et gratiam me-
dicinalem, hoc est datam in statu naturae lapsae, ad actus salutares; dicitur ergo
quod gratiae sanitatis resistere poterat per suam libertatem indifferentiae liberum arbi-
trium; gratiae autem medicinali resistere non poterit, per libertatem indifferentiae quam
perdidisse asserebant per originale peccatum. Unde colligebant gratiam
sufficientem in statu naturae lapsae non esse aliquam nisi efficacem, in statu vero naturae
integrae gratiam sufficientem fuisse non efficacem, aut pure sufficientem. Id quod
probabant, quia Augustinus lib. de Correptione et gratia cap. 11 sic loquitur: Quid ergo?
Adam non habuit Dei gratiam? immo habuit magnam, sed disparem. Deinde dispari-
tatem explicare pergit, et postmodum eiusdem Cap. habet: tale quippe erat
adiutorium quo desereret cum vellet, et in quo permaneret si vellet, non quo
fieret ut vellet. Haec est prima gratia quae data est primo Adam; sed potentior est in secundo Adam;
prima est enim qua fit ut habeat homo iustitiam si velit. Secunda ergo plus potest, qua etiam fit
ut velit, et tantum velit, tantoque ardore diligat, ut carnis voluntatem
contraria concupiscentem voluntate spiritus vincat.

22

225 Ad obtineq retinandā

marq. Ad quaq data maxima tamen min: et Cum auxilij Sufficiens in Utroq Statu nae videlt integræ, et lapsæ ponit ee pure sufficiens, stat adhuc utriusq auxilij Sufficientis Entitativa diversitas. hæc autē diversitas, dupliciter explicari potest. 1° reponatur in maiori, et minori intensione graduali, ita ut maior sit propria sufficientis auxilij nae lapsæ, et minor propria sit auxilij sufficientis nae integræ. Cuius ratio ē, quia utriusq Status diversa conditio. Etenim na integra carebat debilitate ꝑ peccatū inducta, atq violenta concupiscentiæ inclinatione ad bonū delectabile: proindeq minus intensa gratia illuminativa, et affectiva erat illi sufficiens. At vero na lapsa propter debilitatē per originale peccatū contractā, et violentā concupiscentiæ inclinationē ad delectabile sensibile, nimis robustior, et intensior gratia est sufficiens: gratia enim pro hoc statu sufficiens non solū dat vires ad operandū bonū, sed etiā ad bonū cū difficili victoria reportata de malo. Et hoc 1° modo explicat sufficientiæ diversitas illius utriusq gratiæ, videlt quod pro nae lapsæ statu variat potentior gratia, ut inquit Aug. loco illo nobis obtomus pro præcedenti. Quis enim neget ee potentiorē et entitative diversā gratiā (etiā præscindendo ab homogeneis, et heterogeneis gradibus) in ordine ad posse, et in posse aliquē eius operari auxilium intensius, quæ damnavimus.

226 2° Entitativa utriusq utriusq gratiæ diversitas ne explicant alij prolixe. Docent, quod sufficientē in statu nae lapsæ ee vario compositā ex illuminativa, et affectiva, ad dies et singulos salutares actus, ut et nos docuimus, et fuse probavimus a n° 192. Addunt vero tamen suffice compositā gratia sufficientē in statu nae integræ. Cum enim in eo statu voluntas esset libera a debilitate peccati, et a lucta cum motibus concupiscentiæ, illi sufficiebat illuminativa gratia, quæ per lucentē illus-

lare paret ad am[orem] legis boni, et ad fugam mali, p[er]q[uo]d videlicet su-
p[er]nales, ad quos aliunde elevabatur in genere efectivo p[er]
habitus infusos virtutum. Id q[uo]d aperte docuisse videtur Aug[ustinus]
in eod[em] loco cap. [illegible] n° 222, ubi de Adamo Innocente [illegible]
p[ro]posito Sanctis in statu naturae lapsae ita iam habet, illam opus habebat
eo adiutorio, q[uo]d implorant isti, qui dicunt, Video aliam legem in
membris meis, repugnantem legi mentis meae, et captivantem me in
lege peccati quae est in membris meis.

227 Quantum ad subi-
ugationem adversus terrenam concupiscentiam, seu coelestis delectatio-
frequenter explicat de Aug[ustinus]. Super hoc colleb. 50 homiliar. homi-
lia 12 de capta [illegible] ut liberet te Deus ab homine ma-
lo, attende te, noli tibi parcere, ut te liberat. Quomodo te li-
berat? Remittendo peccata, donando merita, dando tibi vi-
res pugnandi adversus concupiscentias tuas, infundendo vir-
tutes, dando mentibus coelestes delectationes, qua terrena de-
lectatio superetur. Concipitur debet de eius Aug[ustinus] lib. 12 de
civitate Dei cap. 9, ubi caritas [illegible], quo et Angelus, et A-
damus innocens Deum dilexit, ad hunc enim est infundet
ante Deus afectivo [illegible] ratio reddi potest cum Ang[elico] 1a 2ae pte
qq. 62 art. 2°, quod habet Caietanus n° [illegible] qq. 24 art. 3, quod vide-
licet talis amor procedit in [illegible] dispositio adhi-
bis caritas infusus, proinde [illegible] debuit
[illegible] afectua [illegible]

228 Ad obiectionem supra
ex n° 224 potest [illegible], Aug[ustinum] [illegible] sufficientes, cum
paret in natura lapsa [illegible] liberi voluntatis arbitrium, minime
[illegible] Scriptum [illegible] ut [illegible] demonstratur ano-
bis [illegible] n° 12. Ubi addo hic expressiva verba, Colleb. 50 homiliar.
homil. 12, [illegible] ideo [illegible] Dei adiutorium in potentate [illegible]

Vt ei dissentias diabolo, quare non magis deo, quam ipsi obtemperare de
liberas. Ceterum in tua potestate erit, dissentire, aut non dissentire. Ad
terminorum itaque nobis obtinere, ex eo minime colligi, quod obiicien
tes intendunt. Augustinus ergo comparat auxilium Adamo datum ad per
severandum cum auxilio nunc dato sanctis, et effecit electis ut per
severent; non autem comparat de auxilium datum in statu innocentiae ad
quoslibet alios actus, cum non auxilio dato in statu naturae lapsae ad quos
libet similes actus. Unde cum dicat, auxilium datum nunc sanctis, et
electis ad perseverandum esse auxilium, quo, et perseverare volunt,
et perseverant; auxilium autem Adamo datum ad perseverandum
fuisse tantum sine quo non, id est auxilium sine quo non poterat perseve
re, sed non auxilium, quo factum fuerit ut perseveraret: ex hoc solum
colligitur, auxilium Adamo datum ad perseverandum fuisse pure sufficiens, qua
tenus pro libera illius voluntate caruit effectu: et auxilium datum nunc
sanctis et electis ad perseverandum esse efficax, quatenus ex divina pro
videntia disponitur ita datum, ut habiturum sit, ex receptione certo libere con
sentientis illorum voluntate.

229 Respondeo argumenti falla
ciam, quae in eo consistit, quod ex particulari inferat universale. Concedimus quod
electis detur auxilium quo, sive efficax ad perseverandum infert,
nullum dari habentibus in statu naturae lapsae auxilium sufficiens, nunc dato.
Ex eo enim, quod particulare auxilium Adamo datum fuerit ita suffici
ens, ut primi illi in ea dederunt eius donum effectum perseverandi, colligit, omne au
xilium in statu naturae integrae fuisse tale, et sic, ut primi illi omnibus
hominibus, sed potius apprehendis sibi salutem darent si vellent, quod ne
mo non videt aberrare multum a principiis, et verae fidei, et verae dialec
ticae.

230 Obiiciunt 2.o ideo homi
nibus observantibus praeceptum dare auxilium Deus erat sufficiens, quod per
observationem eorum redderetur pure sufficiens, quia auxilium suffi-

ciens deberetur libero arbitrio, ~~non~~ ad obediendum
praeceptis sibi impositis; sed non deberetur: quod non datur. Probatur minor; nam auxi-
lium Dei gratiae debitum libero arbitrio, ad obediendum praeceptis sibi
impositis, est auxilium Dei gratiae debitum naturae liberi arbitrii; sed au-
xilium Dei gratiae non debetur naturae liberi arbitrii, nisi apud Pelagianos:
ergo. Hoc argumentum in contrarium ab Baranis objicit ... cit. n° 82.

231 Respondetur ad illud
distinguendo majorem: quod auxilium sufficiens deberetur libero arbitrio nulla
facta suppositione praecepti ad supernaturale aliquid obligantis, sive ratione ipsius
liberi arbitrii naturae: quod deberetur libero arbitrio ex suppositione praecepti
obligantis ad aliquid supernaturale, sive ratione ipsius praecepti sic obligantis,
concedo majorem. Minorem quoque distinguo, concedo priorem partem, sed in 2° negatur. Ad mi-
noris probationem distinguo majorem: est auxilium Dei gratiae debitum naturae liberi ar-
bitrii ratione ipsius naturae, debitum naturae liberi arbitrii ratione naturae ut
obligatae supernaturali praecepto, sive ratione praecepti sic obligantis: concedo
majorem. Licet namque sit simpliciter indebita supernaturalis gratia, debita tamen
ex suppositione praecepti ad supernaturale aliquid obligantis: Deus enim ut obligans,
quo obligationi alias non potest adimpleri, debet ratione praecepti tri-
buere habilem obligationi potentiam simpliciter expeditam ad obediendum.

232 Idcirco
Augustinus sermone 61 de tempore ait: quod nec impossibile aliquid potuit im-
perari, quia justus est. Et iterum sermone 191 Execramur etiam blas-
phemiam eorum, qui dicunt impossibile aliquid homini a Deo esse praeceptum.
Docet Tridentinum sessione 6a Cap. 11 ita definiens, nemo autem
quantumvis justificatus, liberum se esse ab observatione mandatorum pu-
tare debet; nemo temeraria illa, et a Patribus sub anathemate
prohibita voce uti, Dei praecepta homini justificato ad observandum
esse impossibilia: nam Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, et fa-
cere quod possis, et petere quod non possis, et adjuvat ut possis. Docet
praeterea naturale lumen, quo per se notum est, neminem vituperio,

aut supplicio dignus, qui id non faciat, quod facere non potest. Non ne ista cantant (Aug. verba sit lib. de Natura et Gratia cap. 11.) et in montibus Pastores, et in theatris Poetæ, et Docti in bibliothecis, et Magistri in Scholis, et Antistites in Sacris locis, et in orbe terrarum genus humanum. Idipsum Aug. repetit lib. 3 de lib. arb. cap. 18. et Epist. ad ... cap. 43, et passim alibi. Itaque dicet nihil omnino hæc Aug. Aug. Jansenii. Repetantur dicta n.° 12.

233. Objicient 3.° Si gratia homini peccanti in hoc statu data, esset sufficiens ad observationem supernaturalis præcepti, homo se separaret sibi dare observationem præcepti et meritum Deo non donante; ... posset in hoc statu homo dare sibi observationem præcepti, et meritum Deo non donante: ergo talis gratia non est sufficiens. Major probatur: Deus enim homini non donat observationem præcepti, et meritum, quod donat ... quia quidquid illis dat, dat etiam aliis non observantibus præcepta, et non merentibus; id præter quod Deus dat, ut nos contendimus, sit observantis, qui non observant præcepta, et non merenti, qui non merenti: ergo. Major probatur ex Aug. lib. de prædestinatione SS. cap. 5.° ubi explanans illud Apostoli 1.° ad Corinthios 4, 7.° quis enim te discernit? subdit: nihil autem tam contrarium est, quam ... et quæ de suis meritis, ne quasi quæ gloriari, tamquam ipse sibi ea fecerit, non gratia Dei; id gratia quæ bonos discernit a malis, non quæ communis est bonis et malis. Itaque nam Ecclesia petit a Deo auxilium ad salutariter operandum, sed non petit auxilium, cui voluntas potest ad vincere actum operationis, reddendo illud pure sufficiens: quod petit auxilium cui voluntas non potest ad vincere actum operationis, id est auxilium necessitans, et nempe reddi pure sufficiens. Minor probatur: nam ... et inutiliter peteret Ecclesia auxilium, quod aliunde credit sibi praesto esse; ut nos contendimus.

234 Ad hoc ... retinendo majori: nec enim in nullo statu homo, vel Angelus, habere potest obser

uad. præcepti; et meritum quo discernatur an observante et non merente, mere donante Deo. Sed quia Aug. expressius lib. 11 de Gener. ad litteram Cap. 8° dicens: etc. Cum qui gloriatur, non non in Domino gloriatur, eum cognoscet, non in ipso solum esse, non solum velit, ve rum etiam ut in mirabilis bene sibi sit, a quo habet ut sit. Id expressius lib. 13 de Genesi cap. 14, et passim alibi. Unde constat, quam contra Aug.m sentiant adversarii, quod gratia mittatur innocentis, non daretur per meritum, sed solum sibi donare cooperando gratiæ.

235. Ad maiorem præ... rerum negando majorem. Sicut enim voluntas ipsa per virtutem Aug. creata indifferentis, donat sibi aliquod malum, et aliquos mores aut liberos quando operatur, et non donat sibi, quando non operatur: ita per gratiam creatam indifferentem, Deus voluntati cooperanti donat observationem præcepti, et meritum, et non cooperanti non donat. Et haec huius donatio est, quod sufficientem gratiam Deus dat, volens quantum est ex se donare etiam effectum talis gratiæ, nisi creatura resisteret, et per ipsius gratiæ inclinationem creaturæ ad hoc ut inveniat. Videns resistentem, sed cooperante creatura, impletur Dei voluntas, donatiua salutaris operationis, et in actualem donationem transit, non autem ne transit creatura resistente, aut non cooperante. In hoc autem discursu Dei operantis per infusam gratiam, et hominis cooperantis per dispensationem, non homo gloriari non potest, tamquam ipse salutarem actum dederit, etiam gratiam. Siquidem non mere ut Dei gratia aliena tui operatur. Quia non sola gratia operatur in ipso, sed potius gratia operatur cum ipso salutarem actum, uti interroga tus hic, quid te discernit a non operante, respondere potest, ac debet cum Apostolo 1a ad Corint. 15, hoc non ego, sed gratia Dei mecum. Idque circumscripsit Aug. lib. de gratia, et lib. arbitrio Cap. 5. non solus, sed gratia Dei mecum: ac per hoc nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo.

236. Ad eloquium Aug.i no-

buobty n.º 233, corrumpi manifeste ab adversarijs: siquidem toto eo Cap. 5.º soly stendit fidem, et meritum discretivum hominis boni, a malo, non fieri ex solis viribus naturae, quae est oratio cui boni et mali, quod illae orationes Vasquez n.º 32, et 33 brotasque. Unde per illa verba, non quae com. a et boni, et mali, docet, non esse eaque meri ti solae naturae: proinde ex prospectione eiusdem capituli colligit illa verba gratia, in quantum ubi datur a potitiae hendi fidem non discernit ab hoc bonos, ipsa vero fides discernit ab infideli fidelem. Cogitur etiam eo loco statim dicere Aug. Cor. docet ex. quod illis solum non posse fieri ut meritum salutis unum habeat alterum non habente. At vero quae docet, quod super naturae orationes vel utriusque, non posse unum accipere adeo tale meritum, accedente sua libera voluntate cooperatione, quod alter non cooperans, non accepit: tunc enim Deus dando per orationes uni tale meritum, et non dando alteri, utrumque discernunt, nihil enim huius libertatis cooperatione, ad actualem discretionem.

235 Ad ... n.º 233

partis. 2.ª tridiuque dominum, post magis diesque, non petit peccare ...; cui voluntas potest adiungere carnis operationi, reddendo illum pure sufficientem, praeceditur; non petit ut reipsa factum habeat illud auxilium, cui voluntas potest adiungere carnis operationem, reddendo illud pure sufficiens, nam mirum, et erat. Licet ... fide credamus, auxilium sufficiens ad obediendum ... praecepta Deo nobis ... independenter ... ... Deo... ... id ... orationem, quod auxilium a Deo petimus: cum enim ... auxilia sufficientia, quae infinita Deo potiassent, aliarum, quibus in nobis dentur, resistemus, et non cooperabimur; alia autem, quibus dentur, et cooperabimur in nobis dentur, petimus a Deo, ut ... illa ... ... auxilia nobis deedat.

238 S. Augustinus Thomas

petimus, quod non facere libere possumus; ... auxilio sufficienti

a deo nobis dato dissentire libere possumus quo orare petimus, ut disen
tiamus. Resp. Omissa maiori, distinguo minorem: ita quilibet auxilio su
fficienti a deo nobis dato dissentire libere possumus, appellante li
bertate supra ipsius dicendi causa super auxilii decreti, appellante li
bertate supra ipsius defectionem et bonorum auxilii, cui dissentiamus, na
tur minor. Licet in potestate nostra sit dissentire auxilio sufficienti ig
dato; non est in potestate nostra, ut illud nobis det, quo dato dissen
tiemus, sed talis auxilii donatio, novum est, et magnum supra prae
ig sufficientis auxilii donationem beneficium Dei misericordiae multis
nati arcano Dei iudicio, ac providentiae Dei relinquitur id quod ne nobis negetur,
instare petimus cum Dei Christi instruente Dominica dicamus: ne nos inducas in ten
tationem;

239 Obiiciant: Verum illud auxilium
proximum est, et nomine sufficientis auxilii, cum quo quilibet voluntas ope
rari potest si vellet, et cum quo nulla voluntas umquam operata aut
operatura est; sed tale est auxilium pure sufficiens: ergo . . . . Minor probatur:
nam est, et nomine sufficientis auxilii significant: quod potentia operandi excludens actuali
ter operationem, est in potestate nostra; sed auxilium pure sufficiens est potentia ope
randi, excludens actualiter operationem: ergo auxilium pure sufficiens
est in potestate nostra. Minorem probo: nam auxilium pure sufficiens est potentia ope
randi non includens actionem operationis, sed potentia operandi, non inclu
dens actionem operationis excludit actualiter operationem, nihil enim ma
gis actualiter excludit operationem, quam ipsa operationis exclusio, sive
negatio: ergo auxilium pure sufficiens est potentia operandi excludens actuali
ter operationem.

240 Hoc argumentum huius
distinctionis . . . aperte arguit . . . ipsi admittunt posse au
xilium pure sufficiens in statu naturae integrae; cum in proposito argu
mentum eodem distinctio, si quae probant, probarent aequaliter impossibile hoc
auxilium genus in statu naturae integrae ostendunt minus eius dictum Vig

monitro in Soli Simile Aug. doctr. qui multis in locis plane docet auxilium pure sufficiens, ut ex adductis n° 12 satis supponit. Unum exemplum e innumeris aliis, quae possemus addere, ne protervum. Ita q. habet lib. 2° de peccatorum meritis, et remissione cap. 5, cum Voluntate humana gratia adiuvante Dei, sine peccato in hac vita possit homo esse, cur non sit, possem facillime, ac verissime respondere, quia homines nolunt. Magni discipulus adiungo, Prosperum, in quo qui lib. 2° de Vocatione Gentium, Cap. 26, postquam dixit, spiritualis sine auxilio Dei gratiae fuerunt, atque innumeris modis adhiberi solent, subdit, Et quod a multis refutatur, ipsorum est nequitia; quod autem a multis suscipitur, et gratiae est Dei, et Voluntatis humanae. Ubi Prosper verbis Luculentissimis rem a nobis exhibitam n° 235.

241 Infra ergo ad obiectiones retorquendo Maj. in ultimo sensu est, et monitro esse auxilium, cum quo quaelibet Voluntas operari potest, si vellet, et cum quo nulla Voluntas operata, aut operatura est, deesse auxilium, dicitur. Et cum quo nulla Voluntas operata, aut operanda est, deficit deesse Voltas operanti nat. Min. Sp. vero dicitur, non tamen ant. ici, id dicitur in 2°, et nat. absolute cum si deficiant auxilio Voltas non operaretur, non esset sufficiens auxilium, quod supponitur sufficiens: id quod procul dubio esset metaphysica Monitrum; at non tale est auxilium pure sufficiens, ut abunde dictum est, dicens, nec ulteriori eget explanatione.

242 Ad 2 prop. retorquendo Maj. potentia operandi excludens realiter operationem cum qualitate sua est impletoria, dicitur; cum qualitate aliena sibi adiuncta accensi, nat. Min. Sp. vero dicitur, id auxilium pure sufficiens est potentia operandi excludens realiter operationem cum qualitate sua, nat. cum qualitate aliena sibi adiuncta accensi, dicitur Min. et nat. cum admissa proposita dicatur Min.: auxilium pure sufficiens est potentia operandi, ut includens nat. operationi cum qualitate sibi negatur:

ut includens naturae operationi adiunctum ... accessit sedet maior. Si libet sophismate ludere, poteris eadem via probare impotentiam cuiuslibet causae impeditae aut inoperantis, dum non ... ut hic excludit liberalitatem operationis. Disputatio 2a, Utrum auxilium praecisive aut simpliciter sufficiens ad salutem detur omnibus hominibus in statu naturae lapsae. Caput 1um praenotata et ...

Disputatio Secunda

Utrum auxilium praecisive sufficiens aut simpliciter ad salutem detur omnibus hominibus in statu naturae lapsae.

Caput 1um

Praenotata et Sententiae

243 Decidendum hac disputatione caput primum alterius quaestionis n° 206 indicatum. Pro cuius clariori decisione praenotandum est 1°, quod optime notavit Molina, disputatione 39 de praedestinatione sectione 2a, hoc pacto auxilium simpliciter sufficiens dici dupliciter 1°, proxime et immediate 2° remote et mediate. 1° modo habet auxilium simpliciter sufficiens, qui in actu 1° proxima ita completa constitutus est ad operandum, ut nihil illi desit ex iis quae ad operationem praerequiruntur. 2° modo auxilium simpliciter sufficiens habet, qui licet actualiter non habeat requisita omnia necessaria ex parte actus 1i proximi ad conversionem, habet tamen illa potentialiter, quatenus habet actualiter auxilium sufficiens ad aliquam operationem, qua ponendo acquirat auxilia reliqua ad conversionem necessaria.

244 Praenotandum est 2°, hanc ipsam mediationem posse esse immediatam, ... aut mediatam ad conversionem. Mediatio immediata est, quando si bene utatur homo auxilio sibi communicato, acquirat immediate auxilium sufficiens ex parte actus 1i proximi ad conversionem. Mediatio 2°, aut 3° mediata ...

31

quod si bene utatur hoc auxilio hic et nunc dato, acquiret auxilium sufficiens ad alios actus, et quod auxilio si eo bene utatur, acquiret etiam auxilium immediate sufficiens ad salutem. Hic breviter praenotari, abstrahendo a quo auxilio immediate sufficienti, et a sufficienti mediate, quod quaerimus in praesenti an omnibus omnino hominibus in statu naturae lapsae concedatur auxilium sufficiens ad salutem, ita ut per Deum non stet quominus salventur omnes, id est per quod aliquod ex eis, ex cuius libera operatione communiter dependet mediate, vel immediate perditio huius hominis, sive talis mediate non praecludat dependentiam praedictionis a sua

Primus error negabat dari auxilium sufficiens, eo quod censeant auxilium non esse sufficiens nisi efficax, et efficax omnibus non dari. Hunc errorem praeteriimus, sive refutavimus, 4a Sa dicente, dari quod et multis reprobis, sed non aliis, et adultis statum quod peccati ponere et de praedestinatione disputantibus qui antiquiores aliquot adducuntur; et communiter docent opositum, ut notat Mon praedestinatione Sectione 1 n. 5, et idem... Sa docet, tribuendum adultis concedi adeo auxilium sufficiens ad salutem, et non tantum... Hanc tuentur Divus Bonaventura, S. Antoninus, ... D. Durandus alii et proponuntur, quorum nomina et loca ... profert Montoya disputatione 40, de praedestinatione ... praecedentes sectiones, et plura aliorum posteriorum nomina recensent Siquierdo disputatione 40 de Deo quaestione 12

296 Interhenuit ... tandi veniunt scotus, thomistae principes, capite ... distinctione 46,

ut includens nao operaoni adiunctg; 2 hujus accens: decedit maior. Si libet sophismate ludere, poterit eadem fragilitate impolitam cum vel libertate impedita, aut in operatione; de Exti, quod ut hic exclu ditur totaliter operaos. Disputatio 2a; Utrum auxilium prae.iae sit simpliciter sufficiens ad salutem de hominibus in statu naturae lapsae. Caput 1um praenotata et sententiae.

Disputatio Secunda

Utrum auxilium praevium sufficiens aut simpliciter ad salutem de hominibus in statu naturae lapsae.

Caput 1um

Praenotata et Sententiae

243 Decidendo hac dis putatione primum alterum quaestionis n° 206 indicatam. Pro cuius clariori discussione praenotandum est 1°, quod optime notat Montoia, disputatio 39 de praedestinatione sectione 2a, hoc esse auxilium simpliciter sufficiens dici dupliciter 1°, proxime, et immediate, 2° remote, et mediate. 1° modo habet auxilium simpliciter sufficiens, qui in actu 1° proxima ita completo constitutus est ad operandum, ut nihil illi desit, ex omnibus ad operationem praerequisitis. 2° modo auxilium simpliciter sufficiens habet, qui licet actualiter non habeat requisita omnia necessaria ex parte actus 1° proximi ad conversionem, illa habet in illa potentialiter, quatenus habet actualiter auxilium sufficiens ad aliquam operationem, quam ponendo acquirat auxilia reliqua ad conversionem necessaria.

244 Praenotandum est 2°, hanc cooperationem mediationem posse esse immediatam, vel mediatam ad conversionem. Mediatio immediata est, quando si bene utatur homo auxilio sibi tunc concedito, acquirat immediate auxilium sufficiens ex parte actus 1° proximi ad conversionem. Mediatio, 2°, aut 3° mediata erit,

q̃ do n bene Vtatis ho auxilio hic et nunc dato, acquiretur auxilium Suffi. ad aliquid adiuuans a Duernoe, quo sc auxilio si eius bene Vtatur acquiret 3m auxilium immate suffi. ab Duernoe. Ita bice pugnotari, abstrahendo ab auxilio immate sufficienti, et a sufficienti mate, quaerimus in praesenti an omnibus omino hominibus in statu naturae lapsae concedatur auxilium sufficiens ad salutem, ita vt p Deum n stet quominus salventur oes, id pr 2m aliquod eorum, ex eorum libera operatione, cum inde dependenter mate commate perditio humi hois siue tales causa praeuideret, siue n praeuidentur dependenter p dictos a sua actione.

245 Pro primi intelligentia notandum Vti reprobo dari auxilium sufficiens, eo q̃ dicitur censeant in statu naturae lapsae auxilium vere sufficiens nunc fuisse, et fore auxilium ad salutem reprobis n dari. Hoc in more errore pro primi inuestigo, quem an° 2o 9 satisfaciendum refutauimus. 4a sa dolet, dari q̃ dei auxilium sufficiens multis reprobis, sed n a bis eius adultis. Ita RR aliqui the, quos deinde Ponet et de praedestinatione, disp 5a ar 6 § off ll, et robur qui e Antiquiores, aliqui ordinantes; tdo Antiquiores panarit, et oes fere docent oppositum, Vt notat Montoia, disp e 3o de praedestinatione sectione 1a n° 5, eadem eos obtendere p xit. 2a sa docet, nullum omino adultis concedi a Deo auxilium sufficiens ad salutem et n tho, s deduxit n mi. Hanc tuentur Div D. Bonauentura, Albertus magnus, Richard. D. Durandus alij q̃ propemniumeri, quorum nomina et expressa verba profert Montoia disp e 40, de praedestinatione per quatuor priores sectiones, et plura aliorum posteriorum nomina recensetur Isquierdo disp 40 de Deo q 2a.

246 Inter haec vt rem Arte tandi veniunt scolis Thomisticis principes, Capreolus in 1o distinctione 46,

asto 2° an. 3. de 4° aliis q. in locis a Montoia collectis cum audio d. 4.° cap. 2. n.° 9, Ferrariensis lib. 3. 2.ª G.ª cap. 155, Gradbelius lib. de ... Caietanus ... asto ... Bartolomeus de Medina ..., q.e ... incidente ... pro habet quam liber homo viator ... ad Deum ... et saluari, et oppositum asserere esse temerarium, et hereticum. Ex quo clarius sequitur quod quilibet homo in hac vita habet auxilium ... necessarium, et sufficiens ad salutem consequendam. Et inde ... ait: nemini Deum ... denegat auxilium necessarium, et sufficiens ad salutem. Hic ... notare debui, ... aqua ... a ... Obregon ... Magister Tonet, qui n.° suo 162, ... attulit de truncata hic verba, ... illa ... Et ... doctrina Molinae Suarez et Athonij ..., doctrina videlicet de auxilio sufficiente ... adultis ..., quae ... antiquissimam.

241 3.ª dem ... et ... adultis ... sufficiens remedium datur ... Hic placuit Gabrieli Vasq. in 1.ª p.te disp. 96 cap. 2.° ... Benigni ... quoad parvulos ..., ... defendit ... de ... cap. ... nonnulli ... complectuntur ... Cap. 24 ... statuitur, et probatur

Caput Secundum

C. 1.ª verae sententiae ...

statuitur et probatur.

248 Sit 3.ª ... adultis videlicet, qui ad usum rationis pervenerunt, quamdiu in statu viae, tribuitur auxilium simpliciter sufficiens ad salutem. ... per ... Sufficiente ... Joannis ... illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum

dy: Ad, sed de nali rox lumine a baliqbus illigatz reuera in illigendy ee de illuminaoe. Instente mauxilio ad salutg nulli n impedienti negato, Sed sicco obus n impedientibus culp dicua, Imunitz a Sps illigitz, Vt a Crisostomo homilia 2a in Joanne, Cirillo Alexandrino lib. 10 in Joanne cap. 11, Et ab. sing Do electoe Sa aly g Videndi apud Toletj, Et Maldonaty, alys q. illbus locis interpretes, E q. deing Ex maa Et I texte satis Stare, notat Ex Br, lib. 4o de predestinaoe cap. 3o no 2o.

249 Nec rescripteit. eg illuminaog illigi de auxilio insufficienti. 1o, ng indigna Deo est illuminao insuffiens Co fine data, Vt ipsi hoes Ignau, ing dg ppriam illuminaois insufficientg Excluderet ipse suis intentug. 2o, ng rao huius illuminaois, frequenter in sacris literis Deus hoes ad penitentig inuitat, Ehortatr Vt veniant, reprehenditg Vt inexcusabiles q n veniunt, atqui neg inuitao, neq adhortao, neq reprehensio prudentes forent, si vocati n herent auxiliy suffeni adueniendy: ideoq n herent pog Veniendi: q Etta.

250 2o, plures bus omnis, eadg Ito pbr Ex uo luntate saluandi oes hoes, qug ita proponit Apostolus, 1a ad Thimoteu, 2o, obsecro igr ... oriij fieri obsecraoes, oraoes, postulaoes, grarg aoes pro oibus hoibus, pro regibus, Et oibus qui in sublimitate sunt, Vt quietg Et tranquillg uitg agamus, in oi pietate, Et castitate. Hoc enj bony est, Et acceptg coxg Salvatore nro Deo, qui oes hoes Vult Saluos fieri, Et ad agnitoe veritatis Venire. Unus enj Deus, Unus et mediator Dei, Et hoy homo Xpus Jesus, qui dedit redemptiog semetipsg pro oibus. Ubi N ... tandy e, n o ... oiy hoy, quos Deus Saluos fieri Valt, n tanty uenire fideles,

derg infideles, nec enim tunc quando Apostolus scribebat, Reges Deum colebant, imo celeros Dei persequebantur, ut ponderat Aug. Epistola 59 quae est ad Paulinum, in solutione 5 quaestionis. Notandum est 2o particulam omne, non accipi restricte pro solis salvandis, sed ut loquitur Aug. ad v. 19, pro generibus singulorum, non pro singulis generum: hac enim interpretatione reddit Apostoli ratiocinationem prorsus inanem videlicet, orandum esse pro omnibus, id est pro solis salvandis, quia Deus solum salvare vult, quos salvare vult. Notandum est 3o particulam omnes, accipi pro omnibus omnino hominibus nullo excluso: id quod patet ex eius dictis: si enim non accipitur restricte, accipitur non restricte. Praeterea, vana esset etiam ratio ab Apostolo desumpta, nimirum quod unus est Deus omnium, et unus mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus: nisi universalitas eorum hominum, quos Deus salvari vult, sit eadem ipsa tota, et tanta quae, quae et quanta est universalitas hominum, quorum Deus est Deus, et Christus mediator, et redemptor, nec Christus est mediator et redemptor paucorum, quae est collectio eorum, qui extiterunt, existunt, et erunt: idcirco in hoc sensu praedictum Apostoli locum intelligunt 88, quos copiose adducit Montoya tomo de volte Dei disp. 12.

251 Nec obstat quod praedictus Apostoli locus ita exponatur ab Aug. ut soli designat praedestinatis: ita videlicet, Deus vult omnes homines salvos fieri: id est nullus homo fit salvus, nisi quem Deus vult salvum fieri, ut exponit lib. 4o contra Iulianum cap. 8o, in Enchiridio cap. 103, Epistola 107 ad Vitalem, et lib. de praedestinatione S. cap. 8o: talia exponantur, ita nimirum ut praedicatum non distribuatur pro omnes singulares homines, sed pro varia hominum genera, quae videlicet exornatione ex genere hominum aliqui salvi fiunt. Sic exponit lib. de correptione et gratia cap. 14, ita dictum est omnes homines videlicet salvos fieri, ut intelligantur omnes praedestinati, quia omne genus hominum in eis est eadem quam expositionem tradiderat in Enchiridio cap. 103.

Non inquo hoc obstat: neque

(praetermissis quae Herrera habet tt. de praedestinatione q. 1) n° 25, ex iis ad
quae non opus est respondere) ex ijs Apostoli Expositoribus Abbatius tra-
ditur spontum, quod Deum quidem est ex se velle salutem singulorum hominum:
neque longius sit opus comparationes, ut Aug. ipse testatur eodem loco cap.
14 lib. de gra. et correp. hoc dicens: quod scriptum est, quod vult omnes homines
salvos fieri, nec tamen omnes salvi fiunt, multis quidem modis intelligi
potest, ex quibus in alijs opusculis nostris aliquos commemoravimus. Du-
plex igitur in Deo dicenda est voluntas salvandi homines, una antecedenta,
et praeveniens ex parte quidem ex se: altera absoluta, et absolute efficax.
prima singulos homines complectitur, 2a solos praedestinatos, sive omnes, qua
[illegible] non obstante. Prima voluntas est
auxilium simpliciter sufficiens [illegible] hominibus singulis dispositum: 2a
voluntas efficax est efficax, auxilium finale solis praedestinatis [illegible]
[illegible]. Quod ergo Aug. Apostoli [illegible] de solis praedestinatis intelligi
Dei velle efficaciter absolute. Cum hoc tamen stat, quod velit etiam quidem est
ex se, salutem aliorum nullorum praedestinatorum, id est reproborum etiam, ut
ipse Aug. admittit lib. de spiritu et litera, cap. 33 ubi sic ait: Vult
autem Deus omnes homines salvos fieri, et in agnitionem veritatis venire;
nec tamen ut eis adimat liberum arbitrium, quo vel bene, vel male u-
tentes iustissime iudicentur. Praeterea, in lib. ad articulos sibi falso
impositos an [illegible] quae verba habet, quae refert S. Prosp. ad decem
Vincentii [illegible] sincerissime credendum est, atque
profitendum Deum velle, ut omnes homines salvi fiant. Siquidem Apo-
stolus cuius ista sententia est, sollicitissime praecipit in omnibus Ecclesijs
[illegible], ut Deo pro omnibus hominibus supplicetur. Ex quibus
quod multi pereunt, pereuntium est meritum; quod multi salvantur,
Salvantis est donum. Alia habet [illegible] libro [illegible] de praedestina-
tione, [illegible] habet disputatione [illegible] de
voluntate Dei.

253

Recognoscatur Dissertatio Vo. Quod Prosper Augustinianae doctrinae studiosissimus, qui eam in multis Augustini locis, qui eam mutilasse, et duas illas Augustinianas Expositiones n° 251 nobis objectas sequuti fuerit, nihilominus, nec Deum Scripturis, nec P. Augustinum sua seducere, coarctare existimaverit, quod de Dei voluntate salvandi omnes homines, quam ille expositione docuit plurimis aliis in locis, quae colligit et expendit accurate Montoria disp. 19 de voluntate Dei sectione 2a. Unum dumtaxat proferendum praetereundum: scilicet aut in responsione ad Capitula Gallorum in Respons. 8 capituli, qui dicit, quod non omnes homines velit Deus salvos fieri, sed certum numerum praedestinatorum durius loquitur, quam loquendum est de altitudine inscrutabili divinae gratiae Dei, qui omnes vult salvos fieri, atque in agnitionem veritatis venire. Plura vide apud citatum Montoriam.

Dissertatio 2a. Ex Augustini quinto dicto est, quod Vo ad loc. Vo ad 1 ad Tim. 2 Damascenum, verbum Apostoli illud de voluntate antecedente, id est illud de antecedente. Unde exponit ea duplici: uno modo, ut sit distributio accommoda pro omnibus qui salvantur, etc. Hanc cum Damasceno et Augustino concordiam fuisse explicuit Lectio et in cap. 2 Epistolae I ad Timotheum. Unde dissertatio Expositionem hanc repugnare cum duabus illis Augustini nobis objectis, eo quod Augustinianae illae exponant solum Dei voluntatem efficacem, quae ad solos praedestinatos refertur, Damascenus vero expositio divinam voluntatem simplicem inefficacem pro liberorum ratione rerum et probitate, ut eadem voluntati, quod ipse eorum est, nihil desit, ut testatur etiam Dissertatio sequenti. Dissertatio 3a. Quod bene notat Montoria disp. 19 de voluntate Dei sectione 3a n° 14, tantum abesse, ut expositiones praedictae inter se pugnent, ut potius coalescant, unum integrum et plenum Apostoli sensum ex se, quae simplici verbo significare voluerit, voluntatem Dei plenam in omnes homines, pro varias circumstantias gradus, proinde et simplicem et efficacem in praedestinatos, et praescienter quos esse

efcacę in reprobos, simpliciter autę inefficacę sdeg bonum satis; qui plura Vellet, citatos Autores adeat.

255 Nos interim ex Apostoli loco ia explicato, triplicę pro declaratione deducimus. 1ª est: Deus sincera, et infallibili Volte Vult omnes omnino hoes salvos fieri qty ē ex pte sua; id n. ne Vellet, si qty est ex parte sua negaret alicui auxilium ablute sufficiens ad salutę: quo nulli negat qty est ex pte sua auxilium sufficiens ad salutę. Probatur mir: nam si Deus qty ē ex pte sua negaret alicui auxilium ablute sufficiens ad salutem, impediret illi efacite quantum est ex pte sua dequtionę salutis; sed qui efcaciter quantum est ex pte sua impedit alicui dequtionę finis, n. Vult quantum est ex parte sua, Voluntate sincera et non fallaci, quod ille obtineat talę finę: ergo si Deus qty est ex pte sua negaret alicui auxilium absolute sufficiens ad salutę, sincera, et infallibili Voltate n. vellet omnes omnino homines salvos fieri, quod non est ex parte sua: ergo non negat auxilium ablute sufficiens. Est medium sine quo non. Minor ex terminis liquet: quis enim crederet medicum efacite impedientę ex pte sua aplicationem omnis medicamenti, aut ēg alimenti, intendere quantum est ex parte sua, et amare illi sincera et infallibili Voltate sanitatem? Et si ipsimet medicus ille afirmaret se talem habere Voluntatę, crederetur non mi fictę, et irrisorie dicere: ergo si Deus impediret efacite quantum est ex parte sua alicui dequtionę finis, n. Vellet quantum est ex parte sua sincera et non fallaci Voluntate, quod ille obtineat talę finis. ~~Ergo Deus vera est...~~ Quera est ma. 2a. post a numero 248.

11

256 Ostr. h genera. ng opera-
tionis defectus in nulla linea stat p[er] illus, quia quamvis, sed p[er] illum
quia quoq[ue] effectus impedit, ut liventius est; sed Deus ex parte sua
impediret aliqui hic effectum auxilii absolute sufficiens ad salutem,
impediret illi effectum pot. adcoendum salutem. ergo defectus dicendus
salvationis stare per hoc non potest, sed per Dei effectum impedientis. At-
qui hoc negandum penitus cum sincera voluntate operationis et requisitionis
salutis qua Deo ex parte [illegible] voluntas non impediendi, nec cum praecepto illo
Ad Ecclesiastica hi, 11, [illegible] per Deus habet, neque cum illo Oseae 13,
9: perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum [illegible], per-
ditio tua ex te, [illegible] omnium interpretationes quas sequitur Aug. [illegible]
qq 112, art 3o ad 2. [illegible] extra.

257 Dicunt [illegible] Eadem
voluntas, qua Deus vult omnes homines salvos fieri, est ordinativa
omnium hominum, quatenus ex parte Dei, ad consequendum supernaturalem beatitudinem,
ideo ergo Deus, quantum ex parte sua, non dat carentiam pot. adco-
endum supernaturalis beatitudinis, quia nulli dat carentiam auxilii absolute
sufficientis ad pot. [illegible] adeo [illegible] auxilium absolute
sufficiens, [illegible] ordinare ad consequendum dando simul carentiam pot. [illegible]
ordinare impotentem [illegible] impotentem requirens ad consequendum: quo nihil [illegible]
minus dignum potest dici.

258 Ostr. h generat. [illegible]
[illegible] Deus obligat ad agendum [illegible] simul denegando auxilium
absolute sufficiens, impedire effectum pot. adeum, quo sibi adquirat
obligatum [illegible] cum praecepto [illegible] voluntate ordinante [illegible]
hoc ad supernaturalem beatitudinem, negat impedire effectum [illegible]
ad eum quo sibi acquirat [illegible] beatitudinem, denegando illi au-
xilium absolute sufficiens [illegible] praecepti ordinatio [illegible]
[illegible] adcoendum [illegible] cum praecepto, ita [illegible] voluntatem
ordinantem, ad supernaturalem beatitudinem ordinatur a dictis diversitas.

Et Sicut in 1° casu, si Deus iustè impedire posset, adhuc obligatus ordinare ad impossibile, ita in 2° casu, si possit impedire, nihilominus ordinare hos ad impossibile. Ani. Metar. quod posset ut e facere impedire et tempore aie, Deus autem ad impossibile potest obligare, ut liquet ex n° 231 et 232, et iterum fatetur Aug. lib. de nat. et gra. cap. 69 his verbis: eo quod perfecto, quo firmius creditur, Deum iustum, et bonum impossibilia non potuisse praecipere, hinc admonemur, et in facilibus quid agamus, et in difficilibus quid petamus.

259. Ratio Christus Apostolus

Quod dedit semetipsum redemptionem pro omnibus, id est pro omnibus hominibus nullo excepto, mortuus est, id est tulerunt hunc mortis et salutis auxilium absolute sufficiens ad salutem: Ergo tale auxilium datur omnibus hominibus nullo excepto. Prob. Cons.: si omnis fructus non esset salutis auxilium absolute sufficiens ad salutem, frustra esset a Christo Domino mors suscepta, et oblata ad salutem eorum, pro quibus suscepta, et oblata est. Consequens. Frustra enim mors esset suscepta, et oblata pro aliquibus, si suscepta, et oblata pro omnibus non afferret omnibus auxilium salutis absolute sufficiens ad salutem. Magis dicendum Ibid. ex n° 215, et innumeris sacrae scripturae, Rationis, et SS. Patrum testimoniis, ut de Col. lectare illa de fine: Cap. 34, proclusdit e Narrogangdo, et Hortanus.

Caput

Exclauditur Ratio quidem

Et

Quâ Deo Statuitur

24. Ratio Deus

Omnibus nationibus dare auxilia sufficientia, id est dare, sonet tantum Christi obla…, et praeparationis auxilium, non autem dare omnibus eiusque adultis, id est dare, sonat tantum eiusque acceptionem et per animum applicationis talis auxilii. Deus enim, et Christus pro omnibus mortuus,

Illius merita decrevit, et Sacramenta instituit quæ sit ex se sufficientia ad salutem omnium, non autem omnibus voluntate applicata, tamque intrinsece sufficientem. Item Evasio nullo negotio inutile praecludetur. Ett.° quod ad hoc dicta sunt Auctorum: nam ille meam quæstionem articulo 3.° probat bene, auxilium sufficiens intrinsece receptum dari iis quando ex supernali præcepto tenentur, eo quod absque tali auxilio impossibile esset observatio præcepti, et hoc esset simpliciter impotentem dicere: quod absque intrinseca receptione, aut positiva applicatione auxilii homo est simpliciter impotens ad actum salutarem, et salutaris actus est homini simpliciter impossibilis. Atque homo, cui Deus efficaciter denegat intrinsecam receptionem aut positivam applicationem auxilii sufficientis ad salutem, non habet talem receptionem, aut applicationem: quare est simpliciter impotens ad directionem salutis, et haec est illi simpliciter impossibilis.

221 2.° præcludetur: nam cum Deus non habere præparata ea remedia pro salute humana, sed eorum esse efficaciter impediret imputaretur Deo causa salutis. Nec habere Deus voluntatem quæ habet salvandi se homines: quare ergo imputabitur Deo causa salutis, si non est præparata intrinseca receptione, aut positiva applicatione eorum remediorum, imo illa efficaciter impedit. Consequentia patet: nam in ordine ad impediendam salutem, perinde est impedire applicationem remedii existentis, atque impedire eorum remedia. Id mihi fortunatus non succedit: ut Canebat Natura quem Gedat Epulonis illius (de quo Luc. 16) huius Cinceris voluntatem cibandi familiis Lazarum, eo quod in lautissima sua mensa, recipere cibum domesticum. Et interim illi in exorabilis atque virentibus voluntatem habere impediendi Lazaro illis receptionem. Idque in Medico patet, a quo petebamus exemplum n.° 255

..262 3.° præcludetur Evasio, nulla ratione ... quamvis multis in locis docent, Deum dare omnibus auxilium sufficiens, non solum quantum est ex parte habet ex parte eorum præparationem, sed etiam quantum est ex parte dat positivam applicationem aut

receptionem, itaut receptionis carentia non veniat a Deo impediente, sed ab ipso homine. Illustris locus est in lib. 3. contra Gentes cap. 159. Cum hoc sit in potestate liberi arbitrii impedire divinae gratiae receptionem, vel non impedire, non immerito in culpam imputatur ei, qui impedimentum praestat gratiae receptioni. Deus enim quantum in se est, paratus est omnibus gratiam dare: vult enim omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, ut dicitur 1a ad Timotheum 2o. Sed illi soli gratia privantur, qui in seipsis gratiae impedimentum praestant: sicut sole mundum illuminante, in culpam imputatur ei, qui oculos claudit, si ex hoc aliquod malum sequatur, licet videre non possit, nisi lumine solis praeveniatur.

Quam illustrandi sit in simili adducto veritas utriusque: Solem namque solum quantum est ex se habet extrinsecus praeparationem lucis, dantis quantum est ex parte dat intrinsecus receptionem, et prorsus a plagis effundens lucem suam ad ipsos usque oculos, ex se et splendore, et radiis pulsans et excitans: unde carentia lucis, et quae exinde sequuntur mala, vere imputantur homini oculos claudenti.

263 Hanc itaque gratiae generalitatem, licet ex praeparatione didicit profecto S. Aug. ex hoc S. Mag. est enim Aug. lib. 1o de Genesi contra Manichaeos cap. 3o, admittens similitudinem quantum ad generalem illuminationem, hoc ponit discrimen inter solis lumen commune et naturale, et gratiae Oculi dispositi non ita gratiae lumen. Haec si licet verba: illud autem lumen non irrationabilium animalium oculos pascit, sed pura corda eorum, qui Deo credunt, et ab amore visibilium rerum et temporalium se ad eius praecepta servanda convertunt. Quod omnes homines possunt si velint, quia illud lumen omnes homines illuminat venientes in hunc mundum. Ubi de gratiae lumine omnes homines illuminante dicit pura corda pascere: quod est in hoc illustrius ad exprimendam intrinsecam receptionem et praevie efficaciam potest dici. Eodem sensu noster expositor Magister Ambrosius in illa verba 118 misericordia Domini plena est terra: ibi enim post adductam solis comparationem hoc habet.

doce t aute Deus, et mentes illuminat singulorum, et claritate gratiae infundit, ut urrepenat alta cordis tangat et coelestis quasi rerum claritate.

264 Nec praetereundus hic S. discipulus Prosper, qui praeclare docet eandem generalitatem lib. 2º de vocatione gentium cap. 31 dicens: Elaboratum est omnibus quibus Apostolus adjuvit, ut nullis innocuis in diebus, adeoque ineunte saeculi retro probaretur, quod Dei auxilium habere afuisse. Et paulo post tractans locum Apostoli 1ª ad Thimoteum 4º, 10, qui est Salvator omnium hominum maxime fidelium, haec habet: quae sancta sibilatur veritati, et validissimi roboris, ut tranquillo vaderet intuitu, totque bene de qua cominus ita quae dirimit. Dicendo enim, qui est Salvator omnium hominum: confirmavit bonitatem Dei super universos homines esse generalem. Adjiciendo autem maxime fidelium, ostendit esse partem generis humani, quae merito fidei divinitus inspiratae ad summam atque aeternam salutem specialibus beneficiis provehatur.

265 Sit 2ª ratio: nulli omnino parvulis providet Deus remedium ablutum, super ad salutem, sive illud dicatur absolutum, sive non, quod tantum quo est de necessitate hic est absolutum nec est praeceptum, cum satis supra probaverit Confessor dicti, anno 20. Nec dicas volente salvandi omnes homines restringi ad adultos exclusis parvulis. Haec enim Cuario multis praecludit ratio: quia eodem fundamento discipere restringi ad aliquos adultos, aliis exclusis, quod tamen non dicendum vidimus. 2º quia etiam parvulos comprehendi docet Prosper lib. 4º de S. Justiniani cap. 8º de prothistis, quia quae sit hominum non, aut non pertinent ad id quod dictum est, omnes homines. 3º quia pro parvulis orandum est. 4º, quia eorum, non minus quam adultorum, unus est Deus, unus mediator et redemptor. 5º denique, quia Apostolus

addat: Et ad agnitionem Veritatis venire: non propterea parvuli excluduntur, neque omnes adulti ad sufficientem Evangelicae Veritatis agnitionem perveniant, neque ad illam perveniunt in hac Vita, sicut salvandi infantes, de quibus sancto dixit Aug. loco num. citato parvulos, qui salvantur venire in regnum Dei, ubi certa est Veritatis agnitio. Eodem modo agnitionem impariam, aut etiam in hac Vita, vult Deus quod ipse est, Corde, et ante illam est generalis Voluntas, parvulis qui non salvantur, quod ad Deum non stat quo minus fiat. Cap. 4. Explanatis difficultatibus Illustrata amplius doctrina tradita.

Caput Quartum

Explanatis difficultatibus Illustrata amplius doctrina tradita.

266 Tradita doctrina potest impugnari, quatenus aliquos homines profligare videtur, et in gravissima scelera prolapsi, quos Deus ita deserere, ut nequeat auxilio sufficienti ad Dominum redire. Id quod deduci videtur ex Sacris literis, in quibus 1º Deus hominibus minatur aliquando derelictionem et oblivionem. 2º nonnunquam dicitur impossibile illos resurgere semel lapsos. 3º aliquando etiam denunciatur peccatum in Spiritum Sanctum nunquam remitti, quod cum ita sit, id est a Deo derelinqui peccatores, impoenitentes carentia sufficientis auxilii ad obtinendam Veniam. Sicut et nihil aliud est, impossibilitas surgendi aut emergendi ex peccati calamitate.

267 Resp. quod Deus quantum est ex se ita est paratus ut dicitur 2ª Pet. 3. 9, nimirum nollens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam reverti. Cum quod ipse videtur intus contradictoria sententia ambobus rep…

tatē, quę aiunt Dey esse, et antecedenti decreto aliquos velle perire. Propterea sepissime in Sacris literis testatur Deus se nolle mortem impij, id potius velle ut convertatur et vivat; propterea que impios omnes ad penitentiam hortatur; vana autem et inutilis esset exortatio ad impossibile sententiam ut audimus. Et hoc ipsa revertendi post baptismum ad penitentiam definita est in Tridentino, Sessione 6, Canone 29.

268 Vnde pater dicendum necessario esse ad 1um: et derelictionem et oblivionem, n[on] significare subtractionem auxilij simpliciter sufficientis, sed auxilij efficacis, aut etiam sufficientis, ut dicit Vbericus naria. Ad 2um dicendum lic[et] impossibile intelligi non posse de subtractione auxilij sufficientis necessarij, quando adest obligatio resurgendi, ut satis liquet ex numero 231, et 232, atque etiam ex numero 258. Intelligendum itaque est de impossibilitate morali consistente in magna difficultate, ut colligitur ex Angelico Doctore, ~~...~~ 3a parte, quęstione 86, articulo 1o ad 2um, et de Veritate quęstione 24, articulo 11 corpore; non semel enim difficultatem magnam impossibilitatem dicimus. Non numquam etiam intelligendum id de impossibilitate consequenti per liberam nolitionem oportet. Et hoc modo exponit Augustinus tractatu 53 in Joannem, illud Joannis 12, 39: propterea non poterant credere, dicens: quare autem non poterant, si a me quęratur, cito reo; quia nollebant. Etta.

Et hic in hoc deficit

Nihil deficit
hic

269 Ad 3m,

si peccatum contra Spiritum Sanctum, est ipsa finalis impoe-
nitentia, ut multis placet, dicimus esse irremissibile,
quia penitentiae tempus non superest, est tamen simpli-
citer curabile, et antecedenter impedibile. Si autem
hoc peccatum est specialis contemptus rerum supernatura-
lium, quando eas pura malitia daemoni attribuunt, quae
sunt propria Spiritus Dei, quae admisere peccabant illi, quos de Christo
dicebant, in Belzebub principe daemoniorum eiicit daemonia,
tale peccatum dicitur irremissibile, non quod de illo penitentia sit impossibilis,
sed quia difficillimum est hos tanta malitia imbutos vere penitentiam
suscipere. Id quod ex facultate adeo clare colligitur. D. Thomas
3a parte q. 86, art. 3, censeat Chronicum dicere, quod aliud peccatum sit
imbecilitate, de quo quis penitere non potest

270 2o impugnatur ea do-
doctrina, nam 1o peccatoribus illis quos sacrae literae obduratos et ob-
secatos appellant, Deus denat auxilium sufficiens. 2o infidelibus
qui de fide nihil unquam audierunt. 3o infinitis prope numero
parvulis, qui ante eorum baptismum pereunt, aut certe ubi est nulla
271 fides, aut natione baptismi, extinguntur.

Ad 1um retro idee

falsissimam, 1º Cum Apostolus citatus n.º 222 docet, hoies duro, et impenitenti corde provocari a Deo ad poenitentiam. 2º, Christus D. ut n.º 219 vidimus Judeos obsecatos expresse arguit culpae in non credendo, non autem impie arguere poterat carentes auxilio sufficienti; Neque in ipsis Deus sterilitatem salutarem fructuum reprehenderet, ut habes n.º 217, et 218 vidimus. 3º, hoies obdurati, et obsecati peccant per carentiam dolorum salutarium, amoris Dei, spei, aut fidei, et ita, id non peccarent in carentia illa, si sufficienti carerent auxilio: quare ita. Margar: hoies per obstinacionem animi voluntariam non redduntur impecabiles. Mirum etiam. Id stat ex jam dictis an.º 209. Denique pluribus patribus monuimus: hoies omnes dum vivunt sunt viatores ad patriam, quia est ex parte dei curendo; quia est ex parte Dei bene sufficientes vires, ut se impetrandam ... moveant, has autem vires absque sufficienti auxilio habere repugnat.

232 Sequitur Probatur

Gaudia Augustinus scriptorum qq. 24 de Veritate a. 11 in de ubi obduratus definit eatenus, qui commertium devenit, ut non de facili possit cooperari ad hoc, quod exeat de peccato. Ergo est obstinatio imperfecta, qua aliquis ponitur esse obstinatus in statu viae, dum scilicet aliquis ita firmatur voluntatis in peccato, quod non surgunt motus ad bonum, nisi debiles. Ecce D. Thomas eius obstinationem, hoi viato non concedit, quae consistit in magna duritia ... , et quae non excludit omnes omnino motus ad bonum quos Deus certis temporibus dare iubeat etiam ipsis obdurati. Rursus vero Aug. in psalm. 6. post medium, ubi afferens illud Apostoli, ad Rom. 1º, 28, tradidit illos Deus, in reprobum sensum, addit, hoc ea est caecitas mentis, in quam quis datus fuerit, ab interiore Dei luce secluditur. Sed non dum penitus, cum in hac vita est. Si habet in exemplo ... in psalmum 18 adiiciens; nec est qui se abscondat a calore eius, sic enim ait: non permittit ullum mortalium excusare se de umbra mortis, et ipsius

eius penetrauit Verbi calor.

233 Non tn [illegible] dicimus Deus interruptione ulla excaecatis illuminare, dat, ac talis gratiae motus excitare cor obduratis, ut non bene intelligi ponere. Quis eius ita deceptus, ut ipsos incogitanter cogitare dicat. Imo neque Sancti viri haec in interruptae illuminationes et affectus gratiae excitationes [illegible]. Ideo solum docet Cardinalis Bellarminus lib. 2 de gratia et libero arbitrio cap. 6, ne impeditur resurgendi a peccato, nullis deesse auxilia sufficientia, non tn adesse omnibus momentis. Quod Aug. aliquando dicere videtur, Deus excaecare et obdurare aliquos insignes peccatores, deserendo, et non adiuvando, ut multis ostendebat Jansenius lib. 3° de gratia Xpi cap. 225 10, illud dicit non de subtractione auxilii sufficientis, quo ad [illegible] nare vidimus [illegible] praecedenti, sed de subtractione uberioris auxilii, et dari tenuissimi sufficientis.

234 Ad 2, quod n° 220 obijciebat, verum non solum dari infidelibus auxilium sufficiens ad evitandum peccata, et observanda mandata dei urgente praecepto, ut ostendi n° 231, et 232, atque cum n° 258; verum etiam dari auxilium ultra sufficiens, quo ad fidem salutem et certis gradibus perveniri possunt. [illegible] Deus Aug. et auditores praeceptor, qui quod est de veritate, ut ad [illegible] si esset, [illegible] quis in sylvis, inter bruta animalia nutritus, ductum naturales [illegible] sequeretur, in appetitu boni, et fuga mali, certissime est tenendum, quod eidem, [illegible] internam inspirationem revelaret ea, quae sunt ad credendum necessaria, aliquem fidei praedicatorem ad eum dirigeret, sicut misit Petrum ad Cornelium [illegible]. Ubi in verbis [illegible] [illegible] est, Deus [illegible] Aug. Ponere variarum praeclarum, et [illegible] annos, [illegible] 260, [illegible] solum [illegible] externa praeparatione, idem [illegible] internae receptione, et [illegible]

aplicaos, infidelibus auxilij ad fidem, nempe inspirationem, [et] auditionem, dy mo In ijs impedimentum ponendo n[on] apponant. 2º Cur modi auxilij dari Barbaris [dicitur], quantumvis a Vere fidei notitia remotis, quia [cum] illo remotior, qui in Exemplis adducta ab Aug[ustino] ... 3; maxe notandus est ille modus certissime, quem addit ... Aug[ustinus] ... remonstaret, ... sua negari n[on] potest sine manifesto Errore. Vnde ... Aug[ustini] Doctrinae locutus videtur Bartolomeus de Medina citatus a nobis nº 296. [Et] ... similimus ... Verbis ... Aug[ustinus] lectione 3ª in Cap. 10 epistolae ad Romanos, alijsque in locis.

235 Eamdem praedocuit Aug[ustinus] loco citato nº 263, locis [etiam] citatis nº 232, necnon sermone 62 de tempore, Vbi asserit, Xpti Dni, mentem ma cuiusque repetisse ... Verbis: suscepi dolores tuos; Vt tibi gloriam darem, suscepi mortem tuam, Vt in aeternum Viveres; Iditus [etiam] in sepulcro, Vt tu regnares in Coelo, Cur ... pertuli perdidisti? Cur ingrate redemptionis meae munera renuisti? Quis autem non videat, ad haec [verba] necessarium esse Vt per Xpti mortem singulis adultis collata fuerint auxilia sufficiens, saltem remota, cui resistentes, illi impedierint reliqua ... auxilia ad ... facienda, et tandem penitus facti sint ingrati ac reprobi.

236. Sed adsit, denique quod ... num[ero] ... Jansenius [contra] ... lib. 2º de gratia Xpti cap. 2, ... S. Prosper lib. 2º de Vocatione Gentium, cap. 23 ... Verbis n[on] irreligiose arbitror credi, neque indumenta illius, quod dixit paucorum dierum hominis, ad illam ... partem, quae semper ... impensa ... hominibus: quae ... bene ... Vterentur Parentes, [et]iam

qui per eos deberent. Deum in exordia parvulorum, vita,
illa principia, peccati rationem infantis, subordinaria accedere volunta-
ti aliena, nec ullo modo eum, nisi per alios disciplina; ita, et sufficientia
sufficientia remedium salutis parvulus subsistit dependenter ab
adultorum voluntate, que per sua voluntate legitime impe-
diuntur aliquem agentes, consentientes, unde tandem derivatur
in parvulos non subsicaria remedii justificantis ab origina-
li peccato. Cap. 5, de luce instantia quam dg.

Caput Quintum.

Diluitur instantia quaedam.

277 Urgent adversarii.
Multi parvuli, et fortuitis eventibus, et pura causarum naturalium
violentia, independente a Dei bona volte, extinguuntur in u-
tero, sepulti antequam nati; sed huic Deus qui est hic, non dat re-
medium absolute sufficiens: ergo non omnibus parvulis Deus
qui est hic dat remedium absolute sufficiens. Minor probatur:
nam his parvulis Deus quantum est ex parte sua impe-
dit passivam applicationem remedii sufficientis, et necessa-
rii; sed eo ipso quantum est ex parte sua non dat reme-
dium absolute sufficiens, ut n. 245 arguebamus: ergo
his parvulis Deus quantum est ex parte sua non dat
remedium absolute sufficiens.

278. Confir-
mant 1.º nam omnes causarum naturalium actiones, Deus dis-
ponit directa voluntate, et providentia; sed eorum parvulorum de-
cessio, est actio causarum naturalium: ergo illam Deus disponit directa
voluntate, et providentia: ergo directa voluntate disponit eorum mortem
subsicaria passive applicationi remedii justificantis. Confirmant 2.º
Nam Aug. libro 4.º contra Julianum, cap. 8.º, necnon Epistola

l. 5. (t 10), expresse dicit, quosdam parvulos emori sine baptismo ante omnem voluntatem, atque diligentiam parentum, aut ministrorum, Deo sic volente, et excludente illos iusto iudicio a regni sui felicitate. Confirmant 3º, quia Deus directe vult, quidquid fieri praecipit; sed ex sacris literis constat, Deum praecepisse olim plures parvulos interfici: ergo directe vult illorum parvulorum interfectionem: ergo non omnibus parvulis Deus dat quantum est ex se auxilium sufficiens ad salutem.

239 Ut haec clarius dissolvantur, et illusio nostra amplius illustretur, supponenda hic est celebris quaedam voluntatis divisio in antecedentem, et consequentem, quam ex Damasceno deductam amplectuntur scholastici communiter, et multis in locis explicat Ang. Dr., utputa 1ª p. q. 19 a. 6º ad 1m, Contra Gentes lib. 1 dist. 40, q. 4ª a. 2º, Opus. de Veritate q. 23 a. 2º, et lectio 1ª in caput 2um epistolae 1ae ad Thimotheum. Quibus ex locis deducitur, voluntatem antecedentem esse, qua Deus ex bonitate sua propensione vult, non accepta dilectione, ex operibus creaturae praevisis; voluntatem vero consequentem esse, qua Deus aliquid vult, nisi dilectione accepta ex operibus creaturae praevisis, absolute vel conditionate. Itaque per voluntatem antecedentem vult Deus homines omnes salvos fieri, et quidquid ad illud confert; ad consequentem vero damnationem, permissionem peccati, et exclusionem remedii, quod supra dicto.

Ad argumentum ergo nostris missionariis (quae non ab aliis dependentibus universim mala, semper inter veniales libertatis aliquas impatientibus, resultat, et ab longa serie, quatenus intemperanter viuendo rao, sit causa, saltem mala, aut maxima, quod recepti fuerint nasci non possint. Pro quo nunc, ad huius praesentis nostri maris: ut supra an. 255 vidimus, voluntas salvandi Dei homines comprehendens etiam parvulos, quamvis

ē expte Dei n̄ pmitt, qd Deus ipse quantũ est ex pte sua, Omissa accepta occasione, ad operecoq impediat esfaret, parumq efficacis remedij.

281 Ad 2. D. prag. retr. dicendo mag. ver casuũ malũ rati Deus disponit directo volte, et provida, n' opposita alteri D. voltati ocedit: opposita alteri D. voltati natr mar. Et Omnia amnie dicuntr coens: qd illa Deus disponit directa volte, et provida, opposita alteri D. voltati, natr coa: n' opposita altera D. voltati; ocedit coa hoc: id altera subiuncta natr ablute supposita volate anti, qua vult Deus, ut q.ty est expte multi hoq salui impediant, hexam' ptertt, ante ulter voltate, qua vellet effecit, ut q.ty est expte aliquibus salus impediatr, Nalei eq coas ltr renoĉhu, Legritudini, quq s' ulla creata libertati influxũ, eng mato aut matutimo, par vuly occidunt, Deus n' disponit directa volte, et provida, ut sic occidant, sd directe disponit ad alia fines una cũ vali, et interim pmitt ut occidant, atq adeo q.ty est expte vi vult, qd tali pacuulo salutẽ impediant; sd precisse pmitt ut impediant, sicut precisse pmitt, sicut directe, aut indirecte vult peccata, quq procurata infallibiliter pquunt casinequali auxiliorũ distributioe, quq uere suo vult Deus facere. Ex qa quq solutioe per dicto tali par vult n' stat p' Dey; sd p' cagnaly. sicut neq p' Dey stat, qd ocasio liber malitiae impedit remediũ: nam in utroq casu Deus pure pmitt, relinquens videlt, utrq cagq operari pro naq propriq cũ ocursu suo generali.

282 Ad 3. D. prag retr. dicendo pp S: Dea volente volte ant natr volte ocenti: ocedit voltas qua Deus, ut vult illorũ par vulorũ baptismũ ut Aug' sa, n' e ani prerusioq, caq 2q impedientis, sd coens:

pręcavens. Cum Deus ac talem causam impedire nollens, ut nolle potest utens iure suo, non vult baptismum voluntate consequente. Quemadmodum non vult tunc causam adulti, qui committit nocturnum statim post letale peccatum occidi a causa libera, l amentiae [illegible] periculosi vi causarum naturalium. Sic cum regulariter improvisa mors re[illegible] proveniat ex causa, Deo pręcaveri permittente, et non numquam specialis providentia, cum mortem Deus causat, impendens pręcedenti peccato. Quo reprobum impediat auxilium sufficiens illi datum ad salutem.

283 Ad autem quod volente Deo absolute, illigari de voluntate consequente, committeret mortem in mortali peccato, non autem decrevit, qui antea talem committeret Deus exieret, manifeste patet, ne aliquid contradictoria doceantur: in docuisse ex altera parte, nullum pro Dei decreto salutis remedium, et ex altera parte docuisse aliquod pro Dei decreto salutis remedium, docent autem, nullum pro Dei decreto, ut vidimus numero 263, et 272, atque ex Sancto Prospero numero 269 [illegible] inter Dei bonitatem, et infantes Augustini citatum numero 265, et explicatum me Prosp[ero] numero 226. Quod Dei nolle aliquorum remedium, relinquit Augustinus de voluntate consequente, impedimentum apponi pro 2a causa, sive liberas sive naturales, et pure committat causa volente tamen, eorum in quibus est exieret salutis.

284 Ad 3um [illegible] respondeo, re [illegible] dicendo, neque id ex sacris litteris ostenditur, Deum pręcepisse aliquoties plures parvulos interfici, quibus nullum fuerit applicatum salutis remedium, nulla causa impediente applicationem nata, quibus nullum fuerit applicatum salutis remedium, aliqua causa impediente applicationem, ostenditur minus. Ex illis Sacrae Paginae locis [illegible], nec adversarium desistent, eorum parvulorum interfectores, ideo fuisse pręceptum impositum parentum, aut progenitorum, quorum peccatis

vibi, et posteri sui intreluerant vig Salutis, n'rg. cang illy remedij Deus Voluit Voltaneante, id fuere csente, impedimentij appositis a liea ꝑ meritis talis peng. Log n' negabit, qui B. Jo Thg. legerit 1a pte q9. 19. arlo 6 ad 1y, ita ratiorinante: Judex iustus anti vult og hoc Vivere, sd consti Vult homicidy suspendi. Sclaris Deus anti Vult og hoc Saluari, Sd consti Vult quosdg damnari &c. Ex rigig ius iusti. Cap. 6. clauditur disputat.

Caput Sextum

Clauditur disputatio.

285 Aliorg quq possent obyci, et quq nobis proponuit ꝑsequi n' vacat solutio n' sunt operosa, benti pq dulis duo hqc monita, quq subijcio, et ꝑbus disputationi clausulg appono. 1g Et Voltate Saluandi oes homes, quq pcng ex nesse pecati originalis Deg hore vidimus, est esse quq absolute, sub si te in esse quq, sufimi Quaesiory. Est necessaria Saluti, quq est finis parlaris, est esse ad sternos Deg bonitatis, quq relucet in hoc, vt q hy est te re, etante pcging sufiente diantes ex pte creq nulluy hominy damnato Velly. Est necessaria absolute in Saluti, q n' infert mediy esse, sd pcgine sufiens, et eig finis casa possibiles. Est necessaria absolute, ad externas Dej bonitatis, q medij sufiens ad Salutg alius aplicandy infert esse acit ꝯditionate, videlt nisi aplicaon Causa stet ꝑ cag 2 impediente. In hoc No monita includit hgd questio: de ratione Dej providg n'e diequino cummumꝑ finis; cuiq ad illustrandg maturekis hic aliquantuly immoiasi;

286 Duplex rg dici solet Dej providg finis; alius parlaris, qui cy n' trans-

cendas eos mag. ad illos tr coendos, ut illa media praeparanti, et aptant vere ad illea: velut alius, qui transcendit eos mag.

Et hinc velut finis honestas ipra relucens in hoc, quod D.a Ec. ceteras lex aptius gubernet, illisq providear media proportionata, ad suos singulares fines obtinendos: Necnon Dei gloria relucens in hoc, quod eis omnibus ubi disponenti deserviant, tamquam instrumenta omnis sui, et attributorum iustitiae, misericordiae, liberalitatis, et etiam Dei rationem hac quae sunt providentiae et aequitas cuiuscumque particularis finis, ad quos dirigit apposita media, autor est Caietanus, quem multi sequuntur thes, quos recensit Montoia disp. 4.a de providentia sectione 1.a n.o 3.o Consentiunt reliqui communiter theologi, quibus expresse favere videtur Aug. lib. 1.o qq. 16.a de veritate ar. 8.o ad 1.o

(28) Hic sola sanguis est assertio illa n.o 285 posita vera est, et probatur: quia providentia sufficiens mediorum, diversis causis liberis affert ex acceptione sua posse carere fine illo particulari, ad quos data media ducunt; ergo providentia sufficientis est separabilis, a providentia efficacis corumque ultimus finis particularis quod providentia sufficiens mediorum fert non assequi aliquos particulares fines ad quos data media ducunt. Ex quo constat, posse eos carere fine, est ex hoc providentia separabilis a assecutione. Ubi etiam potest providentia eorum sufficientia separari de facto a providentia efficacis ipsius omnibus, qui actualiter peccant, et in tribus quae damnantur: si enim praedicti non haberent sufficientia auxilia gratiae, inferretur tota series haeresum et plura impolia, ut an.o 2.o ostensum est. Eadem sufficiens providentia Dei, et illo efficacius mediis dederis, quos Deus, Apostolo id nos docente, vult omnes homines salvos fieri, et ad hunc finem sufficientia

auxilium praebet Exomenti (?) Sp[iri]tu D[ivin]i. Vt ostensum est n° 250.

288 Addendum tamen est nullum Dei providentiam carere posse sequutione finis, Vt libi notavi n° 286. Ratio est, quia sicut Vtrumque finis sequutione carere, providentia Dei subsistere in applicatione mediorum, Vtilium quidem, sed cum Evenit notitia et nullitate finis, atque homines minus parato mediorum manus et multa prior mi est. Quod Deo repugnans, Hac de causa dixit optime D. Aug. qq. 6 de Veritate, arto 3° Ipore, quod licet aliqua causae 2ae [illegible] quandoque deficiant a propriis effectibus, ad quos sint ordinatae sicut ad propria fines; sed tamen ipse effectus Divinitus ordinatur ad aliquem finem, et sic nihil potest deficere a Generali fine providentiae, quamvis quandoque deficiat ab aliquo particulari fine. Unde Dis Sic subtiliter prius dixerat Aug. lib. de Spiritu et Litera cap. 33, infideles quidem contra Voluntatem Dei faciunt, cum Eius evangelio non credunt, nec ideo tamen eam Vincunt, Verum seipsos fraudant, magno et summo bono, malisque poenalibus implicant, experturi in suppliciis potestatem eius, cuius in donis misericordiam contempserunt.

289 Sed obijcitur Idem Aug. D. 1a pte qq. 22, arto 2° ad 1um dicens impossibile esse aliquem effugere ordinem causae Vniversalis fugere. Et art. 4° ad 1um, in hoc esse immobile, et certum Dei providentiae ordinem, quod ea quae ab ipso provident, cuncta Eveniunt eo modo, quo ipse providet. Propter quae asserunt adversarii, Sty [illegible] eis nec retractare. Sed meliora nos de [illegible] Ang. D. mente dum retractatione Namus. Ra- tionem quam Videmus oppositam dum hoc finis particulari, et Vidi facile Ipso [illegible] Semper obtinet D[ivin]a providentia, Vt [illegible] [illegible] 24: et quando vel 24 obtinet ob [illegible] creatae liberae Voluntatis

detrao, sciens Deus, et volens permittit causas particulares vini, insistentes in defectu peccaminoso, atque adeo ipsa causa finis intenti, per providentiam boni operis, non effugit penitus providentiam Dei; sed recidit saltem in providentiam permissivam peccati. Unde tandem Deus Providentiae comodo conveniunt, quos Deus aut intentive, aut permissive providet.

290 Objicitur adhuc: Providentia supponit volitionem finis, ut expresse docet Angelicus Doctor prima parte qq. 22 articulo 1 ad 3; sed Divina volitio est impraestabilis: ergo divina providentia carere nequit particulari fine intento. Ipsi: imprudenter enim ageret agricola, si semina spargeret, et intentione colligendi fructus, nisi forte impediretur intentionis effectus aliarum causarum violentia; sed neque Deus imprudenter agere potest, neque Divinae intentionis effectus potest ulla causa violentia impediri: ergo cum semina mediorum mittit, ex intentione finis particularis, nequit non illum obtinere.

291 Conceditur petendo ab objicientibus de quanam finis intentione loquantur; si de intentione facienda est vera, et minor falsa; si de efficaci major est falsa, neque ... Angelicus efficacem intentionem finis postulat ad ipsam perfectam providentiam: alioqui enim, cum efficaci voluntas Dei resisti non possit, Divina providentia nullo particulari fine carere posset. Divinae ... cuius loco citato numero 288: Providentia itaque Divina et alias finis efficaciter intendat, non tamen omnes quos intendit, intendit efficaciter. Sic providentia Sufficiens, quos urgente praecepto, bona habeant media conducentia, ad observationem praecepti, praecepti observationem intendit: sicque media, ut utilia, et sufficientia ad eum finem habent, quos ut utilia habere non possit nisi ab intendente fine, quin neque sine Deus praecepti observari amat, ac proinde Divina Dei voluntas facit transgressionem. At illa observationis intentio non est ef-

caxing ay predicta prouidia Iponitr obiectio ai causa Solutr
rebet prouidia Sufficiq reprobus Sieng adobtinendq gloriaq.
Vndeq Infra data mai duq mir, Et Iceditr de Volitione
efaci; natr autq dr me faci.

292 Ad Ifraqq data Chq mai; 2a mireu pari duq, Iceditr qd esse Ih intenrroy
efacis, natr Vo decesse intenrori me facis. Aduerty, Cxplq
nobis potiu faue, n Supponat, grana Seminis ee libera adred-
dendy fructy, Et n reddendy. Idqd Matheils pqprie do-
cet Vailla parabola, de aquesta raciente Semq, cuius partq
in Viq, ptq inpetrosa, ptq in spinota lanug s fructu, pqeude
vatille, Et solq ptq intenq bonq inq quali fecunditate. bet
iq Ds Aquesta intenrioq efacq totius culturq, pd sufficiq ad
fructy; n tn bet efacq intenrioq, Vbiq fructus colligendi.

293. Imonity Gr,
qd lr Cx Voltate saluandi oes hoes, inferatr oibus aplicao
auxiliy Sufficientis, nis aplicaoq impediatr ca a 2a pte naqiug
operans; Cxilla tn Voltate, n infertr aplao auxiliy efacis
neqq auxiliy pxoe Sufficientis, neqq auxiliy marer, aut mate
2a Sufficientis, xo duo illa pqnotata no 243, et 244. Vnde Su
posita Voltr illa Saluandi oes, naqq a Deo put oiab ge auxilia
quq Cxilla n inferuntr, Et noua graegdo dantr. Neqq oibus
equali gradu dantr; sd inscrutabili Dei iudicio, quq dantr
aliquibus nantr alyis. Et hinc bene aferrtr Sanctis Augo,
Prospero, Et Thq intidy dicentibus, qiq qbusdq dari, alyis vero
Dei iudicio nari; loquntr Criq q de auxilio efaci, vamde
sufficienti proe, iq de Sufficienti minus remoto, Nq quq tradue
runt Dey qty e Cxse, et Volte ari, nai ulli Dectrino au-
xiliy, Ctiq remotuse sufficiens ad Salutq. Parte 3a de gra
auxiliante efaci Disputano Prima cc hodie nunc-

Stivaemmag: Stany di Malta

Pars Sexta de Gratia auxiliante efficaci.

Disputatio Prima

Circa hodiernum controversiæ statum

Caput Primum

Non nulla prænotantur.

Prænotandum 1º efficacis auxilii componi cum libertate indifferentiæ, quæ requiritur ad meritum et demeritum in statu naturæ lapsæ, ut statuitur ex de fide supra adductis nº 27, et 213, atque ex Aug. citato nº 12. Prænotandum 2º auxilium efficax de quo disserere aggredimur esse illud infallibiliter illativum operationis, inde infallibilitas auxilii cum operatione connectionis, ratione cuius Deus movet, et infallibiliter facit, ut operari velimus, et operemur.

Ex his duobus resul

tar nedum ille solutu difficultas, quam proponit August. in ambobus citatis in prima facie textibus nostrae praelectioni: Quomodo scilicet Deus attrahit, et infallibiliter venire facit, quod in libero relinquit arbitrio. De eodem idem August. epistola 107 ait, Vocatio illa alta, et secreta sic agit sese, ut accommodet assensum. Eandem difficultatem exagerat locus citatus n. 1 ante penultimum, numquam tamen exponens tradit explicationem. Et inter alios notavit Doctissimus Lemnosius libro 4 propugnaculi humanae libertatis, cap. 24, et Vega lib. 12 in Tridentinum cap. 22, fortasse quia non agebat cum admittentibus sub libero arbitrio, et gratia, sed cum praenegantibus alterutrum.

Pronotandum 3° auxilium efficax dari non solum manuali operationi, et quatenus illam actualiter ponit; sed etiam manuali, et ante operationem absolute posita, quatenus nimirum, antequam absolute exsistat operatio, sit illa infallibiliter ponenda facit, et infert auxilium potentiae sic, et nunc a Deo tributum. De hoc quidem auxilio intelligendus est Aug. dicens lib. de gratia et libero arbitrio cap. 20, et lib. 5° contra Julianum cap. 4, et lib. de praedestinatione Sanctorum cap. 6, 8° et 13 alibique talem Deo tribuens voluntatum dominium adscribit, ut eas, quo voluerit, et quando voluerit, faciat inclinari.

29) Pronotandum 4° efficacia ipsius auxilii ea adeo esse aliter infallibilem, ut in suo implicet, cum ipsa drangi, carere operatione: quae admissa implicat efficaciam esse ineffica, et infallibilitatem fallibilem, sub eadem tamen suppositione, carere scilicet operatione dimenta ei efficacia, reddere illam inefficacem, aut sine effectu, et dimenta ei infallibilitate illam fallere, quod sat est reddere fallibilem. Omnes in hoc Theologi conveniunt, licet maxime dividantur in explicando ejus. Unde oritur ista inseparabilitas efficaciae, nec auxilium efficacis ut talis cum operatione, nisi careat.

298 Hinc deducitur postrema qq[o] decidenda quaestio q[uod] indicauimus. Ea est, utrum auxilium efficax ut praeueniens, et ante operationem, non solum sit efficax, sed sit etiam ipsa efficacia, ita ut infallibilitas illationis, et essentiae operationis connectio, sit intrinseca penitus entitati auxilii. Vel potius, non sit ipsa efficacia, sed pars efficaciae auxilii quod denominatur efficax, et intra efficacis quod aliquid sibi extrinsecum ... ita ut infallibilitas illationis, et essentiae operationis connectio non sit entitati auxilii penitus intrinseca. Summa itaque totius ... est haec q[uod] Voluntas creata pro libertate sua dominio disponere simpliciter potest operationis carere cum hac eadem entitate auxilii, a Deo sibi ... infusi, quo Deus illum hic et nunc facit operari. Hanc adversarii ... cum illationibus suis ... eamque cum legitimis illationibus ... decidendam ... Quae quidem ... de adiutorio gratiae Dei ... arbitrio, ... relinquere, ut lib. de gratia ... Pelagium et Celestium cap. 47 ait Aug[us]t[inus]. Sic nos ... deludimus ... Mag[iste]r Aluarez, qui ipse ... lib. 4[o] resp., cap. 6 infine.

299 Et ratio est: ... praedictum autem asserit, utrum ... terminandum, si nos ... cum ipsis, liberaeque determinationes, cooperationes, et influxus actuales ... sub ea etiam ratione formali, qua effectus procedit, et emanat a libero arbitrio, ... in genere causae vere efficientis, et ... et operationis ... efficaciae egregie fallitur: 1[o] Cum etiam hoc toto admisso, permittat integra ... Voluntas, pro libertate sua simpliciter disponere posse cum hac eadem entitate auxilii a Deo sibi ... infusi, causam ... determinationis, aut cooperationis quae in genere causae vere efficientis esse ... et operationis ...

ritus Sancti. Quamvis enim virtus dei in sua voluntate sit caa physica dicensus, non ideo dicenda est talis virtus impossibilis ejus causa dicens, ut in ipsa voluntate et ente, quae virtute sibi identificatur, est physica inmata caa sui liberi dicensus, quin propterea sit impossibilis ejusdem dicens causa; imo quatenus est physica inmata caa liberi dicensus, est causa illi possibilis ejusdem causa.

300 2°, ... negari catolice non potest,
... Societatis ... ad negari catolice non potest, voluntatem nostram esse physice insufficientem ad producendos liberam de ... cooperantes, et influxus actuales supernales. Unde quando supernaliter producit effectum, et emanat a libero arbitrio, est, esse debet, et fuit dei, et operatio Spiritus Sancti, in genere causae efficientis. Quin etiam multi ... nostri dicensus, et illuminationes, et affectus gratiae esse in genere causae physice efficientis; alii vero probabilissime negantibus, ut plurimi etiam extra Societatem negant, de quo satis ... diximus ... 125

301 ... notandum est
duos versari causa auxilii indeliberatum, illud videlicet, quod ad eos fit in nobis sine nobis ut a n° 181 explicatum est, in 1° causa auxilii deliberatum: aliud conditio liberati et de facto posse esse auxilium actuale gratiae excitantis ad actus salutares liberos, et non 1° excitantis, et ... consequentis dicensus, unde ... n° 141 deduximus non esse auxilium virtute, et sicut esse causa libertatis, et meriti impedimentum. Cap. 2 duo oppositis propenuntur.

Caput Secundum

duæ oppositæ sententiæ proponuntur.

302 In quæstione igitur n° 298 exposita doctissima Patrum Dominicanorum Scola recentior a Bannesio orta, negat illæ propositioni, asserit quæ auxilium efficacem consistere in gratia physice prædeterminante. Gratiæ Instanter huic gratiæ attribuunt prædicata, in reliquis dissentiunt. 1° huiusmodi gratiam esse qualitatem (vitalem, aut non vitalem) ita necessariam, ut cum illius carentiâ componere non possit voluntas operationem. 2° huiusmodi qualitatem esse inevitabilem: quia neque in potestate voluntatis est illam nondum infusam acquirere, nec impedire ne infundatur, neque eam infusam repellere a se. 3° huiusmodi qualitatem habere sibi ipsi et intrinsecam infallibilitatem illationis, et essentialem cum operatione connectionem, ita ut cum illa componere non possit voluntas operationis carentiam. Physicam præmotionem, sive prædeterminationem hisdem prædicatis instantem, sola supernaturalitate seclusa, extendunt ad omnem omnino causæ liberæ creatæ operationem, eo quod censeant Deum liberum movere se non posse sine præmovente, aut prædeterminante physice libero. Eamdemque solent extendere ad causas necessarias, quia creaturæ, inquiunt, ex conceptu suo repugnat habere determinationem ad aliquem effectum, nisi illam accipiat a Creatore actualiter imprimente ipsi prædictam præmotionem, sive prædeterminationem physicam, prædictæ præmotionis, sive prædeterminationis physicæ.

Articulus
desideratur.

303 Opinio hæc a novitate quam ipsius defensores obijciunt Sententiæ nostræ immunis non est: physica enim prædeterminatio non est antiquior autore suo, Magistro Dominico Bañez, qui Salmanticæ florebat, eamque ex ibi literariis proposuit in tomo priori Commentariorum [illegible] ad 1. p.tæ Ang.ci D.ris typis dato anno 1584. Hanc opinionis novitatem in pluribus alijs ostendit erudite P.ter Ad.us Jose. Exterciensis disp. 1a Sectioe 12, libri, quem inscripsit, defensio S.ti Thæ Aquinatis D.ris Ang.ci adversus R.R. quosdam Theologos qui prædeterminationem physicæ ad actus liberos, illi falso affingunt. Quin etiam Josephus de Vita Dominicanus, Siculus tomo 1o de peccato et p.te de prio peccato edito Panormi anno 1665, post p.ra facultate et approbatione vindicandum, physicæ prædeterminationis novitatem fatetur in 1a p.te disp.e 2a §o 7o, et tota re in qua disputatione refellit acerrime illius defensores ostendens eius in prædeterminatione ediametraliter oppositæ doctrinæ D.ris Ang.ci. Antiquiores Thomistas plurimos, tum nominatos, tum nescientes, repugnantes eius prædeterminationi affert Montoia tomo de Scientia Dei disp.e 49 Sectioe 6.

304 Vniversis Scholis nostra, una semper fuit, et est, recedendo nanio ppsitus nº 298 propositus, esse penitus implaubiles quae physice praedeterminantes nisi descriptas, aliisque theologicas absurditatibus onerosas, quas suo postea videbimus, nullus tamen invenientes theologicos convincentes oppositis ingeniositatis gratia, auxilii efficacis non esse entitativas physice efficacis, id est physice efficacis, quatenus auxilio, id denominatur efficax, est physice extrinseca efficacia, et ipsius est entitative dependente ejus operationi causae; neque ipsi est penitus intrinseca infallibilitas illarum, et scholastici ejus operatione connexio. In hoc omnes scholae nostrae theologi conveniunt, quamvis non omnino conveniant, in assignanda altera parte distinctae efficaciae: quae quidem diversa doctrina est postea discutienda. Hanc sententiam mirum in modum illustrant Molina in concordia, Ex.¹ Aº lib. 3º de auxiliis, a cap. 35, et toto lib. 5º, et tomo integro de vera illigra auxilii efficacis, Montoya tomo de scientia Dei, a disp. 33, usque ad 60, et tomo de voluntate, a disp. usque ad 54, et tomo de providentia disp. 35, Lessius in Apologetico de gratia efficaci, Vazquez, Valentinus, Tannerus, et plures alii. Hanc eandem sententiam sequuntur exterorum plurimi, quorum copiosissimus syllabus, post Illustrissimum Leonardum parte 3ª theologica, sectione 10, exhibet Hipnaeus tomo de scientia media historice propugnata cuestionatione 16, et 43. cap. 34, aliisque notatu dignum

Caput Tertium
aliud notatu dignum.

305 Praenotandum deinde est, alienissimam esse praesentem utriusque scholae doctrinam, a doctrina Augustini cum Pelagio, et semipelagianis. Id quod praenotamus 2ª adversarios nº 4º citatos, qui scholae nostrae cum Pelagiana, et sua cum Augustiniana vellent identicari. Sed vero fallantur egregie

Vt an^o) fuse sat. ostendimus, numquam id est et numquam sic hi ce prædetrantes Augustinum asseruit, neque quæ illi Hæretici prædicti habuerunt. Id quod duplici argumento, præterea probo.

306 Primum est.

Pelagiana doctrina non fuit propositio æquivalens propositioni ab Ecclesia definitæ, neque Augustiniana fuit contradictoria eiusmodi propositionis æquivalentis; sed quod gratia efficax talis sit, ut ei voluntas possit operationem suam, est propositio æquivalens propositioni ab Ecclesia definitæ: ergo neque hæc propositio fuit Pelagiana doctrina neque Augustiniana doctrina fuit contradictoria huius propositionis. Atqui in hac propositione consistit doctrina nostra, quam prædetratores impugnant. Ut ostendimus. Ergo etc. Maior est evidens: duarum enim æquivalentium propositionum, una vera et altera falsa esse, tantum repugnat, quantum repugnat idem verum esse et non esse. Unde impossibile est Hæreticam doctrinam fuisse propositionem æquivalentem propositioni ab Ecclesia definitæ, et certum est, Augustini doctrinam non fuisse contradictoriam eiusmodi propositionis. Probatur minor: nam hæ duæ propositiones: voluntas potest dissentire, et resistere, gratiæ cui consentit: voluntas potest opponere contrarium operationem gratiæ cui consentit: æquivalentes sunt, ut infra probabimus efficaciter, nec adversarius potest ostendere non esse æquivalentes, sed utraque loquitur de gratia, cui voluntas consentit, quæ quidem est gratia efficax: præterea secunda propositio est vera, et definita est in Tridentino sessione 6ta Canone 4, et ab Innocentio X, et Alexandro VII contra Jansenium, ut in ... vidimus: ergo etc.

Adde quod Lutherani et Calvinistæ Pelagianismum ausi sunt imponere Tridentini Concilii Patribus propter illum canonem, quo definierunt, divinæ vocationi et excitationi, cui consentire possit voluntas: de quo videri potest Pater Leonardus parte 2^a ... n° 99.

307 Secundum argumentum, quod mihi plane demonstrativum est, in hunc modum propono.

Implicat quod Pelagiana sit, et Augustino opposita sententia decedens quidquid Pelagiani negabant Augustino; sed sententia nostra negans gratiam physice praedeterminantem, concedit aliquid quod Pelagiani negabant Augustino. 2º Implicat in terminis, quod sententia nostra negans gratiam physice praedeterminantem Pelagiana sit, et Augustino opposita: ergo neque sententia negans gratiam physice praedeterminantem est Pelagiana, neque Augustiniana sententia est praedictam gratiam physice praedeterminantem concedens. Consequentiae non minus evidentes sunt quam maior propositio. Minor ostenditur producendo fideliter integrum illud S. Augustini testimonium ex libro de gratia Christi capite 45, cuius extremam particulam delibavimus numero 299. Sic ergo inquit: "Ergo consentiunt nobis, non solam possibilitatem in homine, etiam si nec velit, nec agat bene, sed etiam ipsam quoque voluntatem et actionem, id est, ut bene velimus, et bene agamus, quae non sunt in homine, nisi quando bene vult, et bene agit: "Ut dixi si consentiunt, etiam ipsam voluntatem et actionem divinitus adiuvari, et sic adiuvari, ut sine illo adiutorio nihil bene velimus, et agamus, eamque esse gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, in qua nos sua, non nostra iustitia iustos facit, ut sit vera nostra iustitia, quae nobis ab illo est, nihil de adiutorio gratiae Dei quantum arbitror, inter nos controversiae relinquetur.

[illegible]
asistí.

308 Quamquam a Pelagio petebat Augustinus, & Pelagius ab illo petebat; sed nihil aliud est, quam quod ipsi stamque Catholicae veritati nostrae proponimus, et fugimus, dei, ut ipsi in hac mea parte. Praeterea in toto hoc testimonio quo plurimum nihil petebatur ibi, et omnino nihil pelagius nabat, nullo pacto sine verbis invenimus gratiam physice praedeterminantem, aut de divina gratia datorum operari... praedeterminantis, credit quod de Pelagio ... tantum solo.

309 Dices: In hoc testimonio petebat Augustinus gratiam quae non solum reddat hominem potentem aut sufficientem ad salutarem ... quae reddat volentem et operantem: quod Pelagio erat ... non solum de gratia sufficienti, sed etiam de efficaci: ergo de gratia physice praedeterminante. Nego antecedens ... quos enim ... praeparaverunt adversarii, gratiam efficacem ad actus liberos, et gratiam physice praedeterminantem, ... ut ... de ... Imo censemus ... esse inter se ... repugnantes: sed summe repugnantes inter se ... gratia efficax ad actus liberos, et gratia destruens libertatem, quos infert, ... gratiam physice praedeterminantem, nihil enim magis est ... efficax ad operationem liberam, quam ... destruens libertatem in operando.

310 Probabit ... Augustinus gratiam esse necessariam ad ... sive ad posse, quae est gratia sufficiens. Probabit etiam gratiam esse necessariam ad ... in ... actualitate ... sive ad velle, et operari, quae est gratia efficiens aut sufficiens efficax.

Numquam (?) indocuit, hanc (?) recte, ut sponere cum illa vol. gratiam sanit operari, Cautio. Imo ā simili disputatio 2ª ... de spu et litera cap. 34 usque ad finem, in ultima sua senectute S. D. Aug. ... de praedestinatione SS. cap. 5º tale quid docuit, ... cum quia disponere vol. ... operari ... : hoc ... apertius significat, cum dicat, consentire, ... consentire ... propriae voluntatis ... consentire ... credere ... credere, ... (?) ... voluntatibus: et alia quae dedimus nº 12, 228, et 24 ...

Disputatio 2ª ... efficacium auxilii ... physice praedeterminante. Cap. 13, ... physice praedeterminans excludit libertatem ... quam inferre supponit, ... adeo implicat intrinsece

Disputatio 2ª

Efficaciam auxilii ... physice praedeterminantis.

Caput Primum

Gratia physice praedeterminans excludit libertatem quam inferre supponit, atque ideo implicat intrinsece.

34 ... titulo capitis praefixa, quae ... est efficacia gratiae physice praedeterminantis impugnatio. Et 1º Gratia physice praedeterminans facit quod voluntas operetur ut libera, ideoque excludit libertatem quam inferre supponit ... Maior ... gratia physice praedeterminans facit quod voluntas operetur, ut intelligens ope-

ratiog prgcaria operaons; Sdqd Volta operetr n° Vt eligens operaog prgcaria operaons, est fialsissime, qdoperetr n° Vt libera: q° Gra phice prgdetrans facit qd Voltas operetr n° Vt libera. Huius silogismi minor patet: potentia Eni neraria operatur n° Vt eligens operaog prgcaria operationū, atq adeo qdo Voltas operatur n° Vt eligens operaog prgcaria operaons, operatr mo n° distinctivo sui apoa naria, id est operatr admodu poģ naug, Ergo adm̄ y n̄ est libera. Eiusd silogismi mar pbr: nq antequā Voltas operaog eligat prgcaria operaons, Gratia phice prgdetrans Voltati dat operatiog detrate, et detrate hac, aut excludit operaons cariq, Vt excluit prgdicatis n° 302 suppositi dictaq, ideo ipsa Voltas n° relinquet actioņ electiug operaons prgcaria operatios: q° Ita. Mir pt: quomo Enim Vnu prg altero Voltas eliget, n ante electiog sui ipsi datr Vnius tantis extrorsi, id est datr detrate operao, et detrate negatur aut excluditr operaons caria: quomo Voltati phice prgdetrate ad ignq potest sincere dici: apposui tibi, aquā, et ignq, ad qd Voluerris porrige manuq tuā: n independentr ab ea Eius electioe, per Cuiusq Inectiog phice prgdetraons, cirigne solo, alligatr manus ad ignq, secusa aqua.

312 Ex hoc arguitur Ex Anq Colle assignante hoc ipsius discrimeg inter cau liberq, et naruq. Nq in Ris dictoe IS. qq Vniea, arbo to Ipora docet, in solis metipsis hentibus dari potestatē ~~contra~~ electivq, Vt sibi detrent sinq, et aliq: excludit: ppt hoc in solis metipsis hentibus liberu arbitriq inveniatur, n° autq in illis quorq aoes n° detrantr abipsis agentibus, id aquibusqalys causis prioribus. Nec dicas: in solis ipsis phice prgdetrate detrare aog suq, atq adeo n° excludi ab illa potestatq electivq: nq Anq Isti loquitur de agentibus quorq aoes n° detrantr abipsis. Non inquq, hoc dicas: sicut hus Eni reo Ctr: nq detraria ab ipsis excludit prgdetraog ab alio, Vt pt ex reo eadē

Ut, ubi Ang. D. rer, in Deo n. salvari liberum arbitrium, quatenus post inquisitionem consilii exigat, quod hoc pertinet ad magis reprehensionem; salvari autem, quantum ad hoc quod determinatio sui actus non est ab alio, sed a se ipso. Et in hoc Deceptus ponit liberum arbitrium cum Deo, et cum. Praeterea dicto 3o, qq. 1a, art. 1o, corp. ore, ita libertate exercitii explicat: ipsa potentia Voluntatis quae in se est indifferens est ad plura, sed quod determinate exeat in hunc actum, vel in illum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa Voluntate. Ecce ad libertatem, et electionis potestatem pertinere docet, quod Voluntatis actus non est ab alio determinante; atqui quantumvis adversarii dicant, Voluntatem a Deo physice praedeterminatam determinare se, Cum minime tamen actus Voluntatis est ab alio determinante: ergo nihilominus contradicunt Angelico Doctori

313 Neque enim necesse

erunt, et quae resistant, eludere praefatam auctoritatem, Vin dicant, ut libro de praedestinatione, dicto 6o, art. 3o, dicitur, ponet, a pud Angelicum D. non legi: non est ab alio determinante, sed, non est ab alio determinante: mirum enim quod per negligentiam, aut dilige ntiam malam quo editione legatur, a regula tamen adhuc mirum in praesentiam ad libertatem, et electionis potestatem pertinere docet Angelicus D. quod Voluntatis actus non sit ab alio determinate; atqui, quantumvis ad versarii dicant, Voluntatem a Deo physice praedeterminatam determinare se, Cum minime tamen actus Voluntatis est ab alio determinate: ergo nihilominus contradicunt Angelico Doctori. Nec enim, quod actus Voluntatis a Deo physice praedeterminatus, est adeo determinate, sicut quod dicat Deus illum determinat, non indifferenti, sed infallibiliter determinate. Multa adhuc praedicta res impugnabitur in sequentibus

314 Progreditur Angelicus D. et venit ad eam rationem, de qua addit Status: sed in naturalibus actus progreditur ab agente, sed tum determinatio ad hunc actum, non

est ab agente, sed adeo, qui agenti talem naturam dedit, per quam ad hunc ad determinatum est, atqui Deus voluntati dans physicam praedeterminationem, talem illi dat naturam, per quam ad ad determinata est. Caeterum enim aut nihil interest, quod natura data, per quam inducitur determinatio, dicta sit, an indicta, ut voluntas reddatur determinata ad unum, atque adeo hunc determinate ad operetur: nam ut libera non est eligens, sed ut causa necessaria sive naturalis: quod est absurdum.

Atqui nihil desideratur.

315 Arguitur 2o: Gratia physice praedeterminans ita facit voluntatem operari duecumque, ut illam reddat simpliciter impeditam ad caeterum duecumque; sed eo ipso excludit libertatem hanc in duecione, quam in ferre supponitur: quod est absurdum. Maior probatur: gratia enim physice praedeterminans ita facit voluntatem operari duecionem, ut ipsa gratia sit voluntati inevitabile ~~impedimentum~~ impedimentum ~~[illegible]~~ contrariae duecionis; atqui voluntas habens inevitabile impedimentum contrariae duecionis per ipsum impedimentum redditur simpliciter impedita ad contrariam duecionem: quod est absurdum. Maior nostra ex num. 302, ut vidimus, quia physice praedeterminatio ab nostra vi dirimentur ab voluntate, et indeponibile eius operationi causa: id enim erit cuivis contrariae impedimentum, si impedimentum non est causaliter indeponibile ipsi illa, et inevitabile per se. Reddant adversarii saltem aliquod impedimentum de fine. Minor etiam patet: impedimentum enim inevitabile est simpliciter impedimentum, voluntas autem habens in se tale impedimentum per ipsum redditur simpliciter impedita.

316 Dist. 1 neg. crao: ideo im-
pedimentum inevitabile non reddit potentiam simpliciter impeditam,
quae inevitabile est; idoppsita distinctio datur in impedimento
inevitabili: quod hoc impedimento reddit potentiam simpliciter impedi-
tam, quae inevitabile est. Tota haec discursus videbitur Convinci
in ignoranti hoc, qui nutu suo claudit oculos, et hoc, cui in-
evitabiliter oculi concluduntur ab alio. Uterque non videbit, sim-
pliciter impeditus ad videndum. Nonne inevitabilitas impe-
dimenti reddit eum simpliciter impeditum, sicut evitabilitas non
reddit eum. Dist. 2º inevitabilis amor infusus voluntati, cui unus est
amor Beatificus, potentiam reddit simpliciter impeditam ad carendum amo-
re, quia neque voluntas expedita est, ut a se depellat inevitabilem
amorem, neque expedita est, ut cum amore componat amoris carentiam;
at qui neutro eorum modo expedita est voluntas, cum gratia physice prae-
determinans ad alternum infunditur, quod gratia physice praedeterminans ad al-
ternum reddit voluntatem simpliciter impeditam ad alternum carendum.
317 Dist. 3º si gratia
physice praedeterminans ad alternum non redderet voluntatem simpliciter
impeditam ad alternum carendum relinqueret illam simpliciter ex-
peditam ad eiusmodi carentiam, sed non relinquit illam ita expeditam
quia illam reddit simpliciter impeditam ad alternum carendum. Nam
expedita aliunde supponitur voluntas in physica praedetermina-
tione impediatur. Probatur minor: si enim gratia physice praedeterminans ad
alternum relinqueret voluntatem simpliciter expeditam ad alter-
num carendum, relinqueret illam simpliciter expeditam ad ponendum im-
pedimentum essentialiter exclusivum eiusdem gratiae physice praede-
terminantis; ideo ipso talis voluntas esset prorsus expedita ad ex-
cludendum a se gratiam physice praedeterminantem eius. Insurgi: quod corpo-
ris talis voluntas esset prorsus expedita ad ponendum chimeram, ni-
mirum ad repellendam a se gratiam physice praedeterminantem quam re-

ps. l'ete n. posse dicta Exc.llm pr.gcato 2° notato n° 30 : q. p.
graphice p.rgdeterans ad dueri.ios n. relinquit Volt.s sim-
plit.e impeditg ad duerso.s Caung. Mar. s. tat, duerso.s
Cm.s Carua est impedimenty totalit. exclusivy duerso.s
et coent.r totalit. exclusivy q.rag. phice p.rgdeterantis Connexg
cy dueriso.e; sicut Carua q.rg in sic to n. soly excludit q.rg; sed
excludit coent.r Vnige cone.og cum forma. Ostenditur
min.r. Voltas Cm.s quare est expedita ad ponendy in se m
impedimenty totalit. exclusivy q.rag. phice p.rgdeterant.s
ad duerso.s expedita est ad excludendy cuetal.s q.rg. Ne
m.o enim n. videt cetro.s duerit. posse ponere in se exclusivy, et
p.rg excludere ea.se; sicut n. est licit ponere impedimenty excludns, et
318 excludere

p.r. 3°. q.rag. phice
p.rgdeterans facit p.t eng. ng., Vt Volt.i p.re Vo. sit simplit.r in sole
fallucare hanc p.p.s, p.uis duerit.s: i.d e.rgo Volt.i p.re est simpli-
citer n.aliy n. fallucare illg p.p.s, at q.z adeo duerit.: q.° q.rag. phice
p.rgdeterans facit p.t eng. ng., Vt Volt.i p.ry sit simplit.r n.aliy
duerit.: q.° facit ne Volt.i p.ri sit simplit.r d.ingens n. duerit.:
q.° facit ne Volt.i p.ri sit libery libertate indiffg n. duerit. p.a
c.a. Exprimitur legitime. f.eut. Relig.g q.g. ..., u.t e.ig. Mani-
festy, n.g. quia rat.oe e n.aliy duerit.y, n. e d.ingens n. duerit.; alio-
qui Cm.s cet d.ingens iungi Vnig contradictory, rursus n. est
libery libertate indiffg n. duerit., libertas Cm.s indiffy creata
includit totalit. d.ingig libere: Mar. s.tat. Exead.s p.rio de
impossibilitate Vnius contradictory, stante altera. p.rnedente.
319

Mar. V.° soc.
n. logo ostenditr, cui h.obens q.rg phice p.rgdeterant.s ad duerso-
rg, duerit.r; id p.rius h.et q.rg phice p.rgdeterant.s ad duerso.s q.°
p.uis duerit.r. Silogismus iste cludit in 1.a figura, Volta.s
p.re neg.g Vnig p.rimissg neg.g alterutra.z fallucare potest.

idem, uno prohibent ly: et 3y pregaty grag. phice predetran-
tis, ut exem. 3o. 2 lipt. Nequit ergo voltas bu falucare opp. 3 a gra-
tiag duersoni, quæ est dto p legitimg cog deducta: alioqui Cui;
voltas bu facere et posset, qd ex vero inferret falsum; qd
a ctradictorio coentis, n valeret ad ctradictoriy antis: et qd
extremitates identicat, in pregmissis cy tro, et eodg 3o bene dis-
tributo n identicarentu inter in dte: in qbus sall cy ss logist.
cy actu eversione multiplex inuoluitur chimera.

32 Pbr 4o. Supra
phice predetrans ly ad duersog eet causalita indefectibilis et na-
nea sicut deus, n eet bro dtingens duersio aut libera liber-
te indiffere bu; perindeq gra pretrans illy ad duersiog ac n eet causa-
lita indefectibilis, et nania sicut deus. ergo bri duersio nullus
p inde est, ac si ipsi n eet dtingens, aut libera libertate indiffe.
ergo bro phice predetrato ad duersionem, n e dtingens et libera d-
versiom cui eet libera et dtingens illi n eet illi p inde, ac si
n eet dtingens, et libera, id asserre potius dstituog, et denomi-
natog dtradictorie oppontg. Mai e euem: Cum causalita inde-
fectibilis, et nania, sicut deus dnecti n ptest cy duersioe dtingen-
ti, quæ admy ipse deus p dnecti n ptest cu duersioe bri, aut
alio ente dtingente: nisi ly d. dtingentu, cy quo entas dnectitur,
et e quo existente exsec ipsa nequit, ipsa e dtingtu defectibilis. Min
eng pt: tam impte cui bro e impedire aut tollere exog grag phi-
cue predetranti quag e ipsi impte, impedire, aut tollere exog dei
quibg cui interest ds haneze langg impslitaty, qd exog gra phice
predetrantis posset a dec impediri, et auferri na bro n ptest.

324 Pbr 5o deficiente
requisito causaliti nario, siue ad duernos, siue ad duersionis la-
rig, qd in volti potestate n est, voltas n e pro libera, siue ad
duersiog, siue ad duersioi carg: id volti benti grg phice prede-

trantis ad duernos, deficit eius mi requisitus ad carus duer
nos, et volo n. bene q. g. phice pred. trantis ad duernos, deficit
eius mi requisitus ad duernos. Quinque 1a volitas e. p. 2e libera ad
carus duernos, neque 2a est p. 2e libera ad duernos. Que nulla
volitas e. p. 2e libera ad duernos et carus duernos, q. d. frustra
se e. tolli memo libertas. Undi frg. licet ultima coa, nulla eius vol
tas e. p. 2e libera ad duernos et carus duernos, nn heat ora
et realiter requisita ad utrumque q. realiter heat pos, separandi n. bi
ille, q. d. deest, nulla aut. huiusmodi inventa volitas, adeo po
tens ut heat. Et hic est eius q. g. phice pred. trantis, et illius
carus, quarum una e. requisita realiter narus ad duernos, et alter
fera ad duernos carus. 1a coa expremimus licet. Numnam neccesi
nq. volo bene q. g. phice pred. trantis deficit eiusdem quas cana, que
est requisita realiter narus ad carus duernos, et volo n. bene
q. g. phice pred. trantis, deficit ipsa q. a. phice pred. trantis, que
est requisita realiter narus ad duernos, nq. d. q. impossibile est po
nere duernos. Ergo q. a. phice pred. trantis, quae impossibile est ponere
carus duernos. Ergo cana quas phice pred. trantis. Quarum, neque q. a.
phice pred. trantis, neque illius cana e. in potestate volu. Mar de
min. sed si n. videtur eiusmodi, necesse est vindicas, hoc in obicuo
loco detentis, ubi nulla permittas [illegible] separare potest, here nihilo
minus, p. q. videndi libertas, at pro adeo peccare n. legendo horas
canonicas. Similiter, carente mys narys, et impotente adquirere,
here nihilominus, p. q. libertas coendi quilibet fing.

322. Probo demum, q.
q. a. phice pred. trantis ad duernos e. necessitas ans, p. ut stat
dicta anecessitate coenti, id necessitas ans, p. ut stat adulta ane
cessitate coenti, excludit frustra libertas vis. Ergo q. a. phice pred.
trantis ad duernos, excludit frustra libertas vis. Majus hei ad
mittunt. Mar. prob. q. a. eius phice pred. trantis ad duernos, est

necessitas diversas, independens in sua causa, et divina incomutabili illatione, ab ordine libera determinatione voluntatis; sed necessitas operationis nostrae independens in sua causa, et divina incomutabili illatione, ab ordine libera determinatione voluntatis nostrae; est nobis necessitas consequens ut contradicta a necessitate consequentiae gratia physice praedeterminantis ad diversas est talis necessitas. Maxime quia neque voluntas nostra neque causa dat talis gratiae, neque vim inferendi, neque illius causa, aut vim inferendi potest impedire. Mixt. ditat, Ex D. Anselmo libro Cur Deus homo, cap. 18, et lib. de concordia liberi arbitrii cum praescientia, et praedestinatione cap. 10 ubi utramque necessitatem explanans docet, ante oppositi liberi, et consentire non opponi, quatenus ante est independens a necessitati; consens autem est dependens a libera voluntate, fundatur enim in ipso ut libero, quae est, cuius est necesse est. Simili eodem modo utramque necessitatem D. Aug. explanat lib. 5 de civitate Dei cap. 10, ubi inter alia dicit, illa necessitas formidanda esse, quae non est in nostra potestate, non tamen timendam, neque libertatis destructivam esse, quae in nostra potestate est. Cap. 19, praecludunt effugia quaedam.

Caput Secundum

Praecluduntur effugia quaedam

323 Ad dissoluendos libertatis indifferentiam cum infallibilitate Dei gratiae, et praecursus, quales ipsi adstruunt non esse adversarius, utique inveniunt quaedam. Audiendus Caietanus, qui in 1. p. q. 22, a. 4 dicit necessitatem ad hanc dubitationem nihil scriptum reperi in doctis. Ipse: quod nullibi eam inquisire hanc recolo; sed semper studuit, ad salvandos doctrinas. In aliis quaedam doctoribus nihil hactenus reperi ad quos rationes, nisi quod communiter dicunt de sensu composito, et diviso, de necessitate consequentis, et consequentiae, et haec sed haec omnia ut ex dictis patet nequaquam quietant. Haec ipse quidem inter Thomistas ... interpres, qui paulo ante deinde ... florebat. Ex

q̄ bñ distat 1º, n̄ ee c̄ mētē Ang. Doctoris c̄cordiā s̄ p̄rom̄ di ē cū libertate, possitq̄ moraphice p̄redetermini, n̄ bene ee istius c̄cordiā genus, Vt n.º 303 notauimus. Distat 3º solutiones sic refutandas nectit n̄ quietare, id q̄ adeo verū ē, Vt Sequentes soleant aduersarii mixtis p̄ dictis abina, ad alias p̄ neoticos ac quo – fugere solutiones.

324 Primū iº effugiū ē; libertatis Viū n̄ excludi, sed includi potius in p̄redeterminatione physica, q̄ ab hac altero dati, Vt Voltas creata, se libere determinet, at q̄ operetur Vt exigens operationē p̄ p̄ carcaa operationis. Sed c̄ap. Nam ... Doctor relatus n.º 314, docet, liberū arbitriū, q̄ ff ... Deo, ē ... d ... m ... saluari in hoc, q̄ determinatio sui ... n̄ sit sibi ab alio, sed a se ipso. Docet etiā, tunc ee liberū indiffrentiā Voltatis, q̄do, q̄d determinate exeat in hunc actū Cuiuslibet, n̄ est ab alio determinante (aut determinatē ... omissionē factā n.º 313) sed ab ipsa Voltate. Praeterea qq.º 3ª de malo arto 3º ad 5ū ait: Voluntas, cum sit a se Vbi libet, p̄ aliquis determinatur ad t Viū, scilicet p̄ Iuthy rationis; nec oportet hoc ee p̄ aliquod agens exterius. Et qq.º 1ª de pº a arto 7º ad 13ū inquit: dicendum q̄d licet causa 1ª maxime influat in effectu, tn̄ cuius influentia p̄ causā p̄ximā determinatur. Similia p̄ habet 1ª 2ª qq.º 9 arto 6º ad 3ū, et qq.º 10 arto 4º ad 3ū; atque p̄ p̄dicta omnia falsificantur, quamuis physica p̄redeterminatio det Vt Voltas creata se libere determinet, at q̄ operetur Vt exigens operationē p̄ p̄ carcaa operationis: q̄ adhuc hoc omisso, physica p̄redeterminatio falsificat Ang.ca Doctoris doctrinā. Stat. p̄t: quo cumq̄ fine, physica p̄redeterminatio detur, determinatio auis ē ab alio, p̄rimum a p̄redeterminante, et p̄redeterminatione. Docemus q̄d Voltas determinate exeat in hunc actū, ē ab alio determinante, at q̄ ab alio determinate: praeterea, influentia causae 1ª n̄ determinatur p̄ causā p̄ximā, nec 2ª, sed illā potius inflexibiliter p̄redeterminat.

325 Da ... 1.º ng intrui in

plar quod alligao volus ad unum, ut aligao volus ad liberam electionem unius prae altero: sicut implar intrinsecum quod unio alligans animam ad corpus A, ut alligao ut anima prohibito uniatur vel immateriatur, aut uniatur cum corpore A, vel cum corpore B; physica autem praedeterminatio non minus connectitur, et connectit voluntatem determinate cum operatione, quam unio animam cum corpore. Deus bene non ora arreu a ponte. an° 315 [illegible] separatione physicae praedeterminationis cum operatione, dato quod tunc retinent cum immutato [illegible] p[illegible] separatione physicae praedeterminationis cum electione operationis, prae ca[illegible] operationis, ut illa instanti patebit.

326 Resp. quod ... in minimum est, physica praedeterminatio non laedere libertatem, quod infert non solum ... solutio ... quia physica cum praedeterminatio [illegible] quoad instrumentum ... voluntatis efficaciter intendentis ... liberum, et illum libertatis ... decreti efficacitatem, efficacitas autem divini decreti ... liberum intendentis non solum infert ... illius libertatem, quod quoad ... voluntatis est infrustrabile. Id quod expresse docet Ang. s. 1a pte qq 19 art. 8 ... dicens: cum divina voluntas sit efficacissima, non solum sequitur, quod fiant ea, quae Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant, quo Deus ea fieri vult.

327 Ad 2am est: implar cum intrinsecum quod physica praedeterminatio sit instrumentum Dei voluntatis efficaciter intendentis ... liberum, et illum libertatis, quod est ... nullum. Ans. pbr: implar cum intrinsecum, quod per instrumentum ... exclusivum, et impeditivum effectus, efficaciter intendat divina voluntas; sed physica praedeterminatio est instrumentum ... exclusivum, atque impeditivum libertatis ... quod implar intrinsecum, quod libertatem ... intendat efficaciter divina voluntas per instrumentum physicae praedeterminationis, ... et ... talis cum voluntas ... irrationalis, et frustrabilis ratio. ... argumentis praecedentis cap. ponti pbr, quae ad ... insoluta ... stant. Ad 2am petendo

a b adversariis desumpsimus intrinseci Ex eorum, ex impeditivi, hoc est impedimenti alicuius tri: Vulgo certe asserent, inchoare aequivalentis, inuenies ce illud, ut deyset aequaliter in potentia cum taliter, est aequaliter movens tale ab agente

328 Ipse iterum ex

Angelico Doctore, quae verbis illis quae nobis ad adversariis obyci vidit, hoc eminenter subiungit: Vult autem, quaedam fieri Deus necessario, quaedam contingenter, et quibusdam ideo effectibus aptavit causas necessarias quae deficere non possunt, ex quibus effectus de necessitate proveniunt; quibusdam autem aptavit causas contingentes defectibiles, ex quibus effectus contingenter eveniunt. Modo sic; id per praedeterminationem physicam; non est intrinsece contingens, ac defectibile in operando, qualem requirit Angelicus Doctor, ut effectus contingenter eveniat, id potius tale instrumentum est, ut deficere non possit ab operando propter causalem connectionem eius cum praedeterminatione: ergo per Doctrinam Angelici sic est intrinsece Dei, ad causas contingentes aut liberas.

329 Ex effugium est, physicam praedeterminationem non laedere libertatem, quia non pertinet ad actum primum, sed ad actum secundum, ac ad actum intrinsecum, tamquam mera applicatio virtutis creatae. Id igitur ut non actum primum a secundo in causando, nullus Thomistarum distinxit, imo illum excludunt Angelicum Doctorem non adaequate divisit actum causae in primum, et secundum, ut liquet ex prima parte, quaestione 48 articulo 5°, et quaestione 77 de potentia articulo 4° [illegible] quos [illegible] Thomistae a Josepho Cisterciensi inimica Thomae defensione, dum per electionem rationis figmentum virtuales praedeterminatae physicae defensores docuerunt illam se tenere per modum potentiae, atque ad actum primum pertinere. Quare non sic autem [illegible] a voluntate physicae praedeterminationis ibant, ad actum secundum descenderunt, ut medio illo collocarent, postea vero cum viderent, praedeterminationis nomine significari aliquid non simultaneum, cum determinatione causae in actu secundo, sed praecedens, tantum retro gradientes praedeterminationis physicae

ipdq mau quodg vnti medio poruerunt. Adde qd requisita oia natiã ad operaõg, qug dicunti adequate ab operaõe, Cractõe, atq Cooperaõe, Cactiõe n requnti, ad auxil. pro Iplementy p̃tinent, atqui phica prædetrao dicunti adequate ab operatiõe Clactiõe, atq Cooperatiõe n requiti ergo ad aux. pro Iplementy p̃tinet. Da 2a. ng Ubi cu ga phica prædetrao ponati, Cxcludit libertatu vry, ut ostendunt Nra arguta, An° SW, que dqg oiã, n Cxroe aut l. C2., i.d Cxp sa fnali Cio, qug iccy desert quocuq ferati phica prætrao, desumpta sut.

330 Quarty Cfugiy Cit, phicg prædetraõg n̄ lędere libertatg, q n̄ dati ad poue, id ioly ad ipiy operari, requisity autem p̃tinent ad posse, id tanty ad operari, cu operaõe Dnecti, i libertati lesiõe, Vt videre Cinaõe, qua fit au liber. Sd Da 1a. ng Cugs phica prædetrao deti tanty ad operan dati cy Gratia, v t nemo nabit, sd q Cug ng libertg lędit, ergo Ctta. Mirg grant oia nra arguta, præcedenti cap. proposita, qug adhuc insoluta manent. Et Ipr petendo ab Adversariy, sedeat ne libere, aut nario homo, qui vinculis inevitabilibus necessitati adscedendy; Cvens ẽ sedere nario. Atqui vincula n̄ adhibenti, Vt posit sedere, id tanty Vt sedeat. ergo Ct phica prædetrao, n̄ adhibeati Vt Voltas posit operari, id ioly Vt operetu, Voltas tn nario operati. Disparitas intr phicg prædetraog, Ct aõg aus libert, Ceeni Ipreua ẽ actio ẽ vitabili Voltati; prædetrao autg inevitabilis.

331 Da 2a, phica Cni prædetrao Voltati datur, Vt absolute posit operaõg Iponere cy ipia phica prædetraõe, id Voltas n̄ absolute ad Veriaaõg operari potest, nisi quatenus ptest operaõg Iponere cy ipia phica prædetraõe. ergo phica prætrao Voltati dati, Vt absolute posit operari: ergo p̃tinet ad posse

absolute operari, quod est de iure libertatis. Utraque conditio. Insuper: si omnis voluntas posset operari, quatenus non componens operationem cum ipsa physica praedeterminatione operare posset; quatenus componens operationem cum contraria physica praedeterminatione, sequeretur possibilitas peccati pariter n.o 302. Maior est evidens, physica enim praedeterminatio voluntati datur, ut ipsa illa faciat, quod de illa facere non potest; sed est illa componere cum illa operatione non potest absolute voluntas: hoc enim est penitus impossibile. Et ita altera plura de hoc effugio dede imprimis lectione de Scientia Dei an.o 218, unde repeti possunt.

332 Quintum effugium est, quod physice praedeterminanti non tollere libertatem, quod illius cum operatione connexio non est necessitas consequentis; sed pura necessitas consequentiae: quemadmodum scientia de peccato Antichristi, et divina revelatio de peccato sui non tollit libertatem, quod illi potenti illas faciunt nasci, non tamen necessarie per ipsas illatum. Sed contra est: necessitas enim consequentiae, tunc est solum a necessitate consequenti separatur, quando antecedens inferens est simpliciter et totaliter voluntas, cuiusmodi est divina scientia, et revelatio de peccato; quando autem antecedens inferens non est simpliciter et totaliter voluntati, cuiusmodi est physica praedeterminatio, tunc necessitas consequentiae inseparabilis est a necessitate consequentis et subcontraria, nascitur et conveniens, ut ostendimus a nobis n.o 318, et 319.

333 Sextum effugium est, intactam deservare libertatem sub physica praedeterminatione, quod licet sit necessitas antecedens, est tamen aequivalenter necessitas consequentis, quod physica praedeterminatio desumitur ad esse Dei decretum in quo libertas nostra propter continetur, res cuius propter continentiam, non inde est voluntas nostra operari ex decreto Dei, atque operari ex propria sua determinatione, ideo quod probat Ponet argumento ipsis vocare effugium, de praedeterminatione, disp. 6, art. 6, §. 2.o Argumentum est: non minus conservatur libertas quando coniungitur cum effectu, quam quando cum sua actione, sed causa in qua libertas est decretum Dei praedeterminans et physica praedeterminatio committens: ergo non minus conservatur libertas libertas nostra cum tali decreto, quam sub causa actione libero. Confirmatur: quod physica praedeterminatio non est necessitas operationis

absoluta; si dicitur necessitas ex suppositione physicae praedeterminationis, et praedeterminantis decreti, id libertatem ex suppositione non laedit liberum, ut patet in necessitate amandi, quae secum affert amorem liberum, ex suppositione quod exaratur voluntate: quod etiam [illegible].

334 Ad 3am probationem, esto quaecumque necessitas libertatem laedens, quae imponatur ergo a Deo, est necessitas laedens a defectu Dei decreti, in quo creata libertas praecontinetur. Etenim cuius nulla necessitas libertatem laedit, ut ex textu liquet, ut patet in unione Beatifica, necnon in adamantinum vinculum, quibus ligare Deus potest homines, ne currant: quod nullatenus. Ad 2am: neque ipsius ergo praedeterminationis decreti immensitate libertatem laedit. Et ad 3am illius efformantur argumenta facta ad physicam praedeterminationem: siquidem cum nimirum decretum eadem habet praedicata in aequalitate et confrontatione, vel connectione cum operatione, quod physica praedeterminatio non solum praesens, id ergo per aequivalentiam ad tale decretum libertatem laedit. Ad 4am: si omnis voluntas nostra libera determinatio praecontinetur in decreto Dei volente praedeterminative nostras liberas, similiter volitio nostra praecontinetur in eodem decreto: quod si determinatio nostra praecontinentia lucet, ut respondent voluntatis nostrae opera ex eodem decreto, atque operationes ex determinatione nostra, similiter volitiones nostrae praecontinentia sufficit, ut respondent volitiones nostrae velle, volitionis Dei, atque velle praevolitiones in actu, quod anemines [illegible] excipietur.

335 Ad eiusque praecludendum fundamentum retorquendo maiorem: decretum enim Dei praedeterminans efficaciter, atque in aequalitate operationes voluntatis nostrae, et ad illas immutabiliter physice praedeterminans, licet decretum causa libertatis nostrae videtur, Deus non tamen est causa libertatis nostrae nimis impeditiva, et destructiva: sicut Dei decretum efficaciter demonstrans, et ad illud obtinendum immutabiliter validum, ex quo decretum causa vitae nostrae videtur Dei, non tamen est causa vitae nostrae nimis impeditiva et destructiva. Ad 2um fundamentum retorquendo maiorem: necessitas enim quae est ex suppositione physicae praedeterminationis, est necessitas absoluta, non minus quam est necessitas absoluta amoris, illa quae in suppositione Beaticae visionis consistit. Patet ergo: est necessitas absoluta est illa, quae laedit operationes

libertatem, et necessitas quae simul est cum, et cum impedibilis operatio libertatem laedit. Alioqui cum nulla necessitas libertatem laederet, cum nulla sit, nisi ex suppositione nuper... Necessitas autem, quae est coexistens libertati, et quae desinit cum ipso libertatis exercitio, et in aliquo pendente ex illo, cuiusmodi est necessitas amandi desinens in ipso libero amore, ut actuante voluntate, libertatem non laedit. Utriusque necessitatis disparitas, satis aperta est, quae Thomistarum est necessitas impedibilis, ante vero inimpedibilis, ita utriusque necessitatis explicat Ang. ... 20 ... sectio, lectio ...

336 Septimum effugium. Tenditur ex physica praedeterminatione, ut necessitate operationis coexistentis ... qua libertas, ... omnes minime laedit. Physica cum praedeterminatio ad amorem ... non est ratio ... in sensu composito cum amoris carentia, sed ... amoris ipsius: quia admissa illa ... ut habens amorem excludit amoris carentiam, non ratione ipsius sui, sed ratione amoris in sensu composito cum sua carentia. Sed ... 1°, nam licet in sensu composito ratio amoris, cum carentia amoris, intacta persistunt adhuc argumenta posita ... 311 ... relegenti patebit. ... 2° nam beatifica visio est in sensu composito ratio amoris ... illati, cum eiusdem amoris carentia: amor cum ex beatifica visione illatus non est minus in sensu composito cum carentia sua, quam cum sua carentia in sensu composito amor ex physica praedeterminatione illatus; atqui beatifica visio impedit nihilominus libertatem indifferentiae ... ergo et impedit physica praedeterminatio. ... 3°, physica cum praedeterminatio per se infert necessario amorem excludentem realiter carentiam sui; sed quae ratio est infert necessario amorem excludentem realiter carentiam sui, excludit eamdem carentiam: ergo per se formaliter illam excludit. Minor patet: inferendo cum terminum excludentem excludit. Paritas quae desumebatur ex voluntate prout habente amorem, nulla prorsus est.

~~ex voluntate prout habente amorem nulla prorsus est, nullo~~

Voltas cum potius habens amorem, habet libere lis prout, atque adeo libere excludit ure carum amorum, ut Voltas postius habens phicem pgdetrationem, n' habet libere lisprout, et proinde qd libertate carum amorem excludit ab illa.

337 Quintum effugium est libertatem n' lædi phica pgdetrae, quia hæc n'est necessitas, sed pura infallibilitas, quæ eius detrans et n' necessitans. Sed D. a V°. nulla cum est suavior amoris infallibilitas, quæ beatifica Visio, et in tanta infallibilitas suavitas, necessitas, et n' pure detrat. Quo n' minus necessitat et n' pure detrat, minus, aut nulla suavitas phicæ pgdetraonis. Dato°, nam cum suavi hac infallibilitate, potest, cum potest Voltas phice pgdetrata ponere carum operaonis, aut saltem potest, cum potest, cum infallibilitatem impedire. Si neutrum potest in solita qxor sui manent ora ma angusta pranita libertas Cuernos: neque in impedibile, in impedibilita et nario inferens operatorem, pro n' operatione, cedit et Cuernos prorsus volns indifferentiam. Si autem Voltas impedire potest suavem illam infallibilitatem, saltem cum illa ponere carum operaonis, ergo n' est phica pgdetrao, ut lagt ex n° 332. Re re solent, hanc infallibilitatem detrare Voltem pro mere libere poss, n' pro mere nam. Sed qui sic rent, cum rem adhibent pettinem prius, pro raone dius prando, reddunt ipsum Jesum n' pratem. Quod cum est detrare pro mere nam, mi necessitare. Et quod est detrare, pro mere libere poss, mi libertatem n' lædere.

338 Nonum effugium est, eorum, qui confugiunt ad indifferentiam iudicii conservatam sub cum Gra phice pgdetrante: nam corpore pd Volti phice pgdetratis ad Cuernos, proponatur dexiliis dumtaxat iudicio indifferente, sive pendente motiva incitantia, atque cum motiva retrahentia, Voltas n' necessitatur, sed permittit indifferens, ut ad Deum veniat, cum veniat. Sed D. a V°, nam iudicium istud indifferens, cum poni potest

cū aliquo libertr impedimento, vel cū nullo ptest Iponi. Si cū nullo: ergo Iponi n̄ ptest cū prędetrāoe phica, quę ia in ra ar guta, quę adhuc in sua vi pssistunt, est libertr impedimentū prant. Si cū aliquo Iponi ptest: ergo extaliud ab eo exente in numero pbr, libertas cū phica prędetrāoe Iponi. Coa pt. Ng ex illo iudicio exente n̄ prar. cara impedimenti, cū quo inde eiu illud Iponi ptest; libertas autē dstat ex cara impedimenti sui. Da 2o. Ora cū phice prędetrant, ergo sub illa indifra iudicū dett. Et ora phice prędetrant, sed ut talis est, libertas ledit, ut ia in ra arguta prant: ergo illa indifra iudicij n̄ est idonea solutio.

339 Decimus effugiū est aliquorū admittentiū prioritatē dfugentiū, quatenus videlt phica prędetrāo ad Iuernos, pręcedit in genere caē efficientis et subsequitr Iuernos in genere caē matlis, mutua autē prioritas in diuerso genere n̄ repugnat. Unde colligunt phicē prędetrāoē ad Iuernos, cū illius libertate Iponi, quia illa prę suponit in caē matlis genere, aut dispositiue. Colligunt insuper cam phicę prędetrāois ad Iuernos ee imputabilē bonitati phica prędetrāone, quia illa impedit per cam Iuernos. Sed Dasp ng la mutua prioritas est in eodē genere: aū cū Iuernos stamque intrica dispositi, atque adeo ut receptus pręcedit phicē prętrāoē, phica cū prętrāo ut intrica virtus, vel applao virtutis, atque adeo ut recepta pręcedit Iuernos ay: ergo ea mutua prioritas ergo 2a Iuros sest implat.

340 Da 2o. Iuernio cū, quę prę in genere dicitr ista phica prętrāo, vel est ablute libera, et cū talis voltati, vel n̄ est. Si n̄ est, nihil ultra Itendimus. Si est: ergo ablute libera, et cū talis e voltati ipsa phica prętrāo. Coa pt ex n° 317. Sed coa Iua, sub cū metaphica illa implicatione,

devorandy ipsi adversarys est absurdy illud maxy, cum appendicibus suis, qd D.rs ig nro obycient, nimiry, gratiae ptes efficaces, sive efficacis gras, subordinari Voltati creatae. Pbr: physica enim praemotio pote efficax ad operandum, est physica praemotio potentiae impedita: ergo impedita non est efficax, id pptrea impedita subordinatur libertati creatae, ergo, qd impediatur, vel non impediatur, est absolute libera Voltati creatae. Ergo gratia pot efficax, sive efficacia gratiae, subordinatur libertati creatae.

341 Vltimum effugium est, illud celebre de sensu diviso, et composito, quod quidam dicunt a Theologis nostris perperam intelligi, et explicari ad quaerendam amarae Gonet et de praedestinatione, disp. 6, art. 4°. Ipsum igitur audiamus proponentem veram, et germanam intelligentiam sui compositi, et divisi in praesenti materia. Sic fatur n° suo 62: Sensus hic ergo homo praemotus potest dissentire, eodem modo explicari debet, quo ista: homo unitus potest peccare, quae in sensu composito est falsa, et in sensu diviso est vera: Sed haec est vera et germana sui compositi et divisi illorum in praesenti materia, unus e duobus inferretur nasu, nimirum, quod homo unitus non habet Voltatem suam subordinatam extra suam gratiae sanctificanti; quod homo praemotus subordinatam suam Volun habet extra suam physicae praemotioni. ut 2a. Dg fides est, quae credere tenemur unitus posse pro libito, separare se, atque de facto infinitos pro pemodum se disjunxisse, ac separasse abjiciendo gratiam sanctificantem. Ergo, de alia physicae praemotionis est, quod si retractare vellet Gonet, nulla nobis cum illo superes de concordia libertatis, et efficaciae gratiae controversia.

342 Illa autem praeter ideo homo unitus potest peccare in sensu diviso, quia gratia sanctificans gratia habet, habet potestatem abjiciendi a se sanctificantem gratiam, per peccatum excluditur illum, ideoque modo explanare debet. 2a praedictis Autoris, qd

ho premotus ptest dissentire in sensu diviso: quia ideo homo premotus potest dissentire in sensu diviso, quia quando physice praemotus habet, habet potentiam abjiciendi a se illam per dissensum exclusivum illius: id quod Thalius e converso ... physicam praedeterminationem peccati, ut dictum est n° 302. Simili contra delicata et absurdum: homo praemotus ita potest dissentire in sensu diviso, ut quando praemotionem habet non habeat potentiam abjiciendi a se praemotionem per dissensum exclusivum illius; ideo de primo explicare debet praedictus Auctor, quod homo justus potest peccare in sensu diviso: quia homo justus ita potest peccare in sensu diviso, ut quando sanctificantem gratiam habet, non habeat potentiam abjiciendi a se sanctificantem gratiam per peccatum exclusivum illius.

343 Relicta igitur ut inepta praedicti Auctoris explicatione, indubitatum est utrumque scholae Theologiae et libertatem non laedi a necessitate in sensu composito, et laedi aliqua: est enim apud omnes necessitas quaedam in sensu composito, quae libertatem actus illati laedit, et est alia necessitas in sensu composito, quae non laedat actus illati libertatem. Difficultas solum stat in explicanda utriusque differentia distinctiva, et in exponendo cur una prae altera libertatem laedat. Exemplum primae necessitatis apud omnes est, voluntas ut subest beatificae visioni: non enim potest in sensu composito illius suspendere amorem: et hoc ipsum nonposse, talis est naturae, ut voluntati non relinquat expeditam, et proximam potentiam suspendendi amorem. Secundae necessitatis exemplum est, voluntas ut libere amans: cursus rerum in sensu nostro ..., ut transire intuitum visionem ... peccatum, et bonum opus ut a Deo praevisum aeterna, et infallibili visione: perseverantia finalis exempli quod hic homo sit praedestinatus, et alia plurima. Non enim potest voluntas non amare in sensu composito amoris: neque tu potest non currere in sensu composito me et visionis intuitivae: neque nos possumus peccatum aut bonum opus non ponere in sensu composito praevisionis divinae, nullusque homo potest peccatum finale committere in sensu composito suae praedestinationis. Ceterum

hoc non posse talis est nam, ut subito relinquat expeditam, et propriam potentiam suspendendi predictos actus. Unde ergo haec tanta diversitas? Cur in his posterioribus exemplis actus designati sit simpliciter liberi potentiae elicienti, et in priori exemplo actus ille designatus liber simpliciter non est? Praeterea ad quam classem spectat hoc physice predeterminatum ad diversos actus, ad priorem, an ad posteriorem?

344 Respondebimus in promptu est. Dicimus ergo duplex utrumque necessitatis distinguendae, quarum altera necessitas est actus, et illius in dispositus, et necessitas potentiae, quatenus nec destituit in proprio auxilio, nec ab illo dependet in exercitio. Ex his necessitas est pure coactiva, et illius in dispositus est simpliciter cum talis potentia, quatenus sine ipso auxilio destituit, et ab illo dependet in exercitio. Porro necessitas actus opponitur libertati, sicut necessitas pure coactiva non opponitur ut loquitur ex n.o 322. Addimus hoc physice predeterminatum ad diversos pertinere ad classem antiquae necessitatis, proinde quod in utroque in praesentia destitutio illius potentiae in sensu composito, et in sensu diviso, quae in clara necessitate pure coactiva ultima est.

345 Physice hic homo physice predeterminatus ad diversos est mentaliter impeditus, ne habeat diversorum causam, tam in sensu composito physice predeterminatus ad diversos, quam in sensu diviso; de ipso dicitur mentaliter impeditus, ne habeat diversorum causam, tam in uno, quam in altero sensu, non habet libertatem potentiae expeditam ad causam diversorum: ergo neque ad ipsam diversorum. Ergo pro talis hoc inutilis est destitutio potentiae in sensu composito, et diviso. Secundo quia haec 2.a causa solum cum esset huic similis talis distinctio, ad alteram eam libertatem. 1.a causa est sciens: implicat enim in terminis libertas ad ter... minum tantum contradictorium: nec de libertas ad illud est, sed talis libertas ad non illud. Minor enim est manifesta: libertas enim pure expedita, destituitur exercitio in impedimentis talis ex ipsa

pro expedita ad acquirendum carentiam omnis impedimenti; homo autem inevitabiliter impeditus neque habet carentiam omnis impedimenti, neque potentiam pro expedita ad acquirendum carentiam omnis impedimenti.

346 Assumptionem quoad primam partem, ipsi adversarii, et Lugo, qui in plato[ni]cum eo dicunt, deponi [con]versionis caritatis ex physica praedeterminatione ad conversionem: nullus autem est homo, qui non sit inevitabiliter impeditus ad ponendum in platonicum. Quoad 2am vero partem probatur: praedictus enim homo est inevitabiliter impeditus, ne habeat sic divinam physicam praedeterminationem, neque inevitabiliter dum nec habet physicam praedeterminationem, si de qua ratione est impeditus ne habeat sic divinam physicam praedeterminationem, est impeditus, ne habeat conversionis caritatem, vim divino physica praedeterminatione. Sed praedictus homo est inevitabiliter impeditus, ne habeat conversionem caritatis vim divino physica praedeterminatione. Ergo: non praeter [illegible] repugnant [illegible] Viro Beatitudo, ex caritate amoris Dei, adjuncta [illegible] de eius inevitabilitate Beatus non habet potentiam liberam, ad carentiam omnis amoris habendam, sive sensu composito, sive sensu diviso physicae praedeterminationis beatificae, sed physica praedeterminatio ad conversionem non minus repugnantiam habet cum conversione caritatis, neque est minus impedibilis physica praedeterminatio: ergo homo physice praedeterminatus ad conversionem non habet potentiam liberam ad conversionis carentiam habendam, sive sensu composito, sive in diviso praedeterminationis physicae ad conversionem.

347 Obiicientur tandem hoc caput contra [illegible] dictum deducibilitatem, nimirum, veritatem [illegible]: Quod ex inimpedibili sequitur [illegible] est inimpedibile, Sed [illegible]: [illegible] videlicet de inimpedibili simpliciter (ut notavimus etiam in praelectione de scientia Dei, n. 337), non autem de inimpedibili [illegible] suppositione [illegible] qualiter inimpedibiliter est [illegible] de futuris contingentibus, et in [illegible] de futuro peccato, quin propterea aliquod libertatis [illegible]

precogniti, aut revelati; q. talis scia, et revelatio, istablutae et simplex impedibles a Voltate creato. Ut in eadg. praelectione exposuimus, illamque pp. Vearuali, tum ppta argutijs n.° 142 et 143 positis, tum etiam ppta alia plura addita an.° 344, quae probant Scdi libertatg. stibante inimpedibili, inimpedibilitate Unij inferente Unij dexrate Coetij:

348 Eandg. insuper pp. S. docet S. Anselmus allegatus n.° 322, et Augustinus eiusq. allegatus, nec in libero 3.° de libero arbitrio cap. 18 ubi ita discurrit: quis enim peccat in eo, qd nullo mo cavere potest. Peccatr autem, cavere igitur potest. Et lib. 5.° de civitate Dei, cap. 10 ait: Manifestum est Voltatem nram, qbus recte, l perperam vivitur, n. esse sub necessitate quae n est in nra potestate; atque necessitas illa non est ante inimpedibili n est in nra potestate: q. sublati ante d. Dij Aug.m distitui n. posse Voltatem, q. bus recte, l perperam vivimus, quae in Voluntate libera tradit eadg. pp. S. Ang. Dr. in lib. 4. p. hic in memorias lectione 49, ubi de propria actuum recait: n. uti ante de brata ad Unij, qd impediri n. potest, coemi est, qd ex necessitate reducat in ay pog. pariug. Eandg. sunt etiam pp. S. doctrina innumerabilis theologorum, quia Dne propriag. concordiq. cij libertate suorum aug. coaplant p. causalitg. sua in Deo, dependenteq. ab eventualitate in Deo aus Creati liberi.

349 Hoc de propria deductione pp. S. notare debui, q.a n. nulli ex Adversarijs, timentes abea pp. S. eiusq. phiegg. pertractari n. verenmur asserere, illa a Sixto 4 fuisse damnata 3.a quaedg. D. S. Louanienses, in cuius damnationis faciorg. adducit Ioannes a S. Tha, to. 1.° in 1. p. quaest. 20 art. 6.°, testimonij qdg. nullius authoritatis, illius videlt., de quo decreti Innocentij 10 promulgati anno 1654, quo celebri Iansenij, et Iansenistarij oes proscribuntur, in extrema clausula

declarav, atq decernit, nullq omnino fidq adhibendq eiusdq asserti pp. Pauli 5. Nº 5q Patris Molinq de auxiliis. Dixerat, neq albaliquo posse allegari. Nec Amarus e autoritati a Nulls quo eiusdq Lovaniensium testimonij obiis fallitur Gonet, et depe diestinacione, disp. 6. art. 1, nº 158. tap. Illes ceeredit sive exceptione mariis; quum, quia illud praeferendum esse auctoritate Cardinalis Delugo, qui disp. 26 de incarnatione, sectione 6, autentico exemplari submisso ex Lovanio, ex literis Academiq Lovaniensis, Ipsam pp. Sillq non fuisse damnatq. Et qq. Sanis magis esse, si Romanq notare pp. si ab Apostolica sede damnatas. Imo, neq adq naliq esse pp. Sillq minus notato, satis Patet ex dictis Cap. 34, quia principiis detrians, refellitur ex eo, quod, neq illi dissentire, ex resistere, ne ipsillq abycere pont Voluntas.

Caput Tertium.

Gratia efficax per se detrians refellitur ex eo quod ne quelli dissentire et resistere neq illam abycere pont Voluntas.

350 Primum fundamentum huius impugnationis vanis et fundamentis est, Canon 4, sessionis 6 Concilij Tridentini, quo percellitur anathemate, qui dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, et excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atq vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam, se disponat, ac praeparet, neq posse dissentire, si velit, etc. Et cap. 5º eiusdq sessionis declarat, ac definit, ipsius iustificationis exordium in adultis, a Dei per Christum Iesum praeveniente gratia sumendum esse, hoc est ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur, ut, qui per peccata a Deo aversi erant, per eius excitantem atq adiuvantem gratiam, ad convertendum

dij se, adiuvg ipsius vestigia, eidq. gratiae libere assentiendo, et cooperando disponanti: ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus S. illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam abjicere potest. Et tta. Eumdem errorem, quem in Lutheranos, et Calvinistas sic damnat Tridentinum, damnabat paulo ante in Lutero Julius Cenomensis cuius verba dedimus n° 18, post quem statim declarat, auxilium auxilii detrahentis non esse tale cui resistere non possit, ut vidimus n° 220, idque constat ex damnatione 1 ppis Jansenii, quam n° 217 retulimus.

351 Ex hujusmodi infallibilibus regulis habemus, de fide credendum, voluntatem a Deo motam et excitatam posse suo libero arbitrio dissentire gratiae excitanti, atque vocanti, posse resistere, et posse abjicere illam. Ubi statim est supponendum, eleemosynam definitionem illam de gratia efficaci. Id quod dicimus ponimus de Mag. Mr. Bañes 1a parte, q. 23, art. 5, ad 3, et de Joanne a S. Thoma tomo 2° in 1a pte disp. 5a art. 6 n° 16 ad quos occupandum cor eorum. Et extendit non Tridentinum loquitur de gratia, cui cooperatur homo assentiendo: Cenomensis loquitur de auxilio, quo Deus nos trahit: Innocentius 10, et Alexander 7us in damnatione Jansenianae ppis loquuntur indefinite de gratia necessaria ad actus salutares, id est gratia efficaci et illa cui cooperatur homo assentiendo, et de illo auxilio, quo Deus nos trahit, et continetur sub gratia ad salutares actus necessaria dicta indefinite, nam de doctrinali ppe posita indefinite, aequivalet universali, ut notum summulistis est, atque adeo ppo illa omnes gratias complectitur: quod et tta. Ad de D. Aug. a Colibeto 1° art. 1o 3° ad 1um, ita arentes videlicet, de motione participari a natura rationali libertate, propter hoc quod virtus rationalis se habeat ad opposita, et ideo sic Deus movet hunc ad bonum, quod potest huic motioni resistere. Haec D. Aug. de motione, qua Deus facit ut

faciamus. Hoc praemisso,

352 Refellitur gratia physice praedeterminans ostendendo, aut illam non dari, aut infallibilem Dei fidei regulam falli. Arguitur sic: Voluntas creata pro suo libero arbitrio potest dissentire, et resistere gratiae efficaci, illamque abjicere; sed non potest pro libero arbitrio dissentire, et resistere gratiae physice praedeterminanti, eamque abjicere: ergo gratia efficax non est physice praedeterminans. Aliter arguitur: Voluntas creata non potest pro suo libero arbitrio dissentire, et resistere gratiae physice praedeterminanti, illamque abjicere; sed gratia efficax est physice praedeterminans: ergo Voluntas creata non potest pro suo libero arbitrio dissentire, et resistere gratiae efficaci, illamque abjicere. Solam minorem utriusque silogismi, quae in 2o maior est, videtur gratiae desiderare. Sed facile probatur: non enim imaginabilis est alius modus, quo possit Voluntas creata pro suo libero arbitrio dissentire, et resistere gratiae physice praedeterminanti, illamque abjicere, nisi vel illius exercitium impediendo, vel illius exercentis destruendo, vel opponendo cum illa exercente causae operationi; atqui nihil horum creata Voluntas potest, ut ex 2o, et 3o huius gratiae praedeterminatae n. 302 liquet: ergo.

353 Dicet Alvarez tom. de auxil. disp. 93 n. 2, sicut auxilium efficax Dei decreti, seu Entitatis praecisae, quatenus est quaedam talis motio, seu Entitas creata, immixta, et Voluntate recepta, posse liberum arbitrium resistere auxilio efficaci; sicut (?) Dei decreti, ergo talis virtutis, quam habet, ut adeo venit, et ut est instrumentum Voluntatis Dei, id est, Entitas efficacis hoc, cum concurrat ad resistere, sic, hanc ergo liberum arbitrium creatum non posse proprie loquendo resistere auxilio efficaci. Sed Dicitur: quod haec entitas praedeterminatio, quam (?) imponitis, gratia, visis Dei judicantium (?), dicitur, sed illa inducit detrimentum, et manifestum, et a nullo unquam notatas (?) Conciliis, ut quis Interius, tam stulte unquam decipiet ut dicerent auxilium

efficax et irresistibile, et libertatem laedere quatenus habet ista gratia,
quendam realem motum, sive entitatem creatam receptam, immediate, et
voluntate. Non enim ista gratia habet quendam boni motum, et non
efficax complacentia. Non de una gratia, sed de tota realitate au-
xilij, quo Deus nos efficaciter movet et facit, ut velimus, et
operemur, dicerebant Haeretici, esse irresistibilem, et contra liber-
tatem: atque adeo non alicui gratiae perfecte [illegible], sed toti re-
alitati efficaci auxilij attribuunt Deum [illegible], quae vol-
untatis arbitrium.

354 Dices 2.º negatur auxilium
physice praedeterminans, habet secum identificatam hanc gratiam, esse aliter in-
strumentum voluntatis Dei, volentis efficaciter bonum operandum; atqui
hanc gratiam est irresistibile: ergo consequens realitatem est irresistibile.
~~Atqui 2.m hanc gratiam~~ Sed haec realitas est gratia efficax, et irre-
sistibilis resistere non primum: ergo resistere non primum gratiae efficaci. Dices
3.º Beatifica visio habet unitam gratiam notatam; sed illi resistere pro-
pter eo quod voluntas Beati non potest, atque adeo sub visione Beatifica
non manet libera ad amorem: ergo eodem modo se habet voluntas sub
physica praedeterminatione.

355 Respondet idem autor
disp. 92, n.º 5.º etc. eo casu Rt. hanc resultat p. S. [illegible] dicendum
tunc gratiae efficaci et velle: esse de fide verum; veneramur de potentia di-
sentiendi in sensu diviso gratiae physice praedeterminanti, et in sensu compo-
sito dicentiendi in sensu composito cum eadem gratia. Ratio est: quia voluntas
retinet cum gratia simultatem potentiae ad dissensum liberum, non tamen habet potentiam si-
multatis, sive libertatem componendi illud dissensum, aut contrarium actum, cum
physica praedeterminatione ad illud. Sed haec solutio multis praecluditur.
1.º: nam consentiendo supponitur expeditam habere voluntatem ad dissensum, vel contrarium
actum, sed potius inevitabiliter impeditam, ut vidimus n.º 345, et 346.

356 Praecluditur 2.º nam dicens ad

gratiam physice praedeterminantem ad duo, est componere cum tali gratia duum, et carum duum, atqui voluntas componere cum gratia physice praedeterminante ad duum, non potest, duum et carum duum: quod voluntas non potest dissentire gratiae physice praedeterminanti ad duum. Ecce, apud nos, mira apud adversarios est Evenit. Ostenditur maior: sicut est non dissentire gratiae physice praedeterminanti ad duum, est componere cum tali gratia duum, ita dissentire tali gratiae est componere cum eadem duum, et carum duum: ratio enim est eadem est ratio in eadem re. Idque manifestatur in aliis similibus terminis oppositis: si enim cum lege conferas obedientiam, et inobedientiam, invenies quod sicut obedientia dicit in suo formali conceptu compositionem cum praecepto, cum lege, ita inobedientia dicit in suo formali conceptu compositionem cum oppositis, aut carum cum praecepto cum lege. Reddant modo, si possunt, disparitatem, ut in hoc non se habeant in ordine duum et duum eodem modo quo sese obedientia, et inobedientia. Praeterea dissentire nemo potest nisi praeceptis, aut consiliis, nisi nutriendo cum his praeceptis, aut consiliis, cum oppositis, et oppositis carum duum. Unde colligitur dissentire gratiae in suo ductu esse non minus impossibile, quam dissentire gratiae in suo ductu, esse tam impossibile, quam obedire legi, aut legem transgredi, quando nulla est lex, et tam impossibile quam resistere hosti, illum abjicere, et repellere, quando nullus est hostis. Quod si istant chimerica: quod quando dicitur per Tridentinum verificari de potentia dissentiendi gratiae in suo ductu agenti, dicitur verificari de potentia, porro dicitur duum chimericum, quod penitus absurdum est.

351 Ait Gonet disp. 6 de praedestinatione, art. 6, n.º 126, duum actualem afferre cum gratia, et concursu cum gratia movente, atque adeo cum oppositis in eodem instanti; hoc autem non esse, dicere divisum potest, aut possibilius, de quo loquitur Tridentinum. Quod autem cum tam impossibile non videt. Nonne una, et eadem est tota divisio potentiae, et divisio possibilis? Sic argutor: quod divisum gratiae moventis sit possibile a voluntate, est fal-

lumine, quod est possibile a voluntate, id quod est divinum actualis; id a voluntate non est possibile, quod habet divinum actuali: ergo a voluntate non est possibile divinum gratias moventis. Consequentia est evidens. Minor etiam, nam id quod est divinum actualis, est ipse divinus actualis, et divinus actualis ex praedictis autoribus affert ex natura rei connexionem, aut coniunctionem divinum cum gratia physice praedeterminante ad divinum; haec autem coniunctio chimerica non est possibilis a voluntate. Maior denique ex ipsis terminis patet: quia omne ens est formaliter tale, sive est formaliter tale, possibile esse divinum, et possibile esse tale, quod est divinum actualis. Quis autem adeo decipitur, ut dicat, se posse ponere in esse naturam ignis, quin ponat id, quod est ignis actualis. Aut posse loqui, quin ponat id quod est actualis locutio.

358 Praecluditur 3°, Conventum ens est, et a nullo heretico natum, posse hominem non dissentire in sensu diviso gratiae ad divinum necessariae; id Tridentinum non definit, ergo Conventum, et a nullo heretico natum. Quod non definit hominem non posse dissentire in sensu diviso gratiae ad divinum necessariae. Quod definit hominem posse non dissentire in sensu composito gratiae ad divinum necessariae, atque adeo in sensu composito gratiae physice praedeterminantis, si haec necessaria est ad divinum. Haec consequentia colligitur: nullum ens est medium inter compositum, et divisum. Prima consequentia est per se hologistica dicitur. Minor extra sacrosanctam Synodi in dubium vocari nequit. Maior autem ostenditur: quia posse hominem non dissentire in sensu diviso gratiae necessariae ad divinum, est posse deficere divinum, deficiente gratia necessaria ad divinum; Conventum autem est posse deficere divinum, deficiente gratia necessaria ad divinum, non minus quam posse deficere visionem, deficiente luce, sine qua visio esse non potest. Imo necessarium est deficere divinum, ut ostendit argumentum positum n° 324.

359 Praecluditur 4°: falsissima ens est haec propositio: homo auxiliante gratia, aut bene illius causa potest converti, et dissentire, id est quae vera ac definitio Tridentini, si haec verificaretur de potentia dissentiendi in sensu diviso: ergo non ita verificatur. Maior probatur: Conventum ens est, hominem posse converti, et dissenti-

5

re in sudiviso carens gratia sufficienti: nec cum dicimus carens gratia sufficienti, est his dispositus gratia sufficienti: si quidem ablatio praesens carens fert, est positio sequi; hoc autem in sensu diviso gratia sufficienti potest dissentire et dissentire: quia cum dicimus, quae potentia parie se habente pro sufficiente et potente. Quando tandem loquendo de potentia dissentiendi, et dissentiendi in sudiviso, habent aequalem veritatem, haec duae propositiones: hoc habens carens gratia sufficienti potest dissentire, et dissentire; hoc habens ergo efficacem potest non dissentire, et dissentire. Atque ita propositio absolute prolata est falsa, ut potius haeretica: quia 2a absolute prolata est etiam falsa; est autem prolata sine dubio propositio.

Praecluditur denique pluribus aliis praeterminis. At est propositio: liberum arbitrium distitutum sub decreto Dei efficaci praedeterminante ad unum, non potest tali decreto resistere, aut dissentire, nec in sensu posito, nec in sensu diviso: est vera: quia liberum arbitrium distitutum sub gratia physice praedeterminante ad unum, non potest tali gratiae resistere, sive in sensu posito, sive in sensu diviso: quia non potest resistere gratiae efficaci. Probatur, neque apud adversarios non alia est efficax gratia, nisi physice praedeterminans. 1a consequentia sta[t] f[undamento] ex adversariorum doctrina n.o 326 refutata: dicunt enim physice praedeterminationem, tanquam instrumentum Dei voluntatis efficacis decernentis, ad unum liberum, distinere in se talem decreti efficacitatem. Dictat 2a: quia cum physice praedeterminans ad unum voluntatis non est quae in se, at ipsa est in se etiam tale decretum: est ergo indisponibile cum divino, est ergo infrustrabile, atque est indisponibile, et infrustrabile decretum. Quomodo ergo cum aequalitate tanta stare potest, quod voluntas cum physica praedeterminatione habeat, simul potentiam ad resistendum, et dissentiendum in sudiviso, non autem habeat simul potentiam cum decreto praedeterminante.

361 Sed animat Jonet dis[?] de decreto Dei, n.o 179, cui praeluxit Joannes a S.to Thoma, tom. in 1a p. disp. 8a, n.o 55 asserens, efficaci decreto Dei, posse hominem resistere

inviduauo; at huiusmodi annunari nequit: Porro huiusmodi Caventur Sacrarum literarum testimonijs, Vt testatur Mag. Aluarez disp. 32 de auxilijs n° 5°, eijs in precautor, pertinens ad dictionem inviduo, et divino, Vt fidei facit. Ponet a nobis relatum n° 321, auxilium ancillum; quia illius praedictum ani est falsum, licet absolute Vera hoc propositio Voluntati efficaci Dei potest homo resistere, at qui hoc propositio non potest esse absolute Vera: quo nec falsum illud ani. Minor probatur: illa huius propositio est contradictoria propositionis de fide, Esther 13, 9, non est qui possit resistere tuae Voluntati. Ob hanc maiorem absoluta Veritate huius propositionis de fide: liberum arbitrium potest resistere gratiae efficaci, salvatur ideo quia adversarios, ideo, quia potest resistere inviduauo; id est quia eodem Voluntati efficaci Dei liberum arbitrium potest resistere inviduauo: quo salvatur absoluta Veritas huius propositionis: Voluntati efficaci Dei potest homo resistere. Cap. 4, Gratia pricepis Thomisti refellitur, ex eo quod ex illa inferatur nullum hominem carentem auxilio efficaci, habere auxilium sufficiens.

Caput Quartum

Gratia principis praedeterminantis refellitur
ex eo quod ex illa inferatur
nullum hominem carentem auxilio efficaci
habere auxilium sufficiens.

362 Supponenda hic est ut [illegible] carholica Veritas Vtriusque principis communis primum dari auxilium pure sufficiens, plurimosque homines (imo dei ex doctrina praelata an° 228) carentes auxilio efficaci habere sufficiens: alioquin dicendum esset plures haereses, Vt an° 209 fusius ostendimus. Hinc deducitur reyciendam omino esse, gratiam principis praedeterminantis, si ex illa inferatur, omnes peccantes, et omnes non operantes, carere auxilio sufficienti: et quod eodem recidit, nullum hominem carentem auxilio efficaci, habere auxilium sufficiens. Hoc autem ex Thomistarum nobis sententia inferri, legit

hme ostendimus.

363 Et sic probamus: omnis homo carens auxilio penitus necessario ad operationem, quod adquirere non potest suo labore, ac diligentia, caret auxilio sufficienti ad talem operationem: sed omnis homo peccans, et omnis non operans, caret auxilio penitus necessario ad operationem, quod adquirere non potest suo labore, aut diligentia: ergo omnis homo peccans, et omnis non operans caret auxilio sufficienti ad operationem. Syllogismus in Barbara concludit, ac proinde bonitas illius meridiana luce clarius est. Maior constat. Minor Conc. 30 2 lig. 4: quia gratia Christi physice praedeterminans, secundum illos, et 2um magis praecatum, est adeo necessarium auxilium, ut sine illius carentia componi operatio est prorsus implicatorium: et secundo 3um magis praecatum est auxilium adeo necessarium cum operatione, ad quam movet, ut cum eo componi carentia operationis possit penitus impossibile: proinde quod est necessario verum: homo peccans caret hoc auxilio ad non peccandum et homo non operans caret eodem auxilio ad operandum. Maior constat; nota est: nam sufficientia ad ponendum effectum, et obtinendum finem includit sicut aliter omne necessarium, sine quo non potest poni effectus, et obtinere finis, aut saltem potentiam adquirendi talle necessarium: nam neque habet omne necessarium, neque potentiam adquirendi illud, manifestum est non habere sufficiens. Unde tandem deinde hic silogismus in celarent resultat: nullus homo carens gratia physice praedeterminante habet auxilium sufficiens; sed omnis homo carens auxilio efficaci, caret gratia physice praedeterminante: ergo nullus homo carens auxilio efficaci habet auxilium sufficiens.

364 Validum hoc argumentum nobis probet Aug. lib. de praedest. Sanctor. cap. 2, ubi ex Apostolo 2o ad Corinthios 3o, 5o, docente, nos non esse sufficientes cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, subtiliter colligit, nos non habere ex nobis sufficiens ad credendum ita fide, eo quod cogitatio mysterii credendi est penitus necessaria ad credendum, et ad talem cogitationem adquirendam non sumus idonei, sive sufficientes ex nobis. Non

ne Cadem fracollegimus nos hoc carentes physica potentia, non habere sufficientem operandi, quod physica potentia est per se requisita ad operandum, et ad talem potentiam adquirendam homo illam non est idoneus; ... Superior Christus verba, quae pertinet ad religionem et pietatem de qua loquebatur Apostolus; non sumus idonei cogitare aliquid quasi ex nobis metipsis, sed sufficientia nostra ex Deo est, profecto non sumus idonei credere aliquid quasi ex nobis metipsis, quod si cogitationem primum, sed sufficientia nostra, qua credere incipimus ex Deo est. Si ergo homo physica potentia caret, nec ipse metipso habet, neque habet a Deo, non habet sufficientiam adquirendi pro suo libito physicam potentiam, consequentia est ratio ... quod ... nature, ut ... homo non habeat sufficientiam operandi et vitandi peccatum, consistens in ... operari.

365 Quint.

Eius eadem arguti formam a ... peccato, ... in Venio Luce 14, 28. Ibi Christus per parabolam nos docens, prudentiam per potentiam vires antequam quisquam aggrediamur ... deficiamus incepto, sicut quis ex vobis volens turrim edificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ... ad perficiendum, ne posteaquam posuerit fundamentum, et non potuerit perficere, omnes qui vident incipiant illudere ei dicentes, quia hic homo coepit edificare et non potuit consummare. Vides, ut ex carentia sumptus necessarii tamquam ex optimo ... colligatur ... carentia potentiae, ... non potuit ...

366 Confir-matur idem argumentum, simul ... praecluduntur ... aliquae supponendae ... sermone de auxilio sufficiente ... potentiae proxime expedita, tali videlicet, ratione cuius verificetur, operationis carentia

non per Deum, sed per hominem stare, et operationis carentiam esse imputabilem homini non operanti. Hoc supposito sic argumentor: Si gratia physice praedeterminans est penitus necessaria ad operationem, homo ille ~~[illegible]~~ habens carentiam talis gratiae non habet potentiam proxime expeditam in sensu composito, sed in terminis implicat, quod habeat auxilium sufficiens ~~[illegible]~~ ut constituens ejusmodi potentiam, et quod habeat ejusmodi potentiam: Ergo homo ille non habet auxilium sufficiens ut constituens ejusmodi potentiam. Consequentia liquet, et minor ex terminis notissima est. Nam constituens ut constituens, sine constituto, non est minor implicatio, quam pars ut componens sine composito.

36) Maior autem syllogismi quantum ad operationis carentiam stante per Deum probatur: per illum enim stat operationis humanae carentia, per quem stat operationis impedimentum inevitabile homini. Quod non legat horas canonicas, et quod sacrum non audiat per illum stat, qui te inevitabiliter detinet in loco penitus remoto a templo, remoto ab altari; sed per Deum stat carentia gratiae physice praedeterminantis, quae quidem carentia est operationis impedimentum inevitabile homini ut ex numero 32 constat. Ergo per Deum stat operationis humanae. Eadem maior, quoad operationis carentiam inimputabilem homini, non operanti, probatur etiam: ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

nam est inimputabilis homini carentia physicae praemotionis, ut est operationis impedimentum inevitabile penitus ipsi homini;

id qd ho. n operatr, operaois carca het in b operacoi impedimentu
ineuitali pe ntus ipsi hoi, nimirum in beatia grag phice p̄dete-
rantu: q qd ho n operatr, n ē imputalis hoi carca operaois. D̄ p̄
n̄ Cm ē imputalis hoi carca, cum a fracq impedire & falcicare,
ē ipsi simplr impole; hoi aut n operanti ē simplr impole im-
pedire et falcicare afraq caug operaois vt ostendit hic. Sup
qui: ois ho hens caug phices p̄detraois het caug operaois, id
hic ho het caug phices p̄detraois: q het caug operaois. Re-
petatr nu 318, et 319

8 Rent multi, hoc carere
gra phice p̄deterante ad operaoq hre nihilominus au-
xilium sufficiens ineu sufficiens pq, q phica p̄detraō n̄ dat ad pote
id istq ad operari, neq illa ē simulta p̄q, id mera pq a plao, aut sple-
tio, proinde qui illi hoi nihil decit pq; poterit operari. Sed hoc
Cuarum vt illi n eit: Et Cm omitatce uerq qd supont, et falius
ee gram mus n° 331; et pluribus in p̄glectio e de scia Dei an° 418,
phicatn p̄detrao Istitut pq vt p se Expeditq, hac aut
denominao e deficiente n uerificatr hoc sta pose operari
vt pn ut imputalis carca operaoi, et qd q ven n iter quo
minus ho operetr, id q dians ligt Exdictis. Videatr Etiq n°
425 p̄g lectoi mag de scia dei; nec Cm ibiq dicta hic repete-
re vacat

Rent alij pluris, hoc
in p̄g dicta hypotesi here auxilium sufficiens ad operandum in
sui diuiso caxeq grag phice p̄detrgs; Et n heat auxilium suf-
ficiens ad operandum iusu posito carcg grag phice p̄deterantis,
eo qd cum tali carca ponis n posit operao. Sed hoc elegant Vasque.
multis efficaciter refutatr. 1° Ex n° 345, et 346. nq ho hens caug
grag phice p̄deterantis ad Deuersioq, ē ineuitabilis impeditus,
ne heat ipsum diuum a tali carca. 2° Ex n° 359. nq inopoorta. In

n'e minus narra ad diversos gratiae physicae praedeterminantis, quae est gratia sufficiens; at qui propter necessitatem gratiae sufficientis, e absolute falsa hypothesis, ho beni cary gratia sufficientis potest conveniri, neque falsitas hypothesis eventus potest duhoe pos [illegible] posito, e [illegible] quod propter illas necessitas e absolute falsa hypothesis ho beni cary gratiae physicae praedeterminantis potest deverti; neque falsitas itapotest [illegible] hoe pos [illegible] posito e diverso. Implor autem veniam, ut auxilium sufficiens et falsitatem potest deverti: 3° Ex n° 321, neque in praedicta hypothesi ho n'e praedeterminat ad diversos, implor autem, ut quatenus n'e praedeterminat heat auxilium absolute sufficiens, id quod mutatis tu est eadem argutandi forma retenta praeter absurdas quae his positis an° 341: nam sicut lex iubet ad diversos gratia physica praedeterminans, ita lex iubet ad diversias cary, cara gratiae physicae praedeterminantis. 4° Ex n° 363: ubi illo efficaciter argumento demonstrare videtur hy [illegible], l exigentibus nota; sufficiens debet t ibidem est nary, e propter acquirendi illum. Cap. 5. [illegible] absurda

Caput Quintum

Continet Sectaria quaedam absurda!

1^m, [illegible] n'sentit gratiae physicae praedeterminantis ad observationes praecepti, observationes esse impossibiles, [illegible] praesentes quas habet vires. Probatur: praedictus homo praesentes quas habet vires habet mentaliter impeditas ipsa gratiae physicae praedeterminantis carentia; ad observationem praecepti e impossibilis [illegible] vires mentaliter impeditas: ergo praedicto homini observatio praecepti est impossibilis [illegible] praesentes quas habet vires: conclusio. [illegible] observatio legis praecepti n' potest poni in praesenti vires impeditas. [illegible] Stat lex Maior: neque [illegible] carentia gratiae physicae

praedeterminans ad observationem praecepti est generaliter indisponibilis; ergo observatio praecepti est generaliter inventa in homine, haec autem est in eventualis impedimenti defectu.

2um, praedicto homini deest quoque gratia qua possibilis fiat observatio praecepti. Ostenditur: nam praedicto homini deest gratia qua possibilis fiat virtus gratiae physice praedeterminantis; sed observatio praecepti est virtus gratiae physice praedeterminantis; ergo praedicto homini deest gratia qua possibilis fiat observatio praecepti. Major patet: nam sine gratia physice praedeterminante est impossibilis virtus gratiae physice praedeterminantis: sicut sine luce est impossibilis visus lucis, et sine oculis, impossibilis est visus oculorum.

3um, nullam praecepti transgressionem esse peccatum. Ostenditur: nulla enim praecepti transgressio est peccatum, quae ponitur in hypothesi, in qua est metaphysice impossibilis observatio praecepti; sed omnis transgressio praecepti ponitur in hypothesi in qua est metaphysice impossibilis observatio praecepti; ergo nulla transgressio praecepti est peccatum. Sit ergo in terminis frequens modo concludit. Martam Dei fide, quae naturali eventia dilatat. Repetatur num. 232. Ostenditur minor: omnis enim transgressio praecepti ponitur in eius opposito carens gratia physice praedeterminante ad observationem praecepti, ut est evidens; sed eius oppositus carens gratia physice praedeterminante ad observationem praecepti est hypothesis in qua est metaphysice impossibilis observatio praecepti, siquidem non minus est indisponibilis operatio, carens physica praedeterminatione, quam physica praedeterminatio eius carens operatione; ergo etc.

Quartum, nullo praecepto aut lege obligari hominem, cui denegat Deus gratiam physice praedeterminantem ad eius praeceptum. Ostenditur: praeceptum enim aut lex obligans obligat ad disponendum eius obedientiam ex ipsius propria natura, et eius naturali applicatione causae; sed nullum praeceptum aut lex obligat hominem, cui gratia physice praedeterminans ad eius obedientiam denegatur

Deus, ad ponendum actum obedientiae, cum gratia physice praedeterminante, quae necessaria est, et ea non data, et alteri non data applicatio eius ad tales actus; ergo etc. Major probatur: praeceptum enim aut lex obligans, obligat ad actum obedientiae ponendum eo modo quo solo poni potest. Ut enim minor: non impotentiam habet cui denegat Deus gratiam physice praedeterminantem ad actum obedientiae, non est ponere suum actum, cum gratia physice praedeterminante denegata: sicut impotentiam habet non est ponere [illegible] cum altero mundo: ergo sicut propter impotentiam ponendi non ante a Deo creatum alterum mundum, nullum praeceptum aut lex te obligat ad praedictas operationes, ita nullum praeceptum aut lex te obligat, non ante Deo gratia physice praedeterminante.

Quintum denique, pluribus aliis praetermissis, nullum votum, nullum juramentum promissorium esse validum. Ostenditur: ponamus enim hominem vovente Deo aut iure iurando promittentem pauperi quotidianam eleemosynam, et ab adversariis quaeramus, ad quid se obliget praedictus homo qui ita vovet aut promittit. Obligatne se ad dandam quotidie gratia physice praedeterminante ad eleemosynam? An se obligat ad eleemosynam dandam eo quod sine habeat gratiam physice praedeterminantem? An se obligat ad eleemosynam dandam, sive habeat, sive non habeat gratiam physice praedeterminantem? An se obligat ad eleemosynam dandam, sub conditione quod habeat gratiam physice praedeterminantem? Quo enim alio modo potest se obligare? Atqui nullo ex praedictis modis, stat voti aut iuramenti promissorii obligatio: ergo etc.

Major quo ad 1. partem probatur: qui enim voto et iuramento promittit debet esse in potestate vovendi et promittendi, ne irritum sit votum et iuramentum, ut constat [illegible] est cum Ang. Doct. 2a 2ae, qq. 88 art. 2; atqui non magis habet homo in sua potestate habere gratiam physice praedeterminantem ad eleemosynam, quam habere dominium alterius mundi vel illius pauperibus

distributae: Ex. Quoad 2ᵃᵐ partem sbr: illius Cnz voti aut promissionis iuramenti, ee deberet metaphisice impossibile adversariis, ac proinde eo ᵃ ses invalidis, n minusque voti leg dilibus spiritales, et ergo n adest lux naturae. Sbr quoad 3ᵃᵐ ptem: nam stultaee Cnualitatis promissio illa, n minus quam si promitteret leg grallibus spiritales, sive adest, sive dent lex naturae. Adde, quod etiam si votum illud hoc modo nuncupatum metaphisica praedeterminatione ad elemosinam obligaret, n non obligaret, si metaphisica praedeterminatione, atque adeo nisi quam contra tale votum peccaret, ut Cxra dicendum pro ultima parte distabit. Sbr eadem mox quoad ultimam partem: nam ut nemo nescit votum conditionatum n obligat absolute antequam purificetur conditio; quod si hoc votum aut iuramentum promissorium includit conditionem, n detur praephisice praedeterminans, nullum obligat ante conditionis purificationem: ergo nisi quam peccatur contra votum aut iuramentum promissorium. Conceptus: quoties Cnz omittitur operatio promissa n datur praephisice praedeterminans ad operandum, hoc est n purificatur conditio. Cap. 6. Validissimum alius contra praephisice praedeterminans, argumentum indicatur

Caput Sextum

Validissimum alius contra praephisice praedeterminantem argumentum indicatur.

326 Desumitur hoc argumentum Cx phisica praedeterminatione ad peccatum, quam concedendam, contra praephisice praedeterminante ad actum bonum, ut ex cap 1ᵒ Conveniente Cquaeliter Deo sit concursus ad creaturas, thomistae RR, Antiquiorum multis dissentientibus, fatentur. Ex invaliditate hoc argumentum fuse contra Decretum praedeterminans exposuimus et contra terminum impeditum in praescientia Dei an. 4. 3, duo vero hic addimus. 1ᵒ data phisica

praedeterminatione ad actum peccati, non est in potestate hominis malas suas malas
facere, 2a quod definit Concilium Tridentinum sessione 6a canone 6o
est: non enim est in potestate hominis, hoc est sibi libera libertate, id quod
non potest non facere, aut quod necessitate facit, sed data physica
praedeterminatione, ad actum peccati, homo non potest non facere talem actum, et ne-
cessitate facit, ut patet, atque est facta an° 234 [illegible] Ergo
data physica praedeterminatione ad actum peccati non est in potestate hominis facere
actum peccati. Impli[c]at autem intrinsece quod in potestate aut libertate sua
habeat aliquis facere malas suas malas, et non habet in potestate, aut
libertate sua facere actum peccati.

337 2o: data physica prae-
determinatione ad actum peccati, Deus non permittit solum, sed etiam proprie, et
per se operatur talem actum; sed contra hoc definit Tridentinum canone
illo 6o, quo damnat, et anathemate percellit eos qui dixerint
mala opera, ita ut bona, Deum operari, non permittive solum,
sed etiam proprie et per se, adeo ut sit proprium eius opus non minus
proditio Judae, quam vocatio Pauli; actus autem peccati sunt mala
opera, sicut actus virtutis sunt bona opera: ergo physica praedeterminatio
ad actum peccati contradicit Tridentino. Maior patet: nam permittere
est non impedire, quando adest potestas impediendi; sed Deus
cum physica praedeterminatione immittit ad actum odii vel blasphemiae
aut aliud, tunc potius aliquid facit praeter hoc, quod est pure non im-
pedire tales actus quando adest potestas impediendi, siquidem
amat et facit et insuper trahit tales actus poni, et adhuc
tunc agnoscit non minus et facit et insuper trahit, qualis est
physica praedeterminatio: ergo etc.

338. Dicent adversarii
Deum physice praedeterminare non ad formale peccati, hoc est non ad malitiam
ut talem, sed solum ad actum malum, hoc est ad materiale peccati; imo non
ad materiale peccati sumptum [?], sive prout fundat malitiam; sed so-

ly ad male pecati sumpty malitia, sive prout precise dicta malitia. Sd 3a f.º si cum Deus phice predeterare ad acty pecati ut fundantis malitiæ, est causa proprie, et per se ipsius malitiæ; sed si phice predetrar ad acty pecati, phice predetra ad acty pecati ut fundantis malitiæ: ergo phice predetrar ad actum pecati, est causa proprie et per se ipsius malitiæ. Cõalegitima est, et cõgens 3a fundentini Canone, ut nemo dubitat. Mar osten ditur ex Aug.co B.e in 2y dub.oe B 2, qq 2a dicente: ille e autor malitiæ, qui inclinat in actos 2y qdaõ deformitati inhibitat, sed si Deus phice predetrare ad acty pecati ut fundantis malitiæ inclinaret predetrary in actos 2y qdaõ deformitati inhibitat ut ex terminis liqt: ergo est autor, atque adeo causa proprie et per se ipsius malitiæ.

Nu autem ut filosophi: si cum Deus phice predetrar ad acty pecati, phice predetrar ad illy, non ut ponitur a corpore impotente pecare, sed ad illy ut ponitur a volte creata hic et nunc prelibera ad pecandy, atque ille actus pecati, ut ponitur a volte creata, hic et nunc prelibera ad pecandy e actus pecati ut fundans malitiæ, sicut qui per hoc precise qd ita ponitur, evadit fit peccy: ergo si Deus phice predetra ad actum peccati, phice predetra ad acty pecci, ut fundantis malitiæ. Mar apt: si cum Deus phice predetrar, non predetrat corpoq suis, nec sibi ipsi phice predetrator intendit ut eventuy e; sed hoc facit soli pro creaturæ.

J 3a 2.º si cum Deus de illic evanoe hos movere ad male pecci, qdo malitia e inseparalis, est autor malitiæ et illius causa proprie, et per se: ergo multo magis est autor malitiæ, et illius causa proprie et per se, sic hos predetrare ad male pecati, qdo malitia e inseparalis. Coapt; si ea cum predetrao ad male pecati est evalita ...

aspeci; illi autem in ex ratione carent, deliberationis et suasio. Disparitatem quam inter praemotiones physicas, et praemotiones deliberationis aut suasionis, meditatus est Gonet, ut eius summis argutationes effugeret ostendimus esse nullam, multis quae rejecimus, in praelectione de scientia dei n° 438, et 439. Repetantur ibi dicta. Cap. 7. de gratia physice praedeterminantis fundamentis diversis.

Caput Septimum

De Gratia physice praedeterminantis fundamentis.

Primum fundamentum ponitur ex ijs verbis sacrae Scripturae (scilicet quibus Deus dicitur habere in manu sua cor hominis: auferre cor lapideum, et dare carneum: facere ut faciamus, et alia; id operari esse non potest sine gratia physice praedeterminante: quod est alia. Probatur 1° ex analysi (seu quibus docemur, gratiam esse in nostra voluntate, et eam non posse Deo volenti. Probatur 2° ex illo Apostoli 1ª ad Corinthios 4°, 7°, quis enim te discernit? quid autem habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis. Vox soli Deo tribuitur discretio iusti a impio, et operantis bonum ab non operante; atqui nisi soli Deo tribuitur, si discretio non fit in ea gratia physice praedeterminante: quod est alia. 3° Probatur, ex illo eiusdem Apostoli ad Rom. 8° 14 quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Atqui Sanctus Augustinus lib. de gestis Pelagii cap. 3°, procul dubio plus est agi quam regi: quod non regi inveniat voluntas, id gratiam non praedeterminantis, agi inveniunt non praeter gratiam physice praedeterminantis.

Probatur 4° ex illo Joannis 6° 45 omnis qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me. Atqui Sanctus Augustinus lib. de praedestinatione 11 cap. 8° nullus est qui audiat, et discat a Patre, et non veniat: quod vocatio est physice praedeterminans.

coagbri q^a litalis n ee^t Exaudientibus, et discentibus, ab ueniret, et ab eis uenire^t. Dp^t 5° Ex illo Ioannis 6° cap. v 44, nemo potest uenire ad me, nisi P^r. qui misit me traxerit eu, sed n gra n est phice predetrans, n trahit nos, sed potius andbu trahit ad operaco^p: q^d Eta. Dp^t 6° Ex illo Apostoli ad Rom. 9 16, ig^r n uolentis, nequè currentis, sed miserentis e dei; atqui si eius n predetra phice ad Volendu, et operandu, illa pp^o n est Vera, sed potius h^c illu oporta: n e dei miserentis, sed hois Volentis, et currentis: sequ^s h^o n predetrahes se detra: q^d Eta.

Rem, quoi-

bus, alijs ijsq similibus locis nihil aliud probari, nisi id ad q^d aim insolent ab Aug^o, nimiru, gra preueniente, et cooperante, siue Sufficiente, et efficace eenarig; in hoc aute recepti neqs neq illa sive includitur, gra ee phice predetrante, Vt n° 302, et 310 uidimus, et an^o 11 fusius ostendimus. Adde ijs ijsq sa cre pagine locis abusos fuisse Luteru, Caluinu, et Iansenium, Vt probarent gra in hoc statu ee necessitante, et cui rem h aut dissentiri, p^r liberu arbitriu n posset. Vnde Dp^t notaio illa andbu facta n° 20. Preterea, sicut predetrante re de bent heretici, ex predictis locis n colligi gra necessitatem, ita nos predetrantibus remus, n colligi gra phice predetrante; imo necessitante colligi, si colligitur phice predetrans.

Ad alequinj ita q

rem illa cra ee Verissa i^e gra phice predetrante. Sy eniz a dis nihil aliud significatur, nisi q^d deus Virtute sua grae, nos denolentibus reddat Volentes, obta sibi placita, et ij salutarj bane Volitio^e, operantes libere; id aute n solu n phi, sed neque fieri potest p^r gra phice predetrante, solu fit, et fieri potest, p^r auxiliu Enface Dponile ey opera ca cana, preuiu a deo, si dete, siniru effum. Id aute mutare pont Corne

n' praedeterminans fecisse, pt: neque ipse Deus Ezechielis 18, 31, soes ad poenitentiam his Verbis hortatur: facite Vobis Cor novum et spiritum novum: et qd poenitentes faciunt, n' praedeterminando physice ierup-tio, sed subveniendo divinis illustrationibus, et inspirationibus, Vt Explicat Aug, lib. de gratia, et lib. arbitrio cap. 15 10, et 11, et lib. 10 2a duas epistolas Pelagianorum, cap. 10. Imo Deus, Vt au-xilio indifferente durum cor humani cordis Edomans, minimeque sapit nec intelligit, aperteque ostendit quae refert a necessitate Vtendi: Vt n' abire huc adducere possimus illud Aug in psalm 54, Efficit gratia Vt intelligat: domuit orbem, n' ferro, sed ligno.

385 Ad 19 dis[tinguo] a-ntecedens, nos qd admittere Voluntatem Dei efficacem, certo inevitabile, qd n' omnes Ex Adversariis admittere, colligi videtur Ex n° 361. Namque tu, qd physica praedeterminatio habeat Vt instrumentum efficacem ne ad actum liberum. Imo si talem adhiberet instrumentum, ipse faceret frustrare, infrustrabilis Voluntas, ut ostenditur argute posito n° 325.

386 Ad 29 dis[tinguo] a-ntecedens dicendo maior: soli Deo tribuitur ut sit ab impio, et operantis honeste, an operante, discretio retinens Ex parte aut 1°, ante salutarem operationem recedit; soli Deo tribuitur discretio Indi-dens maior. Salutaris operatio f. natura maior omni. Ac talis ipsa operatio, et operantis an operante discretio maior 2°, et hanc discretionem a solo Deo esse, homo vitem arbitrio me-re passive sedente, docuit Lutherus damnatus in Tri-dentino in 6a canone 4°. Hanc itaque discretionem, neque gratia Dei sola, neque solus homo facit, sed gratia Dei cum illo, Vt Ex Apostolo docet Aug relatus ad 1um n° 235. In hoc tn Deus in gratia Dei operatur Vt elevans, et sic causa principalis; homo V° operatur Vt elevatus, est sic causa instrumentalis. Vnde sic opera-tio imputatur, et Deo, Sed, Ebor: Deo causalis, et praeparans,

q. nimirum libere præparat et infundit hoi ex amore ipsius operacõi, gra, quæ prævenit intrinseca efficax, relicta, quæ prævenit eff. n intrinseca, hoc autem tribuitur ... detrahitur, q. nimirum ex impsa gra datur ut illa libere, cum posset liberem uti. Ad discretio manet, quæ disponit, et ex Contraria auxilij dati; et ex deuo efficacis operacõi, intentiua q. tale auxilium, a solo deo est; postquam Cum deus ex sua seq. vnica prævenit tale auxilium liturgi, ei det, eff, nihil habet, q. dispositus obliget ad tale decreum; id omnino misericorditer illud dispone, qd disposit in hoc n operatum, proinde q. hoc utrisque discretio, a solo deo e i gra physice prædeterminante.

387) 3° q. Discriminatione gati: q. eo agi, quæ regi voluntati, venit eo gra, n prædeterminanti physice, identiue disponitur cum operacoi caria, cum modo interiori illustraçoe, et inspiracoe spiritus s.ti, regatur, et aggatur, ut agat, n ipsa suis viribus, id gra Dei cum ipsa. Sic autem q.do dicit, plus esse agi quam regi. disparat agi q. internis illustraçoes gra cum regi, q. doctrina legis. de quo qds plura habet sermone 12 de verbis Apostoli, et lib. de correctione, et gra cap. 2°.

388. Nam ergo coaquarte d. franciscus audire, et discere includit auxilium efficax, q.d quicumque accepit a P.re venit ad filium, et quicumque venit, n accepit, et in hoc sic, n audiunt, et didicit. Quod autem hoc auxilium sit physice prædeterminans, quale descriptum e n° 302, cum conatur d-ponere, cum caria operacoi ipsius, quæ infalliter infert, ex veritate sua, et volunt. q. quæ tribuitur, nusquam Aug. docuit.

389 Quinta d. franchiaueri e gra physice prædeterminanti. n hoc, n aliter trahimur, nisi hac gra, infallibiliter, n posse venire, et hoc impossibile venienti hoc carentes gra physice prædeterminante, a n° 362 ostendimus. Physi-

Cum Aug. aperte docet, neminem posse venire, nisi quem Pater traxe-
rit. Debere ergo hanc tractionem illorum per gratiam Entatiue indifferentem, quae quam-
ad sufficientiam concedit eis hominibus operantibus, et ipsimet hominis culpa est,
quod gratia sufficiens, et eius quod data sit, non cedat effectui. Practica
in Entatiue disponibili, et operationis causa, trahimur infallibiliter, non infal-
libilitate, adaequate intrinseca gratiae insitae, sed infallibilitate, composi-
ta, ex ipsa Entatiue gratiae, et ex ordinatione Dei, et voluntatis qua
tribuitur. Unde ego dico quod mirum est: a nobis trahitur, idest determinat-
ur, ad operationem, per libertatem nostram utendi, eam utendi tali gratia
concedit: a nobis trahitur ad operationem, idest, per praeparationem, et creationem
talis gratiae; natura mira. Gratia nos trahit modo dicto n. 89, et fusius
n. 106, et 111; nullo autem modo 19 gratiae auxiliantis de qua lo-
quimur nos trahimur, ut satis liquet ex dictis an. 140.

390 Ad sextam

Responsionem, retornando minus, quem ne quem insinuauit Aug., cum non se-
mel discurrendo, discutere illud Apostoli testimonium, praesertim
Lib. de bono perseuerantiae cap. 14, et in Enchiridio cap. 32, et
Lib. 1o ad Simplicianum q. 2. Supposita catholica veritate, quod
scilicet bona nostra volitio, et operatio, non ita est solius Dei, ut non sit
etiam nostra, sicut n. 386 vidimus, quaeritur, qua ratione sit verum: non vo-
lentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Et ait Aug. q. 2
illa 2a ad Simplicianum, circa medium remur, rationem esse, quod solius
Dei est, vocationem praeuenire congruam, hoc est efficacem, ut detur, da-
re cui voluerit, non; et de facto illius misericorditer dat uni
potius quam alteri. Sicut Aug. verba: item verum est, non vo-
lentis, neque currentis, sed miserentis est Dei: quia etiam si multos
uocet, eorum tamen miseretur, quos ita vocat, quo modo eis vocari
aptum est ut sequantur. Haec autem ratione nullo modo gratiam [illegible] prae-
seuerantiae. Cap. 8, diruuntur alia fundamenta

Caput Octavum

Diluuntur alia fundamenta.

391 2um fundamentum est: Deus est vis liberum determinans, et vis movens, maxime in linea supernali; sed talis non esset, si non praedeterminaret voluntatem creatam, tum ad reliquos actus, tum maxime ad actus supernales: ergo physice praedeterminat ad reliquos, et a fortiori physice praedeterminat ad actus liberos supernales. Probatur: si voluntas creata non praedeterminaretur a Deo, ipsa esset vis libera, et vis determinans, et vis movens sui ad actum liberum; sed hoc cumprimis maxime in actu supernali: ergo etc. Maior probatur: vis Entis est, quod non supponit in suo genere prius; sed si voluntas creata non praedeterminaretur a Deo, non supponeret aliud prius liberum aut determinans: ergo etc.

392 Resp. distinguo maiorem, nego minorem: excludendo Ens physice praedeterminare Deus duplici modo dicitur vis liberi determinantis, et vis moventis. 1o quatenus reliquorum omnium Entium virtus libera determinativa, et motiva pendet in suo esse et conservari a virtute libera determinativa, et motiva, quam Deus habet. 2o quatenus reliquorum omnium Entium virtus libera determinativa, et motiva pendet etiam in suo exercitio a Deo producente, et antea excitante libertatem suam per decretum praeparativum, quo vim [illegible] illam excitavit ad concurrendum cum creatione causae liberae creatae, ut explicatum est, videlicet vidimus a n° 312. Ac supernaliter duplici Deus habet etiam praecipuum exercitium suae libertatis et motionis per gratiam excitantem, et per praeparationem efficacis gratiae, ita ut efficacia, ut [illegible] non attingens, nec permittit cum operatione causae, ut explicatum est [illegible] docetur n° 312 vidimus. Ad 2um rationem duplicem marginalem de vi libero, determinante, et vi movente, rationem, qua haec Deo competere [illegible] diximus, concedit 1o de vi libero, etc., quatenus physice excludit physicam praedeterminationem. [illegible] concedit in 1o sensu, sed in 2o negat.

393 3° fundamentum est: De-
us est causa ipsius liberae determinationis voluntatis creatae, praesertim determinationis
supernaturalis: sicque de determinatione huius dicitur, ut potentia creata, a cre-
atore producitur, ut nos ipsi tamquam indubitatum posuimus n° 300,
et 301: ergo causaliter antecedit Deus eam determinationem: ergo ad eam physice
praedeterminat. Respondeo distinguendo antecedens: Deus est causa ipsius liberae determinationis vol-
untatis creatae, praesertim determinationis supernaturalis, causa efficiens: concedo;
causa eligens hanc prae opposita determinatione, subdistinguo: eligens immateri-
aliter: eligens materialiter, quod talis determinatio est aut bona, aut supernaturalis,
et quod electione, compossibilia voluntate creata, et saltem disponibiliter causat talem
determinationem: concedo antecedens, et [illegible] consequentiam, quia naturaliter, neque voluntas ip-
sa creata antecedit causaliter suam ipsius determinationem quin propterea
ad illam se physice praedeterminet. Deus ita est, ut immaterialiter fuerit, non immateri-
aliter eligit agnitionem liberam per illius causam, sed immaterialiter hanc electionem dici-
sit, et relinquit voluntati creatae, quod dectum indifferentiae praeparatorum a-
ctuum, reliquorum quae principiorum, pro rerum et aequum disponit voluntati,
ut ipsa electiue, ad quod voluerit, porrigat manum. Quod determinatio est
aut bonum, aut supernaturalis materialiter eligit agnitionem per illius causam, quatenus
tenens ad illam voluntatem disponit, et provocat ad ipsam praeveniente, in qua
in electione nihil includitur, quod creatae voluntati sit impedibile sibi, et
indisponibile, cum operationi causae, ut facile liquet ex dictis, amplius constabit ex dicendis.

394 Similitudinis: immaterialiter
causa determinationi determinat, sed Deus est immaterialiter causa liberae determinationis vol-
untatis: ergo Deus determinat voluntatem ad suam ipsius determinationem liberam. Maior apparet
ex eo quod [illegible] non immaterialiter causa actionis agit, et immaterialiter causa productionis
producit. Retorquendo maiorem, quae si vera esset, etiam illius [illegible] esset ex
praeterea immateriali causae intellectionis intelligere, et immateriali causae amoris a-
mare: sed quod est falsum, in Deo nec intelligente, nec amante, quod nos
intellectionem et amorem aut a se immateriali producta. Eadem quae fallacia

pt inhibibus motu, et Volti producentibus eas. Disparitas igitur est: neque agere, non explata aliquid ex suo formali concepto, ut importat actiones, si liti producere non aliquid explat ex formali suo concepto, ut ponere productiones. At Vo. detrahere explat ex suo formali concepto non precise ponere detractiones: sicut intelligere, et amare, ex formali suo conceptu non precise explant ponere intellectiones, et amores. Et itaque detrahere detrahe, videlicet, propria causa liberae, ponere electione aliquis propositi, et prae illius causa. Sed haec pure philosophica sunt, sicut et alia, quae idcirco breviter pertermittimus: caeterum ad 2um Physicorum librum diludimus.

395 Quartum fundamentum est: ecclesia definiens Voltem posse dissentire si vellet, et resistere gratiae efficaci, hoc definit de illa gratia, cui Voltas dissentire, et resistere vere non posse docuerunt Calvinus, et Jansenius; sed hoc isti docuerunt de gratia physice praedeterminante: ergo ecclesia definit Voltem posse dissentire si vellet, et resistere gratiae physice praedeterminanti; atqui contra illa, dissentire si vellet significat libertas, ut est certum: ergo etc. Ma. prob.: nam ecclesia non contradiceret Calvino, et Jansenio, nisi de eadem, id de diversa gratia loquerent, quod illi nabant. Ita ratiocinanti aliqui ex nostris adversariis, quorum argumentum fuse reducit M. Suarez tomo 2o inter pt. 3 lib. 6o qq. 2a ff 3.

396. Sed inutilis prorsus, ac sterilis labore: eadem enim fallaci argumentandi forma probare possent Calvinistae, et Jansenistae, definitum esse ab ecclesia libertatem sponte gratia necessitante, et tollente libertatem: etenim (ut sese velle adversae praedicti adversarii discurrunt) ecclesia definiens a fratre Voltem posse dissentire si vellet, et resistere eidem gratiae cui Voltas dissentire et resistere non posse docuerunt Calvinistae, et Jansenistae; id his docuerunt Voltatem dissentire, et resistere non posse gratiae necessitanti, et ... cum Volte, siquidem tale gratia illi ponunt unitatem nec lapis, ut narrati quet, et n. 26, atque 27 vidimus. Ergo ecclesia definiens a fratre Voltatem

posse dicentiae Intellectus, Et uoluntate gratiae necessitanti, Et indisponibiles libertate: id est, libertate disponi, et indisponibili simul: quod profecto est prorsus mirabile.

397 Quapropter sicut Thomistae praedeterminantes, dicere debent, Ecclesiam definivisse illum, de eadem gratia, attenta praesentia et praedicatum efficaci, non autem de eadem attenta praedicatum necessitanti: ita nos illis dicimus, Ecclesiam definivisse illum de eadem gratia attenta praesentia et praedicatum efficaci non autem de eadem attenta praedicatum praecepta ntiunquam opinamur et probamus gratiam physice praedeterminantem esse necessitantem. Imo nova hinc deducitur nostrae doctrinae confirmatio: nam hi retinent ita dicere ut: gratia efficax est physice praedeterminans: quo illi dicunt, hanc, Et uoluntate non potest velle. Cum quod eadem argumentatione nos dicimus antecedentem, hi vero praedeterminantes dicunt antecedendum, Et similiter cog. Ecclesia contradictorium consentis definivit, nimirum hanc posse gratiae efficaci dissentire et uoluntate posse velle. Unde nos a dicto contradictorio consentis definito inferimus contradictorium antis, nimirum, gratia efficax non est physice praedeterminans. Nonne bene valet a contradictorio consentis ad contradictorium antis.

398 Jansenius adnexit ... Lamadanguty instrauetur ... magis illum dissentiendo della gratia, attento praesentia e praedicato efficaci, nondo vero della gratia attento praesentia, praedicato necessitante aut physice praedeterminanti. Unde colligitur ... Catholicum definiisse hic, dicens hic, et uoluntate posse liberum arbitrium gratiae efficaci. Hic visum sufficientem contradicit Calvino et Jansenio asserentibus, non posse dissentire aut resistere per liberum arbitrium gratiae efficaci. Supposito autem Concilii definito, definitur consentire, nullum efficacem gratiam dicere ... quod illum reddat talem, entituri, ac dissentiri liberum arbitrium posset. Cum in autem esse praedicatum physice praedeterminanti contendimus an. 352, atque adeo efficacem gratiam immune dissentiendi.

399 Quintum fundamentum opponis

pferit, ex quibusdam SS. Aug. et D. Th. testimoniis, quibus undique collectis innexi tendunt adversarii physicas praemotiones ad operationes liberas, atque ad salutares aus[?] quae physice praemovent. Quae tandem parum nobis non superest, ut testimonia producamus integra, quae de truncata deprommi solent, eaque verba expendamus, et explicemus, de D. Aug. eidem uniceum, asseruimus illis, scilicet, dos ceren[?] potuisse quae physice praemovent, ex aperta contradictione cui tales quam proprio docuerit, cui quamvis illas componere sunt operationi earum, ut satis supra constat, ex n.° 310, et 348. Praeterea exprime, et clarissime, auctor aut malis (quo quidquid tuo maleficii, sive sibi maleficii significatur) a Deo autore, sive detratore esse, ut in praelectione, de scia Dei an.° 44 vidimus. Addo hic pauca quaedam ex libro de peccatorum meritis et remissione cap. 18: malas voluntates non habemus ex Deo, et rursus: quod a Deo nos avertimus, nostrum est, et haec est voluntas mala. Et antea dixerat: nefas esse credere, Deum esse autorem voluntatis malae. Aug. et D. T. mens, quae sit operta physice praemotioni satis distat, ex n.° 303, 312, 324, 328, et 348. Supposita praescia auxilii distincta integra Ente vel componibilius operationi carens, id est, non physice praedeterminante. Cap. 1. Vera efficax gratia et libertati humanae concordia explanatur.

Disputatio Tertia

Praescientia auxilii

Distincta integra entitative componibilis operationi carentia,

id est non physice praedeterminante.

Caput Primum

Vera efficax gratia et libertatis humanae concordia explanatur.

100 Ut sane n.° 304 propositam explicem, explanatamque probem, praenotandum est 1.° auxilium efficax, de quo sermo est in praesenti, addere sufficienti infallibilem

et infrustrabilis operationis illaque. Unde duo in nemine auxilio considerranda veniunt. Unum est subjectum, quod denominatur efficax, aliud est forma denominationis, quae est ipsa infallibilitas, et infrustrabilitas connexionis auxilii quod denominatur efficax, cum operatione libera et talis connexio convincatur. Deinde tali auxilio dato facere infallibiliter, et infrustrabiliter, ut humana voluntas libere consentiat, ut libere vellet, ut libere operetur, etc.

451 Praenotandum 2º est, id quod eventum est auxilium videlicet sufficiens, si a Deo absolute detur, et infundatur, quamvis ~~entitas~~ entitative possibile sit cum operatione, et cum operationis causa, sive potens carere, et in carere efficax, non tamen posse efficax carere, et in carere suum, aut possibile cum operatione, et cum operationis causa. Quod bene evenit impossibilitate coexistendi utriusque contradictorii, sive consequentis, et non esse. Namque ideo est quod eventum auxilium datum, vel ... debitare unum ex his duobus contradictoriis, habet esse, non habet esse. Si petatur tamen utrum ex contradictoriis erit verum, si tale auxilium detur. Ignoro, ignoratis. Sed minime Deus ignorat, qui agnoscens scientia habet evidentiam scientiarum futurorum contingentium, tam absolutorum, quam conditionatorum. Habet ideo Deus scientiam, quam vocamus mediam, et infra lectione de scientia Dei anno 393 fuse explicuimus, qua certissime, et immediate, in ipso metaphysico conditionate futurum videt, quid est factura, et non est factura pro arbitrio suo, quaelibet creata voluntas posita in quibuscumque combinationibus circumstantiis, et sub quo cumque auxilio sufficiente ad quamcumque operationem.

452 Praenotandum est 3º auxilium sufficiens, quod si detur, habiturum est effectum libere dissentiente voluntate, dicimus appellari: sicut etiam appellatur in dictum nostrum, quod si detur non est habiturum effectum libere assentiente, aut non dissentiente voluntate. Unde specialis hic quaestio institutae ex futuritione conditionata effectus, secundum se sumpta, vel etiam ut obtineat trahente scientia media.

Specialem dixi hanc congruitatem, ut vitetur æquivocatio, quæ est de voce congrui, quam obtendunt adversarii, dum dicunt de auxilio sufficiente congruo, et congruitate ejus congruitate. Ita quod est, ut si congruum sumatur pro apto, et congruitas pro aptitudine. Nos autem congruum hoc sumimus pro efficaci, et congruitatem pro efficacia, et quidem pro efficacia ut cum sit; sed pro efficacia infallibili, et infrustrabili. Nec illa nos latet efficacia, quod dicitur vocationis illustrationis, aut suasionis illius, quibus proponitur motivum absolute certum, et efficacium ad suadendum operationem, est alterum certum, et efficacium relative ad particularem dispositionem hominis, illius voluntatis. Hæc autem efficacia ut deducatur ad intelligendum infinitam auxiliorum possibilium varietatem, non est efficacia, quam nunc præsenti quærimus, sed est fallibilis, et frustrabilis est, quatenus voluntas remanet libere potest [illegible] certissimis et illustrationibus, et motivis. His breviter prænotatis.

103 Assertio Magistri. Auxilium efficax est ipsum auxilium sufficiens, continens quod est possibile cum operatione, et cum operatione causa pro voluntatis arbitrio, tribuitur [illegible] quod [illegible] præjudicet voluntas tali auxilio se determinandi. Ita universa Societatis Jesu Schola. Addo cum magistro Auctorum parte, cum in auxilio, conjuncto cum Dei decreto specialiter benefico, quo id auxilium amat, est, quod efficax, et in illo decernit efficaciter operationem. Ratione hujus decreti auxilium denominatur vocatio, secundum propositum, ut ait Aug. lib. de correctione, et gratia, cap. 7. Ratione hujus decreti Deum misericorditer inter multa auxilia præscita usuitura esse, et infinita præscita ut esse non usuitura, sibi videntur, seligit auxilium futurum quod non usuiturum esse, illud quod sibi placet.

104 Ratio in hac assertione cap. sequenti grandis præsertim ostentenda. Notandum est 1° licet auxilium efficax, specificative sumptum non est ipsa efficacia, habet tamen pro [illegible] deo date infallibilem connexionem cum a libero creato voluntatis et infrus-

tralgellustraoq. Duas ptes Ituet q̃s quary 1a pt: efacia Dni q̃ n̄ est tota identicata cũ subto, q̃d denominati auxiliy efax: Vq; in Vocaoe A, id q̃d non identicatr tota denominaco cũ subto denominato, subty specicatiue sumpty n̄ est ipsa denominatio, sd pars denominaois: q̃o auxiliy efax specicatiue sumpty n̄ est ipsa efacia, sd pars efaciq. Ma: pbr: posita Dni sola uocatioe A entatiue Iponibili cũ operaoe causa, n̄ datr infale obtinellao operaoi: s q̃ dq Dni Inten Directio nulla est. Et eng 2a pars: Nq illa uocao pvt a Deo data, includit, et Veritatq Iditioatq aui libere futri, et Iditioris purifcaoq Iuxtentq in ipsa uocaoe absolute data: Et autq infalibilis, et infrustralis illao Iditionati, suposita ueritate Idicionata, Vti Iditiois purifcaoe.

405. 2a pp est: n̄ omnis pars Istua efaciq est impedibis: illa autq est frustralis, q̃ue inimpedibis, et impedibis, que infrustralis. Et eng: hq st pp. cũ Dni ptes Istuq efaciq sint Vocao A, et futurio Idiata operaoi, aut Eng scia mia, ipsa Vocatio est inimpedibilis: pendet Dni a sola Da Voltate libertate; n̄ autq est infrustralis: cu illa Dni uocaoe, specicatiue, et entatiue sumpta, ponere Voltas creata ptest pro libertate sua cauq operaoi. Ecursus futurio Idicionata n̄ ptest ee s e se, ac proinde, infrustralis est: si Dni q̃d est, dy est, Necere est Ce, eodq prio, q̃d eet dy eet, necesse est ee. Scia Eng Da infrustralis q̃ infalicalis, Utraq; tn est simpliciter impedibis a Voltate Creata posita sub Vocaoe A, nq Vt sic ptest operaoq suspendere, qua suspensa, neq Vera eet futurio Idiata, neq exereet Scia Dei illq afrans. Unde nihil est inpredicta efaciaauxiliy Istitutioe, q̃d sit, sul inimpedile et infrustrale, nue q̃d sit inimpedile inferens pr naruq cog: si eny Cursum aliq deer, cuerteret operaois libertas, ut ano 34 Iostenty est. Neq obest q̃d efaciam Istituant partq inimpedibiles

et partis instrumentali: non enim pars humus efficacis, sed tota efficacia, ut tota habet nexum connectionis cum operatione: unde cum tota ut tota est sit in nullis impedibilis et instrumentalis, nihil de operatione ullatenus libertatis infert.

106\. 3a. Opponitur: efficacia vericatur de auxilio ante operationem absolute posito. Nam est: non ante operationem absolute positum exit vocatio et tributa, ut dicia mea, et dicitur illo speciali benefico, pendente ab eadem scientia, sed de vocatione et sic tributa vericatur esse efficacis: ergo de vocatione et vericatur efficacia ante operationem absolute posita. Nam distinguo: tum, quae ante operationem absolute positis exit, liberum quod retenet exspectans tanquam mera causa operationis: talis autem est vocatio et talis modo tributa, ergo quae ante est absolute obtentum, cum est in electum ad obtinendum. Vocatio autem est in ea decio electum ad obtinendum vocationem, distinctionem. Distinguo ergo minorem: non de vocatione et ut eo modo tributa vericatur consequentia distinctionis, sub instrumentali scientia de distinctione futurae conversionis. Quamvis de eadem vocatione et ut eo modo tributa vericari esse efficacis instrumentali decreto de conversione ut ponenda per ipsum vocationem alterutro autem titulo denominetur efficax vocatio, enim illo magis utroque.

Caput Secundum

Aversionis explicatur gratia.

107\. Aversio posita num. 103, multis sacrae scripturae, definitionum, et Patrum probatur: 1o quod ex ipsis locis quibus docemur libertatem non in eo positam esse, quod voluntas mere pro arbitrio suo, munus potius quam in oppositam partem inflectere, et non solum habet efficacis, ut ante num. 35 vidimus, sed tangere efficacis sit contra in respondens destinatio pro opposita, adquam unam alteram relictam; haec tunc voluntas unicuique pro arbitrio suo voluntas inflectit, itaque num. 3 ...

tat abunde: q ut sen. cum Hect. at Voltas debet gratia efficax esse contrarie disponibilis cum utraque parte opposita. Si autem gratia efficax est contrarie disponibilis, cum operatione et operationi carentia, ratio efficaciae debet illi provenire partialiter ex aliquo distincto; atqui non est aliud unde illi proveniat, ante ablutus ex eo, et futuritionem operationis, nisi futuris scientia media, et decretis efficax collatum cum tali gratia, aut cum consensu talis operationis: quod tandem ex supradictis locis theologicis transire collige assertio nostra.

408 2° ex iis locis quibus ab homine postulatur ut se convertat, ut faciat sibi cor novum ut deo praestanti ranuge ordine aperiat si cum deus vocatio aut praestatio non est contrarie disponibilis cum efficacia, ex cujus illius carentia frustra postularetur ab homine vocationem habente, nec competeret eis, non aliter ac vinculis necessitatis destructis, hortatio aliquis necessitat. 3° ex iis locis ex quibus constat auxilium sufficiens dari homini non operanti cum quo de quo supra an° 209 diximus. Constat enim ex dictis an° 363, salvari non posse hanc veritatem, si admittatur una necessaria gratia forte finis determinari. Siquidem nullum auxilium disponibile cum carentia efficaciae erit sufficiens, si solum ita.

409 Quarto pluribus scripturis ex reprehensione illa Judaeorum comparatorum ad Tyrios, et Sydonios de qua diximus n° 29. Reprehensio enim comparativa, nequit esse justa, quando unus caret mentiobiliter aliquo necessario ad effectum, et alter ad effectum omnia necessaria habet. Ideo reprehendas carentem impeccabiliter caecum, quod non legit sicut legeret, alius caecus non carens: aut famelicum Lazarum, quod non cibabatur, sicut avarum Epulonem ideo de fundis ex professo in praelectione de scientia Dei an° 413. Idcirco ex illa mitissima reprehensione colligitur gratiam sufficientem qua

Tyrij ac Sydonij converterentur, foret Caritate Impossibilis,
ex Conversionis carentia, sicut Caritatis Impossibilis, ex caren-
tia Conversionis: Erat gratia Sub qua non convertebantur
illi Iudaei reprehensi, proindeque reprehendebantur, quia
Similiter potentes, et Similiter habentes omnia ad Conver-
sionem necessaria, non Similiter volebant converti.

410 Nec Satisfa-
ciunt adversarij, dum 2a nostrum argumentum retorquere con-
tendentes, aiunt, Deum dedisse Tyrijs et Sidonijs, auxi-
lium praevium Decreti, quod Iudaeis illis negabat. Non enim re-
prehendebantur Iudaei illi quia non habebant datum a Deo au-
xilium praevium congruum, sicut habuerunt datum Tyrij ac Sydo-
nij; sed quia non faciebant praevidere auxilium illud Decreti suf-
ficiens, quod habebant datum a Deo, et quod Tyrij ac Sydo-
nij facerent praevidere congruum, si daretur illis. Ubi distinguendum
dabit duplex quaestio. Una in praelectione de Scientia Dei n° 229 nota-
vi: 1a versatur circa duos homines, ubi dat Deus au-
xilium congruum, sive auxilium sufficiens praevium Scientia media
habiturum effectum, alteri autem dat auxilium incongru-
um, sive auxilium sufficiens praevium Scientia media, non
habiturum effectum. 2a est, cur ex suppositione quod utrique
detur auxilium sufficiens, praevideatur in uno auxilium
sine effectu, et in altero praevideatur auxilium cum effectu.
Ad 1am quaestionem non aliter respondere possumus, quam quod
cum Apostolo ad Romanos 11, 33 respondet Augustinus
libro de Spiritu et littera cap. 34, O altitudo divitiarum
Sapientiae, et Scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia
eius, et investigabiles viae eius. Audiendus insuper lib.
de Vocatione Gentium cap. 15 dicens: profunditas illius quae-
stionis, quam 2ae admirationis Apostoli, impenetrabilem con-

internus, per liberi arbitrii velle, et nolle non vero lutis. Ad 2^m quaestionis facile respondet Augustinus, per liberi arbitrii velle, et nolle, ut vidimus n.o 12, 228, et 290. Utriusque quaestionis responsionem paucis complexus est libro 83 quaestionum. Licet enim possit sibi tribuere ex gratia Dei, ut vocatus veniat, non tamen quod vocatus sit.

411. Probatur insuper eadem assertio auctoritate Augustini, qui eam more suo, idest profundo ac mirabili ingenio multis in locis tradidit. Audiendus lib. 1.o ad Simplicianum quaestione 2.a circa medium, ubi sic ait: ergo non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei, qui hoc modo vocavit quomodo aptum erat iis, qui secuti sunt vocationem. Et paulo post: verum est ergo multi vocati, pauci vero electi, illi enim electi, qui congruenter vocati, illi autem qui non congruebant, neque contemperabantur vocationi, non electi, quia non secuti, quamvis vocati. Item verum est, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, quia etsi multos vocat, eorum tamen miseretur quos ita vocat, quomodo eis vocari aptum est, ut sequantur. Falsum est autem si quis dicit, quod non miserentis est Dei, sed volentis atque currentis est hominis, quia nullius Deus frustra miseretur, cuius autem miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei congruere, ut vocantem non respuat. Atque sic Augustinus, in quibus in multis considerabilibus codicibus ante cap., et alibi plurimis idem docet, sic habet tract. 26 in Joannem, et lib. de Spiritu et litera cap. 34, et lib. 83 qq., qq. 68, et lib. de peccatorum meritis et remissione, cap. 16, et lib. de natura et gratia, cap. 25, et lib. de praedestinatione Sanctorum cap. 16, et 20, et toto fere lib. de dono perseverantiae.

412. Demum haec vindicatio probatur assertio nostra. Omnia quae de auxilio efficaci gratiae, aut expresse tradentur a Sacris Literis, Conciliis, et S. Patribus,

aut p bonã et legitimã illationẽ, inde colligi possit. Explantur optime in nra sña, et nã opposita n̄ pst explari: q° nostra tenenda est, et opposita reycienda. Ani quoad opositã ejus e ista ex tota precedenti disputatiõe, quoad minorẽ vº ista ex dictis hactenus, et ista bit amplius ex dicendis.

Cap 3. Soluitur obiectio de duobus habentibus æquale auxilium

Caput Tertium

Soluitur obiectio de duobus habentibus æquale auxilium

913 Obyciunt adversarij vº. Si auxilium efax, est contrarie operatione et operationi, contra e venire posset, ut duo hoes instituti eodẽ æquali auxilio ad conversionẽ, inæqualiter se gererent, ita ut unus consentiret, altero dissentiente; sed hoc admitti n̄ potest: q° ergo ista. Mai probatur 1º. nã inæqualitas, et discretio consentientis a dissentiente, n̄ est p gratiã; sed p innatã libertatẽ: id qd est illud apostoli: quis enim te discernit: interpretante Augustino, qui lib. de præ destinatioe sstorum cap. 5. sic ait: quis te discernit, qd n̄ accepisti: atquo mirabilio, quis te discernit ab alio, cui n̄ condonauit, qd tibi donauit. paucis q interiectis: gratia discernit bonos a malis, n̄ quæ communis est bonis ac malis. 2º probatur eadẽ minor: nã in ea hypotesi posset facile responderi ad hanc quæstionem, cur unus potius quã alter, acipiat gratiã, hoc est, consentiat. cur unus potius quã alteri, ita suadeatur, ut persuadeatur. cur unum deus trahat, alterum n̄ trahat. Atqui ad hanc quæstionem respondere facile nemo potest. imo nec respondere quidẽ aliquis potest, nisi velit errare, ut ait Augustinus tractatu 26 in Joannẽ, et libro de spiritu et litera, cap. 34, et S. Prosper libro 1º de vocatioe gentium, capite ultimo: q° ergo ista. Maior

probatur, nam tunc ratio esset, q^a unus dissentire vult altero volente.

419 Respondetur, et absurdum nullum esse, et objectioni nullum esse momenti, si in auxilio, materiale, a formali distinguatur, et auxilium praeveniens, aut excitans, ab adjuvante, aut cooperante. 1° igitur indubitabile est, duos homines constitutos cum auxilio adjuvante, aut cooperante ad diversionem (ut et tale auxilium unidetur utrique, sive utrique detur aequale) non posse ita se gerere, ut dissentiat unus altero dissentiente. Patet hoc ex numero 90: auxilium enim adjuvans aut cooperans in ratione talis constituitur, per actione Dei, et creaturae actualiter ponentem consensum: implicat autem, quod uterque homo tale actionem habeat, et quod non uterque consentiat. 2° indubitabile etiam est, dissentienti dari maius auxilium, ita ut impossibile sit consentiente et dissentiente constitui sub auxilio omnino aequali. Patet etiam hoc: nam consentienti datur auxilium ut adjuvans sive cooperans cum actuali concursu omnipotentiae; cuiusmodi autem auxilium, licet praeparatum in actu 1° quoad ex parte Dei detur etiam non consentienti, huic tamen non datur actualiter sive in actu secundo, culpa sua quatenus dissentire non vult. Quando itaque quaeritur an sub aequali auxilio possit unus dissentire, altero consentiente: quaestio solum esse potest de auxilio ut praeveniente et excitante, quo creata voluntas, adeo praeparatur, et inclinatur ad consensum. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

115 Sed in hoc ipso auxi-
lio praeveniente duo quaerere oportet, ut dicebam, Materiale, et Formale.
Materiale est ipsa entitas qualitatis spiritualis excitantis et inclinan-
tis voluntatem: Formale est ratio gratuiti doni et beneficii reperta in eadem
entitate. Haec ratio gratuiti doni, et beneficii ratio superaddit entitati
donatae gratiosam et liberalem donatoris voluntatem. Praeterea haec ratio
exercet omnes virtualiter, quibus exercet, et augetur, utilitas et secu-
ritas utilitatis entitatis donatae. Sic maius beneficium, maiusque gratiae
ei confert, qui in extrema necessitate panem dat pauperi alioquin
morituro, quam qui eidem coelestem panem dat non indigenti: Nam in primo
casu panis aestimatur ut vita, in 2º autem tantum ut panis. Similiter etiam
minus beneficium, minusque gratiae ei confert, qui gemmam vel donum tibi
mittit exposito periculo terrae et maris, quam qui eam de coelo,
extra omne periculum alteri domi tuae reponit.

116 Ex his notitiis praemissis
colliges 1º auxilium praeveniens materialiter aequale datum dimisso,
et datum non dimisso, habere formalem rationem doni gratuiti, et benefi-
cii in utroque: nam utrique datur per voluntatem gratiosam et liberalem ex
motivo dandi utrique sufficiens ad salutariter operandum. Colliges
2º auxilium istud materialiter aequale esse formaliter inaequalis rationis bene-
ficii, nam quatenus datum non dimisso afferet illi praeviso utili-
tatem potentialem, quatenus autem datum dimisso, afferet illi simul, et
utilitatem potentialem, et infructuosam salutarium actuum securitatem. Insuper
quatenus datum non dimisso provenit praeviso ex voluntate Dei efficaciter amantis tales homines
pro suis salutares actus; quatenus autem dimisso datum, pro-
venit etiam ex voluntate Dei efficaciter, et absolute amante tali
homini eius ipsius salutares ex praedefinita, quapropter auxilium dimis-
so datum provenit ex voluntate magis benefica, atque adeo
exercet formaliter rationem gratuiti doni, et beneficii.

117 Hic itaque advertendum

19 hq; loto de volun 993, a dau xiliis pro quemes sumptum/ malit, ant ut sic equale datis duobus, here posset etiam in/ uno, et in altero non haberi. Et statim 3a Adversarios remu/ lventes eepolg. Et probatur 1o quia auxilium pro quemers soli Deo libero, de quo loquimur, misferet saltem equale, in Tiriis ac Sydoniis 5- censuri, atque in incolis Corozaim, et betsaida non consentientibus/ eum non iuste reprehenderet fuissent: modo, ut in praelectione de scia Dei, n.o 446 eudimus, reprehensio iparatoria, e arquens, qd ... l apari, l amici admaius Iure reprehenderet Judei illi non consentientes, quam Tirii, ac Sydonii consentirent, si ipsi habuerent tr equalia, l minora auxilia. 2o probatur quia ideo sub auxilio pari disipar lventuri stare non posset, quod consentienti daretur graphice praedeterminans, quod dissentienti non daretur; atqui haec inequalitas auxiliorum falsa est, ut an.o 362 ostensum est. Ergo Etta.

3o probatur Si

418 Cum Deus haberet quotquot actualiter existunt habueret ad eas charitate, illustratione, atque inspiratione, aut eadem, aut omnino equalem, incredibile videtur, quod omnes, l nulli eas charitates elicerent, eis sine qualibet earum sua determinatione dominio privativo, proinde gloria ex ea ipsa operatis sit lex magna hominum multitudine, equaliter ac omnes deliberati, non omnes uniformiter operari; nec lum apud omnes volo vreute unus. Quare praetermisso alio, quae quirius nullo negotio Ex hucusque dictis decurrent, probatur ex eo, quod ex expressa Aug. est sa, tum alijs in locis, tum praecipue, ac ex speciali lib. 11 de ciuitate Dei cap. 6, ubi in solis eis equali virtute gratiae, isdemque cum omnimoda equalitate dispositionibus, occasionibus, Etta, docet unum consentire posse, altero dissentiente. Si aliqui duo (inquit) equaliter affecti animo, et corpore, videant unius corporis pulchritudinem, qua visa unus eorum, ad illicite fruendum moveatur, alter in voluntate pudica stabilis perseveret, quid putamus esse causam, ut in

illo fiat, nullo n. fiat Voltas Mala. Deinde Exclusa hysca
ri addit, sicadq tentaeo ambo tententa, et Vnus ei cedat,
at q Dientat, alterudq qui fuerat p. Severet, quedalius
apparet, vitlong Voluisse, altery noluisse a castitate deficere.
Vnde, nisi propria Volte.

419 Iam ad obhoz po-
sitq n.º 413 rem instra negdo mirq, loqdo deauxilio prque
mente sumpto Malitia, ut hic summandy vidimus. Ad 1.q mi
xi praeg rem, discrethos maul.º eeqdq deidonq, ceterq n.a
solo Deo fieri, Vt n.º 235, Ceterq n.º 386 explan; Est. discretho q
autq mault.º fieri a solo Deo p. decry electiua auxily dequi,
et electiuy salutaris operaris, p.illq, intra, Eni malteros
hoc, quod potera discretiuy Est Vnus abaltero, Vt lique ex
n.º 386, et 390, i qod aperte tradit Augq. ill de Bono p.severan
tiq cap. 9.º Repetatr Etiq notao facta n.º 236. Ad 2.q Eusdq mi
xi praeg rem, in inquibus illis quaestiobus binas includi; adqua
rij Vnq rem nescimus, ad alterq autq rem impromptu Est, Vt
vidimus n.º 410. Ad Vnq rem fas Est per Velle, et nolle liberi
arbitrij, ad alterq autq p. liberi arbitrij, Velle, et nolle ne
fas est rem. Cap. 4. obiroes aliq. solutq.

Caput 4

Obiectiones aliq. solutq.

420 Obycium 2.º
si sub equali auxilio posset Vnus dientire, altero dissentiente,
posset Etiq sub inequali auxilio, qui minus accepit dientire, et
dissentire qui maius accepit, id hoc intus implat. q.º etia.
Min. pbr: na auxilium minus datq. sermo e maius auxilium, quo
auxilium maius datq n. dienserro, iqdq lq e efficax, et 2.q in
efficax: q.º qui dientit nario accepit maius auxilium, et minus
qui dissentit, atq intus, implat, qd consentiat qui accepit minus,

et dissentiat qui maius accepit. Ad 2.um ergo auxilium datum dissentiendo datur volente magis benefica, quam auxilium dissentiendo datum sic volente magis benefica, nequit non dari maius beneficium, et beneficium est ipsum auxilium: ergo auxilium dissentiendo datum nequit non esse maius auxilium: ergo implicat nostra hypothesis in qua supponitur esse minus.

Ex n.° 415, et 416

Facilis est sumus ob hoc solutio. Distinguitur itaque maior: posito eodem sub inequali auxilio, qui minus malitiæ accepit, dissentire, et dissentire, qui maius malitiæ accepit: concedo: dissentire, qui minus fuit intrinsece beneficii accepit: nego maiorem. Distinguo etiam minorem, et concedo minorem; si dantur nam auxilium etiam prout dari a Deo videmus, etenim ordinarie adest variatio maius fit intrinsece beneficium, auxilio inefficaci quamvis hoc ipsum inefficax possit esse maius malitiæ, quam minus. Sit maior illustratio aut vehementior inspiratio. Quam enim implicat fingi pluries inefficax, quod unus internior vocationi renitatur, alius alteri minori vocationi dissentit. Utrumque plane facit quod potest, et neuter quod non potest; quod utrique pro arbitrio in potestate vocationi suum renitere, et dissentire. Porro hoc mihi clare significant illa Christi Domini verba Mathei 12, 41, Viri Ninivitæ surgent in iudicio cum generatione ista, et condemnabunt eam, quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ, et ecce plus quam Jonas hic. Docet enim ibi Christus Dominus Iudæos tanquam rebelles maiori auxilio redarguendos a Ninivitis pœnitentibus sub auxilio minori, quod fuit interior Christus inter et Jona. Quod quidem argumentum potentissimum est ut perspexit, et explanat aureo hoc Hieronymi verba: hic ad verbum loci, non pronomen illegas. Ionas, ut docent interpretes, triduo prædicavit: Ego tanto tempore. Ille ad Assyrios gentilium nationem duxit: ego ad Iudæos populum Dei. Ille peregrinus: ego concivibus. Ille voce locutus est simplici, nihil signorum faciens: ego tanta faciens signa, Belze-

bus Calumniis sustineo. Plus quam Jona hic, idest ingratitudine maxima inter Vos. Ad ostendendam probat diversitatem mi[...] decidendi ex tam maxime beneficio jam accepto, nandaque Ve de maxi malitiâ sumpta.

422 Objicient 3º si auxilium efficax esset, ut nº 403 describitur, auxilium pure sufficiens, et inefficax esset auxilium sufficiens tunc a Deo tributum, quod pro illius magis pertinenti creata voluntas, tali auxiliô si detur dissentiunt; id humanum esse non potest: quod est ita. Nam si tale esset, non esset maius beneficium auxilium inefficax, neque esset benevolentia in Deo dante, neque motivum gratitudinis in hoc recipiente; sed hoc erant falsa: quod est ita. Minor probatur: nam saepe in Sacris literis, et peccatoribus non consentientibus vocationi gratiae praevenienti, quae detur Deus, et quae de innovatis consentientibus pro gratuito probatur ita maior: quia gratia auxilium inefficax est longe melior bonum, quam auxilium pure sufficiens, aut inefficax, contra illud Christi dicentis de Juda Matei 26, 24, bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille; idem est maius beneficium, illud cuius gratia longe melior est recipienti: quod est ita.

423 Respondeo Vº: nullum enim beneficium conferri, quod conferri dicitur, quod prudentissimus quisque mallet nobis nari, quam conferri; sed tale est auxilium sufficiens, cum maxima pars eius vel inungendi eius per eamdem hominis diutius, aut cum eius aeternam damnationem recipienti: quod est ita. Respondeo 2º non enim est beneficium, quod nequit esse effectus voluntatis benevolae, et aptum dare gaudium recipienti; sed auxilium sufficiens praevium inefficax, nequit esse effectus voluntatis benevolae, et aptum dare gaudium recipienti. Maior probatur: nam cum in auxilium pensatis orbus ipsius circumstantiis, est nocivum; sed id quod pensatis omnibus ipsius circumstantiis est nocivum, nequit esse effectus voluntatis benevolae, et aptum dare gaudium recipienti: quod est ita.

424 Respondeo multas

Videntur 3a auxilium inefficax distitui per carentiam physicam praedeterminationis ad dissensum, aut physicam praedeterminationem ad dissensum. Quod ad nos attinet, facile removemus, nando minus. Adhibemus propriam distinctionem, et alteram, scilicet, non est gratia beneficium, auxilium inefficax, quatenus a Deo tributum in ordine ad distituendum potentiam recte operandi, nam: quatenus a Deo tributum praevisa ipsius gratia dedisse, aut tamen obiecto ipsius sui libidine praevisa, reduplicando supra totam collectionem resultantem ex auxilio et sua, vel ipso dissensu, reduplicando supra, propter auxilium, quod adest suadens, vel ipse dissensus non auxilium sufficiens a Deo tributum sub scientia dedisse, sed ex formalitate virtutis ad dissensum, ex formalitate inefficacia. 1° Deus creat, et dat beneficia voluntate, ut liquet ex numero 9..., quia etiam per auxilium nedonatum donum Deus quidem est ex se salutare. 2°, ut numero 235 vidimus. Substitur formalitate auxilium illud est beneficium: formalitas inefficax distituit in collectione resultante, ex auxilio, et scientia dedisse, vel ipso obitu dissensu. Collectio vero non est beneficium, a Deo datum homini, sed potius maleficium ab ipso homine orti ex usu auxilii accepti, quo abusus fuerit pro arbitrio malo, ipse sibi beneficium. Collectio auxilii et dissensus, quia nemo homo mala, et non beneficia, partes bona, et beneficia inclusit ipsius videlicet auxilium afferens sufficientiam recte operandi, hanc partem Deus dat, altera non pendens pure permittit, nec neque ad illum determinat, neque tenetur impedire voluntatis determinationem, atque adeo pure permittit collectionem resultantem ex auxilio, et dissensu stante ac completo sui ministerio

425 Ad maiorem dilucidationem at. 3o explicatur propriam esse distinctionem maiorem, causa auxilium inefficax est illius melior hominum, quod auxilium pure sufficiens aut inefficax, quatenus hoc a Deo tributum in ordine ad distinguendum de potentia recte operandi, nam: quatenus hoc est inefficax reduplicando supra totam

inefficaxque decidit mar. In 1º enim melius est reprobo nasci, quam non nasci, nam ex suo concepto melior est potentia recte operandi, quam caret pos. In 2º vero melius est reprobo non nasci, quam nasci, nam ex suo concepto melior est ceteris paribus recte operandi, quam collectio resultans ex potentia, et absurdum.

426 Ut ergo efficacis mirabiliter, id tale est auxilium sufficiens, et tale, quatenus a Deo tributum, in ordine ad constituendam sufficientem recte operandi nam: quatenus est inefficax, reduplicando supra eo inefficaxque decidit. Quare ergo efficacis duo mira: id auxilium sufficiens praecise inefficax, et tale, quatenus est inefficax reduplicando supra eo inefficaxque decidit: auxilium inefficax quatenus a Deo tributum in ordine ad constituendam sufficientem recte operandi nam mira. Adhuc praeoccupat nam absurdum mar: et enim quae circumstant videlicet deficientes circumstantiae nos circuunt; ipsa tamen auxilium non caret id potest pati hoc non cum eis: quod admittitur ex ultimam caret id potest pati transgressionem pro eo ut violatur a non obediente. Cap. 5. Utrum metaphysice implicet creatura libera, quae per scientiam praevideatur resistere cuilibet auxilio sufficienti ad actum liberum.

Caput Quintum

Utrum Metaphysice implicet Creatura libera Quae per Scientiam Mediam praevideatur Resistere cuilibet auxilio sufficienti ad actum liberum.

427 Objiciunt adhuc adversarii, si auxilium efficax liceat, ut ante fuit n.º 413 deus circumspicere, est quod voluntas aliqua a Deo per scientiam mediam praevideri, quae decideret a inefficax quodlibet auxilium sufficiens ipsi dabile ad liberum consensum aut alios actus meritorios, id hoc est absurdum intolerabile: ergo. Major pt: quodlibet enim auxilium dabile ad actum liberum quod

tem physica praedeterminatione, e contra (?) impossibile eius operationes careant et frustrabile, pro libero voluntatis arbitrio, quod autem fatetur esse posse reddi inefficax. Ex his vero; quod inde infertur Deum, nec de potentia absoluta, posse eligere efficaciter tam praedestinatos, et puerum creaturam, ad gloriam vel coronam, quam D. Augustinus posita eius hypothesi videtur vehementer detestari, atque ut incredibile respuere multis in locis, praecipue in Enchiridio cap. 98, ubi ait: quis tam impie desipiat ut dicat, Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere.

128 Firmant Ex eodem Aug. lib. I ad Simplicianum q. 2, ubi paulo post verba a nobis num. 111 relata, subdit: cum ergo alium sic, alium autem sic moveat ad fidem, eadem saepe res, saepe alio modo dicta moveat, alio modo dicta non moveat, alium moveat, alium non moveat, quis audeat dicere defuisse Deo modum vocandi, quo etiam Esau ad eam fidem mentem applicaret, voluntatemque coniungeret, in qua Jacob iustificatus est? Et post pauca, de illo quem Deus deseruit, nondum vocando, de eius misericordia (?) esset, addit: quis etiam dicat modum quo ei persuaderetur, ut crederet, etiam omnipotenti defuisse? Ubi non defuisse Deo modum persuadendi, et convertendi probat Aug. ex conceptu omnipotentis, quam non solum ad entia (?) sed ad omnes praxes possibiles extendit: sicut ergo impossibile homo est, cuius producendi modus Deo desit, ita sec. Aug. impossibilis est, cuius convertendi, et salvandi per ipsa merita modus Deo desit.

129 Ante huius solutionem notandum est, vero nobis adversarios obiicere ut contra illatum, unam aliquam creaturam liberam possibilem, quae per destinationem non possit ad gloriam vel coronam, quia nullum nullius praevideret auxilium efficax ad actum liberum; id quamquam hoc esset magnum absurdum, non est maximum; nam de longe maius est id quod a nobis argumento num. 311 colligebamus, nimirum, nullam creaturam liberam praedestinari posse ad gloriam vel coronam.

q. in nullius praejudicetur auxilij aliquod efficax ad sui liberum usum, sed de auxilij efficaci praevio, et phisice praedeterminante, ideo ista sunt impedimenta libertati, intentum, et praedestinationis adversa, ut vidimus supra numero 327.

130 Notandum est Augustinum pro nobis contra adversarios stare, cuius ipso testimonio ab illis pro se adducto, sic Augustinus: cum potestatem convertendi quorum vult voluntates habeat, minime colligunt ex eo, quod Deus possit phisice praedeterminare; ideo ex eo, quod in corporeis suis thesauris habet infinites infinitos vocandi modos ... impossibile sit, nullum apparere efficacem ad liberam conversionem obtinendam. Ad hanc varietatem vocandi, et flectendi voluntates recurrunt ipsi saepe ... Videantur eius lib. 3° de libero arbitrio cap. 19, lib. 1° de duabus epistolis Pelagianorum cap. 19, et lib. de correptione et gratia cap. 8, vocavit; quare isti sic, illi aliter, atque alij aliter diversis et innumerabilibus modis vocantur, ut reformentur, et illa ut mens inclinandi ... phisica praedeterminatione, et uniformis numerum remittendo quasi ... necessitatis et infinitatis, non est notus fuit Augustinus.

131 Sed ... rent aliqui nando mens ... Alij cum distinctione illa admittunt. Nos ita distinguimus: posset voluntas aliqua creata reddi efficax, posset potestate metaphisica reddita: posset potestate ... morali: nature ... terrea duplex, est reddita in ... ut explicet distinctio, triplex statuimus conclusiones. 1a Conclusio: impossibile moraliter est quod voluntas aliqua ... videatur reddituram inefficax quodlibet auxilium supernaturale ipsi dabile. 2a Conclusio: haec moralis impossibilitas sufficit ad veri... candam, tum Augustinus, tum aliorum ... testimonia. 3a Conclusio: non est metaphisice impossibile quod voluntas aliqua ... seu magis adeo videatur redditura inefficax quodlibet auxilium supernaturale ipsi dabile ad ... liberam conversionem. 1a ... 2a vero et 3a contra adversarios ... atque alijs ... Nos eas singulas probemus.

432 Pr. 1a: ng inte inspi-
ratas illustrationes et inspirationes speciales, quas ipsa producere po-
test, et infundere cuilibet creaturae liberae, ut illis suadeat de tra-
nsgressione liberae cuiuslibet actus, cuiuslibet virtutis, impossibile moraliter est,
quod nulla sit illustratio, et inspiratio, cui tandem deveniret voluntas,
neque tribueret. moralis enim necessitas unius extremi, et
moralis impossibilitas oppositi possunt stare cum necessitate, et im-
possibilitate metaphysica, nil aliud est, quam difficultas tanta, ut utrum-
que deficiat esse, eveniat oppositum, quamvis sine ex defec-
tu sive ex eventu oppositi non requireret simultanea verificatio aut
falsificatio duplicis contradictionis. Sic est moraliter impossibile, ut aliquis
60 annis vel ludat talis, idque tempore numero, cadat et recurrat,
nec etiam in oppositum eveniet aliqua horum, apparet contradictio sim-
pliciter, tot, tantaeque sit occasiones peccandi venialiter ut ipsum minus sit
moraliter impossibile vitare omnia venialia, citra speciale privilegium;
citra in oppositum eventu nemo possit ostendere horum contradic-
tionem.

433 Ancillo 2o. obj.
quod enim, ut testimoniis asseritur impossibilis casus, in quo Deus obtinea-
t aliquam voluntatem consentiret ipse, non prorsus impossibilitas metaphysica; ita
illud inferentia, de impossibilitate morali: quia ad mentem Tridentini ses-
sione 6a canone 23, definiens simpliciter hominem non posse
speciali privilegio vitare omnia venialia, non definit impossibilitatem me-
taphysicam, ut aperte creditur; id definio praedicta verificatur ex
sola impossibilitate morali. Praeterea supposita impossibilitate mo-
morali non inveniri, et morali necessitate inveniri, sub aliquo ex
auxiliis a Deo producibilibus, et inspirati, et impulsus, ut asserebat
Angelus, quamvis Dei absolute fieri in libertate sua invenire
cuiuslibet hominis. Ergo quod inspirari et impudens fit, talis enim est, qui
concedit esse, quod moraliter est impossibile, aut non esse quod moraliter

est necessarius; quo desumitur ante n.° proximo: Ex eo enim ipso concedit Gratia [illegible] sapientes, et prudentes, et concedit non esse, quod esse supponitur, aut esse, quod supponitur non esse. Ex eo enim impune, sic [illegible] impetrare non caret, qui Deo non [illegible] contra concedunt sapientes [illegible], quae sacrae literae de Deo praedicantes plenissimae potestatis inclinandi pro arbitrio suo voluntatem humanam, suadent saltem in humana voluntate moralem impossibilitatem renitendi Deo auxiliis possibilibus ad actum liberum supposita ista moraliter necessitate. Ut quaevis creata voluntas dissentiat alicui auxilio ex possibilibus, in deliberato, vage, et impossibile moraliter, ut aliqua creata voluntas renitatur omnibus auxiliis possibilibus, inde, et collective, Deus per suam scientiam videret illud auxilium determinatum, cui una propter voluntas dissentiret potens dissentire, atque adeo minime probabiliter ut unusquisque libere voluntate eligere efficaciter ad desiderium vitae, et coronae obtinendae suo auxilio praevisso.

434 — Prima assertio 5.ª: ideo enim est metaphysice impossibile, quod voluntas aliqua creata poenitus a Deo indifferens reddatur in malitia ex quolibet auxilio sufficienti ad quaevis actus liberam quae dependeret, quia enim Deo, [illegible] creatura relucere praecatum excludens qualitatem potestatis reddendi in malitia ex quolibet auxilio sufficienti; atqui neque in Deo neque in ipsa creatura, tale aliquid praecatum relucet: ergo non est metaphysice impossibile, quod voluntas aliqua creata [illegible] [illegible] dissolvendo praecipuo obiecti.

435 — 1.ª Cit. in [illegible]

quae relucet in Deo dominium eius in voluntatem divinam, metaphysice excludit vinci; virtute resistendi, et impeditiva dominationis relucente in ipsa voluntate divina; sed non excluderet metaphysice vinci, si nulla esset metaphysica repugnantia, ideo quod voluntas aliqua divina redderet in malitia ex quolibet auxilio sufficienti [illegible],

dabile ad Vincendum. q.d metaphisica repugnantia est in praedicto casu, atque adeo Metaphisice impossibile sit cuique aliquid decentiule vindere q.d Deus magis a Deo redderetur in efficax q.dlibet auxilium sufficiens sibi datum ad vincendum. Minor prob. nam in mea hipotesi, Ut probavi, poenas metaphisice impossibili, resultaret quia creatura vinceret Deum in rege Dei, cum metaphisica repugnantia. Probatur maior: nam Dei Virtus Divina est infinita, et Divina; creaturae autem virtus est finita, et creata; sed infinita Virtus metaphisice excludit Vinci a Virtute finita: ergo etc.

436 - Retorqueo, maior: metaphisice excludit Vinci quoad perfectionem physicam entitatem, concedo; vinci quoad effectum sibi accomodatum, vinci independenter ab ipso Deo, concedo; dependenter a natura, nego maiorem. Adhuc praeter distinctam minor, metaphisice excludit Vinci infinita Virtus a Virtute finita, si infinita aplicetur, in aplicatione infinita; concedo; si aplicatio est finita, nego minorem. Virtus identificata cum Deo superat qualitative quoad Entitatem perfectionem et immense Superat, plus quam virtutis extra Deum est; At quoad effectum sibi accomodatum non semper superat, sed permittit se vinci a Virtute finita operante tamen non independenter, sed dependenter ab ipso Deo concurrente: tunc enim infinita Dei Virtus non aplicata ad effectum infinite, sed finite, Virtus autem non ut in se est, sed ut aplicata, obtinet, concedo obtineret victoriam in effectu ideo a bonitate concedente in aplicatione Virtutis divinae vincens, per quodlibet auxilium parlare.

437 2a Obiectio est. Metaphisice impossibile hipotesis in qua Deus, quamvis Vellet efficaciter, vincere non posset alicuius creatae Voluntatis, sed liberi creatae Voluntatis, quae praeveniret Deus restitutione cuius auxiliis, vincere Deus non posset, quamvis efficaciter Vellet: ergo metaphisice impossibilis illa hipotesis.

438 Retorqueo maiorem esse falsam

summy: ng aliud e Dey n posse misereri, m ea hypotesi, et aliud lo nec dicunt, n posse misereri quamvis efficaciter velit: nos enim dy aspirati supra impot miserendi, impot adimplendi efficacem voluntatem miserendi, ex supp. qd talem volum Deus habeat. Unde ex hac nota Cl. illud Aug. lib. de Correptione et gratia cap. 14. Deo volenti salvum facere, nullum hominis resistit arbitrium. Rao est: qa roe rectitudinis hanc invincibilitas efficax faciendi in omnibus relinquitur potest nulli subtg detrahi ne: Unde si Deus efficaciter volens facere, facere n posset, est impotens sui et potens in lumen dy hic.

439 Illumq. caq. quq ex hypotesi metaphisice possabili pregunderet orbis auxilys resistunt, misereri Deus n posset, ng ex supp. e instabilis pag. ug de tali resistentia Deus scit nullum crearum auxilium sufficere, prandeque n posse t. illum vocare, quomodo sit ei congruere ut vocante n respuat: in quo sceptu distat misericordia de qua hic loquimur ejus Aug. allegato n° 411. De facto tng sua, ing, Deus nullg liberaq creq videt, cuius misereri n possit: qa nullg videt resistunt orbis auxilys sufficientibus ad diversio g libera, ut n° 432, et 433 explicatum est.

440 3a Tho est. metaphisice implicat. quiq eque destruit summum Dy libertatis dominium id hipotesis eis p sequimur pregunas, ut resistunt orbis auxilys sufficientibus ad libera diversig destruit summy Dg libertatis dominiq: q metaphisice implicat. Pbr min: ng ulla hipoteri posset crea detrahere se efficaciter ad diversiog libera. Deus autem n posset illg efficaciter detrahere; ideo ipse crea haberet, q ius i vera m detraheg, dominiy maius dominio Dei: q Dei dominiy n eet summy.

441 Rete dicamus neqdo

omnes adpraeparandum quibus maior, Deus autem non posse nullam electionem determinatam in potentia ante liberam consensum creaturae: natura non posset in potentia Loente, atque ex suppositione liberae consensus creaturae: sed subductione ex suppositione liberae consensus facto per potentiam consentiendi, datoque libere ab ipso Deo. Deadita: ex suppositione liberae consensus facto per potentiam consentiendi, non datam libere ab ipso Deo, natura maior. Namque causa mea Ecooa. Parata ita hypothesi, quod aliquis huius modi cederet a Deo fore, ut possit consentiret omnibus auxiliis sufficientibus, ad diversos liberos, et applicata ad hoc, per productionem Dei, et meliorem causam auxiliorum, Deus ipso potentia ante liberum consensum suum, posset se efficaciter detrahere, ad diversos liberos; omnia eadem potentia, quas ipso Deus libere dare, posset Deus qui est causa detrahere illum efficaciter ad eos diversos. At vero potentia consentiente, atque ex suppositione liberae consensus ponitur ab illo, per potentiam consentiendi, et non consentiendi sibi a Deo datam, neque causa sui ipsius, neque Deus illum posset efficaciter detrahere ad diversos liberos: alioquin causa ipso in potentia, consentia, et non consentia, diversa, et non diversa, quae nulla potentia comprehendit.

442 Tota solutio includitur in hac propositione: non est de summi dominii libertatis dominii, quod Deus non possit creatam aliquam voluntatem detrahere efficaciter ad actus liberos, ex suppositione quod eadem voluntas semel detraxit electione ad eundem actum, per virtutem manentem sibi datam ab ipso Deo. Cuius veritas propositionis ratio aperta est: quia dominium quantumvis summum non est ad ultra impossibilia, immo exaltat est ad ultra possibilia, ut inter deum et ita, ex iure statuto eius, de quo non ergo non nihil dixerimus in praefectione de incarnatione an. 843, atque ultra impossibile est, quod voluntas nisi electione detrahat detraxit ab alio ad huius actus liberos, ut lex ex ipso Augustino. At Chet. an. 344. 5. Itta

443 Ideoque plures duplicati ad hoc - a Thar. Tomo ipsi Contra Gentes ecce factore qq. 64 ar. 6. 2º, colligunt non obstante summo dominio, Dei non posse divertere

Angeli a peccato semel amato, quia voluntas Angeli est inflexibilis ad aliud, ex suppositione quod se reflexerit ad oppositum; id inflexibilis est, quia quaelibet voluntas ad actum liberum, ex suppositione quod ad illum se inflectat est determinata: et Oltra. Tract. nostri Theologici insinuat n. 338 docent non obstante summo dominio et potestate necessitandi, non posse Deum necessitare voluntates creatas, ex suppositione quod eadem voluntas per se flectat indifferenti: quia haec suppositio, inquiunt, excludit essentialiter necessitatis inductionem ab alio. Cur nos dicere non possimus non esse de summo dominio et potestate determinandi ad actum liberum, quod non possit Deus determinare voluntatem creatam ad actum liberum ex suppositione quod ipsa se non determinet electione ad eundem actum. Disputatio 4a de decreto distributivo efficacis auxilii cordis et libertate. Cap. 1. Metaphysica distributio efficacis auxilii breviter explicatur.

Disputatio Quarta
De decreto distributivo efficacis auxilii cordis et libertate.
Caput Primum
Metaphysica distributio efficacis auxilii breviter explicatur.

Dictum ex duabus

144 praecedentibus disputationibus efficacis auxilium praevenire ante operationem absolute positam, non esse genitum intrinsece auxilio efficaci, sed distributum partialiter ex aliquo extrinseco aut distincto. In assignando autem hoc extrinseco aut distincto, quod simul cum auxilio distribuit efficaciam, dissident inter se scholae nostrae Theologi, ut n. 304 me notasse memini. Dicendum tamen, ni fallor, aut de voce est, aut fere sane contradictione: quod enim alii intrinseca efficaciam acceptione, et sub ratione efficacis auxilii formalitate affirmant, alii negare videntur in acceptione alia, et sub alia formalitate. Nos autem incipientes in eodem auxilio acceptiones omnes, et forma

liter efficax quas habet, singula singula distrua, et collectioi omnes collectos omnes distributivo tribuimus. Sicque aliorum sententias absque ulla contradictione in unum venire facimus.

445 1a Sententia docet illud superadditum auxilio praeveniente compossibilitatis operationem et eius operationis causam, quod ante operationem absolute positum distribuitur efficax ex eo, quod ... scientiae mediae, sive veritatem huius propositionis: vg. si dederis hoc, voluntas ... consentiet. Hanc insinuat Vazquez in 3 parte disp. 98, cap. 8o, apertius quam alii sentiunt. 2a Sententia docet, scientiam ipsam mediam, qua Deo repraesentatur illa conditionata veritas, esse eius auxilii distributivum efficaciae. Quam sententiam sequentur ... Vendicat Eximius Doctor lib. 3o de auxiliis, cap. 22. 3a denique ... sententia docet efficaciam distributivam esse decretum efficax conferendi auxilium praeveniens scientia media ...

446 Sit ergo 1a nostra conclusio pro 1a sententia. Efficacia auxilii praevenientis, quatenus praecedere explicat, infallibilitas et infrustrabilitas illius operationis liberae distributive sufficienter ... talis auxilii positio absolute, et determinata futuritio operationis in illo. Probatur: complexum auxilii absolute positi et determinatae futuritionis operationis in illo, et complexum ex veritate determinata, et purificatione determinationis ... complexum ex veritate determinata, et purificatione conditionis, habet infallibilitatem et infrustrabilitatem illius conditionatae; ergo complexum auxilii absolute positi, et determinatae futuritionis operationis in illo habet infallibilitatem et infrustrabilitatem illius operationis ut absolute ponendae quae est determinata.
Probatur minor: illud enim complexum continet duas has propositiones: vg. si tribueretur auxilium A, exiret libera operatio Petri, sed tribuitur auxilium A; ex quibus necessario colligitur: ergo exit libera operatio Petri. Consequens vero ... libera operatio Petri est metaphysice infallibile, ex suppositione quod praemissae sint verae: sed ... consequens

itus defecerat, mox ipso non est vera, quando vera supponitur, at que adeo vera simul esset, et non vera, quod metaphysice repugnat.

447 Deinde colliges ex hac tota Ne. 13, efficax auxilium sub praedicta formalitate praedicta, dicitur independenter a scientia media, et a decreto efficaci intentivo divino per auxilium A. Probatur: nam est quod distinctum est ab illa scientia et ab illo decreto distinctum independenter ab eadem scientia, et ab eodem decreto; id complexum ex dilatione futuritionis divinae consensus sub auxilio A, et hujus auxilii absolute positi, distinctum est a duobus ab illa scientia, et ab illo decreto: quod etiam minor probatur: nam dilatio futuritionis consensus sub auxilio A, et sic minus obstat contra deum, auxilium etiam illud quod absolute positum est quamvis creatum, atque adeo utrumque complexum hic distinctum est a duobus ab illa scientia, et ab illo decreto, unde prius accepimus est efficax auxilium, in praesenti acceptione et sub ista formalitate, quod dum Deo esset scientia media, et decretum efficax intentivum divinum per auxilium A, eodem enim modo non sufferet distinctum hujusmodi efficacia, sed possibile, vel impossibile, in Deo non esset scientia illa media, aut illud decretum. 2do per efficax explicatur distinctum auxilium A radicaliter, et continue aptum, ut Deus illud potius quam aliud conferendo possit infallibiliter et infrustraliter facere, ut homo libere consentiat, id est ut infallibiliter, et infrustraliter facere ut faciamus.

448 Sit 2a Ne. pro 2a: Efficacia auxilii sumpta pro formalitate, qua distinctum auxilium pro se aptum, ut Deus illud potius, quam aliud conferendo possit infallibiliter, et infrustraliter facere ut homo libere conveniat, distinctum est per scientiam mediam repraesentantem Deo futuritionem consensus sub auxilio A, si hoc detur. Probatur Ne.: pro apta distinctio auxilii, ut Deus conferendo illud potius quam aliud possit infallibiliter, et infrustraliter facere, ut homo libere consentiat, distinctum per illud de scientia, quae praecere

seclusa n dataxdalijs xaaptitudo, id pgcesse seclusa scaella mia n̄ dataxa alijs xaaptitudo: q° e̊ itta. Ssumpt: ng pgcesse seclusa sceallamia auxilij A nē pxo e amabile tanquā infale, & infrustxale mij ad obtinendg liberg Duersi de Eri: infalitas Emj & infrustralitas huius auxilij, distitute pxo bonis illius suis mij, obiecti autē n̄ e̊ pxo e amabile, seclusa sgnōe quā dignitx, et s qua dgni n ptest.

Sit 3ª dto pap

149 3ª sa Efacia auxilij sumpta pxo fxa qua distitute auxilium A, in xoe specialis beneficij, quo Deus facit infalibiliter, et infrustrale, ut libere Duertam Petrus pxo Ao, distitute eng q̄ decreij Dei Essalitx connexum cū libera Pti Duersione. Pba dto. Rao illa specialis beneficij distitute ex decxo, quo Deus efacitx absolute amat Pxo potius quā Ao, dignitatis auxilij A ad liberg conuersionē denus dmi decreij e̊ essalitx inexij cū libera Pti conuersione. q° e̊ itta. Ssumpt: ng illud decreij, ut pote efacitx amans Pxo dgnitatē auxilij A, dnectitx essalitex dij eadē dignitate quā dnstit indiuabuiller pxg mus n° 146 notans, quā qdg pxgmus est ans essalitx dnexij cū coente qd e̊ libera Duerxio Pti; id autē qd essalitx dnectitx cū ante essalitx dnexo, cū coente, cū ipso coente dnectitx: no tale dnexij stare n̄ ptest s̄ illo ante, neq illud ans, s̄ illo coente. Maior q° pbi: ng pgcesse ablato illo decxo n̄ remanet in tali auxilio rao specialis beneficij, sicut nec in Deo rao specialis benefactoris potius Pti quā Ai, in distribuere auxilij ad Duersionē; s dicā quo pgcesse ablato n̄ remanet rao aliqua, e̊ illi vij ipsius: ing clarius ipsā auferri, qd do nihil auferre, qd dicit ipsa. q° e̊ itta.

Sit ultima dto

150 ex qua pendet tous discursus pxcedens, facile pbi. Di dexa Dei, Pxo & Ao distribuentis auxilia sufficientia ad

liberg. ... ziii q Ex amore dandi Vtrisq potentiq qty adhuc
acceptis, et qualiter est Deus Vtrisq benefactor, et qualle beneficium
pergitat Vtrisq. Quamvis tn qd auxilium datum Petro sit Congruum, quoniam
dare Deus vero ei detur, et auxilium datum Paulo sit in Congruum, quoniam
datur ei dandum, ei detur, atq adeo auxilium est Vtilius Petro
quam Paulo. Si quod mars hanc Vtilitatem Deus n amat, neq hoc auxilium
dat Petro ut mars de Vtilitatem, dat illo utilitatem n Volens, sed quam aliud
agens; Vtilitas autem data a non Volente dare, neq ipsa per se simpliciter
beneficium est, neq descendit a beneficiatore simpliciter, neq proinde ipsa
datori debentur gratia a recipiente.

151 Rexi solet, inea distri
butione auxilium datum Petro, ex speciale beneficium cognosce qd detur
sub tali ratione congruentiae, aut mars utilitatis illius, neq ad
rationem beneficii, et benefactoris, sufficit qd donator sciat Vtilitatem doni
doni quoquam nisi illam amet per se, neq donatario conferat, quia benevolentiae
est, sed propter alios fines. Atq ex tn Cuarto ad quaest de voce dicitur traducitur;
Et licet Vtcumq possit sustineri posse ut in significandi, aut loqui more
in aliis beneficiis, ingerentes materiam tenendum non est. Vo quod
quod Deus facit cedens in bonum nostrum, praesertim in linea salutis aeternae
nobis facit exercendo misericordiam et paternum amorem erga nos; sed
complexum auxilii absolute positi, et circumstantiarum futurarum diversas sub
illo (in quo complexo consistit congruitas, et mars Vtilitas auxilii, rel Petri
quam Pauli) Deus facit, illud quod cedit in bonum Petri in linea salutis
aeternae: quia illud complexum, sive congruitas, et mars utilitatem auxilii Deus
facit exercendo misericordiam, et paternum amorem erga illum, est quin neque
misericordia, neq Paternus amor; sed speciali amore, quo miser
nobis indigenti, et Petro filio amat bonum, confert illi. Vero quod est ita. Mars,
sacrae litterae passim probant: Psalm. 102, 13 dicitur, quomodo miseretur
Pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, et ... quod ipse mihi ex
propriis tenere videtur in instaurato Cap. 2 Amicorum — Lucae 11, 13.

sig.e Vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto ma-
gis Pater vester de Celo dabit Spiritum bonum petentibus se.

152 2o. quia amor com-
possibilis cum efficaci nolitione conferendi beneficium non est beneficium. Sed
si in ea hipotesi Anima amor tanti sit, ad progressum subsequentem, et non ad
consensum auxilij Eo dati, talis amor est compossibilis cum efficaci noli-
tione conferendi beneficium consensus: ergo talis amor non est beneficium, sicut con-
sensus [illegible], atque adeo neque consensus ipse beneficium sit, et
proinde Et. Maior [illegible]: amor enim compossibilis cum efficaci nolitione
conferendi beneficium, non est amor efficax conferendi beneficium, nam
compossibilis non potest velle, et nolle, efficaciter idem: [illegible] amor beneficus
[illegible] efficax, atque adeo [illegible] benevolus, sed non beneficium, cum
faciat nihil. [illegible]: si enim in ea hipotesi Anima amor tanti
sit, ad progressum subsequentem, et non ad consensum auxilij Eo dati, perseve-
rare posset idem amor, et gratia auxilium haberet progressum subsequentem, et non
consensum: perseveraret enim, quod amorem ille amat, et solum aufe-
rretur [illegible] amor, sed amor auxilij potentis sufficientis [illegible]
haberet progressum subsequentem, et non consensum, minime pugnat cum efficaci noli-
tione conferendi beneficium consensus: ergo compossibilis est cum tali nolitione.

153 Deducitur ex dic-
tis, efficacis auxilij ad actum liberum, sumpti absolute, et adequate
efficaciam metaphysicam distinctam, ex entitate auxilij [illegible] compossibilis
cum operatione, et cum operationis causa, ex conditionata futuritione operatio-
nis, ex scientia media de eadem futuritione, atque ex decreto Dei efficaci
[illegible] connexo cum operatione. Illud vero ex omnibus, quod de facto auxilio a se
denominato addit, est, et futuritio conditionata, et scientia media et decretum.
Quia [illegible] de futuritione conditionata, atque de scientia media satis dixisse videmur in
praelectione de scientia Dei, nec tempus nobis suppetit, ut iterum im-
moremur, superest ut explicemus aliquantulum nostrum decretum. Dicendum
erit efficacis auxilij [illegible] cum libertate [illegible].

454 Hoc decretum, ut expedit,
an° 449 liquet esse efficax, et absolutus amor de quibus auxilii, illius videlicet complexi resultantis ex auxilio absolute posito, cum consensu, et deinceps operationis futuritione sub illo. Addimus, hoc decretum non solum amare fuisse illum complexum, sed amare etiam fuisse, coeuntibus cum complexi numerum operationis liberae positae cum consensu in statu absoluto. Est ergo hoc decretum, quo praeparatur auxilium praevium congruum, tamquam speciale beneficium gratiae, absoluta, et efficax pro termino operationis sub tali auxilio. Huiusmodi praefinitionem operationis liberae nescio an scholae nostrae theologi admittant, nescio immo illas inveniunt omnes, qui eas admittunt. Nos admittendum censemus hoc decretum, quod est liberrima Dei dilectio praedestinati a regno, divini, adiutoria, et unde ducentes haec alia dimanant, ut Augustinus docuit indicatum n° 403, et 419. Cap. 2, explicata sententia nostra circa decretum statuimus.

Caput Secundum
Explicatur
Sententia nostra circa decretum statuimus.

455 Circa cetera sunt praeparationes beneficiorum, quibus considerantur praedestinati fieri per decretum efficax eorumdem beneficiorum, quatenus beneficium sumitur pro auxilio efficaci; id solum dubitatur, an sit ea praeparatio gratiae etiam per decretum efficax ipsorum actuum salutarium, ad quos data est auxilia. Quod quidem ipsi etiam salutares actus sint gratiae dona, et beneficia, ut liquet ex numeris 45, 46, et 235. Explicemus ergo in ea, non aliquem posse nunc gratiae esse factum praefinitionem actuum liberorum, etiam creaturae pendentium a causa mea. Gratiam aliam non solum posse, sed etiam existentem. Aliqui non solum existentem gratiam, sed etiam necessario existentem. Nam sunt hi repugnantes, actus liberos salutares ab hoc fieri omnino fuisse a Deo efficaciter praefinitos, praefinitos sunt

ixata ad ipsum actum in Sens. Volu qty Extremg dug sq du plicent, tanty placet &c.

456 Sit 2a Hoc decretum praeparatiuq auxilij praeuia Dei adactus liberos salutares, potest esse fralis efficax praefinitio eorundem actuum penitus depens a scientia media. Probatur: ideo hoc fralis efficax praedefinitio est impotis, quia inferens actus liberos ut liberos, impedire libertatem actus, sed non impedit, quia est potius conformis: ideo impedire aut praefinire libertatem quia praesupponit, actuumque non impedibile Volun creatq, inferentia nonnisi actum praefinitum ipsius diuinae cuiusmodi actus: quod non impedit actus praefinitum libertatem. Minor probatur: Et enim fralis efficax praefinitio de futuro sub auxilio ut contrarie imponibilis cum conditio futuros, pendens formaliter a scientia media, de futuro eodem obtinendam id est auxilium, sit actus maty inferens nonnisi futuros, est in simpliciter impedibilis per antecedens causas, a Volunte sui destituta cum tali auxilio: quod est ita. Antecedens probatur: nam a Volunte sui destituta, cum tali auxilio est simpliciter impedibilis per antecedens causas, scientia media de futurione futura sub eodem auxilio, id est eo ipso a Volunte sui destituta cum tali auxilio est simpliciter impedibilis per antecedens causas, efficax est fralis praefinitio, de qua loquimur: quod est ita. Maior est minus dictum, ex quo euenit proinde, nimirum, quod cum tales formaliter connexa sit cum actu impedibili, quod non est impedibilis tamen connectionis a Volunte aute sui destituta cum praedicto auxilio, est simpliciter impedibilis futuro, per quod est tamen connectionis, sed cum maior praesumens per, Et eadem scientia sit tamen connectionis relicentiis in praefinitione penitus penitus absque.

457 Dices: licens sed Deus non impedire etiam sibi potest, quod Volunte proportionata vult illum facere; licens relata sit, potens donare non impedire donum eorum Volunte proportionata donum offerre vellet; sed Deus quod fralis et efficaci praefinitione futuros liberos, penitus pendente a scientia media de eodem futurione sub auxilio sit indifferentes

conuerrione fieri vult, cum q voluntati creat, donare, vol-
tate proportionata vult fieri effectum ab ipso, et praestantissimum
donum dei donabile donare: q° tali praefinitio ea neq impedit eius
conversionis effectum, neq liberi conversioni donum: q° talis praefinitio non
impedit id quod necessario infert, atq adeo non implicat. Nam
pt. nulla est, et improportio in ratione volentis, et voliti, in-
ter conversionem liberam, et liberi praefinitiones efficaces quidem,
sed simpliciter impedibiles a nostra dissentientia.

958 2a. Itaq: Supposita
praesenti providentia, quando Deus auxilium praevium congruum
tribuit, illud tribuit per formalem efficaciam praefinitionis
aut praevisi consensus liberi sub tali auxilio, atq adeo in praesenti
providentia exit praefinitio descripta manifeste. Prob. hinc illa
desumitur conn. 951. nam in praesenti providentia quod bonum conducen-
tis in aeternam salutem nobis Deus tribuit, tribuit exercendo fructus
misericordiae, et amoris quo nos paternum, hoc autem exercitium stare
nequit sine amore quo se amet nobis bonum quod tribuit; atqui sa-
lutare auxilium est bonum in aeternam salutem conducens, ut negari nequit: ergo
quando salutare auxilium Deus nobis tribuit, tribuit per amorem, quo se amat
nobis tale auxilium; atqui talis amor non est praecise inefficax: ergo est finalis
et efficax amor, sive praefinitio cuiusdam auxilii.

959 Subsumptam vero prob.
ex illo Apostoli ad Ephesios c. 1°, 4°: elegit nos in ipso ante
mundi constitutionem ut essemus sancti. Ubi unicuique bono praedestinatio dicitur
ho ad sanctitatem, et opera salutaria, nequit esse decretum absolute
inefficax, aut praescire dicitur, donandi hoc bonum operaque: nam
cuiusmodi decretum Deus habet, non re vera praedestinatio id generaliter re-
orum, sive consentientis, sive dissentientis, quibus gratiam sufficientem dat, ut
n° 225 vidimus: est ergo electio, aut praefinitio efficax. Ita citra
dubium Aug. passim illigat, illud Jacobi c. 5°, nonne Deus elegit

pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni, quod repro[misit] Deus diligentibus se; sic exponit lib. de predes[ti]natione 1[o] cap. 7; eligendo quod faceret divites in fide, sicut et heredes regni: recte quippe in eis hoc eligere dicitur, quod ut in eis faciat, eos elegit.

460 3a. Non im
plat distribui auxilia terna non existente praedeterminatione, quae existere meruimus ante. Prob: non implat, auxilia terna distribui, non existente praedeterminatione illa, cuius existentia non est metaphysice necessaria ad talem distributionem, sed ad talem distributionem non est metaphysice necessaria existentia praedeterminationis talis, quae existere meruimus ante. Ergo. Maior patet, et minor prob: si enim existentia illius praedeterminationis esset metaphysice necessaria, illius metaphysica necessitas se teneret, ex parte ipsius actus ponendi sub auxilio dato, vel ex parte Dei providentis; utraque vero auxilium non enim aliunde derivari posse videtur; atqui neutra ex parte se tenet. Ergo est illa.

461 Minor 1a parte prob:
nam ex parte actus ponendi sub auxilio dato non datur metaphysica necessitas, quia talis actus consideratur ut praecise existere; sed actus ponendus sub auxilio dato consideratur ut praecise existere, non ex parte praedicta tali praedeterminatione. Ergo etc. Minor patet: praedicta enim praedeterminatio neque est actio, quia producta per actum talem actum, ut dictum, neque est innata, immanata causa quantum ipsius actus. Alioquin enim quilibet non operaretur actus salutares, non haberet adaequatam et sufficientem virtutem operandi, id quod est contra fidem est, et contra implantationem: neque est conditio sine qua non, quia existentia decreti sui operationis creatae decreti enim actus creati supernaturalis salutaris, quod dependet a libera voluntate donante gratiam sufficientem quia in se facit Deus velle et operari ipsius gratiam, relinquendo in potestate voluntatis creatae in manu consilii sui.

462 2a. Circa maior

pari pér: perfectio Cum natura Dei provis Ut distribuatur auxi lionum salvati Copiosive, quod Deus ita distribuat auxilia, Ut efficacia amet, illorum aptitudinem et hujus, Ut cujusliber Volitas Creata finem suum supernalem obtineat; sed in hoc toto ipsa non includit praedicta praefinitio: quia praedicta praefinitione non salvatur natura perfectio Dei provis Ut distribuuntur auxiliorum atque adeo Ex parte Dei provideus ut distribuunt auxiliorum nulla est metaphisica recentiori ... Nam omnes ponent Sed, in providentia, Ut distribuente auxilia sufficientia, non operaturo; hoc Cum hec tota natura perfectione providens Ut distribuitur auxiliorum; nec tamen includit absolutam Efficaciam praefinitione operationis: aliquin Cum non daret auxilia non operaturo:

163 Et Inde praeceptio: non Cum Est de Conceptu perfectis providens prosequi amore inequali media equaliter apta ad finem; sed auxilium sufficiens praevisum Ut Conversionem, et sufficiens praevisum ut in Conversionem est media equaliter apta ad finem: quod non est de Conceptu perfectis providens, Ut quod distribuit Utrumque, quod distribuat prosequens amore inequali: quia equali amore potest, Utrumque distribuere, hoc est, sicut in Conversionem, ita et Conversionem, sine praedicta praefinitione. Nam dicta, cujus aptitudo auxilium est sufficiens, Conversionis autem non auget auxilium sufficiens sicut nec in Conversionis minuit: Virtus Cum, causa, neque augetur ex hoc Conceptu, quia est futura effectus, neque minuitur, ex hoc, quia non est futura effectus. Alia praeterea, et obiectiones solutionis Venio. Cap. 3 ... Vindicatur obiectionibus.

Caput 3

... Vindicatur obiectionibus.

164 1ª obiectio Est: Gratia efficax praefinitio Conversionis, quamvis Gratia pendeat a Scientia media Conversionis futura, in eodem dato auxilio indifferenti, et omnino impeditus Voli Convertendi, sed sic et omnino impeditus Vol

tan divertendi, eet per nos impletoria: q. Maior pbr: illa Cur praefinio est soli Deo libera, si dumplat ipsit Deo libera, et sulsit libere impediri a Volte creata: q. Ota. Min. Dita si Cur eet libere impedibilis Volte creata, eet libera Volti Creatae; eet ro libera, Cm libera soli Deo, q dintur implet. Vbi maior ng illi soli est libera, cuius solius est aus liber: q. Cta.

465 Dsi 1o. praedicta praefinio est actualiter immediata Causa creatae libertatis pro ad diversos, si dumplat q desui impedire posit exq immat. causa actualiter ipsius producentis: q implat q d Creata libertas pro a ad diversos impedire posit praedicte praefinionis exq. Maior pbt: illa Cur praefinio est immata caa dividorg dati, quo Istituitur pravai Volti divertendi libertas ad diversos. Dsi 2o Nam Aug. in Enchyridio Cap. 95, reputat nefas cedere, Deum, ideo n. fecit, q ne fieret q d Volebat omnipotens, Voluntas hominis impedivit; atqui vera eet hec opp., si Voluntas hois impedire fon et decry Dei e fax dersivus Diversos: q. Cta.

466 Retr negdo maiorem, ad praos dico q mai: eet soli Deo libera supposita sa Voltate Vt pro e lxpedita ad hendo Cm hendo Cg praefinionis decedit, indepenti ab hac supp. nata mai: Nulli Voltati eet libera Volitio, nisi depenter a suppositione, q d ipsa sit pro e expedita ad Volendu, et n Volendu: qua ppti, independentia supp. q d sa Voltas sit pro e lxpedita ad praefiniendu. Cm praefiniendu creatae Volti diversos, sub hoc deitato auxilio, necessar divers sios praefinio, n solu n est libera soli Deo, sed ne q libera est. facta aute supp. q d sa Voltas sit pro e expedita ad praefiniendu et n praefiniendu, tamo praedicta praefinio est soli Deo libera: ng solius Dei est aus liber, pdo Ext, et ab illo solo elicitur Vt pro e lxpedito, ad praefiniendu, et n praefiniendu. Qa in necessa

suppositio, quod docilt Bᵃ Voltas sit prorse Expedita, ad predicta predeterminos Diversionu Sui, Et libere impedilis a Deo, Vt Distituto eius auxilio indifferente ad Diversionis sui, unde Vt dicta prefinio Cualiter pendens ab illa supposit. Sit Znate impedibilis a Deo.

467. Idq. d Exemplo non obscuro patet: Et enim Ex suppositione quod lucis, et libri hebeas, sit tibi soli libere legere libros; si tamen libere impedire tibi lucis, libere possis tum impedire lectionis Cualiter pendentes a hypothesitione lucis. Et Ergo ansipsius Divinis decreti Executivis punitivi, remunerativi, Et donativi. Haec enim decreta quod docens Constituunt Soli Deo liberant: Nam solus Dei sit Auxiliberi, Et tamen sit anibus impedibilia quod Eam de libertate qua possumus impedire Merita, Et demerita nostra; bis enim impeditis impeditis Scientia Visionis eorum de, quem Deus Voltate Destituit in isoepse Expedita ad Cuimini decreta dependendo.

468 Adhuc a Simili modo. Si petro Vt Distituto eius auxilio Et libertate ad Diversionis Est impeditile decreti prefinitivis sue Diversionis quod auxiliis si hoc enim decreti pendet Cualiter a suppositione quod Bᵃ Voltas sit prorse Expedita ad illum Dependendum; suppositio autem hec Est libere impedibilis a Deo, Vt Distituto eius auxilio illo indifferente ad Diversionis. Ratio est: nam Vnus Ex Distituentibus Eius Voltate Vt prorse Expedita ad predictum decreti Est Scientia de Diversione sub auxilio h., a Deo autem Vt Distituto eius Auxilio et ad Diversionis indifferente, non Est libere impedilis talis Scientia, non minusque quae ab eodem impedibilis Scientia Visionis de suo Merito Et demerito per ipsius libertate, quae Distituti libera ad meritum Et demeritum. Unde tandem sit suppositio Bᵃ libertatis Distitutae Ex hac Scientia de impedibilis per impedibilitate Distituti sui, atque adeo impedibile Esse decretum Cualiter presupponens de libertatis hypothesi.

469 Ad 3. Gratiosreo 1º duodo Marg. Et immata Cau naria simpliciter negati. non naria simpliciter Decedituria Mar. Mix Solitudinita Decedituris Meaa simpliciter na-

ria ad tale effectum, et naturaliter determinaria simpliciter. Effectus quoque impedire nequit causam suam necessariam, aut sine qua non, tam si illa respiciet effectum, ne id praeberet cursum operandi, aut impeditur. Ceterum ob istam rationem non impedire potest effectus causam suam necessariam, sine qua non. Nam illa respicit effectum et unice praebere cursum operandi aut impeditur. Decretum efficax de praedeterminatione sub auxilio indifferente, quo adest, est immediata causa libertati per praedeterminationem. Et haec causa necessaria ut dictum ex dictis ante 460. Unde fit quod libertas sub tali auxilio operari possit independenter a tali decreto, et possit a Deo praescindere, sive absolute, sive ordinate praescindendo a Deo decreto.

410 Hoc modo praescissive videtur libertas superhabere se respective: si decreto dato auxilio indifferenti, unde causa praedeterminationis praedicta, libertas destituta ex voluntate et auxilio, de terminis praedictis dictis respective, hec tamen ipsa libertas impedire simpliciter potest hanc eamdem respective determinando per omnes suas operationes. Si ergo faceret quod potest, impediret illa scientia, impediret decretum ab illa pendens. Explicari aliter potest quo principia: effectus enim ut praeteritus potest causare intentionaliter suam speciem causam necessariam, ut animum bene ostenditur: ergo similiter impedire potest suam causam necessariam. Consequentia patet: non enim magis necessaria est ex effectus ut impediat, quam ut causet.

411 Respondetur 1° distinguendo aliter majorem: est immediata causa unica negatur: non unica concedetur major. Et minor similiter distincta conceditur de causa unica, negatur vero de non unica. Licet enim dicatur effectum non posse impedire causam causae actualiter illum producentem, quod illa est unica, falsum tamen est quod impedire numquam possit, quando illa non est unica, sed concurrit cum alia causa adaequata. Sic enim effectus ut existens virtute alterius causae adaequatae potest simpliciter impedire licet illam impedire non possit, ex suppositione quod actu

aliter producatur ab illa: sicut nulla Causa impedire po-
test Effectum quem libere producit, ex suppositione quod illum nec
naturaliter producat, licet illam possit simpliciter impedire. ...
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

412 Alterius solutionis funda-
mentum est: quia cum Deus ex praesentis providentiae tribuit auxilia
liberi arbitrii, tribuit decreto, quod pertinet ad providentiam suae cooperationis
naturae, et non operaturum sine auxilio: ergo ad providentiam specialem be-
ne volentem pertinet efficacia auxilii, et operationis liberi arbitrii secundum quod
ante 458. Utrumque decretum est causa sufficiens auxilii dandi et liberum
ex auxilio compositum, itaut saltem liberum decretum sit a se separatum. Neutrum decretum est destructivum
utriusque amando idque auxilium beat et disponit male: nam cum utrumque
amandum auxilium propter ipsum motivum. Liberum decretum motivum est supra
auxilium, quo voluntas creata distribuit simpliciter potens eliceret
salutares actus; liberum autem decretum motivum est voluntas efficacia hu-
ius auxilii; voluntas vero [illegible] acceptans cum illa ... intuitu liberi decreti auxilium
ut sufficiens, et [illegible] per liberam ad diversionem conversionem vel omitten-
dam, omittendo potest impedire liberum decretum: neque actum eius impedi-
endi habet sufficientiam ex executione liberi decreti.

413 Ad 2um dispositionis ratio-
cinationis, vera esset haec consequentia: voluntas bona impedire posset per-
missivum decretum Dei efficax derivativum divinae, concedit, si impedire
posset effectum ante causam ex natura. Voluntas efficax liberum po-
test considerari impeditum per ipsum aut mutationem sui subpositam
illius per electionem. 2o potest considerari impeditum simpliciter, per causam ante

Exq. 1º mõ, neq Deus, neq crea, e faq Dei Volu impedire pterit, et vnitq reddere aut mutalq; 2º mõ, et Deus, et crea illq impedire ptes; Deus suspendendo ante, aut omitendo tale decry liberu; Crea libera impediendo directe actq au, libe xy, i que. Qª Exere n pterit decry Dei efsar de ca; au, pterit crea libera impedire indirecte exq talis decri. In hoc re Coq. Avg, nobis obtu, nimiry de impedimento apposito Decreta cete volenti, q dnegar ee indimus nº 364, et penitus implaro. nej nº 438.

474 2ª obtio. Si creata Volras, Vt destituta auxilio st indifrente ad Duerneg, poet p omnioq Duersionis pequig Idrate a Deo impedire elta eq conversioni pq timoq, sequeretur, q p Duernoq Idrate pq iuq a Deo poet creata illa Volras acquirere sibi Dq pq Fi noq e faq stelia Duersiones id hoc dici n pterit: nq dq Dey, cuiu vult miseretur, et quq vult indurat. et. Mag a parte Cmn metu pbi. Eo eny ipso, q crea illa Voltas posset impedien do libere Duernoq suy, impedire Deo Vniq Duersionem y, ptes e sª ponendo libere Duersiony suam acquirere sibi uinoq Dei de sua Duersioe: qª pam formute.

475 Declarando marg: libertas Cm impediendi Et qds ad impediendy, Cn im pediendy; n tn Cx D capta sua e, ad impediendy et adquirendy. (Vt explo adducto nº 467). Et Cm claudendo fenestrq impe dire tibi pony lectione, libri, tn aperiendo n pq Ex hoc pq ciic te de trare Vt legas. Similiter: qui catenq meluctalq mycit tibi, fa cit ne curras, n tn facit Vt curras, Copiguere q D tibi adimat impe dimenty catenq. Etrao apriori. Et. Iq impedimentu agnitis necitq cy naoe acu; nao autq impedimenti n inecitq cy au: quapptr Vlite ualet coa, a poa Vt impedito à dnaoq au, non tn

Vi lum Vale apoa ut Expedita ad au, Vt inpoa libera pt.
416
Ad maxi pra
og natz coa disparitas Eny Et ipse dispar deceptus Voltas, Ex in
huis Ani. Pla fectio incitus est, ut sit Qualitas determinans ad Videndu
De qd libi proponitur a Voltas perfectio e, Vt n sit Qualitas determinans
ad amandu De qd ei lbi proponit. Exo sacradice oritur, qd libertas
impediendi unioq Dilectionis impediendo Dilectionem, et sit liber
tas Exse acquirendi Ag Visionem Dilectionis, ponendo Dilectionem:
Libertas autem impedienda e facg Dilectionis p̄g finioq, p̄ omnionq
Dilectionis, n sit libertas Esse adquirendi eandg p̄g finioq p̄
oppositg Dilectionis, Voltas Eny 2a ut pose Expedita ad Volendu
Dilectionem, pterit n Velle, Et incitus Aut pose Expeditus ad Vi
dendum n potest n videre.
417
B 3o Obtio, stat be
ne qd p̄g finio Dilectionis praesupponat Qualitas sug ing de Dilectione
in b auxilio indifferente, Et sit impeditur a Voltas Creata;
et in libertg ledat. Qo e fac Dilectionis p̄g finio n Dponitur cu li
berte, Exo eo qd Qualitas pendeat a Sua mia, Et sit impeditus
a Volte Creata: nnt eq Vg Ohu fundamentu. Anipbi: proponitur Eny
Deo Ex Vna pte auxilys necessitantibus ad Dilectionq, Et Ex
alia auxilys efficacibus n necessitantibus; pterit elegere po-
tius auxiliu necessitans, qug auxiliu efficax n necessitans; a
quibg e 2a electio auxiliu necessitatis ad Dilectionq, potius qug.
auxiliu n necessitatis libertg n ledit, Vt p̄ sept. deinde pen
det Qualitas a Sua mia, Et pro ipsius impedibilitate e impeditus, si
qdg Qualitas pendet a Sua reprante auxiliu efficax n necess
itans, qug p̄ nos e Sua mia: Qo tandg hg e 2a electio Et pen
det Qualitas a Sua mia, de Dilectione Sub auxilio indifferente
et impeditus e a Voltas creata, Et in libertg ledit.
418
Sobrio hgc

a quibus insolubilis visa inesolent facile dictioe in
clusa in praecedentibus duabus, stat bene quod praedeterminatio diversas
praesupponat essentialiter seu magis de diversitate sub auxilio indi
fferente, sub quo tantum decernit efficaciter diversos, et ita naturae
sub auxilio indifferente, non sub quo tantum decernit efficaciter diver
sos, praecedit antecedentiam eiusdem, et ex eo quod essentialiter pendeat a sua mo
Ut cum praecedit, ex eo quod essentialiter pendeat a sua maiore diver
noe sub auxilio indifferente sic sub quo tantum decernit efficaciter
diversos, natura non fundamentum, et nec decernit, in tribus,
diversioni, et efficaciter illum praedeterminatio non ex eo patet desumitur, quod
praedeterminatio pendeat essentialiter a sua maiore, et pro illius impedibilitate, ut
impedibilis, sed fundamentum pars ab obiicientibus praedeterminatae ab illa
praedeterminationis de diversioe tantum sub auxilio et calio determinato, con
tanie. componit cum diversionis maioe. Hoc reddas, praedeterminatio illa liber
tas diversionis servat, secundum legitur. Cap. 4, duae aliae conclusiones illustrantis
amplius obiectiones solutione.

Caput Quartum

duae aliae Conclusiones illustrantis amplius, obiectionum solutiones.

Da eadem ... potest
422 obiici, quod ex illa inferatur operantem a non operante discerni
etiam in determinatione, ut per intentionem in decreto efficaciter intentio ope
rationis per tale auxilium non esse adscribendum Deo, Dat eadem num. 286 asserimus,
Ratio: voluntas etiam creata vel destituta cum auxilio sit et in libera
potestate sua determinare de eis ad quae compendium decretum efficaciter in
ferendum diversionis eius, supra est etc. illa, et ideo ipsa talis de
cretum non tribuitur soli Deo: quod operantis a non operantis discretio
ex parte eius est ante actualis diversiones non tribuitur soli Deo. Maior
ostendit. decretum etiam tribuitur voluntati determinanti se eadem ad illud. Probatur maior:

relinq verae 2ª nra tto Deus tunc p liberg disps praesentis
providig est determinatus adhibendi decrj efficacis intentivj Iuven
sionis Creati p auxilium At sup sing nunq viderit hoc auxilium
esse Dignum, et Voluerit dare hoc auxilium; sic quando Deus dare
Vult, atq dat hoc auxilium Creata Voltas habet in libera po-
teste sua detrahere Dej ut p sicq nunq videat hoc auxilium esse
Dignum m: 2º quando Deus dare Vult, atq dat hoc auxilium, crea
ta Voltas habet in libera potestate sua detrahere Dej adipiscendi praesen
dij decrj efficacis intentivj Iuversionis p hoc de auxilium.

180 Dicta haec thesis
minime evertit verum doctrg a nobis nº 386 traditq: semp hinc
est Verj a solo Deo esse simplicit, et soli Deo esse simpliciter liberum
decrj praefinivj operaonis nrae sub determinato auxilio, quo ante
operaoq nrq absolute posito Deus misericorditer discernit opera
turj, a non operaturo, eligit q Jacob, Esau relicto. Et ratio est: quia
soli Deo est simplicit libera praesentis providiq dispositio de
exercitio misericordiq et amoris Paterni, quoties nobis bona
sua distribuit, proinde q soli Deo libera est determinatio qua
habet praefiniendi nras operaones salutares quoties nobis auxi
lium quod praecinder dignum, distribuitur. Eveniunt soli Deo libera est
Voltio tribuendi nobis auxilium A, quod praequiret dignum, potius
quam auxilium B, quod indignum praequat. Atqui in pres dictis duo
bus decrs soli Deo simplicit liberis continetur efficax praefinitio
Iuversionis sub auxilio A. quo haec efficax praefinitio soli Deo est sim
pliciter libera. Mox ostenditur Explicatur decrj. 1um decrj praesentis
providentiq dispositivj, hoc est decernere praefinire Iuversionem hois, quo
hanc si tribuere Voluero, auxilium quod praecindero Dignum
ad Iuversionem. 2um decrj tribuendi auxilium ita dictum, Volo
tribuere hoi auxilium A quod praecindero Dignum ad Iuversionem. 1um decrj
est conditionale de praefinitione habenda; 2um autem est purificaonis conditionis

in cognitione autem resultante ex idiali et peculiari idearum includitur idealiter, quod in praesenti maius est praefinitio divina, ac proinde haec solutio est simpliciter libera.

481 Infra ergo ad obiectionem retorquendo id inferri ex sententia. Ad primam negatur maior. Ad huius primam dicimus praemissum, negatur consequentia: nam in data hypothesi solum infertur quod creata voluntas habeat in libera potestate impedire suum [illegible], quae denotat suum decretum detribuendo auxilium quod praecedit consensum, atque adeo infertur quod impedire posset efficacem decretum sive praefinitionem inclusam in cognitione etc., et decreti ut denotantis sui de quantitate auxilii. Potestas autem impediendi non est ex [illegible] potestas adquirendi, quod impedibile est, ut vidimus nº 415.

482 3ª 3ª obiectio. Certum est non posse esse salutarem quin praecedat aliqua dei volitio causaliter connexa cum talis actu; sed volitio dei causaliter connexa cum actu est salutari, est aliqua ratio sive praefinitio efficax illius: ergo. Probatur maior: quoties enim salutaris actus existit praecedit dei volitio dandi auxilium efficax; sed haec volitio connectitur causaliter cum scientia media de efficacia auxilii, et cum ipso auxilio: quod est causaliter connexa cum actu salutari ponendo [illegible] auxilium: nam prima volitio connectitur cum connexo cum actu, videlicet cum cognitione auxilii, et scientia de [illegible]. Probatur minor: quod volitio dandi auxilium efficax existere non potest in Deo, nisi praeeunte scientia de efficacia auxilii.

483 Retorquendo maiorem. Ad primam distinguo maiorem: praecedit dei volitio dandi auxilium efficax, ut efficax, sive ex motivo efficaciae, nego maiorem, ut liquet ex nº 467 et sequentibus: praecedit volitio non praefinita, causaliter volitio dandi ut sufficiens, sive ex motivo sufficientiae auxilii illius quod praecedentem efficax, ex cooperatione creatae voluntatis, concedo maiorem. Similiter distinguo; sed

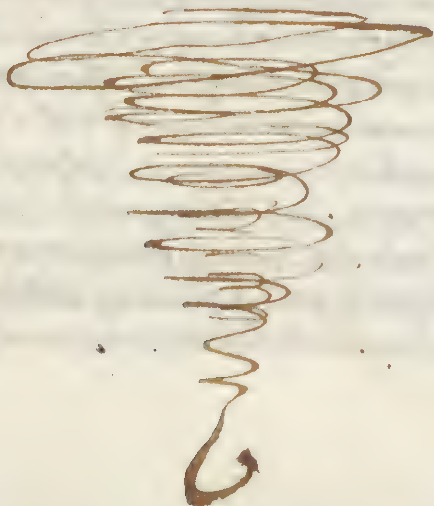
hoc Volio inechta, Et tta, si Sermo sit de Volitione auxilii, Vt efficacis, siue Ex motiuo efficaci concedta; si Sermo sit de Volitione auxilii, Vt sufficientis, siue Ex pręcise motiuo sufficientis, natura maior, et con[illegible]. Ad minus praecedit; disting. pp. concedta si sermo sit de 1a Volitione; si Vo de 2a; natura.

184 Sit autem concessa efficax Volitio, qua Deus dare Vult auxilium compatibile cum operatione, et omnibus operationibus, quibus licet scientia media ostenderi, quod efficiens sit futurum tale auxilium, ne auxilium effectum casualem, et imperium [illegible] ob lingar [illegible] prouis, ut obtineri [illegible] implat. Nihilominus non adhuc efficax Volitio tali auxilii praecedere debet scientia media ostendens declarare operationem futuram, potius quam omnes operationes. Itaque sic notata praesupponit Caliete id la Volitio auxilii Vt efficacis pp. tr. [illegible] 148 tactis. Adeomisque non praesupponit Caliete Volitio auxilii Vt sufficientis, siue in praecise motiuo sufficientis, id quod [illegible] [illegible] praecedens [illegible], [illegible] Volitio [illegible] Inderata compatibilis cum non minus, cum scientia determinatione operationis quod cum opportunia scientia de operatione futura, Vt ostendit ratio n.o 452 posita. Vnde dictatur impossibile non esse, quod [illegible] aus salutaris, quae ex parte Dei praecedat Volitio Caliete in ne [illegible] scientia media de efficacia auxilii.

185 Obijcitur 2o: auxilium ipsum salutaris est Speciale beneficium, quod Deus facit hoc operanti prae non operante, id implat tale beneficium conferri [illegible] Dei cum operanti, et non operanti: quod implat conferri in Volitione speciali; idest efficacia prae [illegible] operationis, [illegible] maior: est speciale beneficium, et tta specialitate proueniente ab Speciali Scientia sub qua datur a Deo: Minitur: specialitate proueniente a bi speciale a fu Dei, Vratiore eorum dicta: sub distinguo: proueniente a b Speciali affectu, [illegible] praesentis promis positionis concedta: ab Speciale a fu requisito metaphice et Caliete: natura maior. Specialita[illegible]

beneficiis iudicari potest ratione specialis sui, et ratione specialis actus. Ratione specialis sui, si dicatur speciale beneficium (quod nunc omittimus, impugnavimus tamen n° 451, et sequenti) salutare, aut semper est speciale beneficium: Deus enim semper confert auxilium ad talem actum sub specialitate desumpta ex fructu boni operis, futuro in operante, pro quo non operante. At vero si specialitas beneficii iudicetur (ut absolute iudicandum est ex dictis n° 451) ex speciali actu in ordine sui speciale beneficium est aut salutare secundum praesentem providentiam, ut ex 2a parte liquet; non tamen speciale beneficium est abstrahendo a praesenti providentia, ut ex 3a parte satis dictum. Et hic tamen terminus aliis quos dare nobis tempus licere, solemnique praecatione praemissa, quamque hanc praelectionem, et auditores Deo acceptos, et vobis, auditores mei, nec minus iucundos necnon utiles exoptamus. Operi clausulam apponimus.

Hispali, die Sabbati 27 Mensis Iunii, Anni Domini 1699.

Index Quaestionum Quae in hoc tractatu continentur.

1a Pars.

2a Pars.

Pars 3a

FINIS.

